

UAB
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

FACULTAT DE FILOSOFIA I LLETRES
DEPARTAMENT D'ART I MUSICOLOGIA
2017

MIQUEL GONZÁLEZ I RUIZ

TESI DOCTORAL
L'ORGUENERIA A CATALUNYA (1688-1803).
CATALOGACIÓ, DESCRIPCIÓ I ESTUDI DE DOCUMENTS
CONTRACTUALS

TESI PRESENTADA PER A L'OBTENCIÓ DEL GRAU DE
DOCTOR EN HISTÒRIA DE L'ART I MUSICOLOGIA

DIRECCIÓ
DR. JOSEP MARIA GREGORI I CIFRÉ

VOLUM SEGON

VIII. APÈNDIX DOCUMENTAL

CONTRACTES D'ORGUES DE NOVA CONSTRUCCIÓ I DOCUMENTACIÓ MÉS RELLEVANT
SOBRE TREBALLS DE REPARACIÓ I MODERNITZACIÓ DATATS ENTRE 1678-1804

BREUS NOTES PER A LA CONSULTA DE L'APÈNDIX DOCUMENTAL

Les transcripcions que presentem tenen caràcter definitiu i han estat degudament contrastades amb l'original. Pel que fa als criteris de transcripció:

- Hem normalitzat l'ús de majúscules i minúscules
- Hem introduït signes de puntuació per tal de facilitar la lectura i comprensió del text
- Hem respectat escrupolosament les grafies originals dels documents i hem optat per presentar la seva transcripció en cursiva per facilitar la seva visualització
- S'indiquen mitjançant cometa volada (') algunes de les contraccions més habituals en els textos originals. Per exemple: *lany* = l'any; *dor* = d'or

RELACIÓ DE DOCUMENTS

1. 1678 CALAF (contracte del moble)
2. 1681 SANTA COLOMA DE QUERALT
3. 1681 TEIÀ
4. 1681 TORROELLA DE MONTGRÍ (venda del moble)
5. 1682 TORROELLA DE MONTGRÍ
6. 1682 GIRONA-Monestir de Sant Pere de Galligants
7. 1682 BARCELONA-Convent de la Mercè
8. 1685 CASTELLÓ D'EMPÚRIES-Santa Maria
9. 1685 TORREGROSSA
10. 1687 BARCELONA-Sant Miquel
11. 1688 BESALÚ-Sant Vicenç
12. 1688 ESTERRI D'ÀNEU
13. 1688 SANT JOAN DE LES ABADESSES
14. 1689 VIC-Catedral
15. 1691 BARCELONA-Santa Maria del Pi
16. 1691 CASTELLÓ D'EMPÚRIES-Santa Maria
17. 1692 BERGA. Visura de l'orgue contractat l'any 1690
18. 1692 SANT FELIU DE GUÍXOLS-Monestir
19. 1694 SITGES (contracte de l'orgue)
20. 1695 SITGES (contracte del moble)
21. 1696 LA SELVA DEL CAMP. Carta dirigida als regidors sobre la professionalitat d'orgueners
22. 1696 LA SELVA DEL CAMP-Sant Andreu (contracte de l'orgue)
23. 1696 LA SELVA DEL CAMP-Sant Andreu (contracte del moble)
24. 1697 BARCELONA-Monestir de Sant Pere de les Puel·les

25. 1699 BARCELONA-Monestir de Santa Clara
26. 1702 MONTSERRAT-Monestir
27. 1703 MONTBLANC-Santa Maria
28. 1705 GIRONA-Monestir de Cadins
29. 1710 BARCELONA-Carmelites Calçades
30. 1717 RINER-Santuari del Miracle
31. 1719 L'ALBI
32. 1721 BARCELONA-Sants Just i Pastor
33. 1721 BARCELONA-Sant Sever
34. 1723 MANRESA-Santa Maria
35. 1723 TARRAGONA-Convent de Dominics
36. 1723 BARCELONA-Monestir de Santa Clara
37. 1724 ALAIOR-Convent de Sant *Diego*
38. 1724 PALMA-Santa Eulària
39. 1726 GUISSONA
40. 1727 VIC-Catedral
41. 1728 CABACÉS
42. 1728 BARCELONA-Sant Miquel
43. 1728 ULLDECONA
44. 1729 BARCELONA-Monestir de Santa Maria de Jonqueres (contracte de l'orgue)
45. 1729 BARCELONA-Monestir de Santa Maria de Jonqueres (contracte del moble)
46. 1731 TORROELLA DE MONTGRÍ
47. 1734 MANRESA-Santa Maria
48. 1734 BARCELONA-Santa Maria del Mar. Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues
49. 1734 MATARÓ
50. 1736 PALAFRUGELL
51. 1737 GUIMERÀ
52. 1737 BARCELONA-Sants Just i Pastor
53. 1737 BARCELONA-Sant Joan de Jerusalem
54. 1737 BARCELONA. Construcció de tres cases d'Antoni Boscà
55. 1738 TORROELLA DE MONTGRÍ
56. 1739 TARRAGONA-Catedral
57. 1739 LLEIDA-Sant Llorenç
58. 1740 BARCELONA. Construcció d'un obrador a casa d'Antoni Boscà
59. 1740 GIRONA-Monestir de Sant Daniel
60. 1741 BARCELONA-Santa Maria del Pi
61. 1741 SANTPEDOR
62. 1741 LA SEU D'URGELL-Catedral
63. 1741 BARCELONA-Santa Maria del Mar
64. 1742 BARCELONA-Santa Maria del Mar (obres al moble)
65. 1743 BARCELONA-Santa Maria del Pi. Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues.
66. 1743 OLIANA
67. 1743 VIC-La Pietat
68. 1743 CERVERA-Santa Maria
69. 1744 SANAÜJA. Visura de l'orgue contractat l'any 1742.
70. 1745 GIRONA-Catedral
71. 1746 BARCELONA-Sant Miquel. Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues
72. 1746-1747 OS DE BALAGUER-Monestir de Bellpuig de les Avellanes
73. 1747 TÀRREGA
74. 1747 CASTELLÓ DE FARFANYA-Santa Maria

75. 1748 BARCELONA-Monestir de Valldonzella
76. 1748 ESPARREGUERA
77. 1748 LLEIDA-Seu Vella. Inventari de l'orgue antic (Manuel Teixeira)
78. 1750 VILA-SECA
79. 1750 LA POBLA DE CÉRVOLES
80. 1750 MONTBLANC-Santa Maria
81. 1751 JUNEDA
82. 1751 Testament de Josep Boscà i Espanya
83. 1752 Inventari dels béns de Josep Boscà i Espanya
84. 1752 Taxació i adjudicació dels béns de Josep Boscà i Espanya
85. 1752 VERDÚ
86. 1753? SANT BOI
87. 1753 LLEIDA-Sant Llorenç
88. 1753 BALAGUER-Santa Maria
89. 1754 BAGÀ
90. 1755 PORRERA
91. 1756 BARCELONA-Convent de Sant Francesc de Paola
92. 1756 RIUDOMS
93. 1756 BARCELONA-Convent de Sant Agustí
94. 1757-1759 SANT CUGAT DEL VALLÈS-Monestir
95. 1757 IGUALADA
96. 1757 LA BISBAL D'EMPORDÀ-Santa Maria
97. 1759 AGRAMUNT
98. 1760 VILANOVA I LA GELTRÚ-Santa Maria
99. 1761 BALAGUER-Santuari del Sant Crist
100. 1761 PRADES
101. 1762 Testament, lectura i inventari dels béns d'Antoni Boscà i Espanya
102. 1763 MONISTROL DE MONTSERRAT
103. 1763 GUISSONA
104. 1764 ESPARREGUERA
105. 1764 BELLPUIG D'URGELL
106. 1765 ARENYS DE MAR
107. 1766 BARCELONA-Convent de Santa Caterina
108. 1766 CAMBRILS
109. 1766 VALLS-Sant Joan
110. 1766 CALAF
111. 1767 CAMPRODON-Sant Pere
112. 1768 SERÒS
113. 1771 VILANOVA I LA GELTRÚ-Sant Antoni
114. 1771 REUS-Convent de Sant Francesc
115. 1771 PORRERA
116. 1771 BARCELONA-Convent de Carmelites Calçats
117. 1772 SANT MARTÍ DE MALDÀ
118. 1773 LLEIDA-Seu Nova (orgue Evangeli)
119. 1775-1776 EL VENDRELL
120. 1776 LA SELVA DEL CAMP-Sant Andreu
121. 1779 LLEIDA-Seu Nova (orgue Epístola)
122. 1779 Certificació de qualitat dels orgues dels Cases
123. 1782 Testament d'Antoni Cases
124. 1787 TORELLÓ
125. 1788 SARRAL
126. Dos testaments de Josep Boscà i Serinyana (anys 1764 i 1788)
127. 1790 BELLPUIG D'URGELL
128. 1791 CERVERA-Convent de Sant Antoni
129. 1792 BARCELONA-Capella del Sant Esperit

- 130. 1793 BARCELONA-Sants Just i Pastor
- 131. 1793 Inventari dels béns de Josep Pujol
- 132. 1794 BARCELONA-Catedral
- 133. 1794 GIRONA-Catedral
- 134. 1796 CIUTADELLA-Santa Maria
- 135. 1796 VIC-Catedral
- 136. 1798 VIC-*Memorial sobre la colocación de un órgano en una de las salas del hospital de Vich*
- 137. 1799 BARCELONA-Catedral
- 138. 1802 Inventari i taxació dels béns, i deutes de Josep Cases i Soler juntament amb les despeses originades per les seves exèquies.
- 139. 1803 BARCELONA-Santa Maria del Pi
- 140. 1803 PALMA-Santa Eulària
- 141. 1803 Testament de Lluís Scherrer
- 142. 1804 LA SÈNIA
- 143. Acaballes segle XVIII AITONA

1

CALAF, 16 de setembre de 1678

Contracte d'Agustí Llinàs per a construir el moble del nou orgue de la col·legiata.
ACAN: Fons Notarial de Calaf. Hermenegild Vidal, Manual 1678 (núm. 73), f. 191r.

Die decima sexta septembris 1678 Calaffii.

Lo que s'és pactat y concordat per y entre lo magnífich Jaume Argullol, Hermenegildo Vidal, notari infrascrit, Pere Joan Bernal, y Francesch Solà, jurats, lo present y current any de la universitat de la vila de Calaff, bisbat de Vich, de una part, y lo honorable Augusti Llinàs, mestre fuster de la ciutat de Barcelona de part altre, a cerca de fer y fabricar dins la dita vila de Calaff la caixa del horga que lo pare fra Barthomeu Triay a de fer per la iglésia col·legiada de Sant Jaume de dita vila. És lo següent.

Primerament lo dit honorable Augusti Llinàs convé y en bona fe promet a dits jurats, en nom de dita universitat de dita vila de Calaff, que farà y fabricarà la caixa de dit horga conforma està ab la trassa que dit Augusti Llinàs a ensenyada la qual resta en poder firmada per Gaspar Aldabó, notari y scrivà de la vila de Igualada, y de mà del notari avall scrit, la qual caixa farà y tindrà a punt, sempre y quant dit pare fra Barthomeu tindrà [la] obra per a essentar de dit horga de tal manera que, aixís com dit pare fra Barthomeu anirà treballant dit horga, dit Augusti Llinàs anirà fabricant dita caixa, de tal manera que dit pare fra Barthomeu no puga deixar de assentar dit horga per falta de la caixa. Y además del que està contengut en la dita trassa, dit Augusti Llinàs a de fer dita caixa ab la conformitat [que] farà la de Igualada. Y, además de dita obra, y a de fer en dita caixa, per conveniència del puesto del pedestal, allí a hont hi ha uns àngels, unas cartel·las per traurer lo horga més en fora alló que serà menester, adornat lo sostre que se haurà de fer de la una cartel·la al altre ab una talla, conforme dit horga requirirà. Y als extremps, uns rassalts a cada part més del que està pintat en la planta de dita trassa, y los vestiments per las telas de las portas de dit horga. Y en cas que dita trassa no se ajustàs ab lo horga a de fer dit pare fra Barthomeu, en tal cas, no tinga lloch lo pactat en lo dit acte. Per lo que dits Jurats, en nom de dita universitat de la present vila, li prometen donar tota la fusta, claus y demás materials se hauran de menester per fer dita obra. Y casa per a habitar y mestre de casas per la fahena que toca fer a mestres de cases.

Y per lo treball y mans de dita obra se li donarà tres-centes y sinquanta lliures moneda Barcelonesa pagadoras ab tres iguals pagas, fahedora la primera lo die que comensarà a treballar dita caixa, la segona a mige feyna, y la tercera un mes després de ser acabada y assentada dita obra, la qual obra –si bé apar a dits Jurats– la pugan fer judicar.

Y per lo attendrer y complir tenir y servir la una part a la altre, ne obligan, ço és, dits jurats, los béns de dita universitat de dita vila de Calaff, y lo dit Augusti Llinàs tots los béns ab totas renunciacions y ab jurament llargament [...].

2

SANTA COLOMA DE QUERALT, 16 de març de 1681

Contracte de Magí Garriga per a renovar l'orgue de la parròquia.
ACCB: Fons Notarial de Santa Coloma de Queralt. Rafael Conangla (volum 1680-1681, núm. 3785.2), f.36r.

Die 16 mensis marty 1681 in eadem villa [de Santa Coloma de Queralt].

Per rahó de las cosas devall scrites, per y entre los magnífichs Joseph Vilar y Joseph Roset, lo present any jurats de Santa Coloma de Queralt de una part, y Magí Garriga, mestre de òrgans habitant en la vila de Riudoms de part altre, se han fets y firmats los capítols y pactes següents.

E primerament lo dit Magí Garriga confessa que lo horga de la iglésia parrochial de la present vila, per ell ben vist y regonegut per orde de dits Senyors Jurats, y a fi y efecte de fer los adops devall scrites, se troba ab esta forma, ço és, ab un flautat major de fusta de catorsa palms, lo flautat de la cara és de set palms de estany, altre flautat de fusta vuytena de altre major, una octava del flautat de la cara de tres palms y mitg, una quinsena curta, un nasart desinovenena del major, un simbalet de tres punts de entonasió de vint-y-novenena, altre simbalet de vint-y-dosena ab dos quintas unísonus.

Y axí vist dit horga, per haver ell dit, Magí Garriga, proposat que dit horga estava del tot desbaratat y perquè aquell estès ab major dispositió, mediant la promesa que los dits senyors jurats baix, en altre capítol, ly faran, ha promès fer en dit horga las hobras y milloras següents.

Primo, lo flautat major ha de ser la cara y se ha de hunir las peanyas, que vindrà ser de antonasió de catorsa palms, ittem la octava ha de ser de estany y de la antonasió que ara és la cara, ittem un registre de dotsena llarga, un nasart gros unísonus de la dotsena llarga, un registra de desisatena, ittem un registre de desinovenena, altre registre de vint-y-dosena, ittem altre de tolosana composta ab tres punts que són desynovenena, vint-y-dosena y tersera.

Advertint emperò que ditas milloras se han de posar ab la mateixa forma que vuy se troba lo sacret y promet del modo resta dit fer ditas milloras y dita obra ser acabada de assí al darrer dia del mes de juliol primer vinent, y promet donar compliment a dita hobra com està dit y donar bon compta y rahó de las flautas, registras y teclats que en dit horga vuy se troban, y per cumplir ditas cosas ne obliga tots sos bens mobles [...].

Item, ab altre capítol los dits senyors jurats, atesa la promesa per dit Magí Garriga feta, convenan y en bona fe prometan en dit nom de jurats y en nom de dita universitat, a dit Magí Garriga, que per rahó de ditas hobras y milloras, ly donaran y pagaran quinsa doblas, ço és, quatre doblas de comptans y las demás lo dia que aurà acabada dita hobra si és conforma està pactat. Y aurà donat bon compta y rahó de las flautas y registres vells y velles que de dit horga ly són estades entregades. E més ly prometan donar estada de casa dins dita vila de Santa Coloma fins dit dia del darrer de juliol. Ittem ly prometan donar y antregar tota la fusta que aurà de manaster per posar al dit horga y si acàs per acentar y disposar dita fusta se ha de manester fuster, que a gasto de la vila se haze de pagar lo jornal al fuster que acistirà en fer ditas cosas. Y asò prometan cumplir sots obligació dels béns y emolomens de la dita universitat y no los seus propis y ab jurament.

Item ab altre capítol lo dit Magí Garriga, per rahó de las cosas sobreditas, confessa y en bona fe regoneix a dits senyors jurats, que en presència de nottari y testimonis ha hagut y rebut de ells quatre doblas en or a bon compta de las quinze doblas ly han promesas donar per rahó del present consert y de las cosas demunt ditas [...]

[Document solt]

La capitulació del orga de Santa Coloma és lo sagüent.

Primo lo flautat major és de fusta de catorse pams.

Lo flautat de la cara és de set pams.

Y altra flautat de fusta 8ª del altra major.

Una octava del flautat de la cara de tres pams y mixt.

Una quinsena curta.

Un nasart desinovenena del major.

Un simbalet de tres punts de antonasió de vint-i-novena.

Altra simbalet de vint-i-dosena ab dos quines unisonus.

D'esta manera està vuy en dia present l'orga.

Capitulació del modo que se a de posar ab los flautats nous.

Primo lo flautat major a de ser la cara y se la de onir las pajanles [peanyes] que vindrà ser de antonació de quatorse pams.

Item la octava a de ser de estany y de la antonació que ara és la cara.

Item un registre de dotsena llarga.

Un nasart gros unisonus de la dotse[na] llarga.

Un registre de desisatena.

Item un registre de desinovenena.

Un registre de vint-i-dosena.

Item més un altre de tolosana composta ab tres punts que són desinovenena, vint-i-dosena y tersera [...].

Contracte de Francesc Galtaires per a construir un nou orgue a la parròquia¹.
AMTe: Documents solts. Contracte de l'orgue.

De y sobre la concòrdia y capitulació feta per rahó de fer un orgue en la iglésia parroquial de Sant Martí de Tayà del bisbat de Barcelona en virtut de deliberació de consell general feta lo present die per major veneració del Culto Divino y per que ab veneració sien celebrats los Officis Divinals en dita parroquial iglésia de Sant Martí de Tayà, feador dit orgue del modo y manera que baix se dirà per y entre los honorables Joseph Campllonch [...] y lo señor Francesch Galtayres [...] de la vila de Sensellas, bisbat de Vich, [...] per y entre les ditas parts són estats y [...] los capítols y pactes següents.

Primerament dit señor Francesch Galtayres, mestre de orgues, de son bon grat y serto sciència convé y en bona fet promet als sobredits y anomenats en dits respectius noms y a la present universitat de Tayà que per tot lo temps y spay, és a saber, del dia o festa del Nadal primer vinent a un any, tindrà com de present se obliga en tenir fet y assentat en dita iglésia parroquial de Sant Martí de Tayà un orgue del modo següent.

Primo lo flautat de fusta de roure de entonació de catorse palms de llarch la primera.

Item lo flautat de la cara, octava alta del flautat de fusta, de estany.

Item lo flautat de la octava de la cara de estany.

Item una quinsena de la cara de estany.

Item altra quinsena junt ab un diapente que és compositió de dos espèsies de estany.

Item lo simbalet de compositió de tres espèsias que és ut mi sol, y lo dit simbalet a de ésser partit per fer gaitilla per mà dreta y esquerra, de estany.

Item una dotsena nasarda y a de ésser mixturada per poder nasardejar bé.

Item altre quinsena nasarda també mixturada.

Item lo artifici del temblant.

Item set contrapanyas de fusta unísonus dels baixos del flautat de fusta.

Item vuyt artificis que són registres per a registrar lo dit orgue.

Item dos manxes grans de deu palms de llarch cada una y tres palms y tres quarts de ampla, ab sa canonada y ventallolas.

Item un salmer de llargària set palms y de ampla quatre que an de estar assentats los vuyt registres ab son teclat y verillas, obligant-se dit Francesch Galtayres en fabricar dit orgue ab lo modo sobradit posant-hi tots [-----] se an de menester conforme consta [-----] ab pacte y condició que los sobradits [-----] la universitat de Tayà hajan de [?] Francesch Galtayres lo assiento y caixa de dit orgue [-----] ben acabada per assentar dit orgue a gastos de la dita universitat obligació de tots los bens dits y emoluments de la universitat de Tayà y axí firman y juran llargament en dits respectius noms.

Item és pactat que en cas faltàs o morís dit señor Francesch Galtayres antes de acabar de fer dit orgue, en tal cas, tinga facultat la dita universitat de Tayà de elegir per acabar de fer dit orgue lo fill y hereu de dit señor Galtayres. Y també essent hàbil y idòneo dit fill y hereu de dit señor Galtayres per poder acabar de fer dit orgue tinga facultat de poder acabar de fer aquell. Y en cas no fos hàbil y idòneo, o no'l volgués cabar de fero, la dita universitat de Tayà no voldrà que dit fill y hereu de dit señor Galtayres acabe de fer aquell per no ser hàbil y idòneo, en dits casos promet dit señor Francesch Galtayres que ell o son hereu restituirà y tornaran a la dita universitat de Tayà tot lo que aurà cobrat, quedant en favor de dit Galtayres lo dit orgue o lo que serà fet y axí se obliga ab obligació de sos bens.

Item és pactat que la dita universitat de Tayà, a ses costas y despesas haja de anar a Sentellas, en casa de dit señor Galtayres a sercar dit orgue ab les cavalcaduras que se han menester per portar aquell, tot a gastos de dita universitat [...].

4

TORROELLA DE MONTGRÍ, 24 de novembre de 1681

Contracte de compra d'un moble d'orgue a Llätzer Tramulles destinat a la parròquia.
AMTM: Venda i capitulació de la caixa de l'orgue (unitat 0392).

¹ El manuscrit està malmès a les cantonades del document.

In Dey Nomine.

De y sobre la venda que baix se farà de la caixa del orga fahedor en la Iglésia Parrochial de St Genís de la present vila de Torroella de Montgrí, feta per y entre los Mag^{chs} Joseph Mir y Sanan, Feliu Roca y Portas y Joseph Carbonell lo present any, cònsols de la universitat de dita vila, Joseph Oliver, Bernat Capella y Agustí Badia, obrés de dita Iglésia de una part, y mestre Llätzer Tremullas, escultor de la ciutat de Bar^{na} de part altre, se ha feta la capitulació següent:

Primo que lo dit Llätzer Tremullas de son grat y serto sciència per ell y per los seus ven y ab títol de pura venda condueix y entrega a dits Magnífichs Cònsols y Obrés una caixa de orga que de present, té feta y posada en la capella de Sant Oleguer de la Seu de Barcelona la qual té de ample vint palms y un quart, sens las polseres que tenen sis palms y de altitud des del sostre de la cadireta fins lo últim del remato quaranta palms junt ab la mateixa cadireta. Aquesta venda [que] fa dit venedor a dits Mag^{chs} Cònsols y Obrés [...] per preu de sinch-centes lliures Bar^{as} pagadores en esta forma, és a saber, lo die que dit mestre Tremullas tindrà la dita caixa en la present vila cent lliures y les restants quatre-centes lliures ab dos iguals pagas, és a saber, la primera des del dia de demà que serà lo die de santa Catharina Màrtit a un any pròxim vinent. Y la última des de dit dia de demà a dos anys tanbé pròxims vinents ab los pactes següents:

Dit mestre Tremullas tinga de aportar dita caixa a sos gastos posada al port del Estartit.

Item que dit mestre Tremullas tinga de assentar a sos gastos dita caixa en la capella de Sant Francesch de dita Iglésia.

Item que dit venedor tinga de aver assentada dita caixa per de aquí tot lo mes de febrer pròxim vinent.

Item que sempre y quant en dit orga se puga assentar portes dit venador haja de fer los bastiments de aquellas.

Item que dits senyors cònsols y obrés tingan de fer lo sostre a punt per poder-hi assentar dita caixa.

Item que dit venedor promet axemplar dita cadireta y donar-li tot lo que requerirà la música y així sens altres pactes.

Lo dit mestre Tremullas promet la present venda, fer, tenir y valer y estar-ne de bona y bastant cautió y servir y complir tot lo predit ab obligatió de sos bens llargament y al jurament [...].

5

TORROELLA DE MONTGRÍ, 9 d'abril de 1682

Contracte de Bartomeu Triay per a construir un nou orgue a la parròquia.

AHG: Fons Notarial de Girona (Gi 1-1035), 9 d'abril de 1682.

En nom de nostre P. Deu Sic amen

De y sobre la constructió y nova fàbrica dels flautats del orga de la iglésia parrochial de Sant Genís de la vila de Torroella de Montgrí, fahedora per y entre los Mag^s. Sebastià Michalet y Pla, Jacinto Artigas y Baldiri Roger, lo present y corrent any cònsols de dita vila, Francesch Quintana y Francesch Metge y Real, ciutadans honrats de Barcelona en la dita vila de Torroella de Montgrí populats, y los honorables Joseph Marquès y Cors, mercader, y Joseph Mir y Sanan, pagès de dita vila elegits y anomenats per lo concell general de la mateixa vila com consta ab resolució y conclusió per dit concell feta en lo llibre del secretariat de la mateixa vila a vint-y-tres febrer prop passat, y los reverents Pere Capella y Joan Pau Gramatjés, organista, preveres beneficiats de la iglésia parrochial de dita vila elegits y anomenats per la reverent comunitat de dita vila de una part y los reverents pare fra Barthomeu Triay, religiós del orde de la Santíssima Trinitat Calsat [...] proposat a dita vila la gran conveniència que ere per major decoro y veneració al Culto Divino que en la dita isglésia se feren y fabricassen uns flautats de orga gran atento la capacitat de la isglésia [...] en lo modo y forma deval escrit y següents.

Primerament [és] pactat y concordat per y entredites parts que lo reverent fra Barthomeu Triay, religiós de la dita orde de la Santíssima Trinitat, hage de fer y fabricar [...] unas flautats de orga de la mateixa manera y en la mateixa conformitat, proportió, modo y forma que estan fabricats los flautats del orga del convent de Sant Domingo, los quals dits flautats dit reverent pare fr. Barthomeu Triay ha fets y fabricats y a més dels dits flautats hi ha de fer y fabricar en dit orga los flautats de las trompetas reals excepto emperò que lo dit flautat no hage de ser partit de registres com ho és al de dit convent de Sant Domingo.

Item que dits flautats de orga hagen de ser fets y fabricats, posats y afixats en una caxa o vestidura de orga gran que per dit efecte està afixada en las parets de la dita iglésia parrochial de dita vila de

Torroella de Mongrí, a gastos propis de dit reverent pare fra Barthomeu Triay dins un any pròxim del die present [...]. Item que encontinent que dit orga serà acabat, hage de ser vist, regonegut y habilitat per bo per dos personas pràctigas y expertas en ditas cosas [...].

Item és pactat y concordat per y entre ditas parts que [...] deuen, convenen y prometen al dit reverent pare fra Barthomeu Triay, y en nom de dita universitat, per mans, manufactura y treball de la sobreditas cosas, donar y pagar-li de una part dos-centes sinquanta doblers de or en spècie valents mil tres-centes setanta-sinch lliures barceloneses comptant las doblers a rahó de sinch lliures y deu sous per cada dobler com vuy comunament corren pagadores, és a saber, sexanta dobles valents, tres-centes y trenta lliures de comptans l'ordre present, trenta dobles valents, cent sexanta-sinch lliures encontinent serà feta tota la cadireta y flautat gran de la cara del orga tocarà, sexanta dobles valents, tres-centes y trenta lliures quant seran acabats, perficionats, posats y afixats los dits flautats de orga en la dita caixa que per dit efecte com dalt està dit, es afixada en la paret dins la dita iglésia parrochial de Mongrí. [...]

6

GIRONA-Sant Pere de Galligants, 1 d'octubre de 1682

Contracte de Bartomeu Triay per a construir un nou orgue al monestir.
AHG: Fons Notarial de Girona (Gi 8-511), 1 d'octubre de 1682.

En nom de Nostre Senyor Déu sie. Amen.

De y sobre les coses baix scrites per y entre lo molt reverent doctor Gerònim Abrich en Sagrada Teologia, doctor, paborde i camarer, prior y vicari general del monastir de Sant Pere de Galligants de la present ciutat de Girona del orde de sant Benet de una part, y lo reverent pare fra Barthomeu Triay, religiós profés i sacerdot de la religió de la Santíssima Trinitat Calsada, mestre de òrgans, precehint en estas cosas de expressa llicència del pare fra Vicens Domingo Enrique, mestre en Filosofia i en Sagrada Theologia, predicador de la Magestat Cathòlica, Provincial de dit orde en la Corona de Aragó com consta de dita llicència ab lletras patents despedides i de mà de la Reverendíssima Mercè, firmades i ab lo sello de dita religió sellades y referendades per lo pare fra Joan Batista Ortés, son secretari dades en Barcelona a vint-y-dos de novembre mil sis-cents vuytanta-hu, de part altre, és estada feta i fa capitulació següent.

E primerament és pactat y lo dit reverent pare fra Barthomeu Triay haja com ab thenor del present se obliga y convé y promet fer y fabricar un orga en la conformitat, modo y forma està fet y fabricat lo orga que és construït en la capella de Nostra Senyora de les Claustres de la Seu de la present ciutat, posant a sos gastos los metalls y demás necessari concernent a la música, ab les manxes y registres y música són en aquell, exceptat la caixa de dit orga que aquexa ha de fer dit señor doctor fra Gerònim Abrich a sos gastos y de la manera que a ell apareixerà, lo qual orga haje de tocar per lo die de sant Pere als vint-y-nou del mes de juny pròxim vinent y aquell haja de posar y assentar a sos gastos en lo lloch ha assenyalat que és al cor de dalt de dita iglésia de Sanct Pere de Galligants a la part de la capella de sant Antoni y sant Gisleno.

Item és pactat y lo dit pare fra Barthomeu Triay hage axí mateix com ab thenor del present convé y promet fer y fabricar a sos gastos a la altre part de dit cor, a la correspondència de dit orga, la cara de altre orga que corresponga al dit orga, posant lo mateix número de flautas y de la mateixa proporció que seran les de la cara de dit orga, fent dits señor doctor Gerònim Abrich a sos gastos la caixa.

Item és pactat que fet y acabat lo dit orga y la cara de dit altre orga pugui dit senyor doctor Gerònim Abrich fer mirar y regonèixer dita fàbrica per personas expertas si està construït y afinat conforme la música demana. Y en cas se trobàs faltar alguna cosa haja compromet dit pare fra Barthomeu Triay fer y habilitar lo que se trobarà faltar per la perfecció dit orga.

Item és pactat i lo dit pare fra Barthomeu Triay haja compromet i se obliga regonèixer y refinar lo dit orga al cap del any que serà acabat y entregat a dit reverent fra señor doctor fra Gerònim Abrich.

Item és pactat que lo dit reverent señor doctor fra Gerònim Abrich haja de donar y pagar com ab thenor del present se obliga y convé y promet donar y pagar a dit reverent pare fra Barthomeu Triay per la fàbrica, bestrets y treball de fer y posar lo dit orga y la cara del altre orga cent y vint dobles de or en espècie o son just valor que fan en moneda corrent sis-centes sexanta lliures en esta forma, ço és, ara de present, vint dobles y lo die que tocarà dit orga sinquanta dobles i quoranta dobles dins dos mesos comptadors del die que serà acabat y rebuda la fàbrica. Y les restants deu dobles, lo die que serà refinat

lo dit orga que serà al cap del any que serà acabat y rebuda la fàbrica y les restants deu doblers lo die que serà refinat lo dit orga que serà al cap del any que serà acabat y rebut dit orga.

Item és pactat que dit reverent señor doctor fra Gerònim Abrich haja com ab tenor del present convé y promet tenir fetas las caxes per posar lo dit orga y la cara de dit altre orga per lo dit die en sanct Pere a vint-y-nou de juny pròxim vinent. Y en cas que dit señor no tingués apunt les dites caxes per dit die, en aqueix cas haja de pagar dit señor doctor fra Gerònim Abrich al dit reverent pare fra Barthomeu Triay les sinquanta dobbles com si tocave dit die lo orga perquè en aqueix cas nos perdria per dit pare fra Barthomeu Triay lo no tocar dit orga sinó per dit reverent señor doctor fra Gerònim Abrich que no tindria apunt dites caxes y axí mateix corren los terminis de les demás pagas de dit die de sanct Pere en avant.

E finalment

Et ideo nos dictae partes [...].

Testes Joannes Porcell et Salvator Masons iuvenes ligni fabri Gerundae habitatores.

Actum Gerundae die prima octobris MDCLXXXII

7

BARCELONA-Convent de la Mercè, 13 de novembre de 1682

Contracte de Cipriano de Apecechea per a construir un nou orgue al convent.

AHPB: Notari Ramon Vilana Perles de Barcelona (763/17), f. 493r.

Sobre la fàbrica del orgue que se ha de fer en la iglésia de la Mercè, ço és, de les flautes y demás [...] entre lo pare Prior de dit convent de la Mercè [...] y Cipriano de Apecechea, mestre de fer òrguens natural de la villa de Yansi del Reyno de Navarra vuy trobat en Barc^{na} de part altra, se ha ajustat lo següent.

[En full afegit]

Capitulació del orgue se ha de fer en la iglésia del convent de Nostra S^{ra} de la Mercè de Bar^{na}.

P^o la cara 14 palms de entonació

Flautat de fusta unisonus ab la cara

Una octava a la cara

Una dotsena llarga

Una quinsena doble

Un desinovenes doble

Un ple de tres canons per punt

Un cimbalet de quatre canons per punt

Un registre de corneta magna

Un nazart

Un tapadillo

Un registre de tolosana

Cadireta

Un flautat de set palms de entonació

Un flautat de fusta de set palms

Una octava

Una dotsena

Una quinsena doble

Un cimbalet de tres canons per punt

Un nasarte

Unes peañes de 28 palms

Temblant

Quatro fuelles

CASTELLÓ D'EMPÚRIES-Santa Maria, 17 de març de 1685

Contracte de Bartomeu Triay per a construir un nou orgue a la col·legiata.
AHG: Fons Notarial de Castelló d'Empúries (Ca 1476), 17 de març de 1685.

In Dei nomine.

De y sobre lo preu fet de la redificació del orga de nou fahedor en la iglésia parroquial de Nostra Señora de la vila de Castelló de Empúries, per y entre lo R^{nt} P. Fr. Barthomeu Triay del orde de Nostra Señora de la Trinitat Calsada de una part y los mag^{chs} Carlos Bonay, Pere Gibert y Anthoni Horllàs, cònsols de la universitat de dita vila, junt ab Pere Ferrer, en orde segon absent, Joan Alias y Miquel Pastell, notari públich baix escrit, obrers de la obra de dita iglésia y junts, com a tenint per estas cosas bastant y exprés poder de la universitat de dita vila, ab conclusió feta lo die present y baix escrit de part altra, són vinguts, a la capitulatió, transacció y concòrdia baix escrita y següent.

Primerament, és pactat, transigit y concordat entre ditas parts que lo dit P. Fr Barthomeu Triay hage de pèndrer a preu fet, y obligar-se, com ab thenor del present se obliga en fer y fabricar lo dit orga, ab lo bulto y superfície y eixida que vuy està lo vell, y además emplear los balustras de dit orga a tot acte que trauran por los costats la cara de dit orga, en lo qual dega fer sinch manxas abtas y sufficiens y segons requerirà dit orga y axí mateix fer en ell y en la cadireta de aquell los flautats, secrets, salmers y taglats en la mateixa conformitat requerirà la obra a thenor de la mestrança feta en lo orga del convent de Sant Domingo de la ciutat de Gerona, segons que per major aparaxerà an al dit P. Fr. Barthomeu Triay y requerirà la dita iglésia correspondència decoro y lustre de ella, dexant-ho axí per major a sa bona consideració y consciència, hemés axí pactar que lo dit fr. Barthomeu Triay hage de posar y acentar lo dit orga, sens ésser partit pus apar no es necessari havent-hi cadireta, y que axí mateix dega posar lo dit orga y cadireta a punt natural de capella com se requereix en semblants obras y requereix dita iglésia.

Item és pactat que lo dit pare fr. Barthomeu Triay no estiga obligat, no obstant lo sobredit, en fer de nou lo fustatge de la cadireta ni tampoch lo peu y sòl de dit orga, attès que és sufficient bo. Accepto que, com dit és, emplearà los balustres a tot allo que traurà per los costats de la cara de dit orga y axí farà en dit fustatge tot allò que per major conveniència y necessitat del dit orga se deurà fer.

Item és axí pactat y que lo dit P. Fr. Barthomeu Triay se age axí be de obligar, com se obliga, en bastrauer y fornir en la dita fabrica del dit orga, tots los bastrets de qualsevol especia que sien y que seran menester per dita fàbrica y obra (menos las ventallas y lo que tocarà, a mestre de casas per assentar lo dit orga, que axò corre, a compte de dita universitat y obra) de tal manera que la dita universitat ni obrers de dita isglésia no tingan obligació de dar-li en cosa més del preu que baix se dirà y de anar a cercar lo dit orga en Gerona, a sos gastos quant estiga acabat y a punt de acentar, lo qual orga tinga obligació lo dit P. Fr. Barthomeu Triay de tenir fet y assentat, per de aquí a las festas de Nadal més prop vinent, [...] y quant fos cas que en dita fabrica faltàs alguna perfecció dega lo dit P. Fr. Triay recuperar-la sens altra esmena més del que baix se dirà.

Item és pactat que la dita universitat y obrers de la dita isglésia hage de donar , com donar promet an al dit P. Fr. Barthomeu Triay present tota la despulla del orga vell de qualsevol spècia [...].

Item és pactat que en satisfacció y paga [...] dos-centas y sinquanta doblas de or en spècia ho són valor, pagadoras, ço és, en començar eo en donar principi a dita fàbrica en concideracio dels bastrets ha de comprar lo dit pare Triay setanta doblas y entre lo dit temps fins a Nadal, anant-se fabricant lo dit orga, altres trenta doblas, sols se trobe, ab comoditat la dita obra de la isglésia lo die que estarà assentat y rebut lo dit orga altras sinquanta doblas, eo, lo cumpliment de cent sinquanta doblas, y des de el die de la entrega del dit orga a un any, a las horas pròxim, las restants cent doblas que serà lo cumpliment de ditas dos-centas sinquanta doblas, aportadas respectivament las ditas quantitats, a gastos propis de dita universitat y obra de la isglésia en la casa o habitació del dit P. Fr. Barthomeu Triay [...].

Finalment volan las ditas parts que de la present transacció y concòrdia sien fetas y firmadas una, dos y moltas còpias y lliurades a sas parts [...].

TORREGROSSA, 8 d'octubre de 1685

Contracte d' Andreu Bargero per a construir un orgue a la parròquia.

ADL: Fons Parroquial de Torregrossa. Llibre *Lucero*, s/f.

Die 8 mensis octobris anno nativitate Domini Nostry Jesuchrysti 1685.

Sit omnibus syngulis nott Jaume Cortada y Miquel Capell, yurats de la vila de Torregrossa lo sobrdit any en nom de tota la unyversitat de Torregrossa, an consertat un orgue ab Andrés Bagero, abytant a Barcelona, en preu de cys-centes llyures dys 600 lliures.

La forma de les pagues són dos-sentes pel dia de carnestoltes prymer vynent y ab dos-sentes lo dya se acabarà la obra. Hy lo restant, que són altres dos-sentes del dia de la Mare de Deu de Agost en un any. Hy dyta quantytat ly prometen pagar tots dyts yurats yunt ab tota la unyversytat sens danis hy despeses de dyt Andrés.

Hy dyt Andrés promet de fer dit horgue a lo modo y forma com conste en lo papé firmat de dits yurats y Andrés Bagero, so és, ab tots los flautats y demés cyrcunstàncyes que consten en dit papé, hy aixy mateix lo aixe de fer ab lo modo y forma, hi plantar segons lo puesto, seguyryrà hymytant la trasa de Andrés Bagero o de Maixí Garryga. Hy dites capytulacions promet tenyr y complyr a consta de tots sos bens agut y per a ver.

Ytem que aixe dit Andrés de tenyr-lo plantat y rematat per la Mare de Deu de agost prymer vynent.

Ytem que aixe dit Andrés de venyr a treballar-lo en Torregrossa al qual se ly promet donar tota la fusta se aurà menester en dyt orgue, hy aixy mateix casa y [ha]bytasjó per tot lo tems treballarà en dita hobra.

Ytem que dit Andrés ayxe de venyr a refynar lo dit orgue del dia de la Mare de Déu de agost en un ani lo u que dit dia aixe de star refynat.

Cu. Relyquis clausybus nesearys fyrmantas et yurantes yn posse mei Josephum Reig reigin la cura en la parroquyal eglésya de Torregrossa.

Testes sunt Falyp Boteda, teixidor del Vilusell vuy, abytant en Torregrossa, hy Yoan Avellana, teixydor de Servyà, abytant en Torregrossa.

Capitulació del orgue se a de fer per la iglésia de la vila de Torregrossa.

1. Primo la flautat mayó de 14 pams ab 42 flautes
2. Lo flautat de octava de 7 pams ab 42 flautes
3. Lo flautat de dotsena llarga ab 42 flautes
4. Lo flautat de nazart de dotzena ab 42 flautes
5. Lo flautat de quinzena llarga ab 42 flautes
6. Lo flautat de quinzena nazarda ab 42 flautes
7. Un registre de tolosana [III] ab sent y 26 flautes que sie de desisetena, desinoveny y vint-i-dosena.
8. Altre de címbala ab sent y 26 flautes ab quatre reiteracions.
9. Un registre de tapadillo de roure de antonació de unísonus de la octava ab coranta dos flautes.
10. Item, un registre per rusiñols.
11. Item, volem que dit orgue sigue partit.
12. Item, volem en dit orgue temblant.
13. Item, volen en dit orgue dulsaines.
14. Item, volen los registres que's tiren endins y enfora com se acostume en les demés orgues grans.
15. Item, volen que los pertanents de la cara y demés registres que sien menester an de éser tots de estany.
16. Item, lo flautat mayó –si lo puesto es capàs per tot ell– a de estar a la cara ho a lo menos a de entrar en la quarta o quinta flauta.
17. Item, lo registre de la címbala necesita de quatre caños per tecla per tenir més ple lo orgue, encara que pot pasar a lo tres, y si acàs se añadex una flauta per tecla a de tenir la entonació de Ut Mi Sol Fa.
18. Item, volem que l'organiste que farà dit orgue se age de cuidar de posar-i estany bo a son compte y ludes per fer les manches y fer les manches a ses costes, sols volen los de la vila donar fusté per obrar les flautes o allò que se aurà de menester fusteyà en dit orgue [...].

Contracte d'Antoni Bidarte per a la renovar l'orgue de la parròquia.
AHPB: Notari Pere Collell de Barcelona (816/2), f. 34r.

Die 11 aprilis 1687 Barcinone.

De y sobre las cosas baix scritas per y entre lo senyor noble don Miquel d'Elantorn y Pinòs, Josep Alòs y Ferrer, en quiscun dret doctor y ciutedà honrrat de Barcelona, Barthomeu Roig, notari reial col·legiat y Francesch Llach, obrers de la iglésia parrochial de sant Miquel de la present ciutat de una, y Antoni Vidarte, del regne de Navarra, mestre de orgas, de part altre, per y entre ditas parts, són venguts a con[] y pactes següents.

Primerament lo dit Antoni Vidarte se obliga y en bona fe promet adobar ab tota perfectió lo orga de dita iglésia parrochial de sant Miquel, en la conformitat y modo de la capitulació que entre ditas pars és estada convinguda, que conté la música de flautas que tant dit orga com cadireta ha de tenir y los adops que en lo demás, axí de fusta com manxas deu tenir dit orga per star ab sa deguda perfectió, la qual capitulació conté los capítols y ítems següens.

Primerament se obliga dit mestre Antoni Vidarte de fer en lo orga gran un flautat de catorse palms de antonasió que conste de quaranta y sinch flautas de estany.

Item en lo mateix orga gran hi ha de haver una octava del flautat de la cara ab quaranta y sinch flautas de estany.

Item una quinsena ab quaranta y sinch flautas de estany.

Item una dotsena nasarda ab quaranta-sinch flautas també d'estany.

Item una vint-y-dosena ab quaranta-sinch flautas també d'estany.

Item hi ha de haver una símbala de tres flautas per tecla que la major comensia en vint-y-dosena, la segona en vint-y-quatrena y la tercera de vint-y-novena. Y sa compositió és ut mi sol, ab las reiteracions que seran menester per que stiga segons art, no movent-se de la dita compositió de ut mi sol, y ha de consistir en sent trenta-sinch flautas de estany.

Item hi ha de haver altre registre anomenat lleno o sinbalet de quatre flautas per tecla y sa compositió és ut sol fa sol, octava munt del G sol y todas las teclas han de dir sa compositió en cada tecla ut sol fa sol, y allí ahont no abastarà esta compositió se reiterarà de nou, sens exir-se de la mateixa compositió, havent-hi sempre quatre flautas per tecla. Y lo dit registre ha de contenir cent vuytanta flautas de estany.

Item, hi ha de haver una flauteta de fusta unísonus a la cara de catorse palms y consta de quaranta y sinch flautas de fusta.

Item se han de adobar las contras, molinets y fils de ferro de ellas.

E todas las sobreditas cosas han de entrar en lo orga gran, el qual se ha de adobar la cadireta en la qual hi ha de haver los registres y flautas següens.

Primo en dita cadireta y en lo registre de la cara hi ha de haver quaranta-dos flautas de antonasió de set palms, acceptat que de las ditas 42 flautas hi ha de haver 4 flautas tapadas de las quals 4 ni ha de haver dos de fusta y las demás d'estany.

Item una octava a la cara de la cadireta que ha de consistir en quaranta-dos flautas de estany.

Item hi ha de haver una quinsena en dita cadireta que consistesca en quaranta-dos flautas de estany.

Item hi ha de haver una dotsena nasarda ab quaranta-dos flautas de estany.

Item una vint-y-dosena de dita cadireta que cònstia de quaranta y dos flautas de estany.

Item hi ha de haver una símbala de dos que cònstia de vuytanta y quatre flautas de estany y de compositió de ut sol, que entri ab vint-y-novena y trenta-tresena.

Y finalment hi ha de haver en dita cadireta una disenovena o dotsenilla, que cònstia de quaranta-dos flautas de estany.

E més encara de tot lo sobradit, promet lo dit Vidarte fer novas todas las flautas, tant de dins com las de la cara, las quals seran primas dolentas e incapases de servir, tant en lo orga gran com cadireta, y tant en flautas de fusta com de estany.

Item ha de posar los registres següents en sa disminutió de música segons art, y també mudar los pandarillos segons art.

Item se han de fer novas todas las varillas del teclat que seran dolentas, y també todas aquellas teclas dels dos taclats que seran primas y de poca duratió y no seran a propòsit.

Item, y últimament promet de posar tot lo dit orga y cadireta en quant a la música ab tota la perfectió, acomodant y adobant axí, en fusta com matall, flautas, manxas y portavents, y en lo demás y tot quant en dit orga sia menester y convinga necessari, per que stiga ab dita perfectió, permenent y duratió, sens emperó pretèndrer empenyar-se ni obligar-se anyadir cosa nova en dit orga y cadireta, de las quals hi havia en son principi, quant se feu nou, que és tot lo que se troba referit en la present capitulació ni tampoc pretén dit Vidarte que si per demostratió de sa abilitat, anyadeix o ajusta alguna altra cosa al dit

orga, que los dits senyors obrers li hajen de pagar, ni tingan obligació de dar-li cosa alguna a més del preu que stà pactat.

Y axí mateix dit Vidarte se encarrega de posar a sos gastos tot lo que sie menester de materials, ingradients, fusta, matall y mas de oficials y demás altres cosas que sien necessàries per los adops de dit orga, procurant ha fer la mixtura del metall de estany y plom, soldadura y asiento de las flautas en lo modo y conformitat que's deu fer segons art per star ab perfectió.

Y axí mateix que la fusta sie de bona calitat y proporsionada per la obra que haurà de servir. Totas emperó aquellas flautas que seran bonas y podran servir, que no las puga desfer, sinó que aquellas mateixas hajen de servir, y las demás se podrà aturar dit Vidarte y fer-ne lo que'n vulla, encara que en dita capitulació se diga que las flautas han de ser de stany, no emperó entèn que hajen de ser sens mixtura, sinó que ha de ser mesclat en la conformitat que lo art requereix.

E los dits S. obrers atinent a las ditas cosas promesas per dit Antoni Vidarte, y cumplint aquell en totes ellas prometen donar y pagar al dit Antoni Vidarte la quantitat de sinquantaset doblas de or [...]. Tercerament després de haver acabada tota la obra y aquella per los experts judicada y aprovada per la major part de aquells, se li donaran deu doblas que juntas ab las vint primeras y quinse segonas, seran quaranta y sinch doblas.

Després emperó de passats dos mesos de ser acceptat y aprovat dit orga, ha de tornar dit Vidarte a refinar aquell y estant aprovada per dits experts dita afinació, se li donaran vuyt doblas que junt ab las 45 són sinquantatres doblas y després de haver passat un any se haurà fet la dita primera afinació, se obliga a dit Vidarte a tornat a altra afinació al dit orga y per ella després de aprovada, li donaran quatre doblas d'or las que serà a compliment [?] doblas per lo preu en que stà ajustada dita obra.

[...]

Testes firme dictii doctori Iosephi Alòs, Bartholomei Roig, Francisci Llach, et dictii Antonii Vidarte sunt Agustí Llinàs, fusteri, y Isidro Vendrell di família de dit senyor doctor Alòs.

11

BESALÚ-Sant Vicenç, 6 d'abril de 1688

Contracte de Josep Buscà [pare] per a renovar l'orgue de la parròquia de Sant Vicenç.
ACGAX: Fons Notarial de Besalú. Miquel Sobiràs, *Manuale* 1688 (sig. 859), f. 85r.

Renovatio organis.

De y sobre la constructió, manufactoria eo renovatió del orga de la isglésia parroquial de sanct Vicens de la vila de Besalú del bisbat de Gerona per y entre las parts baix scrites, són estats fets los pactes baix scrites y següents, és a saber, per y entre los magnífichs Jaume Dalfó, Pera Ribas, Gabriel Gaffàs y Sebastià Viader, lo present y corrent any jurats de la universitat de la vila de Besalú, de una part, y Joseph Buscà, jove organista eo fabricant de òrgans de la ciutat de Gerona, de part altra.

E primerament és pactat que lo dit Joseph Buscà se obliga en fer y de nou renovar lo dit orga de dita isglésia parroquial de Sanct Vicens de Besalú, és a saber primerament las manxas y demás fustament y estany y tot lo necessari per dit orga, pagant-ho tot de son propi diner. Item se ha de fer dit orga en lo modo baix scrit.

Primo flautat de la cara, la més grossa catorsa pams de llargària y ni ha de haver vuyt de fusta y los demás de estany a fins a coranta y sinch.

Item flautat octava, que és flautat de set palms la més grossa, a fins a coranta y sinch.

Item la dotzena coranta y sinc flautas de estany.

Item la quinzena coranta y sinch flautas.

Item tapat de set palms. Y ni ha vuyt de fusta, las altres de estany affins a coranta y sinch flautas.

Item nazart quinzena coranta y sinch flautas totes de estany.

Item dezenovena coranta y sinch flautas de estany.

Item simbalet cent vint-y-nou flautas [=135?].

Item russinyols.

Ab que totes ditas flautas, entra de estany i de fusta, prenan la suma de quatra-centas quaranta-quatra flautas.

Y los dits magnífichs jurats de dita universitat de dita vila de Besalú, en paga y remuneratió de dita fabricatió y renovatió de dit orga, prometen donar y pagar a dit Joseph Buscà en lo modo y forma que

baix se dirà vint doblas de bon or [i per e o lo just valor de aquelles, les quals li prometen pagar en esta forma: lo die que comensarà a treballar sinc dobles, altres sinc dobles lo die que sonarà lo flautat de la cara, sis dobles lo die que haurà acabat la dita fàbrica de la renovatió de dit orgue i les restants quatra dobles a compliment de dites vint dobles al cap de un any, comptador del dia que haurà acabat la dita fàbrica en avant comptador amb pacte emperò exprés que aleshores hage de rafinar dit orga fent-li tot lo necessari que si haurà manaster] y que se li apareixerà a dits magnífics jurats qui aleshores seran de dita universitat pugan fer visurar per hòmens ab coneixement ab jurament de sobra la fàbrica de dit orga [...].

12

ESTERRI D'ÀNEU, 13 de juny de 1688

Contracte d'Antonio Bidarte per a construir un nou orgue a la parròquia.
Document cedit gentilmente pel P. Jordi-Agustí Piqué OSB.

Convensió feta entre lo señor Anthonio Bidarte, mestre de òrguens habitant en la vila de Vellpuig de una part, y los reverents Francisco de la Sala y Moritg, Pere Cortina, notari d'avall escrit, el·legits per la reverent comunitat de Esterri, Jaume Corbera y Joan Gallart y Jaume Ribot, el·legits per los cònsols y consell de dita vila, de part altra.

Primo promet dit señor Anthonio Bidarte, mestre de òrguens, fer lo orgue de la iglésia de Sant Vicens nou, ab les qualitats següents que són sinch registres sencillos, que consta de cada registre quaranta y dos flautas, que tots junts consta de docentas y deu flautes. Los registres són los següents.

Primo un registro de set pams de entonatió, ab quatre flautes majors dintre del orgue, que dit registre consta de quaranta y dos flautes.

Segon registre una octava llarga que consta de quaranta y dos flautas.

Tercer registre una docena que consta de quaranta y dos flautas.

Quarto una quinsena llarga que consta de quaranta y dos flautas.

Quinto registre una vint-i-docena que consta de quaranta y dos flautas.

Tot assó a de ser nou, todas las flautas dels sinch registres de estany, con la mistura, que lo art requereix. Y més set flautes de fusta ho contras, ab sos pisantes.

Més que a de renovar lo segret y adobar les las mantxas i fer tot lo que se a de menester en dit orgue conforme lo art ho requereix al compliment de tot, sens tenir obligatió de fer més del escrit (ítem que hagi de fer tancat dit orgue de manera que lo organiste no pugue traure ninguna flauta).

Y per dita obligatió prometen donar a dit señor Anthonio Bidarte trenta-set dobles que prenen la suma de docentes tres lliures deu sous moneda barcelonesa ab les partes següents, que dites li prometen pagar ab tres iguals pagues, so és, la primera en venin aquí dit señor, anant-li vestraent pa, vi i carn y tot lo que aurà menester per son gasto y diner si n'aurà menester; la segona paga lo dia que dit señor aurà acabada la obra a compliment, entre gasto y diner, vint-y-sinc dobles. Y les restantes dotse dobles, pagadores de aquí al dia de sant March, per vint ho per tot lo abril, ab mercaderies bones y rebedores a coneguda de un amich de cada part en las les parts no se pugen [?]. Y a les dites docentes tres lliures deutores, dit señor tingui obligatió de fer-se lo gasto ell y sos fadrins tot lo temps posan en fer dita obra, donant-li casa y dos llits ab la roba necessària y aynes per aparrellar de menjar, cuidant-se los infrascrits, en nom de la vila, donant-li a més de les dites trenta y set dobles, tot lo necessari que aurà menester per a fer dita obra com conste ab un memorial que dit señor Anthonio té entregat.

Y tant una part com altra prometen servir y complir tot lo sobredit sota obligatió de tots los bens mobles e immobles aguts y per haver y ab jurament que presten.

Testes Joan Pau Burguerol y an Joan Serra de Salses, regne de Fransa.

13

SANT JOAN DE LES ABADESSES, anys 1688-1698.

Disposició de l'orgue construït per Bartomeu Triay.

BALDELLÓ i BENOSA, Francesc. "Un tratado de organería del siglo XVIII". *Anuario Musical*, 14 (1959). p. 188.

«Orga de San Juan de las Abadesas.

Consta de 12 registres.

Lo primer és lo flautat de la cara c.d. sen de madera anta E.

Lo 2 és la 8ª tota de astay y és sencilla.

Lo 3 és la 12ª tota de astay y és sancilla.

Lo 4 és la quincena tota d'estay sancilla.

Lo 5 és un nasart gros d'estay tot ubert, salvo la primera 8^a.

Lo 6 és altra nasart de astay, la primera 8 tapada.

Lo 7 altra nasart tot de astay, la primera 8ª tapada.

Lo 8 es desynovena duplicada.

Lo 9 es 22ª triplicada esto és lo leno.

10 lo sinbalet 3 flautas.

Lo 11 lo flautat de madera qui astà arrimat a la paret per falta de loc. La primera 8^a és fora del sacret per que no ay cap per ser lo sacret astret que no te sinò 5 palms de ampla y 10 de larg».

14

VIC-Catedral, 10 de juny de 1689

Contracte de Bartomeu Triay per a restaurar l'orgue.

ABEV: Arxiu Capitular de la catedral de Vic. Obra de la Seu (3/27).

Concòrdia feta y tractada entre los Il^{es} Srs Capítol y Cang^{es} de la Sta Iglésia de Vich de una part y lo Reverent P^e Predicador fra Barthomeu Triay, religiós de la S^{ma} Trinitat calsat, de part altre, la qual és fet y firmada per los Srs Comissaris de dit Il^e Capítol segons los pactes següents.

P^{mo} lo dit P^e Barthomeu Triay se obliga y en bona fe promet que posarà, acomodará, adobarà y a tot punt afinarà en la forma segons de orga y música disposada, lo orga, cadireta, secrets, psalmers, de la present iglésia, fent en ells y fabricant tot alló que serà necessari y útil per la armonia y concert de la música y orga.

It. se obliga lo dit P^e Barthomeu Triay en posar los ingredients necessaris per dit orga y cadireta y tots los que seran menester per lo perfet adop de aquell, axís de estany, ferro, fusta, pells o aludas, cordas, llautó y ayguacuyt y qualsevol altre material que per la fàbrica predita se haze menester de tal manera que no haze de concòrrer dit Il^e Capítol en ninguna cosa predita, ni etiam de ningun jornal per desfer ni fer dit orga.

It. dit P^e Barthomeu Triay promet fer a sos gastos tres manxas ab nova forma y que tindrà lo vent necessari per dit orga y cadireta posant los ingredients necessaris a sos gastos, com està dit, y obrant los portavents y altre qualsevol ministeri de dit orga de fusta bona y de manera que sie la fàbrica en tot consonant y ab bona disposició segons lo ordre de la música.

It. promet y en bona fe convé lo P^e Barthomeu que tindrà adobar, afinar y en bona forma posar, los dits orga y cadireta dins lo termini de un any comptador del die de la ferma d'est present contracte o concòrdia, los quals orga y cadireta adobats hagen de ésser regoneguts per personas elegidoras per dit Il^e Capítol, pràcticas en lo art de música y orga que hagen de fer relació si dit orga y cadireta està bé y segons lleys de música y orga consonant. Y haventi en ells cosa que se vege tenir alguna falta, se obliga y promet lo dit P. Barthomeu Triay en esmenar-la. Y dits orga y cadireta afinar fins a que estigan bé y ab tota perfecció com de dit P^e Barthomeu se espera.

It. convé y en bona fe promet lo Il^e Capítol y per ell los Comissaris elegits en donar y pagar al dit P^e Predicador fr. Barthomeu Triay la suma y quantitat de mil lliures moneda Bar^a ab quatre pagas, ço és, la una serà de present que's de 50 dobles, y las altres ab estas formes, ço és, dins tres messos 50 dobles = cent setanta-sinch lliuras al primer de febrer de 1690 y finida la obra las restants 50 dobles a cumpliment de las mil lliures.

It. se li promet donar casa y habitació a hon puga habitar y fabricar ditas cosas.

It. si promet dexar-li la fusta que en la obra de dita iglésia se trobarà per fer las vestidas necessàries per baxar, muntar y posar las flautas, las quals cosas firman en Vich.

It. se adverteix que en lo orga gran hi ha set registres y a la cadireta altres set.

Fonch fet y firmat lo present tracta y concòrdia als 10 juny 1689.

15

BARCELONA-Santa Maria del Pi, 22 de juny de 1691

Contracte d'Agustí Llinàs per a renovar l'orgue de la parròquia.

AHPB: Notari Pere Màrtir Lluell de Barcelona (719/49), 22 de juny.

Die XXII mensis junii anno a Natf Domini MDCLXXXI.

De y per rahó del preu fet y cosas avall escritas per y entre los señors obrers de la parroquial iglésia de Nostra Señora del Pi de la present ciutat de una y Augusti Llinàs, fuster y mestre de orgas, ciutadà de Barcelona, de altra, són vinguts als pactes infrascrits y següents.

Primerament, conforme està contengut en un memorial del thenor següent.

Memorial del que necessita fer y adobar en lo orgue de la iglésia parroquial de Nostra Señora del Pi, és lo següent.

Primo las manxes se an de adobar y per poder-se adobar bé, se an de traurer de son puesto.

Item se han de renovar los teglats de dit orgue y cadireta.

Item per poder regonèxer bé los secrets tant en lo orgue com en la cadireta se ha de traurer tota la canyotaria de dits secrets.

Item lo secret del orgue consta de set registres en lo qual secret y ve aver 25 flautes per punt, accepto en la primera octava del teglat que hi ha algunes andanes que no y baxen. Y consta dit teglat major de 54 teglas.

La composició dels registres de dit orgue són:

Flautat major de dos canons per punt que's la cara de dit orgue.

Item flautat de fusta.

Item la octava de dos canons per punt.

Item dotsena y alemanya, tot ab un registre, que consta de set canons per punt.

Item altre alemanya de vuyt canons per punt.

Item simbalet de tres canons per punt.

[Manca un setè registre de dues fileres?]

Item constan entre tots los dits registres de 1350 flautes accepto algunes andanes que no baxen en la primera octava del teglat lo qual se'n faltaran unes quaranta o sinquanta flautes, poch més o menos. Y de dita canyotaria judico que hi aurà unes 200 flautes dolentes las quals se auran de fer noves, las quals són de la canyotaria més menuda que la més grossa de ellas serà de palm y mitg o de dos palms, poch més o menos.

Item la cadireta de dit orgue consta de nou registres, ço és:

Flautat de fusta de antonació de 14 palms lo qual està conduhit dins lo orgue.

La cara de dita cadireta que és octava del flautat de 14 palms.

Octava de la cara.

Dotsena nasarda.

Quinsena.

Quinsena nasarda.

Decinovena.

Vint-i-dosena de dos canons per punt.

Simbalet de tres canons per punt.

Y per que quedi dit orgue y cadireta ab tota perfecció se han de regonèxer tots dos portavents y secrets en las quals estan conduhides tot lo flautat de la cara y altres flautes de fusta las quals estan fora del secret principal, tant los secrets del orgue gran com de la cadireta, y altres qualsevols cosas convenients per dita obra per que quede perfetament afinada y adobada.

Item totas las varilles y molinets, y altres requisits que se oferesquen per perfecció de la obra y tot lo que no sia permanent, se haja de fer nou.

Item per poder trauer y regonèxer lo flautat de la cara de dit orgue, per que las flautes són grosses y de mal maneig, se ha de fer una bastida per la part de defora de la cara de dit orgue.

Y fet tot lo sobredit haja de quedar dit orgue y cadireta afinat segons regles de música.

Item se ha de manester per dita obra dos dotsenes de aludes y mitja roba de aiguacuit, dos robes de estany, mitja roba de plom y una càrrega de carbó. Se ha de menester cera per fer llum per quant se afinarà, y manxador mentre's se adobarà lo orgue sempre que sia menester.

Item que dits señors obrers hagen de donar al dit Agustí Llinàs tots los recaptos necessaris per dita obra.

Item que los dits señors obrers hagen de donar al dit Llinàs per lo treball de adobar dita orga trenta una dobla ab tres pagas, ço és, deu doblas lo dia vint-y-quatre del corrent, deu doblas a mitja feyna y las restants onse doblas en haver acabat dita obra vista que sia y regoneguda per las personas elegidas per dits señors obrers, a gastos y despesas de dita obra.

Item ab pacte que haja de acabar dita obra dins lo termini de un any.

Item ab pacte que al cap del any, després de haver acabat de adobar lo dit orga, lo dit Llinàs lo hage de refinar.

Y axí, ab dits pactes, fan lo present acte prometent la una part al altre ad muicem et vicissim que los pactes sobredits, ço és quiscú, en quant toca per la part atèndrer y cumplir sens dilació, ab salari de procurador y ultra dels quals y prometén la una part al altre refer las despesas y més avant prometen no firmar de dret y per atèndrer y cumplir las ditas cosas, en obligan la una part al altre tots ses bens, ço és, los dits señors obrers los de dita obra y lo dit Agustí los seus propis mobles, y renunciant a qualsevol lley y dret y a llur for propi, sotmeten-se ab facultat de variar més avant, en fan y firman scriptura de ters per lo que en obligan la una part al altre, ço és, los dits señors obrers los bens de dita obra y dit Llinàs sa persona y bens seus propis y ab durament de tots llargament [...].

16

CASTELLÓ D'EMPÚRIES-Santa Maria, 28 de desembre de 1691

Contracte de Josep Boschà [pare] per a renovar l'orgue de la col·legiata.

AHG. Fons Notarial de Castelló d'Empúries (Ca 1486), 28 de desembre de 1691.

In Dei nomine

Josephus Boschà, magister organorum Gerunda habitator, ad presens vero de recessu in villa Castilionis Emporiarum degens gratis confiteor et recognosco vobis honori [...] de haver lo dit Boschà refinat de nou lo orga y cadireta in dita iglésia, havent mudat sa música del flautat de la cara a ordre y punt del orga gran, fetas las cartellas de dit orga y cadireta, ensostrar, tapar y fer portas ab sos panys y claus tant en los secrets de dit orga y cadireta com en las demás portas necesàrias, fer los rematos ab las armas de la vila en dit orga y cadireta, y polseras en dit orga [...].

17

BERGA, 24 de juliol de 1692

Visura per part del mestre de capella de Berga, Miquel Gonser, de l'orgue construït per Jaume Guilla i contractat el 30 d'octubre de 1690.

ACA: Fons Notarial de Berga (Br 52), 24 de juliol.

[...] y ab tot cuydado regonegués lo orga que Jaume Guilla, mestre de òrgans de la vila de Tremp, ha fet, fabricat y compost de nou en la iglésia parrochial de Santa Eulària de la dita present vila de Berga lo qual orga vist, y per mi, ab tot cuydado regonegut, trobo que dit orga conté en sí trets registres, ço és...

Primo, flautat major de catorse palms de antonació que és la cara.

Secundo, flautat de fusta unísonus de la cara.

Tertio, octava de set palms de entonació.
Quarto, nasart, entrant en dotsena de la cara.
Quinto, quinsena.
Sexto, desinovenena.
Septe^{mo}, vint-i-dosena.
Octavo, ple de quatre punts per tecla entrant primer punt ut, sol, fa, sol.
Nono, nasart en punt de quinsena.
Décimo, simbalet de tres punts per tecla entrant primer punt ut, mi, sol.
Undécimo, tolosana sensilla entrant primer punt a trenta-dos punts sobre la cara.
Duodécimo, dulsaynes.
Décimo tertio, temblant.

Ab contras de vint-y-vuyt palms primer flauta, tenint dit orga quaranta-sinch teclas, lo qual orga, per mi vist, mirat y regonegut y una y moltes vegadas tocat y retocat, dich y asseresch que, segons la paritia tinch de organista, està ab tota conformitat y consonànsia, a punt de capella y assentat, sens que en aquell faltia cosa segons estava pactat quant se li dóna la fàbrica de dit orga [...].

18

SANT FELIU DE GUÍXOLS, 12 de novembre de 1692

Contracte de Josep Boscà [pare] per a construir un orgue nou al monestir.
 AHG: Fons Notarial de Sant Feliu de Guíxols (SFe 376), f. 205v.

Capitulatio fabricae organi.

Die XII mensis novembris anno a Nat^e Domini MDCLXXXII intus monasterium villa Sⁱ Felius Guixolens ordinis Benedicti.

En nom de Nostre Señor Déu sia. Amen.

De y sobre lo fer y fabricar lo orga y demás cosas de ell dependents y annexats de la isglésia parroquial de la vila de Sant Feliu de Guíxols, bisbat de Gerona, per y entre Joseph Buscà, mestre de fer órganos ciutadà de Gerona de una part, y lo molt R^{nt} Sor Fra Philip de Zuaço, per la gràcia de Déu abat del monastir de la present vila de Sant Feliu de Guíxols del orde de Sant Benet, y los magnífichs Joan Geli, Joseph Geli y Jaume Blanch, lo present y corrent any jurats de la universitat de dita vila, de part altre, són estats fets, firmats, pactats, tractats, concordats y jurats los capítols y pactes avall escrits y següents.

E primerament és pactat, evingut y concordat per y entre ditas parts que lo dit Joseph Buscà haja de promètrer com ab thenor del present capítol, en virtut del jurament y obligacions baix escrits, de grat y certa sciència sua, convé y en bona fe promet als dits molt R^{nt} Sor Abat y Mag^{chs} jurats y als llurs respectius successors de fer y fabricar y acabar ab tota perfectió dins de un any comptador del die present en avant, fent la fàbrica en dita present vila y no en altra part, lo dit orga de la dita isglésia parroquial de la dita present vila, fent a sos gastos y despesas las cosas avall scrites y següents.

Primo un sostra al capdemunt del orga per que la pols no cayga sobre las flautas.

Item sis manxas.

Item altre sostra sobre lo qual se han de posar o assentar ditas manxas.

Item un embà de rajola dobla per a tancar lo secret del orga, y una porta ab son pany y clau per entrar en dit secret per regonèxer si hi ha cosa que neccesite de adop.

Item unas grans portas, ço és, tant quant diu dit orga pintades tant de part de fora com de dintre, y en ells se ha de pintar, ço és, de la part de dins lo Naxament de nostre Señor y la adoració dels tres Reys, y de la part de fora la embaxada feu lo Arcàngel Sant Gabriel a Maria Santíssima, eo be los Sants que apareixerà a las parts.

Item a la cadireta de dit orga una cortina per tancar dita cadireta la qual ha de ésser pintada, y si pintaran los Sants que també apareixerà a ditas parts.

Item lo dit Joseph Buscà haja de fer lo dit orga de la matexa conformitat, modo y manera que està fet lo orga de la isglésia secular y col·legiada de Sant Feliu de Gerona, fent-hi lo flautat següent.

Primo flautat de la cara de catorsa palms tot de estany que concisteix ab coranta-sinch flautas.

Item un flautat de fusta de catorsa palms tambe ab coranta y sinch flautas.
 Item registre octava doble de noranta flautas de estany.
 Item una dotsena dobla flautas de estany que seran noranta.
 Item una quinsena dobla que seran noranta flautas de estany.
 Item un flautat tapat [de 7'] de estany de coranta y sinch flautas, totes de estany menos vuyt de fusta.
 Item una dotsena nasarda de coranta-sinch flautas totes de estany.
 Item una quinsena nasarda de coranta-sinch flautas axí bé totes de estany.
 Item una desasetena nasarda de coranta-sinch flautas també totes de estany.
 Item una corneta de tres flautas per tecla totes de estany.
 Item un simbalet de tres flautas per tecla també totes de estany.
 Item un registre de quatre flautas per tecla que's diu una alemanya.
 Item un registre de trompetillas.
 Axí que totes las ditas cosas han de entrar en lo orga gran.
 Y també vuyt flautas de fusta que la major té de tenir vint-y-vuyt palms.

Item per que la cadireta de dit orga estiga ab la perfectió que deu, y de la manera està la cadireta del dit orga de la isglésia de Sant Feliu de Gerona, lo dit Joseph Buscà a sos gastos haja de engrandir la que avuy és ja feta a fins estiga ab la perfectió deguda havent-hi de fer una porta ab sos pany y clau al detrás.

Item en la dita cadireta haja de posar y fer lo flautat següent.
 Primo al registre de la cara coranta-dos flautas totes de estany y la més grossa ha de tenir set palms.
 Item un flautat de fusta de catorsa palms de coranta-dos flautas totes de estany.
 Item un registre de octava de coranta-dos flautas totes de estany.
 Item un flautat tapat de estany que se diuan lo floviol y tombarino de coranta-dos flautas.
 Item un nasart de coranta-dos flautas també de estany.
 Item una vint-y-dosena dobla de vuytanta-quatre flautas totes de estany.
 Item una corneta de tres flautas per tecla que són cent vint-y-sis flautas també totes de estany.
 Item un simbalet de tres flautas per tecla que són cent y vint-y-sis flautas també de estany.

Item los rossinyols.

Y las preditas cosas promet lo dit Joseph Buscà servir, atèndrer y cumplir sots obligatió de sos bens y ab jurament llargament.

Item és pactat que los dits molt R^{nt} Sor Abat y Mag^{chs} Jurats y los llurs successors sian tinguts y obligats com ab thenor del present capítol de grat y certa sciència llur se obligan y convenan y prometan al dit Joseph Buscà y als seus en donar-li y pagar-li per tota la obra dalt mencionada de diners procehits y procehidors del quart del peix y bassí de la obra de la dita isglésia parroquial de la dita present vila dos-centas doblas en or eo lo valor de ellas ab plata o ab ardots en esta manera, ço és, en lo die que comensarà la obra de dit orga, sinquanta doblas; item encontinent serà acabada la cadireta ab sa música, coranta doblas; item en ésser acabat y perficionat tot lo dit orga, altres coranta doblas; item las restants setanta doblas a compliment de ditas dos-centas encontinent serà dit orga vist y regonegut per mestres hàbils qui seran per eix afecte cridats y diran estar aquell ab tota perfectió sens haver-si de reparar cosa que si falta cosa que adobar no puga instar la cobrança de ditas setanta doblas que primer no haja complet de perficionar y posar ab sa deguda forma dit orga. Entes emperò y declarat que si perficionat dit orga en la caxa de dit quart y de dita obra no y haurà diner per acabar de fer lo compliment de las ditas dos-centas doblas hage en eix cas lo dit Joseph Buscà de aguardar quie en dita caxa hage diner per acabar de fer-li lo compliment sens que altrament puga fer gastos, lo que prometan los dits molt R^{nt} Sor Abat y Mag^{chs} Jurat las preditas cosas servir, atèndrer y cumplir per lo que ne obligan los bens, redditos y emoluments de dits quart y obra de la predita isglésia parroquial ab jurament llargament.

Item és pactat que los dits molt R^{nt} Sor Abat y Mag^{chs} Jurats hajan de donar y entregar a dit Joseph Buscà tot lo estany y plom que se haurà de menester per fer lo dit orga, no tenint obligatió ell dit Joseph Buscà de pagar-me cosa si emperò de pagar y fer tot lo que dalt ab altre capítol se és obligat [...].

AHSI: Fons Notarial de Sitges. Narcís Avellà, *Tertium manuale instrumentorum* i *Quartum manuale instrumentorum* 1693-1694, f. 66v.

De y sobre la instrucció y nova fàbrica dels flautats del orga de la iglésia parroquial de Sant Bartheu y Santa Tegla de la vila de Sitges, bisbat de Barna, fahedora per y entre los honrats Magí Soler, Joseph Marrugat, jurats lo any present y corrent de la universitat de la vila de Sitges, bisbat de Barna, y Antoni Aldivert, mariner de la dita vila, elegits y anomenats per lo magnífich y savi concell vulgarment nomenat de la Trentasisena de la mateixa vila, com consta [...] en lo llibre de las resolutions de Concell de la mateixa vila lo die present, en dit nom de una part, y lo reverent pare fra Bartheu Triay, religiós del orde de la Santíssima Trinitat Calsat [...], de exprés consentiment voluntat y llicència del pare fra Antoni Pagaroles, ministre General de tota la Sagrada Religió com de dita llicència consta, ab

Capitulacions del orga Sitjas

- Pº un flautat de estany de quatorse pams de 45 flautas.*
- 2. Altre flautat de 14 unísonus de la cara la primera octava de fusta y las demás estany de 45 flautas.*
- 3. Altre registra anomenat octava de 82 flautas totas de estany.*
- 4. Altre registra anomenat dotsena llarga de 82 flautas totas de estany.*
- 5. Altre registra anomenat quinsena llarga de 82 flautas totas de estany.*
- 6. Altre registra anomenat tapadillo, la primera octava de fusta y las demás estany de 45 flautas.*
- 7. Altre registra anomenat nasart en dotsena de 45 flautas de estany.*
- 8. Altre registra anomenat nasart en quinsena de 45 flautas de estany.*
- 9. Altre registra anomenat nasart de desinovenas de 45 flautas de estany.*
- 10. Altre registra anomenat desinovenas de dos canons per tecla tot de estany que són 90 flautas.*
- 11. Altre registre setxta y altre de tres canons per tecla que seran 135 flautas totas de estany.*
- 12. Altre registre anomenat alemanya de 3 canons per tecla que són 135 tot de estany.*
- 13. Altre registra anomenat lleno major de 4 canons per tecla que són 180 tot de estany.*
- 14. Altre registre de trompetillas de box ab instrument de llengua, las canals de llautó y soldadas de plata que són 45 flautas.*

Los registros de la cadireta

- Primo un flautat de 7 pamps tot de estany que és la cara de la cadireta que són 45 [42?] flautas.*
- 2. flautat de fusta de 14 pamps tot de fusta que són 42 flautas.*
- 3. flautat tapadillo la primera octava de fusta y lo demás estany que són 42 flautas.*
- 4. Altre registre anomenat quinsena, la primera octava sensilla y los demás de dos canons que són 66 [63?] flautas tot estany.*
- 5. Altre registra anomenat corneta de tres canons per tecla tot de estany que són 126.*
- 6. Altre registre anomenat nasardet de 42 flautes tot de estany.*
- 7. Altre registre anomenat vint-i-dosena de dos canons per tecla tot estany que són 84 flautas.*
- 8. Altre registre anomenat lleno de 3 canons per tecla que són 126 tot de estany.*
- 9. Altre mix registre de la mà dreta de rossinyols.*

A més de tot lo referit se ha de fer dos secrets, un per lo orga gran y altre per la cadireta. Las dos taulas de aont se conpon los dos secrets son de nogué, lo llistonam de alba, registres y guias de nogué, capas de alba, y panderets y totas las flautas de fusta de pi de montanya, y las cobertas de las manxas de alba y las costellas de pi bort de la terra.

Dos teclats de box per l'orga gran y cadireta.

Altre secret per las contras que són fet de 28 palms, tot los registras de registrar l'orga gran y los tirans de alba y los poms de box, las canals de orgos [orgas?] de alba y los demás requisits que requerex dita obra.

Tenblant per l'orga gran y cadireta.

[En full apart]

Amich fra Bartheu per que desitjo vostro crèdit, com també per que bull que lo orga d'esta vila sia cumplit que haveu de posar nou contras per a que elami bemoll ne tinga i befabemi fort.

Vostro amich, fra Joan Garcia

SITGES, 7 d'octubre de 1695

Contracte de Joan Roig per a construir el moble del nou orgue de la parròquia.

AHSI: Fons Notarial de Sitges. Narcís Avellà, *Quintum manuale instrumentorum* 1695, f. 193r.

[...] *Primerament lo dit Joan Roig convé y en bona fe promet a dits honorables jurats en nom de dita universitat fer y fabricar la dita caixa del orga segons la planta que te dibuixada de la qual ha fet ocular ostentio a dits honorables jurats.*

Preu: 525 lliures

LA SELVA DEL CAMP, 18 de juliol de 1696

Carta informativa de Mn. Josep Vidal dirigida als regidors del comú de la Selva del Camp sobre els orgueners en actiu a Barcelona.

AHMSC: Cartes i ordres-entrada 1695-1699, reg. 362, top. 1/7/8/043.

Rebi-la de V.M. de 8 del corrent y per trobar-se fora ciutat lo dia de estafeta, no pogué fer la diligència y respòndrer puntual a ella.

Yo me so vist ab Carlos Oliver y me ha dit que de dit mestre de orga, Joseph Boscà, non tenia ninguna cognició. De Andrés [Bargero] ne té alguna notícia per respecta de la abilitat, com ell los ne farà relació de paraula, per Sant Jaume que creu trobar-se aquí, en eixa vila.

Ab lo S' Planas, he parlat y me ha dit que ja avia respost a VM y que los tornaria a escriurer, perquè avia alcanstat algunas notícias, en abono de Andrés.

En quant a las notícias que yo he alcançadas de Joseph Boscà, dich a VM que lo adop del orga de Sant Francesch, de Jonqueras y Sant Agustí, me han dit que era suficient; però que no era gran official dit Boscà. En quant al orga que ha fet en Sant Feliu [de Guíxols], no ha pogut alcançar notícia alguna de ome que ho entengués. Lo que yo sé és que segons ab qui ha practicat no pot ser gran official perquè lo seu mestre és estat un frare de la Trinitat que's diu Bartomeu [Triay] lo qual no és gran official. Y alguns adops que ha fet en Barcelona no han reeixits molt bé. Aqueix informe mo han fet organistes que ho entenen.

En quant a Andrés, dich a V.M. que ha fet lo orga de Riudecanyas y, segons alguns organistes que'l han tocat, diuen que ha reeixit molt. Per lo S' Arquebisbe mort [Josep Sanxís i Ferrandis, 1680-1694] de Tarragona, feu un organet portàtil, lo qual viu en Barcelona, y fou molt alabat, del qual pora ser V.M. ne tindran alguna notícia. Lo orga de la Seu de Tarregona lo ha adobat dit Andrés. Com ha reeixit V.M., s'en poran informar. Lo orga de Santa Maria del Mar de Barcelona lo ha adobat dit Andrés y li'n donaven cent doblas y despues se aiustaren al dit Andrés que per termini de deu anys, se li donaria duas doblas cada any per regonèixer dit orga dos o tres vegades; y si acàs se avia [?] espellat, la obra de la iglésia ho pagaria; y quant en Santa Maria enprengueren de adobar dit orga, se feu la averiguació quin era lo millor organiste, y fou lo Andrés.

Lo orga de la Seu de Barcelona se ha de adobar y per falta de diners, no se adoba. Que si los diners hi foren, ell lo adobaria. Y per remato dich a V.M. que lo organista de Santa Maria y altres me an dit que estimarian més donar 25 doblas més a Andrés que 25 doblas menos a Boscà. Me ha advertit un organista que si V.M. se aiustan, la última paga que la porian de acabat l'orga a un any, per que ab aqueix termini lo orga pren asiento. Y que tinga obligació de refinar-lo antes de entregar-li la última paga a dit Andrés que va envés Lleida a fer un orga que dins sis mesos lo ha de dar fet. No tinch altra cosa [...]. Barcelona y juliol als 18 de 1696.

*Servidor de V.M.
Josep Vidal, prevere.*

LA SELVA DEL CAMP, 29 de juliol de 1696

Contracte d'Andreu Bargeró per a construir un nou orgue per a la parròquia.

ACAC: Fons Notarial de la Selva del Camp. Andreu Maymó, any 1696 (top. 30.6.2), f. 87r.

Die 29 July 1696 Selva.

De y sobra la fàbrica y hobra de fer lo orga y cadireta en la parroquial iglésia de la present vila de la Selva, fahedora dita orga y cadireta per mestre Andrés Bargeró, mestre de orga en Barcelona habitant de una part, y los reverents Joseph Mas, rector, lo reverent Joan Fargues y Andreu Joan Pàmies, elets per part de la reverent comunitat de dita vila, los magnífichs Joseph Mol y Francesch Hortet y Sabastià Riuset, jurats, Joan Maymó, Felix Baget y Pau Àries, elets, per part del Consell de dita vila, ab expresa commissió per ajustar esta matèria, y han vingut las ditas parts als pactes y ajust següent.

Primerament lo dit senyor mestre Andrés Bargeró, mestra de orga predit, en virtut del jurament infrascrit per firma vàlida, convé y en bona fe promet als dits reverents y magnífichs senyors sobreanomenats que dins dos anys primer vinent comensant a córrer del dia present en avant farà a ses costas una orga y cadireta de la forma mayor per la dita parrochial iglésia de la present vila ab los registres y circumstànsies que esta contingut en lo paper insertat en lo present acte firmat de ma sua pròpia posant en dita orga tots los materials nessesaris, menos fer la tribuna o caixa de dita orga y portas, que assò queda a càrrech de la vila, y lo demás nessesari per estar perfetament la orga a punt de sonar.

Queda a càrrech de dit mestre Andrés y és pactat [que] les flautas que lo estany a de ser estany fi de Inglaterra sens mescla de plom y que la cadireta de dita orga estiga posada a punt de tocar be y desentment per 4 del mes de juny del any 1697 y lo demás dins lo dit termini de dos anys, y assò promet atèndrer y cumplir sens dilació, ab salari de procurador ab retribusió de despesas. Son obligasió de sa persona y bens, ab scriptura de ters ab totas clàusulas y renunciacions, y ab [?] altra capítol los dits R^{ns} [?] en nom propi y los dits R^{ns} Joan Fargas y Andreu Joan Pàmies, los dits mag^{chs} Srs Jurats y demás Señors sobre anomenats per firma vàlida y solemne estipulació, y a virtut del jurament infrascrit, convenen y en bona fe prometen al dit senyor mestre Andrés, mestre de orges predit, donar-li y pagar-li per los treballs de fer dita orga y meterials que ha de posar en aquella la quantitat de mil cent-sinquanta lliures moneda Barcelonesa pagadores d'esta manera, ço és, quatre-sentas lliures lo dia comensarà la dita hobra, tres centas lliures lo dia posarà la cadireta, tres-centas lliures lo dia posarà lo orga y las restants cent sinquanta lliures a compliment de dita quantitat del dia estarà acabada de asentar dita hobra al any prop vinent. Y és pactat que antes de dita última paga, se age de fer judicar dita hobra per personas expertas y si falta si trobarà dit m^e Andrés a de estar a la esmena; y no res menys és pactat que antes de la última paga dit mestre Andrés ha de refinar dita orga y cadireta y, a més del predit, los dits S^{rs} prometen donar las flautas ho metall de la cadireta que té la vila en la sagristia, sens que de aquella paga valer-se de flautas per la hobra que ha de fer per dita vila, y així promet lo predit cumplir sens dilació y sota obligasió lo dit Sr Rector de bens propis los dits R^{ns} [...] y demás señors los bens y avers de la Universitat de dita vila [...].

[En full inclós al protocol]

Registres per l'orga gran.

P^o Lo registre de la cara [de catorze palms] de 42 flautes de estany

2 Registre de fusta de quatre palms, 42 flautes

3 Registre la octava de estany de 42 flautes de estany

4 Registre nasart de 42 flautes de estany

5 La quinta dobla, 84 flautes de estany

6 Registre una tersera, 42 flautes de estany

7 Registre una vint-i-dosena [doble], 84 flautes de estany

8 Registre octava alta del nasart, 42 flautes de estany

9 Lo ple del orga de quatre flautes per punt de estany

10 Registre lo simbalet de quatre flautes per punt de estany

11 Registre una tolesana llarga de tres flautes per punt de estany

12 Registre la corneta magna de sinch flautes per punt

[13] Un registre de trompetas de 42 flautes

Més set peanyas de vint-y-vuit pams de fusta

Registres que se an de menester per la cadireta:

- P^o La cara de set pams de estany*
- 2 Registre tapadillo de catorse pams de entonació de fusta*
- 3 Registre una quinsena de estany de 42 flautes*
- 4 Registre nasart de quaranta-dos flautes de estany*
- 5 Registre una vint-i-dosena de dos flautes per punt*
- 6 Registre una dotsena de 42 flautes de estany*
- 7 Lo simbalet de tres flautes per punt de estany*
- 8 Una tersera 42 flautes de estany*

Andrés Bargeró

23

LA SELVA DEL CAMP, 30 de juliol de 1696

Contracte de Lluís Bonifàs per a construir el moble del nou orgue de la parròquia.
ACAC: Fons Notarial de la Selva del Camp. Andreu Maymó, any 1696 (top. 30.6.2), f. 89r.

Die 30 July 1696 Selva

Mestre Lluís Bonifasi, escultor de Barcelona, de present habitant en Riudoms, convé y en bona fe promet, en virtut del jurament infrascrit al molt reverent fra Joseph Mas, prevere y rector de la parrochial de la present vila, al reverent Joan Fargues y Andreu Joan Pàmies, preveres, eligits per est afecte, als magnífichs Joseph Mol y Francesch Hortet (de aquest acte ausent) y Sabastià Riuset, jurats, lo present any de la present vila, als senyors Joan Maymó, Fèlix Baget y Pau Ariet, elets per lo consell de la present vila, que farà a ses costas la planta, tribuna y cayxa de la cadireta y orga, ab los llestons de les portas de aquellas a punt da posar, que's farà a la present vila, posant en dita fàbrica tots los atevius, menos las jàsenes del paviment, golfos y golfas de ferro que assò queda a càrrech de la vila. Lo demás, fusta, clavo y demás materials, ha de fer dit Bonifasi, y dita planta y caixa ha de ser segons la trasa que ha ensenyat dit mestra Lluís als dits senyors, afagint al costat de las culumpnes de la cadireta, uns quartos, y al prinsipi de les pilastres de la caixa del orga, als dos forats, ha de fer dos personatges ab un instrument a forma de que sona. Y als dos del mitg, dos bastaixos. Y dita hobra se ha de fer, com dit és, juxta la trasa ab la sircunstànsias dalt ditas y segons que millor requereix son art de escultor, y és pactat que ha de venir a fer dita hobra en la present vila ahont promet donar-li casa per sa habitació nessesari per posar la cadireta per tot lo mes de abril 1697. Y lo demás nessesari per lo orga ha de estar acabat mes de abril de 1698, la qual trasa se trobarà firmada de mà del dit senyor Mol y del magnífich Sabastià Riuset, que no y age mutasió ni equivocasió, y assò promet atèndrer y cumplir dit Bonifasi ab obligasió de tots sos bens mobles y ab scriptura de ters de sa persona y bens, ab totes clàusulas y renunsiasions. E los dits señors sobre anomenats, en paga y satisfasió de dita hobra, prometen donar y pagar al dit mestre Lluís Bonifassi present, la cantitat de quatre-sentas noranta lliures barceloneses pagadores de la forma, ço és, lo dia posarà mà a la hobra cent noranta lliures, lo dia aurà asentada la cadireta cent lliures, a mitja obra de la orga altres cent lliures, y acabada de asentar tota la hobra les restans sent lliures que fan lo compliment de ditas quatre-centas y noranta lliures, y és pactat que antes de la última paga se age de fer judicar dita hobra [...].

24

BARCELONA-Sant Pere de les Puel·les, 19 d'agost de 1697

Contracte de Josep Boscà [pare] per a construir un nou orgue al monestir.
AMSP: Fons Notarial. Francesc B.Torras (1692-1700) núm. 83, f. 245r.

Per raó de la fàbrica del orga y cadireta de la parroquial iglésia de St. Pere de las Puel·las de la present ciutat, per y entre la il·lustre y molt reverendíssima senyora Agnès de Esquerrer, per la gràcia de

Déu [...] abadessa del monestir de Sant Pere de las Puel·las de la present ciutat, lo noble senyor Feliciano de Cordellas, Isidro Rosch, notari real, Joan Pau Llinàs, velluter [...], obrers de dita parroquial iglésia de Sant Pere [...], comissió de dita reverent comunitat de una, y Joseph Boscà, mestre de orgas habitant en Barcelona de part altre, és estat y pactat y capitulat lo següent.

Primo lo dit Joseph Boscà convé y en bona fe promet a dita senyora abadessa y obrers que farà lo orga de dita iglésia ab bona disposició y fer-hi cadireta com està la del palau de la Comptesa, renovar las manxas y fer-ne una de nova, y posar matalls y tot gènere de gastos que se age de menester per dit orga, axí de justa com mans del fuster y tot lo demés.

Item és pactat que lo dit orga ha de tenir onze registres tots diferents.

Lo primer registre és la cara ha de tenir catorse palms de alt consistint en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo segon registre que és flautat de justa de catorse palms ab quaranta-sinch flautas de justa.

Lo tercer registre la octava que ha de tenir quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo quart una quinsena llarga que consisteix en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo quint una dotzena llarga que consisteix en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo sisé una dotzena nasarda que consisteix en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo seté una quinsena nasarda que consisteix en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo octau una desetena nasarda que consisteix que en quaranta-sinch flautas, totes de estany.

Lo nové mitja corneta magna [VI] que consisteix en 144 flautas, totes de estany.

Lo desé lo simbalet [III] que consisteix en 135 flautas, totes de estany.

Lo onzé lo lleno major ha de ser de quatre que consisteix en 180 flautas, totes de estany.

Item que la despulla del orga vell sie de dit mestre Boscà.

Item dit mestre Boscà promet y se obliga en fer, ço és, sis registres de aquí al die o festa de Nostra Senyora de agost pròxim vinent, y los demés registres ab la cadireta del die present a un any pròxim, regonexent aquell per personas hàbils nomenadoras per dita senyora Abadessa y obrers per a veurer si està ab deguda perfecció. Y si se trobara alguna falta, la age dit mestre de esmenar.

Item promet dit mestre Boscà estar un any després de fer dit orga, en adobar-lo si acàs se mou alguna cosa, y promet també que no complir dit mestre a totes las ditas cosas sa posa pena de 25 lliures las quals se pogan retenir dits senyors obrers de la última paga a que se li farà.

I a més pactar que dita senyora Abadessa y obrers agen de pagar com ab thenor del present donar y pagar prometran a dit Joseph Boscà quatre-centas lliuras barc. pagadoras, ço és, 200 lliures de aquí a onse del corrent mes de mars, 100 lliures quan seran fets los dits sis registres, 50 lliures acabat lo dit orga y assentat y ser regonegut per las personas sobraditas, y las restants 50 lliures al cap de un any que serà fet lo dit orgue.

25

BARCELONA-Santa Clara, 26 d'abril de 1699

Contracte de Josep Boscà [pare] per a renovar l'orgue del monestir.

AHPB: Notari Francesc Bonaventura Torres de Barcelona (885/13), f. 111v.

Die dominica XXVI mensis aprilis anno a Natt^e Dⁿⁱ MDCLXXXVIII.

Per rahó de renovar y templar lo orgue de la iglésia del monestir y convent de Sant Antoni y Santa Clara del orde de Sant Benet de la present ciutat de Barcelona, per y entre la Ilustre y molt reverent Sra M. Eulària Vilar y Mongay, Abbadessa de dit monestir [...] y totes monjas professas de dit monestir convocadas y congregades en la rexa del parlador que és sota la abadia de dit monestir de ont per semblants y altres negosis de dit monestir [...] y Joseph Buscà, mestre de fer orgues ciutadà de Barcelona de part altre, són estats fets les parts següents.

Primerament que lo dit Buscà haja de adobar y templar lo orgue de la iglésia de dit monastir y per lo adop y templació de aquell haja de fer las cosas següents.

Primo lo flautat de la cara de la entonació de catorse palms.

Item lo flautat de justa unísono de la cara.

Item la octava.

Item la quinsena.

Item una dotsena nasarda.

Item lo simbalet que és de tres flautes per tegla.

Item la alemanya que és de quatre flautes per tegla.

Item mitja corneta magna que és sinch flautas per tegla.

Item set contras de fusta de entonació de vint-y-vuyt palms.

Item és pactat que dit Buscà hage de cuydar de tots los bastrets, corrent per compte de dit monestir sols lo fuster y fusta que serà necessària per dit orgue lo qual hage de estar acabat y adobat dins de un any comptador del dia present en avant, y acabat hage de ser vist y regonegut per las personas que a dita Illustre Abadessa y monestir aparexeran.

Item la dita Illustre Abadessa y monestir convenen y prometen al dit Joseph Buscà que en satisfacció de tota la sobredita feyna li donaran y pagaran dos-centes lliures Barc^s, ço és, sexanta sis llures de comptants lo die present, 74 ll lo die que dit orgue tocarà quatre registres, y las restants 60 ll que dit Buscà se las puga ratenir de aquellas quinse lliures de censos que quiscun any lo die present fa y presta al dit monestir per rahó de aquellas casas que possaheix, cituades en la present ciutat y molt cerca dit monestir que lo dia present la dita Illustre Abadessa y monestir li han establertas ab acte rebut en poder del notari avall escrit, lo que prometen atèndrer y cumplir la una part y altre, ço és, dita Illustre S^{ra} Abadessa y monestir sots obligació dels bens de aquell y lo dit Joseph Buscà dels seus propis mobles e immobles haguts y per haver, ab totas obligacions necessàries, degudes y pertanyents, prometent haver las preditas cosas per fermas y agradables y contra aquellas no fer ni nerir per alguna causa [...].

26

MONTSERRAT-Monestir, any 1702

Disposició de l'orgue construït per Bartomeu Triay.

BALDELLÓ i BENOSA, Francesc. "Un tratado de organería del siglo XVIII". *Anuario Musical*, 14 (1959). p. 187.

«Orga Major de Montserrat, fet per Barthomeu Triay.

Primo flautat de la cara, antonació de 14 palms.

Lo 2 la octava.

Lo 3 altra octava.

Lo 4 la quinsena, camina 40 canons que és 5^a, y reytera 5 canons, y axí acaba junt ab dita quinsena corre ab una desynovena octava alta del primer canó de la docena llarga, la qual camina 35 punts, que reytere y axí acaba.

Lo quint és dosena llarga, la qual camina tota antera.

Lo sisè és Allamayna de 4 flautas per punt.

Lo setè es la sinbalet de 3 flautas per punt.

Lo vuytè és dosena nasarda.

Lo novè altra quinsena nasarda.

Lo desè és lo flautat de madera, antonació de 14 palms. Lo primer C del flautat de la cara te de 12 palms y mix de larg y lo peu te 4 palms.

Peyanas. Lo primer C qui és la primera peyana de 27 palms te de llarg 26 palms, y de ampla prop de un palm y un quart bastant, y de tou menos un palm. Exa linea _____ lo de sol re te de tou menos un palm. La línea que es llegeix _____ Lo E te de tou menos un palm. La linea que es llegeix _____ lo f te de tou 3 quarts, y la línea que es llegeix _____ lo G te de tou 3 quarts y la línea _____ lo tou de A los 3 quarts just lo B te de tou 3 quarts menys _____ la ubertura de C qui es la peyana major és un poc més de un quart, y axí va disminuint per son orda. La pesa a ont està lo pipot a ont es limita lo vent, te de llarg un palm y de ampla un quart bastant. Lo D te per ampla un palm y un poc menos de un quart. La linea qui es llegeix _____ Lo E per ampla un palm y la _____ exa linea lo F per ampla un palm just. Lo G per ampla te 3 quarts y mix bastants. Lo A te per ampla 3 quarts y mig menos la línea qui es llegeix _____ Lo B te de ample 3 quarts y la línea quis lagés. _____ El psalmer de las peyanes major de 27 palms de llargaria, 4 palms y mix, y de través 2 palms y mix te lo dit psalmer de alsada un palm limitat La amplaria de la boca del dit psalmer posat lo listó an que as regexen las molas és un quart y mix. La anplaria de las ventilas es un quart y la linea qui as lagex _____ La largaria de ditas ventilas son 3 quarts y la línea quis lagex _____ Las manxes tenen 10 palms de larg y quatra de ampla y mix. Las vantayolas tenen de larg un palm y tres quarts de ampla sens lo que coalca sopra lo

bastiment com es la finestr franca son 2 quarts. Lo bastiment te 2 palms. Lo anbocador 3 quarts de anpla y 2 de través».

27

MONTBLANC, 28 de febrer de 1703

Contracte de Josep Boscà [pare] per a renovar l'orgue de la parròquia.
ACCB: Fons Notarial de Montblanc. Salvador Alba (volum 1702-1704, núm. 3309), f. 62r.

Die vigesima octava presenti mensis februarii in villa de Montblanch.

Joseph Boscà, mestre de fer orgues, en la ciutat de Barcelona domiciliat, per firma vàlida y solemne stipulació, y en virtut de jurament avall scrit, convé de son grat y certa sciència, convé y en bona fe promet als magnífichs Bonaventura Montserrat, Salvador Albà y Sagimon Molins, lo any present y corrent cònsols de la universitat de la present vila de Montblanc, archebisbat de Tarragona, presents que farà y fabricarà (en tot lo que toca a son ofici) lo orgue gran y cadireta de la iglésia parroquial de dita vila, ab lo modo y forma avall scrits y ab los pactes contenguts en la capitulació per lo dit efecte feta la qual és del tenor següent.

Capitulació per a fer lo orgue gran y cadireta de la vila de Montblanch

- 1. Primo lo flautat major de catorse palms de entonació que consisteix en quaranta-sinch flautas de estany.*
- 2. Item lo flautat de fusta de catorse palms de entonació que consisteix en quaranta-sinch flautas de fusta.*
- 3. Item octava de set palms de entonació que consisteix en quaranta-sinch flautas de estany.*
- 4. Item la dotsena llarga que consisteix ab quaranta-sinch flautas, totes de estany.*
- 5. Item la quinsena llarga que consisteix ab quaranta-sinch flautas, totes de estany.*
- 6. Item la dotsena nasarda que consisteix ab quaranta-sinch flautas, totes de estany.*
- 7. Item la decetena nasarda que consisteix ab quaranta-sinch flautas, totes de estany.*
- 8. Item un tapadillo que consisteix ab quaranta-sinch flautas, ço és, las vuyt de fusta y las demás de estany.*
- 9. Item la desinovenas que consisteix ab quaranta-sinch flautas de estany.*
- 10. Item la vint-y-dosena llarga que consisteix ab quaranta-sinch flautas de estany.*
- 11. Item lo simbalet [III] que consisteix ab cent trenta-sinch flautas, totes de estany.*
- 12. Item lo ple major [IV] que consisteix ab cent vuytanta flautas de estany.*
- 13. Item la corneta magna que consisteix ab cinc canons per cada tecla, que juntas són cent vint flautas de estany.*
- 14. Item lo orgue ha de tenir set peanyes de vint-y-vuyt palms cada una, y totes han de ser de fusta.*
- 15. Item lo temblant.*
- 16. Item per la cadireta. Primo lo flautat de la cara ha de ser de set palms de entonació que consisteix en quaranta-dos flautas de estany.*
- 17. Item lo flautat de fusta de catorse palms de entonació que consisteix ab quaranta-dos flautas de fusta.*
- 18. Item una dotsena llarga que consisteix ab quaranta-dos flautas de estany.*
- 19. Item lo tapadillo que consisteix ab quaranta-dos flautas, ço és, las vuyt de fusta y las demás de estany.*
- 20. Item la dotsena nasarda que consisteix ab quaranta-dos flautas de estany.*
- 21. Item la tolosana [III] que consisteix ab sexanta-tres flautas de estany.*
- 22. Item una quinsena que consisteix ab quaranta-dos flautas de estany.*
- 23. Item lo simbalet [III] que consisteix ab cent vint-y-sis flautas de estany.*
- 24. Item lo russinyol.*
- 25. Item en lo orgue hi ha de haver quatre manxas.*

Per a fer-se lo sobredit orgue que se han de menester los materials següents los quals ha de donar la vila y los demás haurà menester.

Primo tres quintars de estany entre orgue gran y cadireta.

Item sis dotsenas de aludas.

Item mitg quintar de ayguacuyt.

Item tota la fusta se haurà menester y un fuster per a treballar tota la obra de fusta al qual deurà pagar la vila.

La disposició que té la cara del orgue se ha de mudar perquè axí com ara no y ha sinó un castell, ni ha de haver un a cada costat del gros y un de mitjà al mitg, y dos de més petits al costat des del mitg, y per remate tres castells per adorno.

Item promet dit Joseph Boscà que donarà acabada la cadireta per lo die de Tots Sants primer vinent, havent ya de tocar part de ella lo die del Corpus també primer vinent, y lo orgue gran lo ha de donar acabat per lo die de Tots Sants del any mil set-cents y quatre.

Item promet que assegurarà lo orgue fins al die de Tots los Sants del any mil set-cents y sis, y en tot aqueix temps lo adobarà si se'n necessita com sia per falta sua de franc.

Item la vila promet donar-li per las suas mans tant solament cinch-centes lliures moneda Barcelonesa pagadoras ab quatre iguals pagas, és a saber, cent vint-y-sinch lliures lo die posarà mà a la obra, cent vint-y-sinch lliures lo die que donarà acabada la cadireta que serà lo die de Tots Sants del present any, cent vint-y-sinch lliures lo die que tocaran dos registres del orgue gran, y las restants cent vint-y-sinch lliures lo die de Tots Sants del any mil set-cents y sis, y las estrenas a coneguda dels magnífichs cònsols que entonces se trobaran.

Item se ha pactat que lo die estarà acabat lo orgue gran y la cadireta se haja de visurar per personas pràtigas a coneguda dels magnífichs cònsols eo del Concell, y axí mateix se haja de tornar a visurar passat lo dit die de Tots Sants del any mil set-cents y sis.

Item que tot allò que's trobarà en lo orgue gran o cadireta que se haja de esmenar o fer de nou per falta del oficial que en tal cas lo mestre ho haja de tornar a fer a sas costas sens haver-li de donar la vila cosa ninguna.

La qual capitulació fou axí tractada y ajustada ab lo sobredit Joseph Boscà, mestre de fer orgues, per lo molt reverent pare don Joan Comes, monjo profès del Reial Monestir de Nostra Senyora de Poblet, en nom y per part dels magnífichs cònsols y universitat de la present vila, y firmat per lo dit molt reverent pare don Joan Comes y lo dit Joseph Boscà en la dita vila de Montblanc, vuy als vint-y-vuyt de febrer de mil set-cents y tres [...].

28

GIRONA-Cadins, 21 de gener de 1705

Contracte d'Agustí Llinàs per a construir un nou orgue al monestir.

AHG: Fons Notarial de Girona (Gi 4-695), 21 de gener de 1705, en plec apart.

En nom de nostre Sr Déu sie. Amen.

De y sobre lo ajust o preufet concordat per y entre la Molt Ilustre S^{ra} Abadessa del monastir de monjas de Sant Feliu de Cadins, del orde de Síster del Mercadal de Girona, y lo dit monastir [...] de una part y Agusti Llinàs, mestre de orgas en la ciutat de Tortosa habitant, de part altre, sobre la nova fàbrica fahedora del orga de dit monestir que se ha de fer y fabricar en la iglésia de dit Marcadal y en lo mateix puesto ahont se troba fabricat lo vell. Se ha –entre ditas parts– pactat, contingut y ajustat lo dit orga nou en lo modo y forma següent.

Primo que lo dit Agusti Llinàs haurà de fer y fabricar a sos gastos la caixa de lo dit orga, sens tribunas, ço és, la caixa sens paviment del dit orga, havent de fer dita caixa y fetxada de aquella com la del orga de la de Sant Domingo de la present ciutat de Girona, havent de ésser tota la fusta de la dita caixa y orga de fusta de pi de melis de Tortosa bona y rebedora.

Item que lo dit orga haurà de ésser fet de bon estany conforme lo costum dels orgas, y que haurà de constar dels registres següents.

Primo la cara de antonació de catorsa palms conforme lo dit orga de Sant Domingo

Item la octava

Item dotzena llarga

Item lo nasart en dotzena
Item un tapadillo de fusta de antonació de catorsa pams
Item una quinsena de mitx taglat en amunt dobla
Item una dinovena y vint-y-dozena
Item una tolosana de tres canons per punt a disposició del oficial
Item una cornatilla inglesa de tres canons per punt de mà dreta
Item un lleno de quatre canons per punt també a disposició del oficial
Item un simbalet de tres canons per punt
Item las contras de fusta de catorsa pamps de antonació

Item que lo teglat hage de ésser de quaranta-dos teglas.
Item que los registres hagen de ésser tots partits com se acostuma.

Item que tota la dita obra hage de ésser bona y rebedora, y portada a gastos de dit mestre, posada y assentada en lo dit puesto de dita iglésia del Mercadal ha hont se troba avuy assentat lo orga vell dins lo termini de tres anys comptadors del die present en havant.

Item que haurà lo dit mestre de fer y fabricar lo dit orga, y assantar-lo a sos gastos, exceptat que en la ucasió se haurà de assentar dit molt l^{re} S^{ra} Abadessa y convent haurà de pagar las mans y per tot del que tocava a lo ofici de mestre de casas.

Item que encontinent de fet y assentat dit orga hage dita molt Ilustre Abadessa y convent, de rèbrer lo dit orga, fent-lo regonèxer, si voldrà, per lo oficial. Si aparexerà sens quexes dita regonenxensa, hage de pagar dit mestre ninguna cosa.

Item la dita molt Ilustre S^{ra} Abadessa y convent, convenan y prometan al dit Agustí Llinàs, mestre de orgas, donar y pagar-li per lo dit ajust o preu fet en mans y demás cosas sobreconvingudas en lo modo 925 ll barc., lo modo de la paga de las quals ha de ésser en esta forma, ço és, que aquellas se li pagaran ab quatre pagas, ço és, la primera de 325 ll y las restants tres pagas de 200 ll cada una comensant a ser la primera paga per lo die y festa de Nostra S^{ra} de agost pròxim vinent, la segona paga en lo mes de juliol del any 1706 y la tercera paga a la fi de [1706?] de ésser assentada y rebuda dita obra, y la restant quarta paga passat un any després de ésser del die present a quatre anys havent primer amont lo dit mestre a la fi de dits quatre anys afinat dit orga lo que prometan atèndrer, servir y complir tots las obligacions infrascritas [...].

29

BARCELONA-Carmelites Calçades, 31 de desembre de 1710

Contracte de Josep Boscà [pare] per a construir un nou orgue al convent.
 AHPB: Notari Pau Pi de Barcelona (781/93), f. 135v.

Die XXXI mensis X^{bris} anno a Nat^e Domini MDCCX Barchinone

Sobre la fàbricha del orga fahedor en la ecclésia del monestir y convent de monjas carmalitas calçadas de la present ciutat, per y entre ditas reverents priora y convent, de una eo per ellas lo pare fra Francisco Núñez, religiós carmalita calsat, llur procurador, y Joseph Boschà, mestre de orgas ciutadà de Barcelona de part altre, són estats fets, pactats, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primo és estat pactat que dit Joseph Boschà hage de fer [en] dit orga [un] flautat de la cara de estany de catorse palms de entonació, acceptan-ne vuyt de las més baxas, que han de ser de fusta. Las restans, fins a coranta-sinch, han de ésser de estany.

Item secundo. Lo flautat de fusta de catorse palms de entonació y serà de quaranta-sinch flautas de fusta.

Item tertio. La octava de quaranta-sinch flautas de set palms de entonació, ço és, vuyt de fusta y les demás de estany.

Item quarto. La dotsena llarga de quaranta-sinch flautas totes de estany.

Item quinto. La quinsena llarga de quaranta-sinch flautas de estany.

Item sexto. La dotsena nazarda de quaranta-sinch flautas de estany.

Item septimo. La corneta de tres canons per tecla que té setanta-dos flautas de estany.

Item octavo. Lo simbalet de tres canons per tecla que tindrà cent trenta-sinch flautas de estany.

Item nono. Lo lleno major de quatra flautas per tecla que tindrà cent vuytanta flautas de estany.

Item decimo. Lo registre del temblant.

Item lo sobredit orga ha de ser partit y ha de tenir dos manxas grans, y si hy ha lloch per major conveniència, se'n-i posaran tres.

Item lo dit orga ha de tenir tribuna per poder-se tocar per fora, y peanyas y rosinyols, y lo dit Boschà se ha de cuydar de tots los bestrets tant de fusta com de estany axí de flautas com de tribuna menos lo que sia obra de mestre de casas.

Item que haze dit mestra de donar dit orga y entregará aquell tot fet fins a fer pintar las portas tant de dins com de dafora.

Item que lo dit orga en esser acabat haze de ésser vist y regunegut per las personas que ben vist serà a las religiosas de dit convent o son pare confessor.

Item que dega dit Boschà thenir acentats ab tota perfecció los quatra primers registras de dit orga de aquí al primer de maig vinent y entregat y perfeccionat aquell per lo die de St Jauma Apòstol que serà a 25 de juliol de 1710 [1711?].

Item prometen ditas Priora y Convent eo per ellas pare Francisco Nuñez, llur procurador, donar y pagar a dit Joseph Boschà per lo preu fet de dit orga y tots sos recaptas, tres-centas cinquanta-sinch lliuras Barc. pagadoras en esta forma, ço és, cinquanta-sinch lliuras lo die present, cent lliuras lluego de ésser acentats la tribuna de dit orga, cent lliuras lluego de ésser acentats los quatra registres principals, y las restants cent lliuras lluego de ésser acabat, vist, acceptat y regonegut dit orga, en lo qual en cas hy haze alguna falta, la dega esmanar ho fer esmanar dit Boschà a sas costas [...].

30

RINER-El Miracle, 6 de desembre de 1717

Contracte de Josep Boschà [pare] per a construir un nou orgue pel santuari.
AHPB: Notari Joan Solsona de Barcelona (890/19), f. 97r.

Die luna VI mensi dezembris anno Natt^e Dni MDCCXVII.

De y sobre la fàbrica del orga avall escrita per y entre lo R^t Dr Joan Tholleuda, prevere y rector de la iglésia parrochial de Nostra Señora del Pi de la present ciutat de Barcelona de una, y Joseph Boschà, mestre de orgas ciutadà de Barcelona de part altre, són estats, fets y firmats los capítols y pactes següents.

Primerament és pactat y capitulat que dit Joseph Boschà haze de fer y fabricar de nou com ab tenor del present promet fer y fabricar de nou la orga de la iglésia de la Casa y Santuari de Nostra S^a del Miracle del temple de Riner, bisbat de Solsona, havent de tenir dit orga vuyt registres.

Primer quals registres ha de ser lo flautat de la cara de entonació de set palms, havent de consistir ab quaranta-sinch flautas totas de estany fi.

2 It lo segon registre ha de ser la flautat de fusta de catorze palms de entonació y havent de consistir ab quaranta-sinch flautas, totas de fusta de melis de Tortosa.

3 It tercer registre ha de ser una octava totas flautas de estany y han de ser quaranta-sinch flautas de estany fi.

4 It lo quart registre ha de ser una dotsena llarga. Totas flautas de estany fi y hi ha de haver quaranta-sinch.

5 It lo quint registre ha de ser una disasatena nasarda. Totas flautas de estany fi y hi ha de haver quaranta y sinch.

6 It lo sisè registre ha de ser una vint-y-dosena doble. Totas flautas de estany fi y hi ha de ser noranta.

7 It lo setè registre ha de ser una corneta o tolosana de tres flautas per tecla, ço és, mitgt registre y totas de estany fi, y han de ser setanta-dos.

8 It lo octau y últim ha de ser lo simbalet de tres flautas per tecla y han de ser totas de estany fi, y han de consistir en cent trenta y sinch.

It és pactat que dit Joseph Boschà haze també de fer tres manxas novas bastantes per dit orga ab sas ludas y costellas novas, y las canals o portavents tot nou.

It és pactat que dit Joseph Boscà també haje de fer nou de fusta de alba blanca ha lo secret de dit orga y així mateix las mollas de dit secret las quals mollas hagen de ésser de fil de llautó.

It és pactat que dit Joseph Boscà també haje de fer lo teclat de os, las verillas novas y las peanyas o contras las quals peanyas han de ésser set y que lo teclat haje de concistir ab quaranta-sinch teclas.

It és pactat que en dit orga dit Joseph Boscà hi tinga de fer y haje de haver tamolant [sic] y rossinyols.

It és pactat que dit Joseph Boscà haje de fer, entregar y posar dit orga en dita iglésia ab tots los requisits necessaris per quedar dit orga ab tota perfecció, vist y regonegut per aquellas personas que apareixeria a dit Sor D^{or} Joan Tholleuda.

It és pactat que dit Joseph Boscà haje de tenir fet dita orga ab tota perfecció y entregat, posat, y assentat aquell en dita iglésia de dita Casa y Santuari de assí y per tot lo dia últim del mes de maig pròxim vinent de mil set-cents y divuyt.

It és pactat que dit Joseph Boscà junt ab las personas necessàrias han de anar y posar en dita Casa y Santuari per a assentar en dita iglésia lo dit orga, y que lo gasto de la anada y vinguda tant de ell y de las personas se'n aportarà com y també de las cavaladuras de ell y de ditas personas haje de ser y córrer a gastos y despesas de dit Joseph Boscà.

It és pactat que dit Joseph Boscà haje de posar y conduhir las flautas de dit orga per a aportar-las de la present ciutat en dita iglésia de dita Casa y Santuari dins unas caixetas de fusta y que las mans, fusta y demés recaptos de ditas caixetas hage de ésser y córrer també a gastos y despesas de dit Joseph Boscà.

It és pactat que dit Joseph Boscà al cap de 1 any comptador del dia que serà posat y assentat dit orga en dita iglésia en avant a los gustos y despesas tinga obligació de anar y pujar en dita Casa y Santuari a fi y effecte de refinar dit orga.

It és pactat que dit Sor D^{or} Joan Tholleuda per tota la fàbrica de dit orga, la feyna de aquell és a saber per las mans y tots recaptos de estany y fusta, ludas, aygua cuyt, claus, fil de llautó, per la fusta, mans, y claus de ditas caixetas per a posar y conduhir ditas flautas y tot lo doncs necessari per dit orga, y també per lo treball de anar dit Joseph Boscà y las personas necessàrias en dita Casa y Santuari per posar y assentar dit orga, y del temps estaran allí en assentar-lo y posar-lo y finalment de anar a refinar dit orga al cap del any de posat y assentat y del temps se ocuparà allí en refinar-lo haje de donar y pagar com ab thenor del present donar y pagar promet a dit Joseph Boscà dos-centas vuytanta lliuras moneda Barc. és a saber cent lliures lo dia present, altres cent lliuras a mitja feyna feta, y las restants vuytanta lliures encontinent de posat, assentat, vist y regonegut que sia dit orga y que aquell litiga ab tota perfecció.

It és pactat que los S^{ors} Administradors de dita Casa y Santuari de Nostra S^{ra} del Miracle tingan obligació a gastos y despesas de dita Casa y Santuari de enviar a cercar en esta ciutat de Bar^{na}, y fer aportar en dita Casa y Santuari tot lo dit orga acabat que sie aquell de fer y fabricar.

It és pactat que entre lo temps que dit Joseph Boscà y las personas se'n aportarà per posar y assentar dit orga estaran y habitaran en dita Casa y Santuari, en posar y assentar dit orga y així mateix en tot lo temps que dit Joseph Boscà estarà y habitarà en dita Casa y Santuari a fi y effecte de refinar aquell al cap de l'any de posat y assentat dit orga dita Casa y Santuari tinga obligació de fer-los la vida subministrant-los tots los aliments necessaris de menjar y beurer, no emperó per lo camí de la anada y vinguda de dit Joseph Boscà de posar y assentar dit orga y refinar aquell ni de las personas se'n aportarà per a assentar-lo y posar-lo.

It és pactat que si lo dit Joseph Boscà ha complert per tot dit dia últim de maig prop vinent y de mil set-cents y devuyt en haver posat y assentat dit orga ab tota perfecció en dita iglésia que dit Sor D^{or} Joan Tholleuda dit dia últim de maig haje de donar y pagar a dit Joseph Boscà per albrícias vint lliuras moneda Barc. que vindran a ser a més de ditas dos-centas vuytanta lliuras que las que dit Joseph Boscà dit dia últim de maig pròxim vinent no haje posat ni assentat en dita iglésia dita orga ab tota perfecció que en tal cas de la sobredita última paga de ditas dos-centas vuytanta lliuras, se hagen de detraruer y defalcar deu lliures moneda Barc. així que en dit cas dita última paga sols haje de ésser y per aquella tant solament haje de donar y pagar a dit Joseph Boscà, setanta lliures las quals deu lliures seran en pena de no haver posat y assentat dit Joseph Boscà dit orga per lo die assenyalat [...].

Die nona Mensis Dezembris anno Domini Millessimo septingentesimo decimo nono in Villa del Albi Archs Tarracona

Los administradors de la Causa Pia que lo ilustre Sr. Bernat Miró Olim, canonge de la Iglésia Cathedral de Tarragona, fundà per a la conservació del orgue de la iglésia parroquial de la vila del Albi, archabisbat de Tarragona, los quals administradors són lo reverent Jaume Rius, prevere y rector de dita parroquial iglésia, y Joseph Moragues, batlle de dita vila, attenant y considerant que lo dit orgue necessita en gran manera de refinar-lo y que serà de un gran embelliment y adorno lo anyadir-i una corneta per a major culto Divino. Per lo tant, dits administradors se an ajustat y concertat ab Ramon Galtaires, mestre de orgue de Vilanova de Mayà, priorat de Santa Maria de Mayà, que dit mestre Galtaires ha de refinar dit orgue y fer en ell una corneta de cinc flautes per tecla ab la que vuy està ab lo nasart de dit orgue per lo preu de deu dobles, diem 10 dobles pagadores, ço és, les sis dobles lo dia que estarà concluhida la dita obra y les quatre dobles restants lo dia de Nostra Senyora de agost pròxim vinent ab los partes y condicions següents, ço és, que dita obra la ha de comensar dit mestre Ramon dins la octava pròxima de Reys y que la composició de la corneta ha de ser unisonus de la flauta del sustentat de cesolfaut de mitg teclat en fins alamire que fineix lo teclat de dit orgue.

Item que dit mestre Ramon ha de posar lo metall y material y fer les flautes de dita corneta a ses costes.

Item que los portavents y demás necessari com és carbó, llum, manxador y demás que toquie a fuster, sia a càrrech y gasto de dits administradors. Item és estat pactat que dits administradors an de fer lo gasto a dit mestre Ramon tot lo temps que treballarà en dit orgue y pagar-li lo gasto de la cavalcadura per a venir de Vilanova de Mayà per dit efecte y tornar-se'n a sa casa.

Item que dit mestre Ramon ha de acomodar lo teclat y lo artefici de les peaines lo ha de mudar, donant-li lo necessari del material.

Ab los quals pactes dit mestre Ramon Galtaires accepte la sobredita obligació y promet cumplir-la bé y degudament ab obligació de sos béns llargament, y així mateix dits administradors prometen cumplir tot lo pactat obligant tots los béns de dita Causa Pia. Y aixís ho firman y juren dites parts.

Testes sunt reverendus Baptista Auto presbr et beneficiatii dicta villa del Albi, et Georgius Vilamur, horganista dicta villa.

32

BARCELONA-Sants Just i Pastor, 28 de novembre de 1721

Contracte de Josep Boscà [pare] per a restaurar l'orgue de la parròquia.

AHPB: Notari Gaspar Sayós de Barcelona (854/44), f. 153r.

Die veneris XXVIII mensis novembris anno a Nat^e Domini MDCCXXI.

Sobre lo acte de concert y cosas avall escritas per y entre los Il^{tes} S^{ors} Dⁿ Joseph Cortada Mag^{ch} y Olaguer Argemir, ciutadà honrat, Joan Fran^{co} Comellas del Puig, mercader, Dr Joseph Troch, apothacari, Pere Jovany, buyner, y Isidro Canals, fuster, obrers lo bienni corrent de la iglésia parroquial de St Just y Sant Pastor de la present ciutat de una, y Joseph Buscà, mestre de fer orgas en Barcelona habitant de part altre, entre ditas parts se ha convingut, ajustat, pactat y jurat lo avall escrit y següent.

Primerament és estat convingut entre ditas parts per lo que avall per dits Srs Obrers se li prometrà donar y pagar lo dit Joseph Buscà se hage de obligar com ab thenor del present se obliga en fer los flautats y flautas per la orga de dita iglésia parroquial de St Just y Pastor en lo modo y forma avall escrit y següent.

Primo lo flautat de la cara de catorse palms de antonació y se ha de fer tot nou y consisteix en sinquanta-sinch flautas, ço és, sinquanta-tres de estany y dos de fusta que són las dos més grosas y ab dita forma augmentarà de fonament. Lo preu de dit registre són cent lliuras donant la desferra cuydant-se Joseph Buscà de posar-hi tots los bastrets se hauran o se hagen menester y pagar los jornals de fuster, y si comprèn també que ha de regonèixer la pesa de la cara y posar-lo ab deguda forma.

Item lo flautat de fusta de catorse palms antonació, se ha de fer tot nou per rahó de ésser las flautas curtas y amples, y tindrà lo cos o fonament ha de menester per igualar ab lo flautat de la cara, y se aprofitarà la fusta de ditas flautas sens ningun escrúpol. Lo preu es sexanta lliuras cuidant-se lo dit

mestre de posar-i tots los bestrets seran menester per dit registre y també si enclouen los jornals de fuster, y ha de regonèixer la pessa de dit flautat y en cas no sia bona se obliga a fer-la nova.

Item la octava de set palms de antonació, y se ha de fer tota nova per rahó de trobar-se la major part esclafadas del dany donà una bomba y consisteix en sinquanta-sinch flautas totas de estany. Lo preu és sexanta lliuras donant la desferra, cuidant-se dit mestre de posar-i tots los bastrets se auran menester per dit flautat.

Item la corneta magna de set canons per tecla y consisteix en cent setanta-sinch flautas totas de estany. Lo preu és sexanta-sinch lliuras cuidant-se lo dit mestre de posar-i tots los bastrets se auran menester per dit registre y també se obliga fer fer un sacret apart se ha menester per dita corneta.

Item lo temblant lo preu és quatre lliuras.

Estos quatre registres són los necessaris se han menester per dit orga que són los principals y tot lo funament de dit orga y després, dels registres que quedan, se pot formar un lleno sufficient per poder psalmajar per un interní en cas V.S. se trobia ab falta de medis.

Item lo secret de dit orga se ha de fer tot nou per raho de haver pagat la bomba al mitg y haver-lo consentit tot de tal forma que jo justificadament no'm sento ab ànimo de adobar-lo perfectament. Lo preu és setanta lliuras, cuidant-se lo dit mestre de posar-i tota la fusta y pagar los jornals de fuster, y posar-i tots los demés bestrets se hauran menester per dit secret advertint que totas las demés capas y registres [que] quedan estaran ab tota forma per los registres se posaran per ningun temps.

Item se ha de fer lo teclat nou per trobar-se lo vell cansat de servir y fer las verillas faltaran en dit teclat novas. Lo preu és onse lliuras.

Item se han de remirar las set contras de dos [?] palms antonació y se han de mudar las bocas y llenguas per ser cansadas de servir. Y en cas se n'age de fer ninguna de noba, tinga obligació de fer-la nova y regonèixer lo secret de ditas contras. Y en cas no sia bo, lo ha de fer nou. Lo preu, onse lliuras.

Item se han de renovar las manxas y posar-las ab deguda perfecció, tant dins com fora, y remirar la canal mestre y en cas no sia bona, l'a de fer nova y posar-i tots los bastrets se han menester per ditas manxas y canal. Lo preu és vint-y-sinch lliuras. Y també ha de adobar totas las flautas dels castells que no tocan.

Y donarà tot lo sobredit acabat, vist y regonegut per las personas que a V.I. ben vist hi sian.

Lo modo de las pagas de la forma que tindran gust donar a Joseph Boscà, mestre de orgas = Joseph Boscà.

Item reparar la cadireta, espolsar-la y posar-la al punt de la orga.

Item és pactat que dita il-lustre obra li hage de cedir la desferra de dita orga que son notats ab dit paper firmat de mà y lletra de dit Buscà.

Item és pactat que dit Buscà dega avui un any del dia present en avant comptador tenir acabat y posat lo dit orga.

Item que després que serà fet, acabat y posat dit orga, dega ésser vist y regonegut per los senyors mestras de capella de la iglésia de Nostra Señora del Pi, de la capella del Palau y de la present iglésia, y per los organistas de dita iglésia de Nostra Señora del Pi y de la present iglésia, y en cas de no aparèixer a dits señors estar dit orga o part de aquella segons lo convingut, lo dit Boscà a sos gastos dega esmanar lo que diran dits senyors.

Item los dits senyors obrers per preu y valor de dit orga y demés prometan pagar y satisfer a dit Joseph Buscà quatre-centas sis lliuras barcelonesas pagadoras ab los terminis y pagar avall escrites, és a saber, setanta lliuras lo dia que comensarà la obra, setanta lliuras després de passats tres mesos que haurà comensat la obra, altres setanta lliuras passats altres tres mesos, y las restants cent noranta sis lliuras per compliment de ditas quatre-centas sis lliuras després de feta, acabada, posada y visurada dita obra [...].

BARCELONA-Sant Sever, 2 de desembre de 1721

Contracte de Josep Boscà [pare] per a construir un orgue a l'església.

AHPB: Notari Josep Ferran de Barcelona (853/5), f. 846v.

Die martis II mensis desembris anno a Natt^e Dⁿⁱ MDCCXXI.

De y sobre la fàbrica del orga que havall se expressarà per y entre los reverents Joan Miró, D^e Joseph freginals, [...] tots preveres beneficiats en la Seu de Barcelona com a administradors de la insigne

capella y col·legi de Sant Sever de la Seu de Barcelona de una, y Joseph Boscà, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona, de part altra, són estats fets, pactats, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament lo dit Joseph Boscà convé y en bona fe promet a dits reverents administradors que farà y fabricarà a obrers de la iglésia de Sant Sever, construhida en la present ciutat de Barcelona en lo carrer de la devallada de Santa Eulàlia, un orga de catorse palmeps de antonació, tenint nou registres diferents, com són...

Un flautat de la cara de catorse palmeps de antonació concistint en coranta-sinch flautas, ço és, trenta-set de estany, y las vuyt per lo compliment de ditas quaranta-sinch de fusta que han de ser los baxos.

Lo flautat de fusta dit de catorse palmeps de antonació ha de ser unísonus de la cara concistint en trenta-set flautas, totes de fusta.

La corneta tolosana ha de tenir quatre flautas per tegla y concistir en cent, totes de estany.

Octava de set palmeps antonació concistint en quaranta-sinch flautas y totes de estany, menos los vuyt vaxos que han de ser de fusta.

Lo flautadet tapat de estany de set palmeps de antonació, y concistint en trenta-set flautas y los baxos de fusta.

Lo nasart ha de concistir en coranta-sinch flautas, totes de estany.

La quinsena dobla concistint en noranta flautas, totes de estany.

Lo simbalet ha de tenir tres flautas per tegla y concistir en cent trenta y sinch flautas, totes de estany.

Lo temblant.

Lo teglat de marfil y que arribe fins a çol fa ut [=cesolfaut].

Lo dit orga ha de ser partit y ha de tenir vuyt peanyas.

Lo teglat se ha de tancar.

Y per la fàbrica de dit orga sobre expressat se ha de fer, lo dit Joseph Boscà ha de posar lo estany de barra fi, lo plom, posts de melis que han de servir per lo flautat de fusta de catorse palmeps antonació, posts de albe blanch per fer lo secret, capas y registres.

Y tres manxas, ludas blanques que han de servir per las manxas y secret, ayguacuit, fil de llautó, claus y demés ninyerías, fer la caixa de albe blanch escultorada, venint tot lo sobredit a càrrech y obligació de dit Joseph Boscà. Y ha de assentar lo dit orga en dita iglésia de sant Sever en lo lloch y paratge se li assenyalarà de forma que dits reverents administradors sols tingan obligació de contribuir en lo gasto se farà per rahó del mestre de cases haurà de entrevenir quant dit orga se assentarà.

I promet lo dit Joseph Boscà que per la festivitiat del Corpus del any pròxim vinent de mil set-cents vint-y-dos, lo dit orga ja podrà tocar, y tenir-lo acabat y assentat, tot a la bona y deguda forma per lo dia sinch del mes de nobembre de dit any mil set-cents vint-y-dos.

Item los dits reverents administradors convenen y en bona fe prometen a dit Joseph Boscà que per la fàbrica de dit orga y cost de sos dependents y emergents, sobre en lo antecedent capítol referits y individuats, donar-li y pagar-li quatre-centas lliuras moneda barcelonesa, ço és, sexanta lliuras de comptants, lo dia present; altres sexanta lliures en comensant a tocar dit orga en dita iglésia que com és dit ha de ser per la festivitiat del Corpus del any pròxim vinent de mil set-cents vint-y-dos; cent dotze lliures y quatre sous en ésser acabat y assentat lo dit orga que, com és dit, a de ser lo dia sinch del mes de nobembre de dit any mil set-cents vint-y-dos.

I les restants cent sexanta lliuras y setse sous a compliment de ditas quatre-centas lliuras de dit dia sinch del mes de nobembre del any mil set-cents vint-y-dos a un any.

Totas las quals cosas, que a quiscuna de ditas parts i per son respective interés, toca y especta complir, prometen la una part al altre ad invicem et vicissim, attèndrer y complir [...].

MANRESA, any 1723

Contracte de Josep Boscà [pare] per a renovar l'orgue de la col·legiata.

ACBG: Fons Notarial de Manresa. Fèlix Soler, *Manuale instrumentorum 1723* (manuscrit situat entre els folis corresponents a 21 i 22 de maig de 1723).

Pactes fets entre los Ilustres Srs Canonges Dr. Felip Ignasi Dalmau, Francisco Vila y Pou, lo Dr. Francisco Coma y Francesch Soler, preveres elets dels productos de carniceria per lo Ilustre Capítol de Paborde y canonges y de la Reverent Comunitat de Preveres de la Seu de Manresa respective, y Joseph Buscà, mestre de orgas ciutadà de Barcelona, que són los següents.

Primo deu fer lo orga de la forma mitjana, ço és, de 14 palms de entonació y de 48 teclas, y ha de contenir los registres següents.

Lo primer registre lo flautat de la cara de 14 palms de entonació y consisteix en 48 flautas novas de estany y ha de ser octava llarga per preu de 200 ll.

Lo segon registre és lo flautat de fusta de melis de Tortosa de 14 palms de entonació que consisteix en 48 flautas que han de ser novas y queda aiustat en 150 ll.

Lo tercer registre la octava de 7 palms de entonació que consisteix en 48 flautas de estany novas aiustat en 100 ll.

Lo 4 registre la corneta magna que consisteix en 7 canons per tecla y són 175 canons o flautas tot de estany ab secret apart ajustat en 80 ll.

Lo 5 ha de fer 10 contras y deu respostas a rahó de set lliuras per contra y resposta que, no podent-se aprofitar las vellas que hi són, valdran totes deu 70 ll. Y per cada una contra y resposta se aprofitarà de las vellas, se defalcaran del preu 7 ll.

Lo sisé registre los clarins que consisteixen en 48 flautas de estany aiustats en 45 ll.

Item los 8 registres anomenats la dotsena llarga, la vint-y-dosena, la dotsena nasarda, la quinsena nasarda, lo cimbalet, la alemanya o ple major, la quinsena llarga doble y la vint-y-sisena llarga, los quals registres se troban actualment en lo orga, los deu afinar al punt del orga.

Y aurà de posar-i las flautas corresponents a tres teclas que se aumenta per la octava llarga, y també aurà de fer novas las flautas que's trobaran dolentas en dits registres.

Item aurà de fer lo temblant y tots los teclats nous y adobar las manxas y posar-las ab millor orde ab sos portavents y conductos y afinar la cadireta aiustat est y lo antecedent capítol en 100 ll ab lo pacte emperò que los dits elets degan donar-li las ludas y la aiguacuit sia menester per adobar ditas manxas y aja de còrrer a gastos de dits elets lo fer lo asiento per ditas manxas tant lo de fuster com lo de mestre de casas.

Item se ha convingut que aurà de fer lo secret nou y capaz no sols per tots los dits registres (que per ara no si posan) sinò també per posar-i lo dels ecos y alguns altres si se indica convenient y fet en dita forma queda ajustat lo dit secret en 100 ll.

Se obliga dit mestre Joseph Buscà en tenir acabat y assentat lo dit orga ab la forma sobredita y tot lo necessari per estar bé en esta forma lo dia de Pasqua de Resurrecció del any 1724.

Lo preu en que queda ajustat lo dit orga, en la forma sobredita, és vuit-centas quaranta-sinc lliuras, és a saber, 300 ll lo dia començarà a treballar; 250 ll lo dia aurà assentat lo secret la cara, flautat de fusta y octava; 195 ll lo dia assentarà lo restant del orga, y las 100 ll al cap de un any que serà assentat tot lo orga en lo qual temps dega venir a refinar-lo.

Item ab pacte que en cas vullan dits elets aumentar lo dit orga de registres y fer nova la cadireta en la forma se ha fet la planta dega dit Joseph Buscà fer-ho y no empèndrer altre feyna. Que tots los materials y recaptés ajan de còrrer a càrrech y gastos de dit mestre Joseph Buscà pagant-li lo preu sobremencionat.

Item ab pacte que pugan dits elets fet lo dit orga fer-lo mirar per personas peritas per examinar si es confirme al pactat y en cas no lo estiga fer-ho fiat large obligatione [...].

TARRAGONA-Dominics, 3 de gener de 1723

Capitulació de Josep Boscà [pare] per a construir un nou orgue al convent.

AHPB: Notari Josep F. Fontana de Barcelona (934/18), f. 4r.

Die tertia mensis januarii anno a natt Domini millesimo septingesimo vigesimo tertio.

Sobre la fàbrica del orga que avall explicarà que ha de col·locar en la iglésia del convent de Sant Domingo de la ciutat de Tarragona per y entre los reverents pare prior del convent sobredit de Sant Domingo de la ciutat de Tarragona, los noms del qual pare prior y del demás pares de dit convent avall en la firma les expressaran, de una part, y Joseph Boscà, mestre de orgues de la ciutat de Barcelona de part altra, se han convingut y firmat las parts següents.

Primerament és pactat y convingut lo dit Joseph Boscà dega fer y treballar un orga de catorse palms de entonació ab onse registres que avall se individuaran y són los següents.

Item que lo primer registre ha de fer lo flautat de la cara de 14 palms de entonació, y conté y ha de contenir coranta y sinch flautas, ço és, las vuit majors primeras de fusta y las demás de estany.

Item lo segon registre és lo flautat de fusta de 14 palms de entonació unísonus de la cara y conté coranta y sinch flautas.

Item lo tercer registre és la octava de set palms de entonació y conté 43 [45?] flautas, totes de estany.

Item lo quart és una quinsena llarga y conté 45 flautas, totes de estany.

Item lo quint és una disasetena nasarda y conté 45 flautas totes de estany.

Item lo sisé és una vint-y-dosena llarga y és doble, que conté noranta flautas, totes de estany.

Item lo seté és lo simbalet o nomenat alemanya y consta de tres flautas per techla. Y conté 135 flautas, totes de estany.

Item lo octau és un registre de ple major y conté quatre flautas per techla, totes de estany que són 180 flautas.

Item lo nové és la corneta magna de sis canons per techla, y conté 150 flautas totes de estany.

Item lo desé és un registre de tapadillo que conté 45 flautas, las vint primeras de fusta y las restants de estany.

Item lo onsé registre és lo temblant.

Item que dit Boscà dega fer lo secret y tres manxas de albès segons demana lo orgue, y així mateix lo techlat de boix.

Item ha de fer la caixa de alba ab la tribuna o baranas de alba, devent posar dit convent los permòdols y los post sobredits permòdols y donar los rematos per fer en la caixa que està feta en dit convent, y que lo dit remato vaja a gastos del mateix convent.

Item que dit convent dega pagar los [?] de portar tot lo dit orgue en Tarragona.

Item que lo dit convent dega fer lo gasto als oficials en lo temps se haurà de assentar dit orgue.

Item que dit Boscà dega pagar tot lo demás necessaris per la perfectió de dit orgue, tant que sia de ferramenta y fusta com del demás que se oferesca per la total perfectió de dit orgue, ben entés que si se ofereix algun jornal de mestre de casas lo haja de pagar dit convent.

Item que lo gasto de la cortina de dit orga dega ésser comú del dit convent y del dit Boscà.

Item que lo dit convent de Sant Domingo dega donar y pagar al dit Joseph Boscà quatre-centas vint-y-sinch lliuras barcelonesas per lo gasto de fer y treballar lo dit orga en la forma sobreexpressada, y així mateix dega entregar al dit Boscà lo estany que dit convent ha ofert entregan-li, que són algunas tres robas poch més o menos.

Y ditas quatre-centas vint-y-sinch lliuras degan satisfer al dit Boscà en esta forma, ço és, cent-coranta lliuras en lo dia primer de mars propvinent del corrent any 1723 en lo qual dia lo fuster destinat per dit Boscà comensarà a treballar en la fàbrica de dit orga, altrás cent-coranta lliuras en lo dia de Sant Joan de juny del mateix any 1723 en cas que dit Boscà tinga acabat los dos orgas que treballa per al convent de Santa Catherina y per la iglésia de Sant Sever de Barcelona y no altrament, y lo compliment de ditas quatre-centas vint-y-sinch lliuras se dega pagar al dit Boscà en lo dia en que aquest tinga acabada y asentada la dita obra en Tarragona.

Item que per fer lo dit orga, se concedeix al dit Boscà lo temps que discorrerà fins al primer de mars de 1724 [...].

BARCELONA-Santa Clara, 22 de novembre de 1723

Contracte de Josep Boscà [pare] per a construir un orgue al monestir.

AHPB: Notari Salvador Pi de Barcelona (904/8), f. 278r.

Die XXII mensis 9^{bris} pti anni [de MDCCXXIII].

Per rahó del preu fet de la fàbrica del orga que novament se ha de fabricar y col·locar en la iglésia nova del R^l Monastir de S^{nt} Antoni y S^a Clara del orde de St Benet de la present ciutat que novament se està fabricant y component en la sala gran que antes era del Palau Real ahont se feya lo negoci civil, per

y entre la Il^{re} S^{ra} Abadessa y religiosas professas y conventuals de dit R^l Monastir los noms de las quals avall se escriuran convocadas en la celda abacial ahont per semblants y altres negocis de dit monastir se acostuman convocar [...] de una part, y Joseph Buscà, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona de part altre, ab interessència de algunas personas pràcticas de semblants obras, se han convingut los pactes següents.

Primerament que dit Joseph Buscà dega fer un flautat o registre de entonació de catorze palms consistint en quaranta-sinch flautas, totes de estany menos vuyt de fusta de melis que han de entrar en dit flautat, ab que de las ditas vuyt flautas de fusta que en dit flautat han de entrar, las que poran estar y cabrer en la cara las haze també de fer de estany.

It que dega fer altre flautat de fusta de melis, uníssonus de la cara, ab lo mateix número de 45 flautas.

It que dega fer un registre de estany, octava de la cara, ab lo mateix número de 45 flautas.

It que dega fer un tapadillo, ab uníssonus a la octava, menos los vuyt baixos que han de ésser de fusta de melis.

It una dotzena nazarda de estany.

It que dega fer una quinzena llarga y dit registre és de dos flautas per tecla, totes de estany.

It un simbalet o alemaña y dit registre és de tres flautas per tecla, y consisteix en 135 flautas, totes de estany.

It una cornetilla de tres canyos per tecla.

It que tots los registres que pugan ésser partits, tinga obligació de fer-los partits.

It que dega fer lo temblant.

It que dit Buscà per tot lo dia de St Joan de juny pròxim vinent si més prest ho pot, donarà acabats y a punt de sonar los registres següents, a saber, la cara fusta, octava, y simbalet.

It promet tenir y donar lo dit orga totalment acabat, axi de la feyna de son ofici, com de fuster y altres requisits necessaris per dit orga, com és fusta, estany, ludas, cortina ab la Anunciata en ella pintada, tres manxas y demás requisits, y regonegut el dia de Pasqua de Resurrecció del any propvinent, a semblant dia de Pasqua del any 1725, y refinar o fer refinar aquell al cap de un any de esser acabat.

It las ditas Il^{re} S^{ra} Abadessa y convent prometan donar y pagar a dit Joseph Buscà per lo preu y valor de la dita fàbrica y tot lo treball de ella 460 ll Barc. en esta forma, ço és, 216 ll lo dia present, a saber és 150 ll ab diner de comptant y las restants 66 ll ab lo estany, fusta y desferra que tenen del orga que tenian en lo altre monastir avaluat a la dita quantitat; 100 ll lo dia de St Joan de juny pròxim vinent de 1724 en lo qual dia ha de comensar a sonar (com sobre se ha dit) la cara, fusta, octava y simbalet de dit orga, y las restants 144 ll luego de ésser acabat, vist y regonegut dit orga per las personas que ditas S^{ras} elegiran y que aquell sia aprobat. E ab los dits pactes y condicions, y aquells en sos terminis cumplerts. La Il^{re} S^{ra} Dª Maria Aregall, Abadessa de dit R^l Monastir, Dª Catharina Areny y de Queralt, priora [...], convenen y prometen donar y pagar a dit Joseph Buscà ditas 460 ll ab lo modo y terii sobre dits sens dilació ni excusa alguna [...]. E lo dit Joseph Buscà promet fer y construir dit orga, ab tots los registres sobre dits y demás requisits per ell necessaris, segons que millor sabrà y en los terminis en los sobredits pactes expresats [...].

ALAIOR (Menorca)-Sant Diego, 24 de gener de 1724

Contracte de Josep Boscà i Espanya per a construir un orgue al convent.

AHM: Secció convent de sant Diego d'Alaior. Sign. O.O.A.A. 34-4.

Nosaltres de bax firmats, Sr Juan Antoni Albertí, Síndich Apostòlic del convent de Sⁿ Diego de la vila de Alayor, y el Sr Joseph Boscà, mestre de fer orgas, havem concordat y ajustat el fer un orga major ab cadireta per dit convent de St Diego de Alayor ab los sigüents pactes.

Primo és pacte que dit Sr Joseph Boscà deu desfer el orga vell, deu fer el orga nou ab la cadireta a la porta mitjera de la iglésia, ab una naya, posant en lo orga major y registres y en la cadireta, tals quals van notats en la capitulació aquí annexa, feta y firmada de la pròpria mà de dit Sr Joseph Boscà.

Secundo és pacte que dit convent de St Diego déu donar tots los materials necessaris per la fàbrica del orga y un mestre fuster qui ly ajut tot el temps que treballarà la caixa, la naya y secrets, ab la demás feyna de fuster.

Tercio és pacte que dit convent déu donar lloch compatent per treballar, per estar y dormir, a dit Sr Joseph Boscà tot el temps que durarà la fàbrica del orga y mantanir-lo de menjar y biurer fins haver perficionat lo orga.

Quarto és pacte que el treball de fàbricar el orga se ly donarà sent setanta reals de vuit, 170 reals de 8 al tal. Però que tocant ya el orga major ab dos o tres registres, se obliga el Síndich de dit convent donar a dit Sr Joseph Boscà 60 reals de 8 p. la primera paga. Perficionat el orga major del tot, altres 60 reals de 8 p. segona paga. Y acabada del tot la cadireta, se obliga dit Sr Síndich fer la última paga a dit Sr Joseph que seran 50 reals de 8 qui faran el cumpliment de los 170 reals de 8.

Lo firman vuy dia 24 janer 1724.

*Capitolació de los ragistras que a de tanir lo orga
e la iglésia de St. Diego de Laó [=Alaior] en Manorca
fet als 23 ganer de 1724*

Primo a de tanir dit orga nou ragistras, tots difarens un de altra y són los següens que aquí estan nonbrats.

Lo primer a de aser lo flautat magor de antonació de 14 palms y concisteix en 69 canons de estañy y plom.

Lo sagon ragistra a de aser la octava, octava alta del flautat major, y concisteix en 69 canons tots de estany y plom.

Lo tercer ragistra a de acer la dotsena, y quinta del flautat major, y co[n]cisteix e[n] 81 canons tots de estañy.

Lo quart ragistra a de acer quinsena y concisteix en 114 canons de estañy.

Lo quint ragistra a de acer la vint-i-dosena y concisteix en 150 canons tots de estañy.

Lo sisé ragistra a de aser lo sinbalet, y concisteix en 195 canons tots de estañy.

Lo saté ragistra a de aser la tolosana y concisteix en 116 canons tots de estañy que serà de 1/2 taclat en amunt.

Lo octau a de aser lo nasart y concisteix en 81 canons tots de estañy.

Lo novè ragistra a de aser los clarins de 1/2 taclat en amunt que concisteix en 24 clarins.

A de tanir dit orga set contras.

Més a de tanir 4 manxas per fer tocar los sobradits ragistras.

*Capitolació de los ragistras que a de tanir
la cadireta de dit orga de St. Diego.*

Primo a de tanir set ragistras tots difarens y són los següens aquí nonbrats.

Lo primer a de aser al flautat de antonació de set palms y concisteix en 45 canons, tots de estañy fi.

Lo sagon ragistra a de aser la octaba y concisteix en 45 canons de estañy.

Lo tercer a de aser la dotsena y concisteix en 45 canons de estañy.

Lo quart a de aser la vint-i-dosena y concisteix en 69 canons de estany.

Lo quint a de aser la cornete y concisteix en 135 canons, tots de estan fi.

Lo sisé a de aser lo tapadillo y concisteix en 45 canons, tots de estany fi.

Lo saté ragistra a de aser lo nasart y concisteix en 45 canons de estañy.

Y lo tems se a menester per fer y fabricà dit orga és poch més de un aña.

Josep Bosca, mestra de orgas

PALMA DE MALLORCA-Santa Eulària, 13 d'octubre de 1724

Contracte de Josep Boscà i Espanya per a construir un nou orgue a la parròquia.

ARM: Fons Notarial. Felip Terrers de Palma de Mallorca (T-348), f. 80.

Die XIII mensis octobris anno a Nativitate Domini MDCCXXIII.

In Dei nomine. Sia a tots cosa manifesta com nosaltres, doctor Antoni Pallisser, prevere y rector en la iglésia parroquial de Santa Eulària de esta ciutat de Palma, don Nicolau de Oleza, cavaller del hàbit de

Alcàntara, Pere Garriga, ciutadà, Francesch Terrassa, mercader, Francesch Servera, notari, Barthomeu Marimon, fuster, y Juan Antoni Mager, sabater, obrers lo any corrent de dita iglésia parroquial, havent una y moltes vegades reparat y reflectit que lo orga de dita iglésia se troba derrotat e inútil per sa molta antigüidat y curs del temps, y no sols desbaratat en les veus, però encare en la composició y constructora del mateix, faltant-ly molts de canons y altres en crescut número que estan del tot inútils, originant-se de esto el no poder-se tocar sinó en gran desdoro e indecència del Culto Divino, no podent pendre lo chor el punt proporcional per a cantar las divinas alabansas lo que és indecorós per dita iglésia parroquial. Y desitjosos tots nosaltres, en consideració de lo referit, del major y possible honor per a el Culto Divino y decència de dita iglésia, congregats y ajuntats en la forma se practica per la dita obraria, acordarem y determinarem estos dias pròxim passats, unànimes y conformes, ab madura deliberació, el que se fabricàs novament y construhís lo dit orga per las rahons damunt ditas, y altres nostron ànimo movent, per algun mestre pèrito en la fàbrica de orgas el més útil pogués encontrar y qui, ab major conveniència de la referida iglésia, volgués emprendre dita obra fins a estar rematada aquella ab la major perfecció. Y que per el prompte, se abaxàs el susdit orga antich y tota la sua màquina del puesto en que se trobava, axí per a despejar la referida iglésia y evitar el notable obstacle que causava lo dit orga per el lloch en que estava fixat –que era sobre del púlpit– no dexant percebre en las prèdicas las veus dels predicadors, y també per la imperfecció de la matexa iglésia puis havent de servir per adorno, servia per afeiar-la lo que era ocular e innegable antes de abaxar-se dit orga del puesto a hont estava. Y axí bé, per posar en salvo lo poch que de ell quedava útil y servible per la nova fàbrica de estany, plom, lleñam et als. y havent per a lo acierto de la referida obra fet las més vivas diligèncias que havem pogut executiu, informant-nos ab personas pèritas y experimentadas en semblants fàbricas, per a poder-nos guiar y procehir ab claredat y sens equívoc en lo concert de dita fàbrica per a la permanència del dit orga y útil de dita iglésia, essent la hechura de aquell de molta consideració y coste, après de haver tractat y tingut vàrios col·loquis en diverses occasions ab V.M. infrascrit Joseph Boscà, cathalà de nació y mestre de la fàbrica de orgas, al present atrobat en Mallorca, acirca del preu y manufactura del dit orga novament fahedor en la referida iglésia, havem contingut y acordat ab V.M. dit Boscà el preu y hechura de aquell, ab los pactes, modo y circumstàncias que abaix se expressaran, en seguida de lo qual, volent nosaltres, los referits obrers de una part y lo dit Boscà de altre, tenir las sufficiens cauthelas, per la deguda observància de tot lo entre de nosaltres pactat, result, determinat y mútuament convingut, y cada un de per si, havem resolt el firmar este acte de concòrdia, reduint els capítols infrascrits, tot lo entre nosaltres acordat per obviar dificultats y qüestions en lo venidor. Y per que puga una part a la altre compellir recíprocament, a la puntual observància del contracte mencionat, per ço, de grat y certa sciència, líbera y espontànea voluntat, en virtut del present acte y ab tot lo millor modo, venim y ésser vinguts, professam nosaltres, los referits obrers, en nom de dita obreria y de nostros successors en la matexa qui ho seran en lo venidor de una part, y de altre, yo, el susdit Joseph Boscà, de nació cathalà, al conveni y contracte de sobre insinuat, que és del que se conté en los capítols sigüents.

Primerament se ha pactat, convingut y acordat entre nosaltres, ditas parts, que lo orga fahedor per V.M. dit Boscà en la referida iglésia ha de tenir los registres y circumstàncias que aquí se expressan, ço és...

Lo orga major

Se compondrà dit orga major de devuyt registres y de ells solament los clarins deuran ser instruments de llengua de cuyos 18 registres serviran 11 per el ple de dit orga y lo 7 remanents per a variedad. Y esto, además de 7 contrabajos que deuran posar-se per la profunditat de aquell, dels quals 18 registres se'n posaran 11 que seran partits per la mà dreta y per la esquerra.

Registres de dit ple.

1. Primerament, un flautat destapat que serà part de la cara de dit orga, de altària los canons majors de 14 palms sens el peu, y este se compondrà de 64 canons tots de estañy discorrent tot el teclat.

2. E més altre flautat destapat de la matexa alsada, unísonus del primer, part del qual servirà per cara del dit orga, y esto per major cos de aquell. Y contendrà dit registre 45 canons tots de estañy discorrent tot el teclat.

3. E més altre flautat de fusta destapat per a maior cos de dit orga, unísonus de los altres, de altària de 14 palms sens el peu. Y este se compondrà de 45 canons tots de fusta discorrent tot el teclat.

4. E més una octava alta de dits flautats de la cara, de altària de 7 palms, que contendrà 64 canons tots de estañy discorrent totas las teclas.

5. E més una altre octava alta unísonus de la antecedent per a maior cos de dit orga, que contendrà 45 canons tots de estañy corrent també tot el teclat.

6. És partit. E més una dotzena que és la quinta dels flautats de la cara, y contendrà 45 canons tots de estañy y discorrent tot el teclat.

7. És partit. E més una quinzena de dits flautats de la cara que contendrà 171 canons, tots de estañy, discorrent totas las teclas.

8. És partit. E més altre quinzena de dits flautats de la cara que contendrà 195 canons, tots de estañy, discorrent tot el teclat.

9. És partit. E més una vint-i-dozena de dits flautats de la cara que se compondrà de 216, tots de estany, corrent tot el teclat.

10. És partit. E més el symbalet que contendrà 290 canons, tots de estañy, corrent tot el teclat.

11. És partit. E més segon symbalet que se compondrà de 315 canons, tots de estañy, discorrent totas las teclas.

Registres per varietat

12. És partit. Primo una tolosana de alsada de 7 palms sens el peu que contendrà 195 canons tots de estañy, discorrent totas las teclas.

13. És partit. E més corneta magna de altària de 7 palms, sens el peu, que contendrà 195 canons, tots de estañy, dels quals ni haurà 24 tapats, y los demás destapats, y correrà dit registre, comensant del primer tiple fins a mitg teclat. Y se podrà ab dit registre fer-se ohir ecos de prop y de lluy.

14. És partit. E més un nazard de alsada de 4 palms sens el peu, que se compondrà de 69 canons, tots de estañy, discorrent tot el teclat.

15. És partit. E més un nazardillo de alsada de 3 palms y mitg, que contendrà 81 canons, tots de estañy, discorrent totas las teclas.

16. És partit. E més los clarins que contendran 24 canons, tots de estañy, corrent des de el primer tiple fins a mitg teclat.

17. E més altres clarins, unísonus dels antecedents, en lloch de regalías, que també se compondran de 24 canons, tots de estañy, corrent des de el primer tiple fins la mitat del teclat.

18. E més el temblant que és registre o circumstància interior que fa temblar las veus dels canons, y conté mà dreta y esquerra; y set contrabajos, tots de lleñam, de alsada de 28 palms, sens el peu, que formaran octava baixa als baxos dels flautats de la cara, per a maior profunditat.

Orga menor o cadireta

Se compondrà dit orga menor o cadireta de vuyt registres tots differents, dels quals no hi haurà ningun de llengua, y són, ço és...

1. Primerament un flautat destapat que serà la cara del dit orga, de alsada de 7 palms, sens el peu, y formarà este flautat octava alta als flautats del orga major. Y se compondrà este registre de 64 canons, tots de estany, discorrent totas las teclas.

2. E més, un altre flautat unísonus del antecedent de la matexa altària, y se compondrà de 45 canons, tots de fusta destapats, discorrent tot el teclat.

3. E més, altre flautat tapat que contendrà 45 canons, tots de estañy, de alsada de 3 palms y mitg sens el peu, unísonus dels dos antecedents, discorrent totas las teclas.

4. E més, la octava alta de dits flautats de la cadireta que contendrà 64 canons, tots de estañy, discorrent tot el teclat.

5. E més, la dotzena, que formarà la quinta, als referits flautats de la cadireta, y se compondran de 45 canons, tots de estañy, discorrent tot el teclat.

6. És partit. E més, la vint-y-dozena dels antecedents flautats que compondrà de 136 canons, tots de estañy, y discorrent totas las teclas.

7. És partit. E més, el symbalet, que contendrà 195 canons, tots de estañy, discorrent tot el teclat.

8. És partit. Finalment el nazardillo que se compondrà de 45 canons, tots de estañy, dels quals ni haurà 8 dels maiors tapats, y los altres destapats, discorrent tot el teclat.

Adherents del referit orga

Primo, tindrà dos teclats, ço és, un del dit orga maior y lo altre de la cadireta.

E més, tindrà quatre secrets, o és el major del orga major, altre del orga menor o cadireta, altre de la corneta magna y lo altre o més ver dos aparte dels contrabaxos.

E més, ultra de les canals y conductas del vent, tindrà quatre manxes de llargària quiscuna de 11 palms y 5 de amplària.

Resumen

Canons de estañy del orga maior, seran	1712
Canons de estañy del orga menor o cadireta, seran	<u>594</u>
	2306

Canons de fusta del orga maior, seran	52
Canons de fusta del orga menor o cadireta, seran	45
Total	2403

E més se ha convingut y resolt entre nosaltres ditas parts que V.M. dit Joseph Boscà, dins el termini de un any y sis mesos contadors des de als 15 de abril primer vinent en havant, dega donar acabat y perficionat lo dit orga, en la forma y circumstàncies de sobre especificadas, al señor rector y obrers de la referida iglésia qui entonces ho seran a punt de visurar aquell los péritos elegidors per una y altre part, y consegüentment rebrer-lo. Y que nosaltres, dits rector y obreria, dit dia 15 de abril hajem de tenir previnguts per entregar a V.M. tots los materials necessaris per la fàbrica de dit orga, y fet el vacuo y puesto y axí de la caixa o fusta a hont se ha de posar el mateix. Y en cas que no tinguésem los materials referits dit dia 15 de abril per entregar a V.M. y poder principiari dita obra, no correrà el termini de sobre asseñalat per donar-la conluida tant quant dit impediment durarà.

E més se ha pactat y resolt entre nosaltres ditas parts que nosaltres, dits rector y obrers, los qui ho seran en dit temps, deurem entregar a V.M. tots los materials se necessiten per la fàbrica de dit orga com són estañy, plom, ayguocuyta, lleñam, camussas, fil de ferro, planxas y fil de llautó, cera, argent viu, estañy de glassa, pega grega, drap, paper, claus, ferramenta et als, tot contengut en una llista que lo dia present nos ha entregat, y V.M. dit Boscà dega pagar de sos bens propis la lleña y carbó seran menester per la fundició dels metalls, y per lo demés de dita fàbrica, dels altres emperò materials insinuats necessaris per dita obra a excepció solament de dita lleña, carbó deurà pagar la obraria de dita parròquia, sens que pugax rebaxar a V.M. dit Boscà del preu y mans de dita fàbrica, ab V.M. convingut, cosa alguna, per dita causa.

E més se ha convingut y acordat entre nosaltres ditas parts que nosaltres, dits rector y obrers, y nosotros successors en dit empleo, hajem de donar fabricada, a costes dita obreria, la cana o fusta en que se ha de posar dit orga maior y menor, fixada y posada en son lloch. Y per lo que toca la fàbrica dels referits flautats de fusta, secrets, manxas, contrabaxos, teclats, conductos de vent y altres cosas de lleñam, deguem nosaltres, dits rector y obrers, donars mestres fusters peritos per llavorar dites fustas y posar-las planas dretas y a punt de... segons art a expensas de dita obreria y sens poder, per dita rahó, rellevar cosa alguna a V.M. dit Boscà del preu que abaix és expressat. Lo primer emperò de las mencionadas fustas com és fer-las juntas, finir y perfeccionar los dits secrets y teclats, fer las juntas dels canons y conductos y encolar las matexas deurà V.M. dit Boscà fer-lo ab son propi treball, sens que pugax demanar-se-ly añadesca cosa alguna per esto a demés del preu infrascrit.

Finalment se ha resolt y convingut entre nosaltres que V.M. dit Boscà dins del termini convingut deurà tenir conluid y perficionat lo dit orga en la forma y circumstàncies de sobre especificadas, y donar a rèbrer aquell bo, útil y ben treballat, el qual deuran visurar, rèbrer y abonar el matex, essent bo y rebedor com se espera, los reverents mestre més antich de la capella de la música de la iglésia Cathedral y organista major del Real Convent de Sant Domingo qui lo seran alashoras. I deurem nosaltres, dit rector y obrers de sobre nomenats, y nostros successors en dit empleo, satisfer y pagar a V.M. el susdit Joseph Boscà ab diner effectiu y de contants, per el treball y hechura del dit orga, quatre-centes cinquanta pesas de vuyt que en moneda de Mallorca són 510 lliures, ço és, 225 peses de vuyt conluid que serà dit orga. 225 peses de 8... millor dit, rebut y abonat que serà el matex per los mencionats electos. Y las restants 200 pesas de 8 fins al compliment de ditas 450 se ly pagaran en sis plassos y iguals pagas... a rahó de 33 pessas de vuyt y sis diners, y dos terços de diner per quiscuna, y se ly entregará la primera el dia que posará mà a la obra, y las altres consegüentment de tres en tres mesos fins sian del tot satisfetas y cumplidament pagades ditas 200 pesas de 8 a V.M. dit Joseph Boscà, cuyo preu com se ha dit y convingut entre nosaltres, ditas parts per dita manufetura y hechura de dit orga, prometem nosaltres, dits rector y obrers en nom de dita obreria, satisfer a V.M. dit Boscà, en la forma, modo y manera de sobre especificada, sens ninguna dilació, qüestió, ni judicial monició [...].

GUISSONA, 16 de desembre de 1726

Contracte de Joan Baptista Ferrer per a construir un nou orgue a la col·legiata.
ACSG: Fons Notarial de Guissona. Emmanuel Mitats i Granyó, *Manuale...* 1726, f. 177r.

Die 16 mensis Xbris 1726 Guissona Urgellens. Dioc.

Lo señor Joan Baptista Ferrer, mestre de orgues habitant en la vila de Arbeca, convé y en bona fe promet a Joseph Robinat y Ramon Mas, obrers de la insigne col·legiata iglésia de la present vila de Guissona, y als reverents don Joan Ripalda, canonge, y Nicolau Castellar, prevere, com a comisaris per

so elegits per la reverent comunitat de canonges y beneficiats de dita col·legiata, y als doctors en drets Jacintho Grañó, Anton Coma y Francisco Pasqual, apotecari, també comisaris, per so elegits per part de la universitat de la present vila y als regidors actuals que vuy són y als que seran de aquella y successors a dit ofici, fer un orgue en dita col·legiata compost dels registres següents.

Primo se adverteix que los teclats de dit orgue tindran quaranta-sinch tecles.

Item un registre de estany que faria cara de catorse palms.

Item altre de fusta tapat unisonus de la cara.

Item altre en punt de octava de estany.

Item altre en dotzena.

Item altre en quinsena sensilla.

Item altre en quinsena y desanovena.

Item altre en desanovena, y vint-i-dosena.

Item altre dit lo lleno de quatre canyos per tecla.

Estos componen lo ple del orgue.

Item altre dit de nasart en punt de dotzena.

Item altre dit de nasart en quinsena.

Item altre dit de nasart en desasetena.

Tots estos registres estaran partits de mà dreta a mà esquerra.

Item altre registre de corneta magna de sis canyos per tecla comensant al cesolfaut sustenido numero vint-i-dos fins al últim cesolfaut.

Item altre registre de clarins de mà dreta que comensarà y acabarà en los punts dits.

Item altre registre de bayxons de mà esquerra comensant des del primer cesolfaut fins al cesolfaut numero vint-i-un.

Item un registre de trompetas reals.

Item altre de cascavells.

Item altre dit ecos de corneta magna de sinch canyons per tecla ab lo teclat de la cadireta.

Item lo temblant.

En la cadireta

Primo un registre de estany que faria cara de set palms de entonació.

Item altre octava de la cara.

Item altre dotsena y quinsena de la cara.

Item altre dit lleno de quatre canyos per tecla

Item altre dit simbalet de tres caños per tecla.

Item altre de nasart en quinta de la cara.

Item altre de entonació de catorse palms de fusta tapat.

Item set contres de entonació de vint-i-vuyt palms de fusta.

Tots estos registres que no se expressa ser fets de fusta se faran tots de estany líquit sens barreja de plom.

Est orgue tocarà ab tres manxas de la forma major.

Ab los pactes emperò següents no es que dins tres anys serà acabat tot lo orgue y cadireta, ab los registres, manxas y portavents. Y que dins un any –poch més o menos– tocarà, oferint en los dias de festa durant los dos anys restans de la fàbrica, tocar-lo en las funcions de la iglésia, troban-se dins la present vila.

Item tot lo que se haurà menester per fer dit orgue y manxas corra a son gestos, menos la cayxa de la escultura de dit orgue y cadireta.

Item que en cas que los obrés o qualsevol altre li dònica estany, lo tinga de pèndrer al preu corrent, rellevant lo que valga del preu infra.

Item al cap de un any que serà acabat lo dit orgue, promet refinar aquell, ab facultat que dits hobrers y demés sobre dits pugan fer-lo visurar y regonexer-lo per dos personas elegidoras, una per part de estos y altra per dit mestre de orgues. Y las faltas que estos trobaran, las esmenarà a sas costas, la qual obligació y promesa per dit Joan Baptista Farrer aserca de tot lo sobre dit, promet tenir per ferm y agradable, y ninguna de ditas cosas reuscar per lo que en obliga tots y sengles bens seus mobles ab totas renunciacions.

E los dits obrers, comisaris predits y regidors actuals convenen y en bona fe prometen al dit señor, que per rahó de dita fàbrica y per lo valor y treball de aquell, li prometen donà dels bens propis de dita obra, la cantitat de mil tres-centas setanta-sinch lliuras barcelonesas pagadoras ab esta forma: cent

lliuras lo dia se planta sa casa en la present vila per comensar dita obra que serà als últims de febrer primer vinent, setanta lliuras cada any dels tres que durarà la fàbrica comensant en tot lo any 1727 y la cantitat restant pagadora ab quatre anys comensant lo últim dia que acabarà la obra a un any y aixís mateix los demás anys fins sia satisfet en dita cantitat.

Item ab pacte que dits obrers y demás li prometen donar casa per sa habitació y franquesa de tot durant dita fàbrica.

Item ab pacte de donan-li todas las flautas de estany de la cadireta vella, reservant-se dits obrers tot lo demás ab que ditas flautas vellas se tingan de buydar de nou, tot lo que prometen cumplir ab obligació dels bens de dita obra y universitat y ab jurament

Testes sunt lo reverent Isidro Soler y Joseph Castellar, adroguer, y Miquel Abreda, tots de Guissona.

40

VIC-Catedral, 6 d'abril de 1727

Contracte de Josep Boscà [pare] per a renovar l'orgue de la catedral.

ABEV: Fons Notarial de Vic. Feliu Sayol, *Manuali continuabuntur et describentur omnia instrumenta* 1727 (334), f. 82r.

Die VI aprilis MDCCXXVII

De y sobre la composició, fàbrica y nou adob y redrés del orga de la Santa Cathedral Iglésia de la present ciutat de Vich per y entre los IIes y molt reverents señors D' Joan Pau Senmartí y D' Joseph Boixeda, preveres tots dos y canonges de dita Iglésia Cathedral com a actuals comuners del M^t II° Capítol de la mateixa Iglésia Cathedral y en nom del comú de aquell, en virtut de la expressa resolució y commissió per estas cosas a dits señors canonges comuners feta de una, y Joseph Buscà, mestre de orgas ciutadà de Barcelona de part altre, se ha convingut, pactat y estipulat lo següent.

Y primerament lo dit Joseph Buscà, mestre de orgas, convé y en bona fe promet al dit Molt II° y R^{nt} Capítol, y per als dits IIes S^{ors} Canonges Comunes a estas cosas presents que tindrà compost y adobat lo dit orga en lo modo, forma y manera que abaix se expressarà, dins lo termini de tres mesos pròxims y del dia present en avant comptadors.

Item és pactat y entre ditas parts expressament convingut que dit Buscà dega fer y posar lo flautat de la cara de catorze palms de antonació, tot de estany, quedant a favor del mateix Buscà la desferra del dit flautat vell que's troba en dit orga. Y lo dit flautat nou deurà dins dit termini ésser posat y afinat per preu de cent y deu lliuras Barc.

Item així mateix és pactat y entre ditas parts contingut que dit Buscà dega fer lo flautat de fusta de catorze palms de entonació unysonus de la cara, qual flautat deurà fer, ço és, la mitat de roure de Flandes y la altre mitat de fusta de melis de Tortosa, qual flautat deurà assentar, posar y afinar per preu de cent lliuras Barc.

Item així mateix dins lo expressat termini lo dit Joseph Buscà deurà fer, afinar y posar en dit orga la corneta magna [VII], composta de cent setanta-sinch flautas todas de estany, y fer lo secret per dita corneta magna. Y assó per preu de seixanta-sinch lliuras Barc.

Item lo predit Joseph Buscà deurà tambe fer, posar y afinar en dit orga nou contras novas, la major de las quals deu ésser de vint-y-vuyt palms de entonació, junt ab lo secret per ditas contras. Y estas deuen ésser de fusta de melis de Tortosa, y assó per preu de trenta-nou lliuras quatre sous Barc.

Item lo dit molt II° Capítol deurà donar y pagar al dit Joseph Buscà dos-centas sinquanta lliuras Barc^e per lo treball, mans, bestreta y gasto de fer los portavents, canals, adobar y renovar las manxas, fer nova la pessa de la cara, fer lo teglat de marfil, fer també lo temblant de fusta, fer novas las respostas de fusta de melis de Tortosa per las sobreditas nou contras novas de vint-y-vuyt palms de entonació quals respostas s'euran [de] fer octava alta.

Deurà també afinar tot lo orga gran y cadireta, a gastos de ell dit Buscà mateix. De manera que lo dit Joseph Buscà per las ditas dos-centas y sinquanta lliuras Barc^s deurà pagar no solament lo valor sinó també lo transport de tots los materials així de estany com de fusta y altres qualsevols, y pagar també tots los treballs y gastos de fuster y demás necessari per dit adob y composició. Deurà emperò lo dit Molt II° Capítol pagar ultra las ditas dos-centas sinquanta lliuras tot lo que importarà lo treball y gasto de mestre de cases y demás pertañent a son offici de mestre de cases per lo referit adob y composició. Així

mateix deurà pagar lo dit Molt IIe Capítol la obra de esculptura que dit Molt IIe Capítol voldrà se fassa en dit orga, y no menos lo sostre de fusta que per la conservació del dit orga se deurà fer sobre de ell.

Item lo dit Molt IIe Capítol deurà donar y cedir a dit Joseph Buscà la desferra dels dits tres registres vells que en virtut del present contracte se deuen fer nous en dit orga.

No menos dit Molt IIe Capítol a sos gastos deu mantenir y donar al dit Buscà un manxador y llum per fer dita obra, y així mateix un lloch o puesto capàs y competent per fer dit Buscà ab tots sos oficials sa habitació, y fer y terminar dita obra tant quant per ella estarà dit Buscà en la present ciutat de Vich y no altrament.

Item que dit Sor Joseph Buscà dega fer y posar nou lo secret principal, attés que lo vell és inútil y errat de manera que no pot servir. Y per lo dit secret principal deurà lo dit Molt IIe Capítol donar y pagar al sobredit Buscà cinquanta lliuras Barc^s totas las quals quantitats sobre expressadas per dit Molt IIe Capítol al dit Buscà pagadoras prenen la summa de sis-centas catorze lliuras y quatre sous Barc^s quals deurà lo mateix Molt IIe Capítol pagar al dit Buscà en mans suas pròprias ab tres diferents pagas o solucions, és a saber, dos-centas lliuras lo dia present; altres dos-centas lliuras quant dit Buscà vindrà a la present ciutat per fer dita obra; y las restants dos-centas catorze lliuras y quatre sous Barc^s quant dit Buscà haurà acabat y conclós la dita obra despues emperó de vista, regoneguda y habilitada aquella per personas peritas a coneguda del dit molt IIe Capítol.

Item dit Joseph Buscà promet que passat un any de la conclusió y fi de dita obra vindrà a la present ciutat de Vich per regonèixer y refinar en bona y deguda forma lo dit orga, pagant-li emperó dit molt IIe Capítol lo gasto y expensa de son viatge per ell, son fadrí y cavalcadura, no emperó salari, ni dieta al dit Sor Joseph Buscà.

Item lo dit Sor Joseph Buscà promet estar de evicció de la dita obra y sa bondat, de manera que si en cosa alguna se trobara viciada o defectuosa, dega dit Buscà refer-ho y esmenar-ho a sos propis gastos [...].

41

CABACÉS, 15 de gener de 1728

Contracte d'Antoni Cases per a construir un orgue a la parròquia.

ADTO: Fons Parroquial de Cabacés. Fulls diversos. Contracte de l'orgue.

Die decima quinta januarii millessimi septigentessimi vigessimi octavi in villa de Cabacés. Dertosa Dioc.

Anton Casas, organista abitant en la vila de Valls, arquebisbat de Tarragona, assí present gratis a promès y se obliga a fer un orgue bo y rebedor per a la iglésia de la present vila de Cabacés, lo qual ha de estar compost conforme se segueix y en les capitulacions en esta obligació contingudes.

Primo ha de fer un flautat major entonació de catorse pams, los primers vuit baixos han de ser de madera tapats y los restants de metall repartits a la cara del orgue. Y dit flautat a de constar de 45 caños.

Se ha de fer un altre registre de octava de metall de set pams de entonació que ha de constar de 45 caños.

Se ha de fer un registre de quinsena de metall que ha de constar de 45 caños.

Se ha de fer un registre de lleno de 3 caños per tecla de metall que ha de constar de 135 caños.

Se ha de fer un registre de símbala de tres caños per tecla de metall que ha de constar de 135 caños.

Se ha de fer un registre de tapadillo de 7 pams de entonació, la primera octava de madera y las restants de metall que ha de constar de 45 caños.

Se ha de fer un registre de nasars en dinovena de metall que consta de 45 caños.

Se ha de fer un registre de corneta magna de 5 caños per tecla. Ha de constar de 120 caños ab son secret apar en alt ab 24 conductos per a conduhir lo aire del secret principal al secret de dita corneta.

Se han de fer 8 contras entonació de 14 pams ab son secret. Y si ha lloc, se han de fer ubertas, y sinó tapades.

Se ha de fer un secret ab 45 canals per a posar tota la referida música ab sos tirans tapats y registres y demás adererents.

Se ha de fer un teclat ab 45 teclas entre blanques y negres. Las blancas de boix y les negres de perera dades de negre.

Se han de fer 3 manches que sien bastantes segons lo orgue referit y així mateix los conductos per a conduhir lo aire al orgue, y totes les demás coses necessàries que sien menester.

Que la vila tinga obligació de donar al dit mestre organiste casa franca per los dies y temps que necessite per a plantà la referida obra del dit orgue ab la obligació de fer-li lo gasto los dits dies tinga menester per a plantar dita obra. Y així mateix tinga obligació dita vila –quant se aga de portar lo dit orgue– de donar bagatges a ses costes, serà portar-lo. Y també per al dit organiste quant sia menester venir, y també se li ha de donar bagatge per a tornar-se'n y portar la ferramenta quant estiga fenida la sobredita obra.

Que tinga obligació la vila de donar-li fusta per a fer las ditas contras y per a les 3 barres de les manches, y un fuster per ajudar-ly a treballar.

La qual obra ha de donar per finida, perfeccionada, acabada y assentada y assegurada per tot lo mes de juñ del añ de 1729. Per lo preu de 550 lliures de Barcelona [...].

42

BARCELONA-Sant Miquel, 12 de maig de 1728

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue a la parròquia.

AHPB: Notari Josep Llaurador de Barcelona (861/47), f. 143r.

Die dominica II mensis may anno a Natt^e Dni MDCCXXVIII, Barna.

Per y entre los R^e f D^e Ramon Sala, prevere rector de la parroquial iglésia de Sant Miquel Arcàngel de la present ciutat de Barcelona [...] de una y Anton Buscà, mestre de fàbricas de òrgans ciutadà de Barcelona, de part altre. De y per rahó de la fàbrica eo nova construcció del orga de dita parroquial iglésia y de totes y qualsevols cosas que pertanyen a la perfecció segons estil requireixen los registres se ha convingut y pactat lo següent.

Primerament que dit Anton Buscà dega fer lo registre de la cara tot de estany entonació catorse palms ocupant de flautas novas tots los castells de la cara de dit orga ab los adornos acostumats a ditas flautas de la cara.

It segon registre de octava a la cara tot de estany.

It 3 registre de quinsena tot de estany.

It 4 registre de dotsena.

It 5 registre quinsena nazarda.

It 6 registre dissetena nazarda. De esta mixtura de nazarts exceptat que pot fer los baxos si se necessitan tapats.

It 7 registre de alamanda ab dos flautas per tecla entonació de dinovena y vint-y-dotzena.

It 8 registre un simbalet de tres flautas per tecla com se acostuma.

It 9 registre de fusta unísonus ab la cara.

Advertint que en tots los registres referits ni de tot lo que se ha de valer per tocar dits registres, tant de flautas de estany com de fusta, no hi ha de haver res que no sia novament treballat, y posar dits registres ab la igualtat de veu que necessita y la afinació que pertany y se necessita per la perfecció, estant de gradatim en lo secret com aquí estan nombrats.

Item que al secret se farà se dexe puesto y lloch foradat per si algun temps voldran posar-hi corneta magna.

Advertint que lo tocant a molas, caragols, filserros y altrament ha de ser tot de llautó y no de ferro ni de cer.

Item que en dit orga se fassa temblant axí com se practica en los demás òrgans.

Item que las contras de vint-y-vuyt palms y secret ab las canonadas y demás cosas necessàries per son tocar se haze de adobar de manera que no se li nega ser vell y afegir una contra a befabemi fort ab que farà lo número de 8 contras.

Y si és que los poms sian molt menjats, se faran nous.

Item que al temps se declararà haver de refinar tot lo compost del orga, se hagen totes las capas de dit orga fins a traurer lo borró de l'aluda y limpiar-lo bé.

Item se ha pactat que dit Buscà dega tenir fets y posats alguns registres per lo dia de Sant Miquel de setembre del current any 1728 y tot junt, eo tota la dita fàbrica, dega tenir-lo feta y posada en lo dia de Sant Miquel de maig de 1729.

Item és pactat que dits señors obrers degan donar y entregar a dit Buscà tot lo estany nou de que se necessitarà per dit orga comptant son valor de 32 lliures lo quintar que se li descomptarà del preu avall escrit.

Item és pactat que per rahó de tota la dita feyna dits señors obrers donaran y pagaran a dit Buscà sinch-centas sexanta lliuras.

Item que las ditas 560 lliures degan pagar dit señors obrers en esta forma, és a saber, la primera paga de 220 lliures comprés lo valor del estany lo dia. Y la segona paga de 120 lliures quant tocarà lo orga. Y la tercera de 120 lliures quant lo orga serà acabat y revisat y la última de 100 lliures a cumpliment de ditas 560 lliures lo dia de Sant Miquel de maig mil set-cents trenta.

Item que la desferra, tant de estany com de fusta y demés, se donarà a dit Buscà.

Item que després de ser obrat dit orga, antes de fer-se la última paga, dega ser visurat per dits señors obrers per las personas que los apareixerà y en cas de trobar-se algun defecte o falta, dega dit Buscà estar a la esmena, ço és, de reedificar y adobar lo que se trobarà insuficient.

Tot lo que prometen la una part a l'altre ad invicem et vicissim servir, guardar y cumplir respectivament, sens dilació ni excusa alguna, ab restitució y esmena de totas missions y despesas, obligant-ne la una part a l'altre ad invicem et vicissim tots y sengles bens a saber los dits señors obrers los de la dita obra y no los propis Y dit Anton Buscà los seus propis. Ab totas renunciacions y ab jurament [...].

43

ULLDECONA, 4 de setembre de 1728

Contracte de Josep Botella per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.

AHT: Fons Notarial d'Ulldecona. Joan Baptista Montrós i Bonet (any 1728, sig. 2292, caixa 21)

Sea a todos manifiesto como nosotros Joseph Vendrell, Joan Miralles, Agustín Ferrer y Francisco Román, regidores actuales de la presente villa, presente el Sr Pedro Thomas, bayle ordinario de la presente villa de Ulldecona, juntos en la sala del Ayuntamiento, representando el común y universidad de la presente villa, parte una, [y] el P. fra Joseph Botella, religioso agustino de otra parte, sobre la fábrica del órgano de la presente villa, se estipularon y concordaron los puntos y capítulos siguientes =

1º Primeramente se obliga dicho P. fra Joseph Botella a poner quatro registros a lo moderno, nombrados bajoncillo, clarines, violón y violines, de los quales registros, el del bajoncillo, se pondrá a la mano izquierda y que conste de ventiún caños; el de clarines de la mano drecha y conste de ventiún caños. El de violón, a la mano izquierda, con segundo teclado a forma de cadireta [>ecos] y que conste de ventiún caños, prosiguiendo todo el teclado, sin reiteración, en flautado de metal; y el de violines, a la mano drecha, que conste de quarenta y dos caños, con todos los cabales que le pertenecen a dicho registro para que queden con toda perfección.

2º Item los S^{tes} Regidores se obligan a dar y pagar por dicha obra al referido P. fra Joseph Botella duscientas libras, moneda valenciana, en esta forma: de presente, treinta libras; y concluida la obra, otras treinta libras; y las restantes ciento y quarenta libras, pagaderas en tres años.

3º Item que se le harán de dar al dicho fra Joseph Botella para llevar lo registro que hiciere en Castellón de la Plana, y para los factores de órgano cargarlas a expensas de la villa.

4º Item dicho P. fra Joseph, fenecida la paga, se obliga, si se necesitase, a templar el órgano dentro los tres años.

5º Item que durase la obra, tenga obligación la villa de hazerles el gasto de los factores del órgano.

6º E cada una de dichas partes, nos obligamos a cumplir y observar todo lo que nos toca, y prometemos cumplir en esta escritura [...].

44

BARCELONA-Santa Maria de Jonqueres, 8 d'abril de 1729

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue al convent.

AHPB: Notari Pau Mollar de Barcelona (958/15), f. 140v.

Die veneris VIII mensis aprilis anno a Natt. Domini MDCCXXVIII

Per ocasió y causa de la construcció y fàbrica del orga avall mencionat per y entre la Molt Honorable Senyora Priora y Convent del Real Monastir de Santa Maria de Junqueres de la present ciutat del Militar Orde de Sant Jaume de la Espasa de Uclés, los noms y cognoms de los quals y lo lloch modo y forma de llur convocació baix en la firma de la present capitulació se expressaran de una part, y Anton Buscà, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona de part altre, se ha convingut, capitulat y ajustat en lo modo avall descrit y següent.

Primerament dit Anton Buscà per lo que avall ab lo subsegüent capítol se li prometrà donar y pagar, convé y en bona fee promet a dita Molt Honorable Ilustre Senyora Priora y Convent de Junqueres que per tot lo mes de mars de l'any prop vinent de mil set-cents y trenta tindrà fet, fabricat, construït y posat sobre la capella de Sant Francesch de la iglésia de dit monastir lo orga que ha de servir per la dita iglésia, ab lo número de registres, flautas, teclas, canals, manxas, secret y demás cosas contengudas y expressadas en lo memorial avall insertat de la calitat, circumstàncies, bondat, modo y forma se practica y demana lo art per tocar dit orga. Y altrament se expressa e individua en dit memorial que és del tenor següent.

Primo registre de la cara entonació catorse palms, tot de estany.

Secundo registre de octava, tot de estany.

Tertio registre de quinsena y dinovena, tot de estany.

Quarto registre quatre flautas per tecla, tot de estany.

Quinto registre tres flautas per tecla, tot de estany.

Sexto registre de dotsena nazarda, tot de estany.

Septimo registre de quinsena nazarda, tot de estany.

Octavo registre de dissetena nazarda, tot de estany.

Nono registre de fusta unísonus a la octava.

Décimo registre de fusta unísonus a la cara.

Undécimo registre de nazart unísonus a la cara, vint-y-una flauta de fusta y las demás de estany anomenades flautas de xaringa. Las ditas flautas de fusta han de ésser los baixos.

Duodécimo registre de nazart a la cara, vuyt flautas primeras de fusta y las demás de estany, que ab estos dos registres y ab los tres nazarts expressats se farà la corneta magna a tot teclat.

Los registres referits han de ésser partits tots, menos la cara y lo registre de fusta.

Decimo tertio mitg registre de ministrils de Flandes.

Decimo quarta temblant.

Secret de quaranta-sinch canals, teclat de marfil, vuyt contres entonació vint-y-vuyt palms las quals dirà lo puesto, verillas y lo demás essencial axís com se practica y demana lo art per tocar dita fàbrica ab tres manxes o las que sian essencials.

Lo estany de tots los registres ha de ser fi.

La fusta dels registres ha de ésser de melis o de la millor se trobin.

Lo caragols y mollas de llautó, havent de posar dit Buscà tota la manufactura, materials y demás recaptés concernents a la composició y fàbrica del dit orga. Y tocants al mestre de fer orgas y demás, conduesca y sia menester y necessari fins a ser assentat y ben afinat lo predit orga, y posat a punt de tocar a cognició y satisfació dels experts eligidors per dita Ilustre Senyora Priora y Convent.

Item dita Ilustre Senyora Priora y Convent convenen y en bona fee prometen a dit Anton Buscà per la manufactura de la fàbrica y materials com es dit del mencionat orga donar-li y pagar-li mil y dos-centas lliuras moneda Barcelonesa a saber es sis-centas lliuras lo die present, tres-centas lliuras del dia present a mitg any, dos-centas lliuras a un any que serà quant serà fet, posat, parat, ben afinat y visurats per experts dit orga si serà aquell segons bon art y ab la deguda forma y perfecció que deu tenir un orga ben acabat y perficionat. Y las restants cent lliuras del dia present a dos anys que serà quant haurà desfet, tornat a posar y afinat dit orga.

Item és pactat que dit Buscà tinga la facultat de fer las milloras en dita fàbrica y composició del dit orga que li apareixerà per major perfecció de aquell sens que per ditas milloras pugua pretèndrer quantitat alguna altra las ditas mil y dos-centas lliuras.

Item és pactat que dit Buscà tinga obligació al cap de un any de assentat lo dit orga de desfer-lo y tornar-lo afinar, y al cap de altre any hage novament de refinar-lo sens que pugua dit Buscà per rahó de dit treball de desfer, afinar y refinar lo dit orga pretèndrer quantitat alguna ans be lo dit treball vage comprés y se doni per satisfet ab las referidas mil y dos-centas lliuras que sobre se li ha promès donar y pagar per la construcció, composició y fàbrica del dit orga y desfer tornarà posar, afinar y refinar aquell [...].

BARCELONA-Santa Maria de Jonqueres, 8 d'abril de 1729

Contracte de Pere Costa per a construir el moble del nou orgue del convent.
AHPB: Notari Pau Mollar de Barcelona (958/15), f. 142r.

Die veneris VIII mensis aprilis anno a Natt. Domini MDCCXXVIII

Per ocasió y causa de la construcció y fàbrica del frontis y caixa del orga avall mencionat per y entre la Molt Honorable Senyora Priora y Convent del Real Monastir de Santa Maria de Junqueres de la present ciutat de Barcelona del Militar Orde de Sant Jaume de la Espasa de Uclés, los noms y cognoms de las quals y lloch, modo y forma de llur convocació baix en la firma de la present capitulació se expressaran de una part, y de Pere Costa, escultor, ciutadà de Barcelona de part altre, se ha convingut, capitulat y ajustat en lo modo avall escrit y següent.

Primerament dit Pere Costa, per lo avall ab lo subsegüent capítol, se li prometia donar y pagar, convé y en bona fee promet a dita Molt Ilustre Senyora Priora y Convent que per tot lo mes de juliol prop vinent del corrent any mil set-cents vint-y-nou tindrà fet, fabricat, construït y posat lo frontis y caixa per lo orga de la iglésia de dit monastir que se ha de assentar y posar sobre la capella de Sant Francesch de la dita iglésia segons lo dibuix, planta y perfil que se ha fet, y segons art y perícia de bon arquitecto los quals dibuix, planta y perfil quedan firmats de mà y lletra pròpria de las dos parts, en mà y poder de dit Pere Costa, y segons las midas li designarà lo mestre de fer orgas junt ab lo torn o torns necessaris per baixar y muntar las cortinas que han de passar las pilastras de la cara y los flautats per tapar lo orga, posant dit Pere Costa en la dita fàbrica la manufactura, fusta, claus y demás necessaris menos lo tocant a manyà, ferrer, mestre de casas y peons o manobras seran menester per posar y parar dit frontis y caixa, y posar y traure las bastidas seran necessàries per lo dit efecte.

Item la dita Molt Ilustre Senyora Priora y Convent de Junqueres convenien y prometen a dit Pere Costa, per la manufactura de la fàbrica y materials com és dit del mencionat frontis y caixa, donar-li y pagar-li dos-centas y sinquant lliuras moneda Barcelonesa ab tres pagas. La primera de cent lliuras de comptants antes de començar la dita obra, setanta y sinch lliuras immediatament després de fet, posat, parat y visurat per experts dit frontis y caixa, si serà aquell segons lo dibuix planta y perfil, y tindrà las circumstàncies y calitat que deu tenir la dita obra.

Item és pactat que dit Pere Costa tinga la facultat de fer las milloras en dita obra que li apareixerà per major perfecció de aquella sens emperò que per ditas milloras pugua pretèndrer quantitat alguna obra ditas dos-centas y sinquant lliuras [...].

TORROELLA DE MONTGRÍ, 25 de juny de 1731

Contracte d'Antoni Boscà per a renovar l'orgue de la parròquia.
AHG: Fons Notarial de Torroella de Montgrí (To 314), 25 de juny de 1731.

Traditio fabrica organi

Nos Dr Josephus Serralta, Antonius Ardevol y Carreras, Joannes Julià, Petrus Pagès y Pigem et Nicholaus Costa, regitores universitatis hominum et singularium personarum villa Turricella de Montegrino, dioc. Gerunda, convocati et congregati in Domo Comuni dicta universitatis [...] et gratis tradimus vobis Antonio Buscà, organos factori civitatis Bar^a presenti, et inferius acceptati fabricam organi novi quod per vos fiendum est pro ecc^a parroquiali s^{ti} Genesy dicte presentis villa quod quidem organum facere habeatis [...].

*Nota dels registres requereix tenir lo orga
de la present iglésia de Torroella de Montgrí*

Primo lo flautat de la cara de catorse palms de entonació lo qual conté de 45 flautas, ço és, las 43 de estany y las duas més grossas de fusta, y si ha de fer la pessa de la cara ab sos portavents per fer tocar dit registra. Lo preu del sobradit és 250 ll

Lo registra de octava de 7 palms de entonació, conté en flautas totas de estany 45. Lo preu de dit és 60 ll

Registra de corneta magna [III]² ab son secret y portavents, conté en flautas totas de estany 75. Lo preu de dit és 100 ll

Lo flautat de fusta de 14 palms de entonació, conté en flautas totas de fusta 45. Lo preu de dit és 100 ll

Registra de quinsena llarga, conté en flautas totas de estany 45. Lo preu de dit és 50 ll

Registra de dinovena y vint-i-dosena llarga, conté en flautas totas de estany 90. Lo preu de dit és 80 ll

Registra de alemanya [III], conté en flautas totas de estany 152. Lo preu de dit és 100 ll

Registra de simbalet [III] conté en flautas totas de estany 135. Lo preu de dit és 90 ll

Registra dotsena de nasart, conté en flautas totas de estany 45. Lo preu de dit és 80 ll

Registra quinsena de nasart, conté en flautas totas de estany 45. Lo preu de dit és 70 ll

Registra de disetena de nasart, conté en flautas totas de estany 45. Lo preu de dit és 70 ll

Registra de cascavells [III], conté 135. Lo preu és 80 ll

Registra de clarins contenerien 25. Lo preu és 100 ll

Se han de fer vuyt contras entonació 28 palms les que han de ser de melis de Tortosa. Lo preu de dit és 70 ll

Se ha de fer lo secret capàs, ab ses capas y registras per los registras referits. Lo preu de dit és 100 ll

Se han de adobar las tres manxas y fer lo teclat nou ab ses varillas y molinets. Lo preu del sobredit és 50 ll

Advertint que se me haze de donar la desferra [...]. Pro quaquidem fabrica promittimus vobis dare et solvere mille libras moneta barc hoc modo videlicet. Ducentum libras die prima july prox^e veni, et restantes octingentum libras quatuor equalibus solutionibus infra quatuor annos prosimos videlicet una in qualibet die prima mensis july dicto y quatuor annorum et etiam promittimus que quant se rafet dit orga nou a gastos propis de dita universitat lo farem aportar des de la vora del mar del terme de la present vila, y tant quant durarà la fàbrica de assentar dit orga li donarem llum y manxador. Et ego dictus Antonius Buscà supradictam traditionem d^a fabrica accepto et gratis convenio et bona fi de promito infra unum annum proximevent facere et tradere dictum organum modo et forma quibus in supra incerta nota continentur et expertis meis aportare facere in termino dicta presentis villa y assentar aquell en la forma sobre dita vist y regonegut per personas expertas [...].

Actum Turricella de Montegrino et in loco convocationis die XXV juny MDCCXXXI

47

MANRESA, 18 de març de 1734

Contracte d'Antoni Boscà per a finalitzar la renovació de l'orgue de la col·legiata, iniciada l'any 1723 pel seu pare Josep.

ACBG: Fons Notarial de Manresa. Fèlix Soler, *Manuale instrumentorum 1734*, 18 de març.

Capitulació y pactes fets y firmats per [...] la Seu de Manresa y Anton Boscà [...] sobre lo remate y conclusió del orga de dita Seu.

Die 18 martii 1734 Minorisa.

Noverint universi, quod per et inter nos Franciscus Vila et Pou, pber, canonicus sedis et prior sedis Minorisa, Dr. Felix Ignatius de Dalmau et Benetes, pber et canonicus da sedis Minorisa, Joannes Esquerra et Franciscus Soler, pbri in eadem sede Minorisa beneficiati tanquam Electos Macelli ejusdem sedis ex una, et Antonium Buscà, organicum civem Barna ex altera partibus, in et super conclusione fabrica organi sedis Minorisa fiu facta, firmata et jurata capitulatio, pactaque et conditiones sequent.=

² A la visura, la corneta magna serà de quatre fileres.

Preufet, capitulació y pactes fets y firmats per y entre los senyors elets de la carniceria de la seu de Manresa de una, y Anton Buscà, mestre de orgas ciutadà de Barcelona de part altra, sobre lo remate y conclusió del orga de dita seu que són de lo modo següent.

1 Primo lo dit Anton Buscà deu fer lo registre de las trompetas reals que consisteix en 48 flautas de estany que és de 14 palms de entonació unisonus a la cara per preu de 150 ll.

2 Item deu fer lo registre de las veus humanas que concisteix en 48 flautas de estany per preu de 150 ll.

3 Item deu fer mitg registre de beconcillo [sic] de 7 palms de entonació que són 24 [23?] flautas de estany que venen a fer los baixos dels clarins y mitg registre de clarins clars que concisteix en 24 [25?] flautas de estany de 7 palms de entonació los dos mitgs registres per preu de 150 ll.

4 Item deu fer lo registre de la corona que són 5 flautas per tecla de las quals las més grossas són de quinsena ab sas reheriteracions, menos la primera octava que és de 4 canons per tecla per preu de 100 ll.

5 Item deu fer lo registre dels ecos que concisteix en tres registres que's diuen eco, contraeco y suspensió, y a de ser ab secret y teclat apart y concisteixen en la corneta magna [VII] de 175 flautas, lo segon lo flautaret que concisteix en 25 flautas y lo 3 és 25 trompetas reals. Y que lo eco y suspensió lo aja de fer la corneta gran del orga aiustant a ell mitg registre de trompetas reals y mitg registre de flautaret unisonus a la cara y fent nou lo secret de dita corneta del orga gran per preu de 150 ll.

6 Item per quant vuy se troban al lloco diferent registres del orga vell que no són proporcionats, per çò, se ha convingut se tragan dits registres y se fassan los següents, ço és, la quinsena y vint-y-dosena llarga de 2 flautas per tecla aiustat en 50 ll.

7 It. la dinovena y vint-y-dosena de 2 flautas per tecla aiustat en 50 ll.

8 It. lo registre del cimbalet de 3 flautas per tecla per preu de 50 ll.

9 It. lo registre dels cascavells que consisteix en 3 flautas per tecla aiustat en 25 ll.

En la cadireta aurà de fer...

1 Primo la octava de 45 flautas de estany aiustat per 50 ll.

2 Item la quinsena llarga que consisteix en 45 flautas per 25 ll.

3 Terser la dinovena y vint-y-dosena que consisteixen 90 flautas que queda aiustat en 25 ll.

4 Quarto lo cimbalet que consisteix en 3 flautas per tecla que són 135 flautas per 25 ll.

5 La dotsena nasarda que concisteix en 45 flautas per 30 ll

[...].

Item ab pacte que aja de traure las ludas dels secrets y posar-le iustos per a que lo borró de las ludas no desafini a las flautas y així mateix aja de fer las mutacions dels registres y demás sia necessari per estar perfectament bé lo dit orga.

Item que tots los recaptos ajan de córrer a càrrech y gasto dit mestre Anton Buscà.

Item ab pacte que se li aja de donar llum y manxadó al tems de afinar lo orga y los ferros que seran menester per assentar los dits registres.

Item ab pacte que se li haja de donar las flautas vellas que's trauen de dit orga [...].

Item ab pacte que la dita obra dega ser acabada assentada y perfeccionada lo dia de Nadal pròxim de 1734. Que de tot lo sobredit se fassa escriptura publica aiustat vuy als 18 de mars de 1734.

BARCELONA-Santa Maria del Mar, 4 de juny de 1734

Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues de la parròquia.

AHPB: Notari Fèlix Cortès i Rubinat de Barcelona (939/19), f. 136r.

De y sobre la nominació del ofici de mestre de orgues avall escrita per y entre los il·lustres señors Joseph Mora y Catà, altres dels il·lustres regidors de la present ciutat, Francisco Fabràs, ciutadà honrat de Barcelona, Ramon Picó, mercader, Ramon Veguer, adroguer, y Esteve Quintana, botiguer de telas, ciutadans de Barcelona, lo bieni corrent obrers de la parroquial iglésia de Santa Maria del Mar de la present ciutat de una, y Anton Buscà, mestre de orgues, ciutadà de Barcelona de part altre, són estat fets, firmats y jurats los capítols y pactes avall escrits y següents.

Primerament los dits Il·lustres Señors Obrers, donant llur beneplàcit, elegeixen y anomenan en mestre de orgues de dita iglésia parrochial de Santa Maria del Mar al dit Anton Buscà ab tots los honors, immunitats y prerrogatives tocants y competents per rahó de dit ofici y ab los pactes següents.

Primo ab pacte que dit Anton Buscà encontinent de firmar lo present acte, hage de afinar, limpijar y compòndrer lo orga gran y seguidament lo orga xich de esta iglésia. A total satisfacció de dits il·lustres obrers e de la persona que per dit efecte destinaran, sense que per ço puga demanar ni pretèndrer alguna, y seguidament mantenir aquells ben afinats, limpiats y compostos ab la major perfecció.

Item ab pacte que dit Anton Buscà, dos vegades lo any, ço és, per Nadal y sant Joan de juny, y sempre que sia menester, tinga obligació de limpijar y compòndrer dit orga conforme se ha dit.

Item ab pacte que dit Antoni Buscà no puga pretèndrer ni millorar algunes en lo que toca a la conservació de dits òrguens, y quedar aquells ab la deguda perfecció. Y en cas de que per sa culpa, se deteriorà alguna cosa, vinga a càrrech de dit Buscà la restauració de dit dany, sens que la il·lustre Obra dega contribuir en cosa alguna.

Item que dit Buscà no's puga empèndrer fer ningun registre ni altre cosa de nou sens exprés contentiment de dits il·lustres obrers, los quals concorreran en lo gasto se oferesca per los recaptés sien menester per dita obra conforme se ha dit. Y no altremet havent dit Buscà de aplicar-se en treballar per dit orgue y en lo tocant a son ofici, sempre que als il·lustres obrers los apareixerà fer alguna cosa de nou, pagant-li dits obrers son treball corresponent y ab que se convindran.

Item dits il·lustres obrers convenen y prometen a dit Anton Buscà que per lo treball que est pondrà per la conservació de dits òrguens en lo que té respecte a afinar, limpijar y compòndrer aquells conforme se ha dit, li donaran y pagaran quisquun any 8 lliures, 8 sous barcelonins, lo qual salari ha de comensar a còrrer del die present en avant, procurant que sempre y quan dit Anton Buscà necessite per sas operacions del manxador de dits orgues dega est acistir y concòrrer sens gasto algun del dit Anton Buscà.

E las ditas parts quiscuna per son interès llohant y aprobant los sobredits capítols y tot lo contengut en ells, prometen la una part a la altre ad invicem et vicissim las ditas cosas, totas y sengles atèndrer y cumplir, tenir y servir [...].

49

MATARÓ, 7 de juliol de 1734

Manuscrit amb les característiques del nou orgue projectat per Antoni Boscà per a la parròquia de Santa Maria i entregat als jurats del comú de Mataró.

ACM: Fons Municipal de Mataró. Llibre d'Acords 1730-1739 (núm. 10). Fulls solts.

*Capitulació de la orga de la parroquial de
Santa Maria de la ciutat de Mataró*

Primo. Lo flautat de la cara de vint-y-vuit palms de antonació. Conté en flautas quaranta y vuit, so és, quaranta de estany y las vuit més grosas de fusta. Dich 48

2 Lo registre la octava de catorse palms de antonació. Conté en flautas totas de estany quaranta y vuit. Dich 48

3 Lo registre quinsena llarga de set palms de antonació. Conté en flautas totas de estany quaranta y vuit. Dich 48

4 Registre vint-y-dozena llarga de dos flautas per tecla unísonus. Conté en flautas totas de estany noranta y sis. Dich 96

5 Registra la corona de sinch flautas per tecla menos la primera ochtava que a de ser de quatra. Conté en flautes totas de estany dos-sentas vint-y-nou. Dich 229

6 Registre alemanya de quatra flautas per tecla menos la primera ochtava que a de ser de tres. Conté en flautas totas de estany sent vuitanta-una. Dich 181

7 Registre simbalet de tres flautas per tecla. Conté en flautas totas de estany sent quaranta y quatra. Dich 144

8 Registre de fusta de vint-y-vuit palms de antonació tapat. Conté en flautas totas de fusta trenta y set. Dich 37

9 Registre de fusta de catorse palms de antonació. Conté en flautas totas de fusta quaranta y vuit. Dich 48

10 Registre de fusta de set palms de antonació, las onza més grosas tapadas. Conté en flautas totas de fusta quaranta y vuit. Dich 48

Nazarts y cornetas

11 Registro dotzena nazarda doblat, prenent lo punt del registre de catorse palms de mig en amunt. Conté en flautes, totas de estany, setanta y dos. Dich 72

12 Registre quinzena nasarda, prenent lo punt del registre de catorse palms de mitg en amunt unísonus o doblat. Conté en flautes, totas de estany, setanta y dos. Dich 72

13 Registre disetena nazarda, prenent lo punt del registre de 14 palms. Conté en flautas, totas de estany, quaranta y vuit. Dich 48

14 Registra la corneta magna de set flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany, sent xexanta y vuit. Dich 168

15 Mitg registra de trompetas reals. Conté en trompetas vint-y-quatra. Dich 24

16 Mitg registra unísonus a la cara³. Conté en flautas, totas de estany, vint-i-quatra. Dich 24

Estos tres últims registres fan equo y contraequo, y suspensió. Han de tenir son secret apart y an de estar en lo orga gran.

[Ecos]

17 Altre corneta magna de set canons per tecla. Conté en flautas, totas de estany, sent xexanta y vuit. Dich 168

18 Mitg registre de trompetas reals. Conté en vint-y-quatra flautas, totas de estany. Dich 24

19 Mitg registre unísonus a la cara. Conté en flautas, totas de estany, vint-y-quatra. Dich 24

Estos tres últims registres estan sota lo secret del orga gran ab son secret apart y teclat, y dits fan contraeco.

[Contres]

Contras onze de vint-y-vuit palms de antonació tapadas, ab onze respostas de catorze palms de antonació destapadas. Y las onze flautas més grosas de la cara, tocant juntas ab las referidas vint-y-dos. Dich 22

Registres de llenguas

20 Trompetas reals. Conté en trompetas, totas de estany, quaranta y vuit. Dich 48

21 Registre veus humanas. Conté en quaranta y vuit flautas, totas de estany. Dich 48

22 Registre bajonsillo. Conté en quaranta y vuit flautas, totas de estany, so és, de mitg en amunt unísonus. Dich 48

23 Registre xirimia. Conté en quaranta y vuit flautas, totas de estany, so és, de mitg en amunt unísonus. Dich 48

24 Registre baxonets. Conté en quaranta y vuit flautas, totas de estany. Dich 48

25 Mitg registre de clarins clars en vint-y-quatra flautas, totas de estany 24

Més se a de fer lo secret de quaranta y vuit canals per tocar los registres expresats.

Més se a de fer quatra manxas, y canals, y barillas, y molinets, lo teclat de marfil, lo temblant y tot lo demés nesessita o demania lo orga, com demana o prachtica lo art.

Cadireta

1 Registre de catorze palms de antonació. Conté en flautas, totas de fusta, quaranta y sinch. Dich 45

2 Registre ochtava de set palms de antonació. Conté en flautas, totas de estany, quaranta y sinch. Dich 45

3 Registre quinsena llarga. Conté en flautas, totas de estany, quaranta y sinch 45

4 Registre vint-i-dosena de dos flautas per tecla unísonos. Conté en flautas, totas de estany, noranta. Dich 90

5 Registre de quatra flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany, sent vuitanta. Dich 180

6 Registre de tres flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany, sent trenta y sinch. Dich 135

7 Registre dotzena nazarda. Conté en flautas, totas de estany, quaranta y sinch, las vuit més grosas tapadas. Dich 45

³ De vint-i-vuit palms?

- 8 Registre quinzena nazarda. Conté en flautas, totas de estany, quaranta y sinch, las vuit més grosas tapadas. Dich 45
- 9 Registre corneta tolosana de quatra flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany, noranta y sis. Dich 96
- 10 Registre de fusta de set palms de antonació. Conté en flautas, totas de fusta, quaranta y sinch. Dich 45

Més se a de fer lo secret de quaranta y sinch canals, las barillas, teclat de marfil y las negras de ebano, y tot lo demás, demana dita cadireta per estar ab sa deguda forma.

Més lo secret del orga gran a de ser repartida la música en baixos y tibles, en cada part, ab divisió al mitg.

Més lo teclat del orga y cadireta an de tocar junts quant convinga.

Més las quatra manxas an de ser de la forma major.

Y que toqui ab onze pianyas estant ab la forma a millor per poder-se tocar.

Més quant dit Sr Buscà farà la entrega del orga, puguén al·legir los señors regidors, las personas per ells ben vistas per regonèixer, oir, revisar dita obra, a fi de que quedi a ab la major perfechsió que lo art demana.

Més al cap del dit any de aver feta la entrega, age de regonèixer lo orga y cadireta, y en cas experimentasen aver fet moviment alguna cosa, tant si a desefinat com altrament o age de compondra o acomodar a sos gastos.

50

PALAFRUGELL, 3 d'octubre de 1736

Contracte d'Antoni Boscà per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.
AHG: Fons Notarial de Palafrugell (Pf 271), f. 297v.

Capitulatio organi

Nos Josephus Pannon, Fèlix Riera de Platea, Joannes Riera et Mariany Rexach, anno presenti et currenti regidores universitatis castris Palafrugelli, dioc. Gerunda, convocati et congregati [...] et Antonio Buscà, organorum factori, civitatis Barc presenti et inferius acceptanti fabricar organi novi [...].

Ecclesia parrochiali S^{ti} Martini memorati presentis castris quodquidem organum facere habeatis et tencarnini juxta notam sequentem.

*Nota dels registres requereix tenir lo orga de la
isglésia del present Castell de Palafrugell*

<i>Primo registre de la cara de catorse palms entonació, contenint en flautes totas de estany</i>	45
<i>E registre la octava de set palms entonació, contenint en flautas totas de estany</i>	45
<i>E registre quinsena llarga, contenint flautas totas de estany</i>	45
<i>E registre quinsena y vint-y-dosena llarga, contenint en flautas totas de estany</i>	90
<i>E registre simbalet de tres flautas per tegla, contenint en flautas totas de estany</i>	135
<i>E registre cascavells de tres flautas per tegla, contenint en flautas totas de estany</i>	135
<i>E registre dotzena nasarda o fluviol, contenint en flautas totas de estany, las vuyt més grosas tapades, al tot</i>	45
<i>E registre corneta magna de sinch flautas per tegla, ab son sacret apart y portavents, contenint en flautas totas de estany</i>	120
<i>E registre de fusta de catorse palms entonació, contenint en flautas quaranta-sinch, ço és, las vint-y-quatre més xicas de roure de Flandes y las restants més grosas de melis de Tortosa</i>	45
<i>E mitg registre de baxons. Conté vint-y-hu, tot de estany, y són de mà esquerra</i>	21
<i>E mitg registre de clarins clars. Conté vint-y-quatre, tots de estany. Són de mà dreta</i>	24
<i>E mitg registre de xirimia de mà esquerra, contenint tot de estany</i>	21
<i>E mitg registre de baxons de mà dreta, contenint tot de estany</i>	24
<i>E se han de fer vuyt contras, entonació de vint-y-vuyt palms</i>	8
<i>E se ha de fer lo temblant.</i>	

E se ha de fer lo secret que ha de tenir quaranta-sinch canals.

E ha de fer tres manxas.

E ha de fer lo teglat de os ab las negres de xaqueranda.

E ha de fer las varillas, canals y molinets.

E ha de fer la caixa del orga conforme està en la trassa menos que en lo ampit que en la trassa és de escultura ha de ésser de balustres, y així mateix lo passadís des del cor fins al orga. E las dos figures se troban en la trassa, sota la cornisa més baixa, no y han de ésser, y en lloch de estas ha de ésser de escultura.

Ha de deixar lloch en lo secret gran per posar los tres registres que no's fan com són lo registre alemanya de quatre flautas per tegla, y la quinzena nazarda que conté en quaranta-sinch flautas, y lo registre disetena nazarda que també conté en quaranta-sinch flautas.

Y així mateix que hage de deixar lloch per los ecos y veus humanes, y tinga de fer la caixa de la cadireta y lo pisso del orga.

E posat que sie dit orga dits señors regidors tingan la acció de fer-lo visurar y al cap del any de ésser posat, lo dit señor Anton Buscà tinga la obligació de venir a afinar dit orga a sos gastos. Y així mateix, de fer aportar lo dit orga des de Barcelona fins al port de la present vila o Castell.

E que lo dit orga hage de ésser posat per lo dia de Pasqua de Resurrecció del Señor prop vinent de mil set-cents trenta-set.

E los tres registres sobreanomenats que són registre de alemanya, registre quinsena nazarda y registre disetena nazarda sie facultativa al dit señor Anton Buscà fer-los y posar-los en dit orga, ben entès que sia a facultat y llibertat dels señors regidors de acceptar-los per lo preu y valor de tres-centes lliuras moneda Barc., y en cas dit señor Anton Buscà fasse dits tres registres y los pòsia y dits señors regidors no'ls valoran, dit señor Anton pugua aportar-se'n dits registres no podent emperò aportar-se'n aquells fins y a tant sie cayguda y aixida a terme la última paga del que se li té de donar per la fàbrica de dit orga.

E y finalment que los dits señors regidors tingan obligació de fer fer los permòdols per assentar dit orga, y així mateix subministrar llum y manxador tot lo temps se plantarà y afinarà dit orga, y bestraurer tot lo necessari tocant a mestre de casas y pagar los jornals als dits mestres de casas y tragar dit orga des de mar a la iglésia, a gastos del Comú [...].

51

GUIMERÀ, any 1737.

Contracte d'Antoni Cases per a la construcció d'un orgue a la parròquia.

AHAT: Fons Parroquial de Guimerà. Caixa 50, núm. 229.

Planta y capitulació de l'orgue que se ha de fabricar en la yglésia de la vila de Guimerà

1. Primerament se ha de fer un flautat entonació de 14 pams, la octava baixa de fusta tapada y las restans de metall ubertas. Y estas, menos las més xiquetas, se agen de posar a la cara de l'orgue divididas en castells en dita cara, y constarà dit registre de flautas 45
2. Més se a de fer altre registre de octava de metall. Y d'este, si convé, se n'agen de posar algunes a la cara, y constarà de flautas 45
3. Més se a de fer altre registre de quinzena de metall y constarà de flautas 45
4. Més se a de fer altre registre de vint-i-dozena de 2 flautas per tecla, totas de metall, y constarà de flautas 90
5. Més se a de fer altre registre de simbalet de 3 flautas per tecla de metall, y consta de flautas. Este és lo ple 135
6. Més se a de fer un registre de tapadillo de 6 [7?] pams de entonació, de metall. Caños 45
7. Més se a de fer un registre de nazart en dinovena, de metall. Caños 45
8. Més se a de fer altre registre partit de mà drete de corneta magna de 5 flautas, partida, de metall. Este se ha de posar ab secret apart en alt, ab 24 conductes per conduyr lo ayre ha dita corneta, y consta de flautas 120

9. Més se a de fer un registre de clarins partit de mà dreta, ab tots los requisits nasesiten, y estos agen de posar-se enfront lo secret. Y consta de clarins 24

10. Més se han de fer vuyt flautas de fusta ubertas y estas seran per las contras, ab son secret, peñes y demás nesesari per ella. Són flautas 8

11. Més se a de fer un secret nou per posar tota la referida música ab tapas, registres y demás nesesari per dit secret ab 45 canals.

12. Més se an de fer 3 manches competens per dit orgue.

13. Més se a de fer un teclat nou ab 45 teclas, las blancas de boix y las negres de perera, dades de negre, ab sas vargillas y demás nesesari.

14. Més se ha de fer un registre ecos de violins, partit de mà dreta. Caños 24

15. Més se a de fer mitx registre de flautas, tapat, de fusta, d'entonació de 14 pams. Caños 24

16. Més se a de fer un secret per posar los dits registres dels ecos, y haxímatex un teclat per los ecos lo qual ha de ser de la matexa conformitat que'l de l'orgue sols que tan solament tocarà de mitx teclat en amunt.

Que tots los referits registres agen de ser partits per la major diversitat, menos lo flautat principal.

17. Més se ha de fer mitx registre de trompes reals, partit de mà dreta, las quals se an de posar detràs lo secret de l'orgue per a que se pugan templar ab llibertat. Caños 24

Dia 9 de jané 1737

Los honorables March Armengol, batlle de la vila de Guimerà, Arcabisbat de Tarragona, [...] tots quatre reigidós del present any en dita vila de Guimerà, an convingut y concordat ab lo senyor Anton Casas, factor de òrgans de la vila de Reus del Camp y Arcabisbat de Tarragona, lo fer y plantar un orga en la presen iglésia de la vila de Guimerà lo qual promet compòndrer dit senyor Anton Casas y fer ab lo modo y forma del tras escrit, tot a costas y despesas suas, y per lo import y preu de dit orga promet la vila donar-li sis-sentas sexanta lliuras [...] y així mateix donem tambe dita vila a més de dit preu lo estany de l'orga vell com y també los bagatges per a venir y portar dit senyor Anton Casas y dita obra. Y així mateix duran lo plantar dita obra se li aya de fer lo gasto a dit senyor Anton, acestin-lo de llum y manxador y així mateix promet lo dit senyor Anton Casas plantar part de la obra lo dia de Nadal primer vinen y antes si pot y acabara dita obra, de dit dia de Nadal primer vinen a un any. Y ab los dits pactes prometen ditas parts tenir servir y cumplir ditas cosas sens dilació [...].

52

BARCELONA-Sants Just i Pastor, 10 d'agost de 1737

Contracte d'Antoni Boscà per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.

AHPB: Notari Sever Pujol de Barcelona (944/23), f. 318v.

Die sabbati X mensis augusti anno a Nat^e Domini MDCCXXXVII.

Ego Anthonius Buscà, magister faciendi organa civis Barna, gratis et ex mea certa sciencia confiteor et in veritate recognosco vobis, ill^{ribus} dominis operarys parralis ecclesia Sanctorum Justi et Pastoris presentis civitatis, [...] pro regestris organi dicta parrochialis ecclesia per me factis [...] in quandam scriptura privata convencionis dicti organi facta die vigesima juny currentis anni thenoris seqüentis.

Dich jo, lo infrascrit, que prometo anyadir al orga de la iglésia parroquial de Sant Just y Sant Pastor los set registres següents =

Primo lo registre de quinzena y vint-i-dosena llarga que conté noranta flautas totas de estany.

Secundo lo registre dit alemanya de tres flautas per techla que conté cent trenta y sinch flautas totas de estany.

Tertio altre registre dit lo simbalet de tres flautas per techla que conté cent trenta y sinch flautas totas de estany.

Quarto lo registre dit la corona que conté quatre flautas per techla y per junt cent vuitanta totas de estany.

Quinto lo registre dit dotsena nasarda ab vuyt baxos tapats que conté en flautas de estany quaranta-sinch.

S^o lo registre dit quinsena nasarda que conté quaranta-sinch flautas totas de estany.

S^{mo} mitg registre de baixons y mitg registre de clarins clars que ab tots són quaranta-sinch de estany.

A més del que me obligo en acomodar la cadireta añadint-i tot lo que hi falta y posar-la al punt del orga gran, obligant-me axí mateix no sols en anyadir de nou dits set registres si també lo conclourer y acabar de compòndrer lo restant de dita orga y manxas, com y tot lo demás de que necessita, essent únicament obligació dels II^{res} Obrers de dita iglésia lo haver-li de subministrar lo manxador en totas las ocasions se li offeresca per afinar dita orga de la qual manutenció dega cuydar a fi de que quede en son punt dita orga, y afinat sens que per dit treball se li dega donar retribució alguna annualment i axí mateix dega encarregar-se dita II^{re} Obra de tot lo tocant a mestre de casas qual feyna prometo donar per conclosa a dits señors obrers de dita iglésia per tot lo mes de juriol pròxim vinent donant-me dits señors obrers per tot la valor de dita feyna, qual prometo fer de bons materials, vista y regoneguda per las personas expertas a dits señors obrers ben vistas tres-centas lliuras pagadoras, a saber, és cent sinquanta lliuras lo dia present avall escrit y las restants cent sinquanta lliuras en lo dia quedarà del tot conclosa dita feyna prometent cumplir tot lo expressat baix obligació de tots mos bens [...] escriptura pública en poder del notari ab totas clàusulas sempre que a dits señors obrers aparega [...]. Firmo lo present en Barcelona y juny vint de mil set-cents trenta-set = Anton Buscà, mestre de fer orgas = Dich lo infrascrit que tinch rebut per las rahons dalt ditas y per la primera paga dels Srs Obrers de dita iglésia [...].

53

BARCELONA-Sant Joan de Jerusalem, 14 d'octubre de 1737

Contracte de Josep Boscà [indeterminat] per a construir un nou orgue al convent.

AHPB: Notari Pere Antoni Llosas Oms de Barcelona (980/6), f. 266r.

Die XIII mensis octobris anno a Natt Domini MDCCXXXVII.

In Dei nomine. Amen. [...]

Per ocasió y causa de fer y construhir novament lo orga que's deu col·locar en la iglésia de Sant Joan de Gerusalem de Barcelona, per y entre la molt Honorabla y V^{da} Senyora Domina Baptista de Sabater, priora del insigne Monastir y Convent de Religiosas Caballeresses de Nostra Senyora y Sant Joan de Alguayre del Sagrat y Militar Orde de Sant Joan de Gerusalem, y las nobles senyoras D^{na} Antonia de Morata y D^{na} Maria Francisca Vilalba de Mesa, procuradoras, y en nom de dit convent de unas, y Joseph Buscà, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona de part altre, se ha capitulat, convingut y ajustat en lo modo y forma següent.

Primerament lo dit Joseph Buscà, per la quantitat que avall hab lo subsegüent capítol, se li prometrà donar y pagar, de son grat y certa sciència, per firma vàlida y solemne capitulació, convé y en bona fe promet a la Molt Honorable y V^{da} Senyora Priora y Convent de Nostra Senyora y Sant Joan de Alguayre, absent, y lo notari avall escrit present y estipulant que por lo dia 15 de abril prop vinent y l'any mil set-cents trenta-vuyt tindrà fet, fabricat, construhit y posat sobre la capella de la dita iglésia de Sant Joan lo orga que ha de servir per dita iglésia, ab lo número de registres, flautas, teclas, manxas, secrets y demás cosas contengudas y expressadas en lo memorial avall insertat, de la calitat circumtànçias, bondat, modo y forma se practica y demana lo art per tocar dit orga, y altrament se expressa e individua en dit memorial que és del tenor y forma següent.

Primo lo flautat de la cara de entonació catorse palms, las vuyt més grossas seran de fusta y las restants de estany, y consistiran en quaranta y sinch flautas.

Secundo registre, lo flautat de fusta de entonació catorse palms de mitg teclat en amunt serà roure de Flandes y las restants seran de fusta de melis de Tortosa, y consistirà en quaranta y sinch flautas totas de fusta.

Tertio registre, la octava de entonació set palms, las vuyt més grossas seran de fusta y las restans de estany. Contindrà quaranta y sinch flautas.

Quarto registre, la quinsena llarga. Conté en flautas quaranta y sinch, totas de estany.

Quinto registre, la alamanya de quatre flautas per tecla menos la primera octava que ha de ser de tres. Contindrà cent setanta-dos flautas, totas de estany.

Sexto registre, lo simbalet de tres flautas per tecla. Contindrà cent trenta-sinch flautas, totes de estany.

Séptimo registre de corneta magna de sinch flautas per tecla, ço és, de mitg teclat en amunt ab son secret apart, que totes suman cent vint-y-sinch flautas, totes de estany.

Octavo registre, la dotzena nasarda, las vuyt més grossas seran tapadas. Contindrà en flautas quaranta y sinch.

Nono registre, los clarins, ço és, de mitg teclat en amunt seran clarins de campanya, de mitg teclat en avall seran baxons. Contindrà quaranta y sinch clarins, tots de estany.

Décimo registre, lo temblant dols.

Undécimo registre, los russinyols.

Duodécimo contindrà dit orga tres manxas de llargària nou palms y tres y mitg d'ample.

Décimo tertio, contindrà dit orga un teclat de quaranta y sinch teclas. Las blancas seran de os y las negras de xacaranda.

Décimo quarto, contindrà dit orga vuyt contras que seran los vuyt baxos dels flautats de catorse palms los quals lo tocaran ab los peus.

Décimo quinto, la caixa de dit orga se ha de fer puntual segons la planta y tot lo demás que requereix dita fàbrica, executar-se ab la perfecció que demana lo primor y art de dita fàbrica y segons lo disseny que quedà en mà de dit Boscà, sellat ab lo sello del honorable señor fr. don Anton de Ribas.

Més avant promet lo dit Joseph Boscà ésser responsable de la bondat de dit orga, des del dia que serà acabat y visurat y trobat a satisfacció a un any, y que en lo discurs de dit temps se mantindrà aquell com lo dia de la visura, y que al cap de dit any lo tornarà a refinar com és costum per que quede ab la deguda perfecció. Per lo qual efecte y per lo de la fàbrica del dit orga ab sa caixa, ab la sola quantitat que a baix se li prometrà donar, se obliga a posar dit Boscà tota la manufactura, matèria y demás recaptés consernents a la composició y fàbrica de dit orga ab sa caixa y demás conduesca y sia necessari fins a ser asentat y ben afinat lo predit orga y posat a punt de tocar, a cognició y satisfacció dels experts eligidors per dita V^{da} Señora Priora y Convent, menos tot lo que toca a treball de mestre de casas, llum y manxador, lo que además de la baix expressada quantitat hagin de pagar dita V^{da} Senyora Priora y Convent com és costum.

Item ab altre capítol dita V^{da} Senyora Priora procuradoras per tota la sobredita obra de manufactura, estany, fusta, os y demás necessari prometén a dit Joseph Boscà ausent y lo notari present, y estipulant que li donaran y pagaran tres-centas sinquanta lliuras Barceloneses pagadoras [...].

54

BARCELONA-Construcció de tres cases per a Antoni Boscà i Espanya, 18 de novembre de 1737

AHPB: Notari Francesc Gualsa i Aparici de Barcelona (1002/3), f. 177r.

Sobre la efectuació de las obres que avall se explicaran per y entre Anton Buscà, fabricant de orgas ciutadà de Barcelona, de una, Simon Burgés, mestre de cases, y Joseph Arqués, fuster, també ciutadans de Barcelona, de parts altre, se són fets, convinguts y firmats los pactes y concert continguts en los dos memorials que lo un después del altre són del thenor següent.

Memorial de las obres que desitja fer Anton Buscà, fabricant de orgas, en aquell terreno que té y posseeix en la present ciutat de Barcelona, en lo carrer antigament anomenat d'en Aripó y vuy lo carrer Nou, las quals obres, per lo tocant a mestres de casas, se han de fer en la forma següent.

Primerament sàpia lo mestre de casas que haurà de edificar en dit terreno tres cases, comprant y posant a sas costas tots los materials tocants a son offici. Y haurà de fer lo enfront de ellas fins al igual de las casas dels vehins, poch més o menos, construhint en dit enfront quatre portals principals de pedra picada. Y en lo primer estar, tres balcons ab tres finestras corresponens de pedra picada, y en lo segon estar també tres balcons y tres finestras corresponens de pedra picada ab son ràfeh per definició de dit enfront.

2. Item sàpia que haurà de fer dos parets per dividir las tres casas de des del enfront fins a la repartició del hort ab ditas casas, des de fonaments fins al més alt de ditas casas, donant sos declivios per los pendents de las cubertas de ditas casas, construhint en ellas los enbigats de primer y segon estar com també la cuberta de ellas.

3. Item sàpia que haurà de fer altra paret per lo detrás de ditas casas la qual dividesca lo hort de ditas casas per tanca de ellas. Y haurà de ésser de fonaments fins al més alt de ellas, fent en dita paret balcones y finestras o portals de pedra picada necessaris per estar los quartos per fer.

4. Item sàpia que haurà de fer la cuberta de ditas casas, part de teulada y part de terrat, ab sas baranas necessàries en cada una de ellas, y fer lo segon estar enrejolat, y fer los envans necessaris per a dividir los quartos. Y los quartos que haurà de fer en cada casa han de ser: sala y alcova a la part del carrer, y sala y alcova a la part del hort, dexant tots los dits quartos arrebossats y enblancats, dexant-ho perfetament acabat.

5. Item sàpia que lo primer estar haurà de ésser enrejolat y repartit ab sos envans y per a dividir los quartos que han de correspondrer al mateix del segon estar, dexant-ho perficionat tot.

6. Item sàpia que en lo baix de ditas casas, detrás de ellas, se hauran de construhir uns sostres y hauran de ser distants del primer estar dotze o tretze palms. Y en dits sostres se hauran de construhir la cuyna, menjadors y lo baix de dits sostres haurà de servir per oficines de ditas casas. Y en ditas cuynas se haurà de fer tot lo necessari.

7. Item sàpia que en lo restant del baix de ditas casas se hauran de fer entrada y a una de ellas botiga, y en las altres dos estudis, dexant ditas entradas encayronadas, arrebossadas y enblancadas y perfetament acabadas com y també lo estudi.

8. Item sàpia que se hauran de construhir en lo centro de ditas casas dos parets de mahons des del fonament fins al més alt de ditas casas, las quals parets hauran de servir per dividir los quartos de las escalas. Y ditas escalas hauran de ser construhidas des del baix fins al més alt de ditas casas. Y hauran de ser cubertas ab sos ventanals per que sien claras ditas escalas, y hauran de ser enblancadas y perficionadas y cubertas de terrat o teulada, alló és a saber que millor sie.

9. Item sàpia que se hauran de construhir las clavagueras o aquaductos de ayguas pluvials, com y també de aygueras a hont sien necessàries desguassar ditas clavagueras.

10. Item sàpia que se hauran de fer tres pous de ayguas bonas per ditas casas, y tres safareigs y tres secretas, ço és, un pou, un safareig y una secreta en cada una de ditas casas.

11. Item sàpia que se haurà de perfilar lo enfront de la part del carrer de ditas casas, que sie honest, y en la porta del hort que sie ordinari, fent un passadís a una de ditas casas per anar del primer estar al hort, dexant-hi una androna del hort a la casa de amplària de set o vuyt palms en la qual androna se hauran de construhir los pous, safareigs y secretas, dexant-ho tot perficionat.

12. Item sàpia que las parets que se hauran de construhir hauran de ser de [----] y construhidas de dos palms y mitg de gruix a tots los enfronts. Y també las parets mitjeras fins al segon estar, y de est fins al remate hauran de ser de mahons de pla.

13. Item sàpia que qualsevol cosa que sie necessària en ditas casas, encara que no sie continuada en est conveni ho haja de fer dit mestre de casas sens pretèndrer que sien milloras sinó que dit Buscà de sa plana voluntat volgués ajustar an ditas casas altres cosas o milloras voluntàries. Y que dita obra haja de ser visurada y qualsevol defecte que se li trobia haja de ésser esmenat a gastos de dit mestre de casas.

14. Item y finalment sàpia que dins lo termini de un any comptador del dia que se li entregara la primera paga en avant, haja de tenir perficionada la dita obra la qual, en lo tocant al ofici de mestre de casas, axí de mans com de materials, resta ajustada a dos mil y sinch-centas lliuras moneda barcelonesa, pagadoras ab tres pagas, a saber és la primera de set-centas sinquanta lliuras encontinent de haver-se comensat dita obra; la segona de vuyt-centas setanta y sinch lliuras, del dia que haurà rebut la primera paga a un any; y la restant tercera paga de semblants vuyt-centas setanta y sinch lliuras del dit dia que haurà rebut la primera paga a dos anys, per las quals segona y tercera paga haurà de admètrer una consigna que dit Buscà li farà lo dia present ab acte que en poder del notari infrascrit de semblant quantitat de que dit Buscà se troba acrehedor, esto és, dels regidors de la ciutat de Mataró de mil sis-centas y vint lliuras que li estan devent a compliment de major quantitat per un orga ha fabricat en la iglésia parroquial de dita ciutat. Y cent trenta lliuras dels regidors de Palafrugell a compte de major quantitat que li estan devent per un orga ha fabricat en la iglésia parroquial de Palafrugell las quals dos quantitats habrà de cobrar dit mestre de casas [...].

Memorial de las obras que desitja fer Anton Buscà, fabricante de orgas, en las tres casas que se han de fabricar en aquell terreno que té y posseheix en la present ciutat de Barcelona en lo carrer antiguament anomenat d'en Aripó y vuy lo carrer Nou, las quals obras, per lo tocant a fuster, se han de fer en la forma següent.

Primerament sàpia lo fuster que haurà de fer ditas obras que haurà de comprar y posar a sas costas tota la ferramenta, fusta y demés materials tocants a son ofici menos emperó lo ferro de balcons y rexa. Y que en lo primer estar de ditas tres casas se hauran de construir las bigas necessàries blanquejades, y axí mateix las llatas planejades.

2. Item sàpia que en lo segon estar se hauran de posar las bigas boselladas ab enpostissat, ab las posts planejades ab son llistó per junta bosellat, y tot ab la forma deguda dexant-ho tot a perfet estat de enrejolar.

3. Item sàpia que en lo tercer estar o cuberta se han de posar també las bigas blanquejades y llata planejada, dexant-ho en perfet estat per a posar la teula.

4. Item sàpia que en lo enfront del primer estar de ditas casas, a saber, és en lo baix se hauran de fer quatre portas foranas de melis de Tortosa, que seran las portas principals, de catorze o quinze plams de alsada y nou palms de amplària ab barramenta de albe, y en la forma que se acostuma a fer las portas de semblant espècie. Com y també dos portas de albe ab sa barramenta y march de melis, ço és, una per cada un dels estudis. Y axí mateix dos finestras en dits estudis ab sos bestiments tot de melis de Tortosa, y tres portas de melis de Tortosa ab sos bestiments per las exidas, tot en la forma se practica.

5. Item sàpia que se hauran de fer tres portas de albe ab sos marchs de melis per la cuyna. Y axí mateix tres finestras de melis de Tortosa ab son bestiment en cada una, com y també per lo menjador de cada una de ditas casas se deurà fer una porta de albe ab son march de melis de Tortosa, y finestra ab son bestiment, tot de melis, en bigar y enllatar ditas cuynas, menjadors y estudis en la deguda forma.

6. Item sàpia que en lo enfront del primer estar de ditas casas se hauran de fer tres portas de balcons de melis de Tortosa ab sos bestiments y axí mateix tres finestras també ab sos bestiments tot de melis. Y en la mateixa forma se hauran de fer tres posts de balcons y tres finestras en la part del hort del mateix estar. Y se hauran de fer nou marchs de melis ab sas portas de albe ab sa barramenta o guarnició també per lo mateix estar. Y també se hauran de fer sis marchs de melis de Tortosa per las alcovas, aba sas motlluras, uns y altres marchs.

7. Item sàpia que en lo enfront del segon estar de ditas casas se hauran de fer tres portas de balcons y tres finestras en la mateixa forma que en lo primer. Y igualment en lo detrás se hauran de fer semblant número de portas, finestras y balcons, y nou marchs, y nou portas de la mateixa espècie, que en dit primer estar de ditas tres casas, com y també se hauran de fer sinch marchs per las alcovas de dit segon estar.

8. Item sàpia que se hauran de fer las escalas o baranas de las casas fins al remate de ellas ab sos llistons de melis per los graons.

9. Item sàpia que se hauran de embigar y enllatar las cubertes de ditas escalas, y fer dotze bestiments per los ventanals de las escalas, tot de mellis de Tortosa.

10. Item sàpia que se hauran de fer los bestiments de las ximeneas per ditas casas, los de las bassas ab sos sitals, tots de pi.

11. Item sàpia que qualsevol cosa que sie necessària en ditas casas, encara que no sie continuada en est concert ho haurà de fer dit fuster sens pretèndrer que sien milloras sinó que dit Buscà, de sa plana voluntat, volgués ajustar en ditas casas altres coses o milloras voluntàries. Y que dita obra haja de ser visurada y qualsevol defecte que si trobia haja de ésser esmenat a gastos de dit fuster.

12. Item y finalment sàpia que dins lo termini de un any comptador el dia que se li entregarà la primera paga en avant haja de tenir perficionada dita obra, la qual en lo tocant al ofici de fuster, axí de mans com de ferramenta, fusta y demés material, menos lo ferro de balcons y rexa, resta ajustada a mil sinch-centas lliuras moneda barcelonesa [...]. Per las quals segon y tercera paga haurà de admètrer una consigna que dit Buscà li farà lo dia present ab acte en poder del notari infrascrit de mil lliuras cobradoras, ço és, dels regidors de Palafrugell sinch-centas setanta lliuras a compte de major quantitat que li estan devent per lo orga ha fabricat en la iglésia parroquial de Palafrugell, y quatre centas trenta lliuras dels regidors de Capellades a compte de major quantitat que li estan devent per un orga ha fabricat en la iglésia parroquial de Capellades, las quals mil lliuras haja de cobrar dit fuster [...].

*Deliveració y determinació de aver donat a fer
lo orga al señor Anton Buscà, mestre de orgas de Barcelona.*

Avuy que contam a 3 de 8bre 1738, convocats y congregats dins la Casa Comuna de la present vila los magnífichs regidors [...], preveres y sacristà de la iglésia parroquial [...], junts atenent y considerant que per lo major Culto Divino de dita iglésia se necessitava renovar lo dit orga, y per renovar aquell se abia de gastar molt, y que trovan-se com se trova dita iglésia ab més capacitat y desahogo no seria ab vastant per lo compliment de ella tornar-hi lo mateix orga. Y per est motiu los ha paragut a dits magnífichs regidors junt ab lo dit señor sacristà y señors cantors, donan-ne alguna cosa més afí que lo señor Anton Buscà anyadesca alguns registres de gust per que dònia lo dit orga un àmbit ple de bona consonància per lo dit Culto Divino, per lo que dit mestra de orgas se a ofert anyadir-i los registres baix escrits y següents.

Promet dit señor lo següent

Primo se an de adovar las flautes de fusta com és encolar-las, que la major part de elles són desencoladas, y tornar posar las llenguas que faltan en ditas flautas.

Item se an de adovar totes las flautas de estany que se trovan rosegadas de las ratas com y també añadir totes las que no tindran adop y añadir totes las que faltaran.

Item se a de fer nou lo secret per no poder cervir aquell.

Item se a de fer la caixa del orga de abra blanch també ab la caixa de la cadireta treballat de escultura, las pilastras y cartelas. Tot lo àmbit del orga a de éser valustres també treballats de escultura fent un passadís que se unesca del orga a la brana del cor també ab valustres treballats de escultura aprofitant tota la escultura se puga posar sota lo piso del orga y passadís. També se a de fer per dita caixa lo remato y frontespis trevallat de escultura.

Item se a de guarnir-ho, formar y posar la cadireta tornant-i totes las mateixas flautas vellas que si trovaban antes, fent novas totes las pesas cian nesesàrias, que mudant-se la disposició se auran de fer moltas cosas novas que hara no's pot veurer.

Avent premeditat que lo orga tenia poch ple y ara, [al] ser la iglésia més gran, se necessita añadir los registres se mencionaran per estar lo orga proporcionat ab la iglésia y tenen alguns registres moderns y de gust.

E primo se a de fer lo registre de trompetas reals de 14 palms entonació conté en quaranta y sinch flautas. Ditas trompetas de estany

45

Item se a de fer mitg registre de baxons contenint en vint-y-un, tots de estany

21

Item se a de fer mitg registre de clarins clars contenint en vint-i-quatre, tots de estany

24

Item se a de fer lo registre alamanya de quatre flautas per tegla. Conté en flautas de estany en cent vuytanta

180

Item se a de fer lo sinvalet major de tres flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany

135

Item se a de fer las dos flautas de la cara més grosas que antas heran de fusta y vuy se an de fer de estany

2

De est tractat, ne volia 900 lliuras y donant-li 350 lliuras més se a ho fer, posar los següents.

Lo dit orga se aumenta més del sobradit.

La flautas següents per tenir lo cumpliment que a de tenir per la dita iglésia.

Primo se a de fer lo registre contrabax de 28 palms entonació. Conté en flautas novas de fusta

37

Item se a de fer los ecos [que] conté ab una corneta magna de set canons per tegla, del sustentat de sasolfaut en amunt. Conté en flautas, totes de estany

168

Item se a de fer mitg registre unisonus a la cara. Conté en flautas, totes de estany

24

Item se a de fer en la dotzena nasarda, doblar mitg registre dels tibles que és añadir

24

Item promet dit señor Buscà aforrar tamvé tots los secrets de fusta, tant lo secret del orga gran, cadireta, sacret de las contras, la pessa del flautat de la cara, com y també sacret dels ecos y tot lo que sia nesesari aforrar-se y se puga.

Item promet dit señor Buscà tenir plantat a tot punt per tocar lo dit orga per la vigília o festa de Sant Genís de 1739, y que aquell tinga de ser regonegut per las personas que a la universitat aparaxerà ven amèritas de senblant facultat.

Item promet dit señor Buscà afinar lo dit orga des de lo dia que's tindrà plantat lo dit orga que sarà per Sant Genís de 1739 a un any que vindrà he ser lo dia 25 de agost de 1740.

Item promet la universitat subministrar a sas costas tot lo que sia menester com sian mestre de casas per fer envans y voltas y tot lo demás, donant també las vigas [que] se auran menester per formar lo piso del orga y pasadís que's creu que ab la desferra del orga vell se farà lo piso del orga y pasadís, com y també donar llum y manxador tant quant se afinarà lo dit orga.

Lo qual orga se a consertat per preu de mil dos-centas cinquanta lliuras Barc^s y essas se li deuan pagar ab quatre pagas yguals en esta forma: la primera part tot lo present mes de octubre de 1738 que són 312 lliuras 10 s. Y 312 lliuras 10 s per la segona paga per Sant Genís de 1739 que's que cantarà lo dit orga. 312 lliuras 10 s per la tercera paga per Sant Genís de 1740. Y la última de 312 lliuras 10 s per lo dit dia de Sant Genís de 1741.

Tot prop vinent y a si mateix si lo dit orga és com dit señor nos proposa que sarà cosa vona y de gust, se a dextat a la direcció dels señors regidors y li volan regalar de 50 lliuras més del preu fet li estimaran.

Promet lo señor Anton Buscà fer tot lo sobradit ab los pactes dalt expressat per lo preu de las ditas 1250 lliuras.

Anton Buscà, mestre de orgas.

Gerònim Concas, secretari.

56

TARRAGONA-Catedral, 20 de gener de 1739

Contracte d'Antoni Cases per a restaurar i ampliar l'orgue de la catedral.

AHT: Fons Notarial de Tarragona. Josep Focs, *Manuale instrumentorum...* 1739 (Sig. 395. Sig/Top. 316), f. 6r.

Die vigesima mensis january anno Nativitate Domini millesimo septingentesimo trigessimo nono.

De y sobre lo preufet de la obra necessària de factor de orgue que se ha de fer en lo orgue de la Sta Metropolitana Iglésia de Tarragona, Primada de las Españas, per y entre los Ilt^{es} y Molt R^{ms} Sr Dr Joseph de Toda, cabiscol, y Joan Baptista Arbós, preveres y canonges y síndichs annals del Molt Ilt^e Capítol de Srs Canonges de dita S^a Iglésia de Tarragona, y lo Ilt^e y Molt R^{nt} Sr Dr Fran^{co} Foguet y Aldomar, prevere infermer y canonge, y en lo corrent any administrador del ofici y administrador de la obra, comissari ad libera y general poder per lo effecte infrascrit, elegits y anomenats per dit Molt Ilt^e Capítol ab determinació capitular presa lo dia dinou del mes de juliol del any pròxim passat mil set-cents trenta y vuyt de una, y Anton Casas, factor de orgues de la vila de Reus del Camp y Arquebisbat de Tarragona, de part altre, se han fet, concordat y firmat los pactes infrascrits y següents.

Primo dits Ilt^{res} Srs Commissaris prometen donar per lo preu de dit preufet de la obra del orgue y manxas novas infrascrites a dit Anton Casas dos mil y quatre-centas lliuras moneda Bar^{sa} en lo modo y paga següents, so és, quatre-centas lliuras lo dia present, dos-centas lliuras lo dia de Sant Joan de juny del any mil set-cents trenta y nou, dos-centas lliuras lo dia de Nadal de dit any, dos-centas lliuras lo dia de Sant Joan de juny del any mil set-cents quaranta, dos-centas lliuras lo dia de Nadal de dit any mil set-cents quaranta, dos-centas lliuras lo dia de Sant Joan de juny del any mil set-cents quaranta hu, dos-centas lliuras lo dia de Nadal de dit any mil set-cents quaranta hu, dos-centas lliuras lo dia de Sant Joan de juny del any mil set-cents quaranta-dos y sinch-centas lliuras despues de visurada y aprovada dita obra segons art y present capitulació, y las restants cent lliuras del dia de la visura y acceptació de dit orgue y cadireta a un any vinent segons los pactes infrascrits.

Item dits Ilt^{res} Srs Commissaris en nom de dit Molt Ilt^e Capítol prometen a dit Anton Casas, impressari i predit, donar-li tota la despulla de tot alló que mudarà o haurà de fer nou, tant de dit orgue com y també de la cadireta de aquell, tant de cosas de estany y manchas, com y també de fusta, ferros y adherents de dit orgue y cadireta.

Item dits Ilt^{es} Srs Commissaris prometen a dit Anton Casas, impressari predit, pagar per lo que serà necessari y se haurà de fer nou per lo axample si és convenient –per lo lloch de dit orgue y no altrament– per rahó del puesto per assentar lo orgue y manxas de aquell tant per rahó de mestre de casas com per rahó de mestre fuster y de sos materiales respective. Y que a costas y gastos de dit Molt Ilt^e Capítol donaran a dit Anton Casas, manxador, llum y lo carbó necessari per posar dit orgue.

Item dit Anton Casas, impressari predit, promet fer quatre manxas novas capassas forradas y guarnidas per sa major conservació, corresponents a dit orgue y cadireta, ab sos portavents y tot lo necessari per ditas manxas y portavents.

Item promet dit Casas traurer de la cara de dit orgue lo flautat de vint-y-vuyt palms que vuy existeix en aquell, acomodant dit flautat y demés castells de la fatxada segons lo art demana, y limpiar-lo y tornar-lo a posar en dita cara del orgue. Item promet dit Casas fer nous de metall los caños que estan dins de dit orgue que són los tibles, com y també lo sostenido de Csolffaut y el Bmoll de Elami y los dos sostenidos baxos que vuy no són al orgue per la mà baixa. Y estos tres caños últims han de ser de fusta. Y ha de constar dit registre de caños quaranta-nou com també posar las teclas de Bfami, y Bfami Bmollat y Csolffaut de mà dreta.

Item promet dit Casas que del altre flautat de dit orgue de vint-y-vuyt palms ne farà servir los divuyt o vint baixos o los que més convingan per son acomodament y segons art demana, y los demés promet fer-los nous. Com y també farà nous los quatre baixos de Bmoll y sostenidos, y posar las teclas de Bfami, Bfami Bmollat y Csolffaut de mà dreta. Aquest registre ha de ser tot de fusta. Los deu caños baixos de dit registre obriran lo registre del flautat de la cara. Y ha de constar de caños quaranta-nou.

Item promet dit Casas fer nou un flautat de catorse palms entonació de metall y de aquest serviran alguns que se troban en la fachada de dit orgue. Y ha de constar caños quaranta-nou.

Item promet fer altre flautat nou de catorse palms de metall ubert. Y ha de constar caños quaranta-nou.

Item promet fer altre flautat ubert de fusta de catorse palms y de dit flautat servirà la octava baixa. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre de octava al flautat de catorse palms y los demés registres se entendran al dit flautat de catorse palms. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre en dotsena dos caños per punt. Y constarà de caños noranta-vuyt.

Item promet fer altre registre en quinsena dos caños per punt. Y constarà de caños noranta-vuyt.

Item promet fer un registre de clarón quatre caños per punt y son primer caño en dotsena. Y constarà dit registre de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de ple quatre caños per punt y son primer caño en quinsena. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de ple, com lo pròxim dit. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de tres caños per punt y son primer caño en desenovena. Y constarà de caños cent quaranta-set.

Item promet fer altre registre de quatre caños per punt y son primer caño en vint-y-dosena. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de símbala quatre caños per punt. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de sobresímbala quatre caños per punt. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer altre registre de nazart en dotsena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre de nazart en quinsena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre de nazart en disetena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre de nazart en desinovena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer altre registre de cornetilla tres caños per punt, de mitg teclat en amunt. Y constarà de caños setanta-dos.

Item promet fer lo secret nou apart per la corneta que vuy se troba existent en dit orgue qual ha de servir. Y també promet fer nous los caños li correspondran als tres punts que vuy faltan al orgue per arribar fins Csolffaut.

Item promet acomodar segons art las trompas reals, baxons y un registre de clarí que vuy existeixen en dit orgue. Y promet fer de novas las que y faltan.

Item promet fer un registre de clarí de campana. Y constarà de caños vint-y-quatre.

Item promet fer altre registre de clarí de campana. Y constarà caños vint-y-quatre.

Item promet fer mitg registre de clarí de mà esquerra lo qual ha de cantar quinze punts més alt que las trompas reals. Y constarà de caños vint-y-sinch.

Item promet posar los registres de clarins y baxons en la cara de dit orgue.

Item promet fer nou contras entonació de vint-y-vuyt palms y altres nou octava amunt de las sobreditas, tot de fusta, ab son secret apart y demés aderents segons art. Y constarà de caños divuyt.

Item promet fer un secret capàs per a tots los sobredits registres, ab sas tapas, registres, partit sols lo de trompas reals.

Item promet fer tots los tablons necessaris per tota la sobredita obra, conductos, moviments de ferro y demás aderents segons art.

Item promet fer y añadir las teclas que faltan en los teclats de dit orgue.

Item promet acomodar las flautas de la octava que estan en la cara de la cadireta de dit orgue de tot lo que necessitaran, y fer novas las que y faltaran per lo cumpliment de dita octava llarga per dalt y per baix. Y també promet fer novas las de dins de dita cadireta, ab los tibles que y falten, y també los sostenidos de Csofaut, lo Bmoll de Elami y sostenidos baixos que faltan en dita cadireta pues ha de ser lo teclat corresponent al del orgue.

Item promet fer en dita cadireta un registre de flautat de fusta catorse palms de entonació, la octava baixa tapada y las demás ubertas. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre flautat violó, la primera octava de fusta y las restants de matall. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de quinsena de dos caños per tecla. Y constarà caños noranta y vuyt.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de dinovena, dos caños per punt. Y constarà de caños noranta y vuyt.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de ple, quatre caños per punt. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de símbala, quatre caños per punt. Y constarà de caños cent noranta-sis.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de nazart en disetena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de nazart en dinovena. Y constarà de caños quaranta-nou.

Item promet fer y posar en dita cadireta altre registre de cascabells, tres caños per punt. Y constarà de caños cent quaranta-set.

Item promet añadir en dita cadireta los tres punts faltan a la mà dreta del registre de la corneta que vuy se troba en dita cadireta, la qual servirà. Y promet fer nou lo secret per faltar las canals de dits punts.

Item promet fer nou lo secret per tota la obra de dita cadireta, ab ses tapas, registres y demás aderents que necessita segons art.

Item promet añadir en lo tercer teclat tots los caños que faltan a la corneta que vuy se troban en los ecos qual corneta ha de servir, fent-ho com a la de la cadireta.

Item promet fer y posar en dit tercer teclat un registre de clarí en violins. Y constarà de caños vint-y-quatre.

Item promet fer y posar ab dit tercer teclat mitg registre de flautat que ha de ser lo cumpliment del tapadillo que hi ha en dit tercer teclat. Y constarà de caños vint-y-quatre.

Item promet fer per los dits tres pròxims registres, caixa y secret nou. Y així mateix acomodarà al dit secret un flautat de fusta de mà esquerra que vuy se troba existent en lo orgue, qual serveix de acompanyament als ecos.

Item promet dit Anton Casas que tot lo estany que traurà de las flautas que vuy existeixen en la sobredita cadireta y orgue gran y que no podran servir, las fondrà en la present ciutat y en farà barretas o una massa de totas ellas. Y en entregarà una barreta o una porció de dita massa a dits Il^{tes} Srs Commissaris a fi que estos la guarden per a poder despues (fetas ditas flautas novas) fer la prova si serà de la mateixa qualitat lo estany de que farà las ditas flautas novas fins a hont puga arribar lo estany de las flautas vellas y fosas.

Item promet dit Anton Casas que tot lo demás estany que faltava per lo total de la sobredita obra, tant de la dita cadireta com del dit orgue gran, lo posarà y serà de estany fí de Inglaterra. Y si lo posa de altre estany, promet desfer las flautas novas que farà de dit estany inferior y fer-las de estany fí de Inglaterra, a sos gastos.

Item promet dit Anton Casas posar la cadireta dit orgue segons los pactes y obligacions pertañents a dita cadireta per lo dia de Nadal del any corrent mil set-cents trenta y nou.

Item promet dit Casas no tocar ni llevar cosa alguna tant de flautas com de altre cosa de dit orgue gran fins y atant que sia posada, visurada y acceptada dita cadireta, qual visura serà feta per dos experts o los que apareixerà a dit Molt Ill^{re} Capítol si la obra de aquella està a satisfacció segons la dita capitulació y art de factors de orgue. Y sinó està a satisfacció y segons los sobredits pactes, promet dit Casas pagar los gastos de la sobredita visura y tenir obligació de fer y posar la sobredita obra de dita cadireta segons art, pericia y capitulat, tot a sos gastos.

Item promet dit Casas que dins quatre anys del dia present [1743] en avant contadors, tenir acabada finida y posada tota la obra de lo orgue gran, qual dega ser visurada junt ab dita cadireta per veurer si està consona al dit orgue gran y este ab dita cadireta, qual visura dega ser feta per dos experts o los que apareixerà dit Molt Ill^{re} Capítol, pagant empero dit Molt Ill^{re} Capítol tot lo gasto de dita visura si la obra de aquella està a satisfacció segons la dita capitulació y art de factors de orgues. Y si no està a satisfacció y segons los sobredits pactes, promet dit Casas pagar los gastos de dita visura y tenir obligació de fer y posar la sobredita obra de dit orgue gran y cadireta segons art, pericia y capitulació, tot a sos gastos.

Item promet dit Casas que del dia que dit orgue y cadireta seran visuradas y acceptadas a un any primer vinent, venir a la present ciutat y regonèixer lo dit orgue y cadireta, adobar qualsevol cosa que tant de dita obra nova com vella hage fet moviment. Y templar y refinar tot lo orgue y cadireta segons art, y tot a sos gastos.

Item ab pacte y condició que si dit Anton Casas durant la dita obra moria o se impossibilitava per poder completar dita obra (lo que Deu no vulla), no estigan obligats sos hereus ni las fianzas infrascritas en haver-la de fer acabar. Y que dit Molt Ill^{re} Capítol dega acceptar lo que dit Casas tindria fet segons lo contengut y expressat en la sobredita capitulació per lo valor que judicaran dos experts anomenadors un per cada part [...].

57

LLEIDA-Sant Llorenç, 5 d'agost de 1739

Contracte de Josep Boscà [indeterminat] per a renovar i ampliar l'orgue de la parròquia.
AHPB: Notari Joan F. Casals de Barcelona (969/12), f. 294r.

Dic V. mensis augusti presenti anni a Barcinona.

Per rahó y ocasio del preufet de la fàbrica de la renovació del orga de la parroquial iglésia de Sant Llorens de la ciutat de Lleyda, en la qual iglésia vuy resideix lo molt Il·lustre Capítol de Canonges de la Santa Iglésia de dita ciutat de Lleyda, per y entre lo Il·lustre Dr. Jaume Martí y Basea, prebere y canonge de dita Santa Iglésia com a comissari per estas cosas depurat per dit molt Il·lustre Capítol en virtut de una carta a dit senyor y canonge Jaume Martí, escrita per lo dit molt Il·lustre Capítol y per lo secretari de aquell soscrita, de data de 8 del mes de juliol proppassat la qual és del thenor següent.

Molt señor nostre,

Desitjosos en lo assert de la fàbrica del orgue que havem donat a fer a mestre Joseph Buscà, organé, havem passat a fer commissió a V.M. estanarem accepti agustós, lo que confiam, per la molta affició aporta V.M. en esta Santa Iglésia a fi de que V.M. posi a tot cuydado en que dit mestre se esmeria en dita obra, y V.M. podrà –en virtut de esta firma– la obligació de part nostra y juntament de que dit mestre dònica seguretat de la obra, y demés se expressa en la capitulació remetem a V.M., que en lo termini estarà V.M. en eixa capital, confiam aplicarà son poder per a que dit orgue quèdia assegurat y de gust per molts anys, los que desitjar logria V.M. ab moltas felicitats y nos dònica ocasions en que poder servir a V.M., suplicant al Señor lo guarde molts anys de nostra Aula Capitular de Lleyda y juliol 8 de 1739 = [...] = Los més certs y segurs servidors = Los degà y capitular de canonges de la Santa Iglésia de Lleyda = De manament = Joan Cases, secretari = Señor doctor y canonge Jaume Martí de una part, y Joseph Buscà, mestre de fer orgas ciudadà de Barcelona, de part altra, és estada feta y firmada la capitulació y pactes següents.

Primerament se han de fer tres manxas novas de llargària de deu pams y quatre de amplària, totes de fusta de albe y forradas de aludas blancas per la major conservació de aquellas.

Item se han de fer nous los conductes del vent per rahó que los que conté dit orgue vell són inútils y podrits.

Item se ha de fer lo registre de la corneta magna y consistirà en sinch flautes per tecla, ço és, de mitg teclat en amunt, que totes suman 125 flautas de estany fi, y per dit registre se ha de fer un secret apart ab los portavents tot de fusta de albe.

Item se ha de fer mitg registre de clarins de campanya que seran de mitg teclat en amunt y consistiran en 24 clarins tots de estany fi.

Item se ha de fer un registre de simbalet a tres flautas per tecla que totes suman 135 flautas totes de estany fi.

Item se renovaran tots los registres y flautas de dit orgue vell ab la major reparació se puga, de tot lo que se necessita tant de estany com de fusta.

Item se han de renovar las contras pues ninguna de ellas toca.

Item se ha de fer lo teclat nou y contindrà 45 teclas per rahó que lo que conté dit orgue vell està molt destruhit per fa molt temps que serveix y se a també treballat groller de son principi.

Item se han de mudar los bastons de registrar de dit orgue vell per rahó que están guarnits de revés de com estan en tots los demés orgues pues quant se tira un pom o registre en fora deu ser dit registre obert y en dit orgue vell es al revés que quant los tiran fora, se tancan dits registres.

Item se ha de fer lo secret major nou ab obligació de partir lo orgue.

Item se ha de fer un registre de ecos foschs.

Item se farà tot quant se necessita per que dita obra queda ab la major satisfacció com si se hagués feta tota nova. Y per lo treball de fer y perfeccionar dita obra y fàbrica de orgue, pagant dit mestre Buscà tots los materials y gastos (menos llum y manxador lo temps se posarà dita obra) y de fer portar la referida fàbrica de Barcelona a dita ciutat de Lleyda, se li donarà 580 lliures Barceloneses, esto és, 60 lliures per fer lo secret major, altres 60 lliures per fer lo registre de ecos foschs, y las restants 460 lliures per fer lo restant de la obra dalt expressat deixant las pagas a la coneguda del señor canonge Martí, la qual obra deurà dit mestre Buscà concloure fins lo termini del dia de Nadal primer vinent, y si porés ser més prest serà millor, y deixar-la vista y reconeguda per experts y abonada al cap de un any.

Item que si per lo dit dia de Nadal prop vinent no està conclòs a fer dita obra, puga dit Illustre Capítol donar las providèncias degudas a costas y gastos de dit Joseph Buscà.

Item que no puga dit Joseph Buscà demanar cosa alguna per millorar.

Item que dit molt Illustre Capítol –per tota la dita obra– li dega donar y pagar 580 lliures altres iguals pagas en esta forma, a saber, és 193 lliures 6 diners per la primera paga lo dia de la firma de la present capitulació, altres 193 lliures 6 diners per la segona paga al comensar a posar la dita obra, y las restants 193 lliures 6 diners per la tercera paga, encontinent de estar posada dita obra y visurada aquella per los experts.

Item y finalment que dit Joseph Buscà, per la seguretat de la primera paga, dega donar una fermansa idònea a coneguda del dalt mencionat doctor y canonge Martí. E los pactes y condicions sobreditas prometen las ditas parts [...].

**BARCELONA-Obres destinades a la construcció d'un taller
a casa d'Antoni Boscà, 15 de febrer de 1740**

AHPB: Notari Joan Olzina i Malet, any 1740 (998/4), f. 14r.

Compte de la ferramenta de manyà impendida per Gabriel Aldabó, fuster, ciutadà de Barcelona, en la construcció de tres casas que Anton Buscà, factor de orgas, ciutadà de Barcelona, ha fet construir en lo terreno per ell adquirit al Il·lustre Señor Marquès de Sardañola, situat en lo carrer Nou de la present ciutat.

[...]

Memorial de las obras que desitja fer Anton Buscà, fabricant de orgas, ciutadà de Barcelona, en una de las tres casas que posseheix y habita en lo carrer Nou de la present ciutat las quals consisteixen en fer y construir un quarto de peu y fonament a la part del hort que consistirà ab dos aposentos y un obrador per fabricar y compòndrer las flautas de estany y aquelles se donen a preufet per mans y materials tocant al preu de mestre de casas que ha de fer-la las parets del enfront del quarto fahedor una que afronta a

mitg dia y altre a ponent, y ha de continuar la que és mitjera dels horts del costat vehí las quals pujaran a la alçada de cobrir la teulada.

Item sàpia que ha de fer y construir lo aposento de treballar lo estany, lo qual cubrirà ab terrat de morter y tres gruxos de rajola.

Item ha de fer y formar de pedra picada dos portals. Un que entrarà al aposento de treballar lo estany y altre que eixirà del quarto al terrat que se ha de fer. Y així mateix un portal balcó que serà en dit quarto y dos finestras també de pedra picada ab reixa de ferro. Y així portals com finestrals los dega assentar y fer a la grandària conforme se li assenyala.

Item ha de buydar y fer traurer tota la terra del hort y terraplè fins a posar-lo un palm més fondo del enrajolat del menjador de la casa. Y tot lo que no ocuparà del terraplè lo quarto que's farà nou, lo tinga de cayronar ab cayrons de palm y quart, y bon morter.

Item ha de fer y formar lo dit quarto ab dos aposentos y una alcova dividit ab envans de guix y dos gruxos de rajola.

Item ha de embigar los sostres, terrat y teuladas ajudant al fuster a muntar la fusta.

[...]

Y ha de fer un pou y sefareig donant-li sis palms de ayguaviva.

Item todas las parets y envans compresas en dit quarto y aposentos tant en lo primer com en lo segon piso las ha de arrebuassar y ab morter blanch allisar en paleta [...].

59

GIRONA-Monestir de Sant Daniel, 29 d'abril de 1740⁴

Primer pressupost d'Antoni Boscà per a construir un orgue al monestir.

ASDG: carpeta «orgue». Fulls solts.

Capitulació entre lo señor Anton Boschà, mestre de fer orgas de Barcelona, y la Molt Il·lustre Señora Abadessa y Real Monestir de Sant Daniel, fora y prop las murallas de Gerona construit, del orga per la iglesia de dit Real Monestir, és com se segueix.

Primo registre la cara de catorse palms entonació. Conté en flautas quaranta y sinch, ço és, las vuyt més grossas de melis de Tortosa y las restants trenta y set de estany. Són 45

2. Registre octava. Conté en flautas quaranta y sinch, ço és, las vuyt més grossas de fusta melis de Tortosa com alt és dit y las restants trenta y set de estany. Són 45

3. Registre quinsena llarga. Conté en flautas todas de estany quaranta y sinch 45

4. Registre alemanya de quatre flautas per tecla menos la primera octava que ha de ésser de tres. Conté en flautas todas de estany sent setanta-sinch. Són 172

5. Registre simbalet de tres flautas per tecla. Conté en flautas todas de estany sent trenta-sinch. Són 135

6. Registre la corona de quatra flautas per tecla menos la primera octava que ha de ésser de tres. Conté en flautas todas de estany sent setanta-dos. Són 172

7. Registre dotzena nasarda, las vuyt més grossas tapadas. Conté en flautas todas de estany quaranta y sinch. Són 45

8. Registre quinsena nasarda, las vuyt més grossas tapadas. Conté en flautas todas de estany quaranta y zinc. Són 45

9. Registre dissetena nasarda, las vuyt més grossas tapadas. Conté en flautas todas de estany quaranta y sinch. Són 45

10. Registre de fusta de quatorse palms de entonació. Las vint-y-una més grossas de fusta com alt és dit y las restants vint-y-quatre de roura de Flandes. Conté en flautas todas de fusta quaranta y sinch. Són 45

11. Registre corneta magna de set flautas per tecla del sustentat de csolfaut en amunt. Conté en flautas todas de estany sent sexanta y vuyt. Són 168

12. Registre o mitg registre de baxons. Conté en vint-y-un de estany tots. Són vint-y-un

21

⁴ Existeixen quatre contractes, tres dels quals corresponen a una disposició idèntica de registres de l'orgue; dues d'aquestes quatre capitulacions són signades per Anton Boscà.

13. Mitg registre de clarins clars. Conté en vint-y-quatre tots de estany. Són 24
14. Lo temblant.
15. Se han de fer vuyt contras entonació quatorse palms ab sas respostas entonació set palms de fusta. Són flautas setsa 16
16. Per la cara de la cadireta onsa flautas totas de estany per la hermosura y bona apariència corresponent a dit orga. Són 11

Se obliga dit Señor Anton Buscà en fer la caixa de dit orga ab la arquitectura y escultura necessària per la hermosura presència y solides de dit orga, pulseras definició de alt y sota de dit orga avent de còrrer tot lo gasto tant de fusta com del treball de fer-la, treballar-la y assentar-la, a son compte y haja també de fer y assentar los torns per las cortinas.

Mes -Se ha de fer lo secret principal de les quaranta-sinch canals.

Mes -Se han de fer y assentar tres manxas ab sos portavens.

Mes -Se ha de fer lo teclat de boix ab las negras de xacaranda y totas las flautas de estany. Seran de estany fi en quant permet la obra.

Mes -Se han de fer las canals y molinets y tot lo demás necessari per dit orga

Mes -Que lo monestir dega donar llum y manxador y tot lo que sia de mestre de casas y també las cortinas de dit orga y cadireta. Y tot lo que sia de mestre fuster, anirà a càrrech de dit señor Boscà, mestre de orgas.

Més dit señor Boscà promet tenir assentat y posat dit orga en lo puesto destinat en la iglesia de dit Real Monestir de Sant Daniel per tot lo mes de desembra pròxim vinent, y al cap de un any que serà assentat y posat dit orga, tornarà afinar y deixar ab deguda forma lo dit orga. Y per tot lo sobredit se li donaran mil lliuras barcelonesas pagadoras, ço és, quatra-centas lliuras barc. lo dia se firmarà lo present contracte, sent lliuras sempre que si li offerescan, y las restants sinch-centas lliuras –a compliment de ditas mil lliuras de dit preufet y contracte– lo dia aurà assentat y posat dit orga, vist y regonegut per experts arganistas [sic] a ben vistos a dita Molt Illustre Señora Abadessa de dit Real Monestir y dit señor Boscà. Y per la major seguretat, dit señor Anton Boscà me dóna per fermança al señor Gabriel Aldebó, mestre fuster de Barcelona aquí present, qui se obliga a tot lo sobredit y cumplir o fer cumplir tot lo sobre expressat.

Aixís ho firman en la ciutat de Gerona, aont nos trobam, als 29 de abril de 1740.

És ver lo sobredit y aixís ho firmo de consentiment de paraula a mi, donat per dita Molt Illustre Señora Abadessa, per trobar-se impedida de firmar y com ha procurador, síndich y actor de dita mi señora Abadessa y dit Real Monestir de Sant Daniel en Gerona dits dia y any.

S. Dr. Geroni Sitjar y Boix, prevere
Anton Buscà, factor de orgas
Gabriel Aldabó, mestre fusté

Any 1740

Segon pressupost «per lo orga de Sant Daniel de la present ciutat de Gerona».

ASDG: carpeta «orgue». Fulls solts.

[Orgue major]

Primo lo flautat de la cara de 14 palms de entonació. Conten flautas 45, ço és, 41 de estany y las 4 més grossas de fusta. Són 45

2. Registre la octava. Conté flautas quaranta-sinch, ço és, 43 de estany y las 2 més grossas de fusta. Són 45

3. Registre quinzena llarga. Conté en flautes totas de estany quaranta y sinch. Són 45

4. Registre dinovena y vint-y-dosena de dos flautas per tecla. Conté en flautas totas de estany noranta. Són 90

5. Registre alemanya de quatre flautas per tecla. Conté en flautas totas de estany cent vuytanta. Són 180

6. Registre simbalet de tres flautas per tecla. Conté en flautes totas de estany cent trenta y sinch. Són 135

7. Registre flautat de fusta de catorse palms de entonació. Conté en flautas totas de fusta quaranta y sinch, ço és, las 21 més grossas de melis de Tortosa y las restants 24 de roura de Flandes que dit mitg registre fa de flauta travessera. Són 45
8. Registre flauta dolça. Conté en flautas totas de fusta quaranta y sinch, ço és, las vuyt més grossas de melis de Tortosa y las restants 37 de roura de Flandes. Són 45
9. Registre dotsena nasart o fluviol. Las vuyt més grossas tapadas. Conté en flautas totas de estany quaranta y sinch. Són 45
10. Registre quinsena nasart. Las quatre més grossas tapadas. Conté en flautas totas de estany quaranta y sinch. Són 45
11. Registre dissetena nasart. Las duas més grossas tapadas. Conté en flautas totas de estany quaranta y sinch. Són 45
12. Registre corneta magna de set canons per tecla. Conté en flautas totas de estany cent sexanta y vuyt, ab son secret de part. Són 168
13. Registre de cascavells. Conté en flautas totas de estany cent trenta y sinch. Són 135
14. Mitg registre de clarins clars. Conté clarins tots de estany vint-y-quatre. Són 24
15. Mitg registre de baxons. Conté en baxóns vint-y-hu. Són 21
16. Lo temblant.

Los ecos

17. Una corneta magna de sinch canons per tecla. Conté en flautas totas de estany. Cent y vint. Són 120
18. Mitg registre flautat unisonus a la cara. Conté en flautas totas de estany vint-y-quatre. Són 24
19. Mitg registre trompeta reals. Conté en trompetas totas de estany vint-y-quatre. Són 24
- Estos tres registres han de tenir son secret, teclat apart, que fan contraequo y suspensió.

Mes. -Se han de fer vuyt quantras [contres] de fusta entonació catorse palms ab son secret apart. Conté en flautas totas de fusta vuyt. Són 8

Mes. -Se ha de fer lo secret de quaranta y sinch canals.

Mes. -Se ha de fer lo teclat, varillas y molinets, y peanyas per las contras. Los teclats han de ésser de os y las negres de xacaranda.

Mes. -Se han de fer tres manxas.

Mes. -Se ha de fer la caixa del orga treballat de escultura, las pilastres, cartelas y remato.

Lo monastir cuydarà de donar llum y manxador y tot lo que sia de mestres de casas, y fer lo pizo del orga en cas convinga y juntament lloch per las manxas.

Promet Anton Buscà fer tot lo sobredit y tenir posat y afinat per lo dia de Nadal del present any 1740, y més aviat en cas que pugua, ab los pactes expressats, per lo preu de [espai en blanc] vist, y regonegut lo modo de las pagas la mitat del concert de contants, y la altre mitat quant estiga assentat lo orga.

60

BARCELONA-Santa Maria del Pi, 8 de gener de 1741

Contracte d'Antoni Boscà sobre el trasllat, restauració i ampliació de l'orgue de la parròquia.
AHPB: Notari Joan Olzina i Cabanes de Barcelona (1007/6), f. 14r.

De y sobre lo preu fet o ajust fet per y entre los S^{ts} Dⁿ Joseph de Paguera y Rialp, en Barcelona populat, Dr Joseph Ros, apotecari, Joseph Sementer, flaquer, y Francesch Gusi, hortolà, ciutadans de Barcelona, lo corrent any obrers de la parrochial iglésia de N^{ra} S^{ra} del Pi de la present ciutat de una part, y Anton Buscà, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona de part altra, per rahó de mudar y acomodar lo orga de dita parrochial iglésia, se han fet, pactat y firmat los capítols y pactes avall escrits y següents.

Primerament se ha pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega desfer lo dit orga y tràurer-lo del puesto ahont està vuy en dia y posar-lo y tornar-lo a fer en lo lloch ahont és la tribuna demunt lo

portal de la Ave Maria, havent de exir lo dit orga més del que ix vuy en dia tot lo que se necessitarà, per lo que haurà de afegir en la caixa la fusta necessària treballada del mateix modo que és la caxa. Y en cas que desfent y tornant a fer dit orga se espatlle alguna flauta o altre qualsevol cosa de dit orga, lo dega acomodar y tornar a fer dit Buscà, corrent tota la mutació a risch y perill de ell, dit Buscà.

Item és estat entre dites parts que dit Anton Buscà dega fer lo secret de sinquanta y set canals, havent de fer octava llarga de mà dreta lo que vuy és octava curta, y així mateix dega fer totes las pessas se necessitaran per fer tocar las flautas se troban en dit orga com són las pessas de la caxa y altres.

Item se ha pactat entre ditas parts que lo dit Anton Buscà dega fer lo teglat de dit orga ab las teglas de negras de xacaranda y las blancas de os, y així mateix dega fer lo teglat de la cadireta ab la mateixa forma, com y també sia desa obligació lo fer las barillas y molinets per lo orga gran.

Item és estat pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega fer lo secret o secrets per las contras fent vuyt flautas novas de melis antonació 14 palms per ajuda de las contras.

Item se ha pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega fer la corneta magna de set flautas per tegla del sesolfaut del mitg en amunt ab secret y pertanyent apart, contenint cent setanta-sinch flautas de estany.

Item se ha pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega fer lo registre de fusta ab sinquanta y set flautas de 14 palms antonació, las 25 més xiques de roure de Flandes y las restants 32 de melis.

Item se ha pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega anyadir totes las flautas faltan en tots los registres del orga per trobar-se de octava curta y haber de ser de octava llarga com són en lo flautat de la cara que són de antonació 28 palms y si deurar anyadir 3 flautas en la octava o registre, altres 3 en lo registre quincena, altres 3 en lo registre lleno, 18 en altre registre de lleno, 24 en lo registre simbalet nou y ultra de estas dega anyadir totes las que se trobaran dolentas en los referits registres.

Y que així mateix sia de la obligació de dit Buscà lo acomodar las manxas de dit orga.

Item se ha pactat entre ditas parts que dit Anton Buscà dega dexar en lo secret los puestos fets per los registres moderns de trompetas reals, clarins, baixons, contrabaix tapat de fusta, trompeta magna, xirimia, dotzena nazar, quincena nazar y disetena nazar per poder-los hi posar en qualsevol temps que aparega a dits Srs Obrers.

Item és estat pactat entre ditas parts que tot lo que tocarà al ofici de mestre de casas dega còrrer a gasto de dits Srs Obrers com es lo fer envants, forats per los permodols y altras cosas semblants.

Item és estat pactat entre ditas parts que després de acabar y posar dit orga dega esser visurat per los experts elegiran dits Srs Obrers, y en cas de no trobar-se hàbil lo deurà tornar a fer o acomodar las faltas dit Buscà a sos propis gastos, y dits Srs Obrers no deuran admètrer dit orga fins que estiga alabat ab tota perfecció, lo qual deurà ésser acabat, posat y habilitat la vigília de la segona dominica de 9bre del corrent any 1741.

Item és estat pactat entre ditas parts que dits Srs Obrers degan donar a dit Buscà per tota la sobredita feyna com donar y pagar li prometen set-centas y sinquanta lliuras moneda Bar^{sa} en esta forma, ço és, 300 ll lo dia present, 150 ll en ser acabat, posat, visurat y habilitat dit orga, al mes 150 ll per tot lo 9bre del any 1742. Y las restants 150 ll per tot lo mes de X^{bre} del any 1743. No podent dit Buscà pretèndrer milloras algunas per qualsevol cosa se dega fer en dit orga encara que no sia expressada ab la present contrata per quant es desa obligació de fer tot lo que se necessitarà per dit orga fins a estar ab tota perfecció ab las sobreditas 750 ll [...].

61

SANTPEDOR, 19 de maig de 1741

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue a la parròquia.
ACBG: Fons Notarial. Josep Sala Thomasa de Santpedor, any 1741, f. 170v.

Die 19 mensis maii anni 1741 in villa Sti Petri del Auro [...].

Sobre lo fer fabricar, construir, compòndrer, guarnir y edificar lo orga de la iglésia parroquial de la vila de Sanpedor, bisbat de Vich, entre pars del señor Anton Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, de una part, y la universitat de la vila y terme de Sanpedor, y per ella, Joseph Rovís, Antoni Esmerats, Jaume Sala, Francesch Casas y Pere Pujol, regidors en lo corrent any de la dita universitat de part altre, se són fets firmats convinguts y ajustats los capítols y pactes següents.

Primerament lo dit señor Anton Buscà haurà de fer, fabricar, construhir, compòndrer, guarnir y edificar, en la iglésia parroquial de la referida vila de Sanpedor un orga qual haurà de fer en lo modo següent y en ell haurà de posar los registres, flautas, manxas y demás coses següents.

1 Primerament registre, la cara de catorse palms entonació. Conté en flautas 45, so és, 43 de estany y las duas més grosses de fusta.

2 Item registre de fusta de catorse palms entonació. Las 21 més grosses de melis y las restants 24 de roure de Flandes, que dit mitg registre fa la flauta travassera que juntas són quaranta-sinch.

3 Item registre, la octava. Conté en flautas totes de estany 45.

4 Item registre, quinsena llarga. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-sinch.

5 Item registre, la corona de quatre flautas per tegla menos la primera octava que ha de fer tres. Conté en flautas, totes de estany, cent setanta-duas.

6 Item registre, simbalet menor de tres flautas per tegla. Conté en flautas, totes de estany, cent trenta-sinch.

7 Item registre, quinsena y vint-y-dosena llarga, de dos flautas per tegla. Conté en flautas, totes de estany, noranta.

8 Item registre, simbalet major de tres flautas per tegla. Conté en flautas, totes de estany, cent trenta-sinch.

9 Item registre, corneta magna de set canons per tegla, del sustentat de cesolfaut en amunt, ab son secret apart. Conté en flautas, totes de estany, cent sexanta-vuyt.

10 Item registre, dotzena nasart o flaviol, las vuyt més grosses tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-sinch.

11 Item registre, quinsena nasart, las 4 més grosses tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-sinch.

12 Item registre, dissetena nasart. Conté en flautas, totes de estany, 45.

13 Item registre, cascabells. Conté en flautas, totes de estany, cent trenta-sinch.

14 Item registre, trompeta real. Conté en trompetas, totes de estany, 45.

15 Item registre, clarí cla. Conté en clarins, tots de estany, 24.

16 Item registre de baxons. Conté en vint-y-hu, tots de estany.

17 Item lo tenblant.

Ecós

Primo se ha de fer un secret ab son teglat, varillas y molinets per posar tres mitgs registres com són...

18 Registre clarins de campanya o violins que conté en 24, tots de estany.

19 Item registre de corneta magna de sinch canons per tegla. Conté en flautas, totes de estany, cent y vint.

20 Item registre, flauteret unisonus a la cara. Conté en flautas, totes de estany, 24. Emperó estos tres últims registres fan contraeco y suspensió.

Item haurà de fer vuyt contras de vint-y-vuyt palms entonació, las quatre més grosses tapadas, ab vuyt respostas entonació catorse palms que juntas són setze.

Item haurà de fer tres manxas.

Item haurà de fer lo secret de quaranta-sinch canals.

Item haurà de fer lo teglat de os ab las negras de xacaranda.

Item haurà de fer la caixa del orga, treballat de escultura, las pilastras, cartelas, frontispicis, remate y el sota del orga i carassa, y posar flautas a la cara de la cadireta.

Item haurà de fer la cortina del orga al oli declarant que tots los registras predits haurà de fer de la mateixa conformitat de fet en la orga que dit señor Anton té feta en la vila del Cové [=Alcover] del Camp de Tarragona.

Item lo dit Señor Anton Buscà promet que per tot lo mes de janer del any 1742 tindrà la obra feta y posada ab tot compliment, sens faltar un àpice [...].

Item se ha convingut que per lo preu del dit orga y del sobrerreferit hage lo comú de donar y pagar al dit Anton Buscà y als seus la quantitat de mil set-centas y sinquanta lliuras Barceloneses [...].

Item se ha convingut que dit Anton Buscà hage de pèndrer lo metall resultarà del orga vell de la dita vila al preu que regularment acostuma vèndrer-se lo metall vell, pagant aquell segons sa qualitat, y lo que importarà se defalcarà del preu sobre expressat [...].

LA SEU D'URGELL-Catedral, 15 de juny de 1741

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue a la catedral.

ADU: Arxiu Capitular de la catedral de Santa Maria d'Urgell. Llibre de registres 1738-1741, f. 48v.

Die XV. juny MDCCXXXI

In Dei Nomine. Amen. Sobre lo fer lo orga gran nou de la present Iglésia Cathedral que se troba totalment espatllat e inútil per lo servey de dita Santa Iglésia de forma que lo mestre de orga de la capella se ha de servir en las majors festivitats y sempre que se canta a cant d'orgue y en los demás dias que's deu tocar se ha de servir del orga petit lo que redunda en disminució del Culto Divino, entre los Ilustres y Molt Reverents Srs. Doctors Nicolau Yrau, Ardiaca de Andorra, Don Joan Baptista Zaydín Perés, notari, y Joan Geroni Matheu y Mora, canonges prelats de dita Santa Iglésia com a comisaris del Molt Ilustre Capítol de dita iglésia de una part, y lo señor Anton Boscà, mestre de orgues de la ciutat de Barcelona de part altra, se són fets, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament los dits Srs. Comisaris en nom de dit Molt Ilustre Capítol prometen donar y pagar a dit señor Anton Boscà per lo fer de dit orga gran nou, mil nou-centas lliuras y tota la desferra que hi ha en dit orga gran las quals mil nou-centas lliuras prometen pagar a dit señor Anton Boscà en esta forma, és a saber, sinch-centas lliures lo dia present que's firma lo present acte, altres sinch-centas lliuras lo dia que dit orga gran estarà assentat y perficionat y aquell mirat y regonegut, y las restants nou-centas lliuras las hi prometen donar y pagar ab quatre anys, ço és, dos-centas vint-y-sinch lliures cada any comensant fer la primera paga de ditas dos-centas vint-y-sinch lliures del dia qui dit señor Anton Boscà haurà assentat lo dit orga a un any, y axí los restants tres anys en semblant dias o termini fins que ditas nou-centas lliuras sian pagadas y satisfetes, lo que prometen cumplir en nom de dit molt Ilustre Capítol baix obligació dels bens, reddits y emoluments de la Mensa Capitular. Y axí ho juran.

Item és exaltat y convingut entre ditas parts que lo dit señor Anton Boscà hage de fer lo dit orga gran nou com aquell fer promet segons lo plano que és del tenor següent.

*Capitulació del orga per la Santa Iglésia
de la Seu de Urgell*

<i>Registre la cara de catorse palms entonació. Conté en flautas, totas de estany fi, quaranta-nou</i>	49
<i>Registre contrabaix, tapat, de vint-y-vuit palms entonació. Conté en flautas, totas de melis de Tortosa, trenta y set</i>	37
<i>Registre la octava. Conté en flautas, totas de estany fi, quaranta-nou</i>	49
<i>Registre quinsena llarga. Conté en flautas, totas de estany quaranta-nou, són</i>	49
<i>Registre la corona de sinch flautas per tecglas, menos la primera octava que ha de ser de quatre. Conté en flautas, totas de estany, dos-centas trenta tres, són</i>	233
<i>Registre alemanya de quatre flautas per tecgla. Conté en flautas, totas de estany, cent noranta-sis, són</i>	196
<i>Registre simbalet major de tres flautes per tecgla. Conté en flautas, totas de estany, cent quaranta-set, són</i>	147
<i>Registre simbalet menor de tres flautes per tecgla. Conté en flautes, totas de estany, cent quaranta-set, són</i>	147

Registres moderns

<i>Registre de fusta de catorse palms entonació, las vint-y-quatre més grosses de melis de Tortosa y las vint-y-sinch més petites de roure de Flandes que dit mitg registre fa la flauta travesera. Conté en flautas, totas de fusta, quaranta-nou, són</i>	49
<i>Registre trompetas reals, a imitació de la trompa de casa, dit catorse palms de entonació. Conté en trompetes, totas de estany, quaranta-nou, són</i>	49
<i>A de ser partit⁵</i>	
<i>Mitg registre de clarins clars. Conté en clarins, tots de estany, vint-y-sinch, són</i>	25
<i>Mitg registre de baixons. Conté en vint-y-quatre, tots de estany, són</i>	24
<i>Mitg registre de xirimia. Conté en vint-y-quatre, tots de estany, són</i>	24
<i>Mitg registre de trompeta magna. Conté en vint-y-sinch, totas de estany, són</i>	25

⁵ Escrit al marge, referit al registre anterior.

Registre de corneta magna de set canons per tecgla, de mitg tecglat en amunt. Conté en flautas, totes de estany, cent setanta-sinch, dita ab son secret apart. Són 175

Deu fer los tres registres dels equos, flautat, corneta magna [VII] y violins, ab lo secret apart y lo necessari per fer la suspensió y eco, com està al orga de Manresa^{DOC471}. Y lo tecglat de os ab las negras de xecaranda.

Registre dotsena nasart, las quatre més grosses tapades. Y dit registre, per si sol, fa lo flaviol. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-nou 49

Registre quinsena nasar, las dues més grosses tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-nou 49

Registre disetena nasart. Conté en flautas, totes de estany, quaranta y nou 49

Estos tres nasarts han de ser partits⁶.

Registre cascabells. Conté en flautas, totes de estany, cent quaranta-set. Són 147

Lo temblant.

Més se ha de fer lo secret de quaranta-nou canals.

Més se ha de fer bocas y llenguas en las set contras se troban ja fetas en dit orga, que poden servir per ser la fusta bona, que disorro seran fetas no de molts anys.

Més se han de adobar las manxas.

Més se ha de fer lo tecglat de os ab las negras de xecaranda.

Més se ha de fer barillas, molinets, bastons de registrar y las peñas per las contras.

*Capitulació de la cadir[et]a per
la Santa Iglésia de Urgell*

Flautat de cara de set palms entonació. Conté en flautas, totes de estany, quaranta-sinch 45

Registre la octava. Conté quaranta-sinch flautas de estany 45

La corneta tolosana, que són cent flautes de estany 100

Flautat de fusta [14'?] de roure de Flandes a imitació de la flauta dolça. Conté quaranta-sinch flautas 45

Dotsena nasarda, són quaranta-sinch flautas de estany 45

Deu fer lo secret de quarant-sinch canals y dexar puesto per tres o quatre registres més dels mencionats.

Y lo tecglat de os ab las negras de xecaranda en suposició no pujan servir las que hi ha.

Deu añadir al orga las contras que faltan que són bfabemi natural, solreut sustentat, fafaut sustentat, elami bemoll. Deu fer onse respostas de catorse palms entonació de melis de Tortosa.

Més se ha de fer las tres cartelas.

Se adeverteix que lo tecglat ha de ser ab quaranta-vuit teclas.

Del qual plano se li ha entregat còpias y dit señor Anton Boscà promet y se obliga a fer lo sobrerreferit orga com conté lo referit plano, y aquell promet assentar lo dia de Sant Joan de juny del any vinent de mil set-cents quaranta-dos, y que promet cumplir sens dilació ni excusa alguna ab obligació de tots los bens mobles e immobles haguts y per haver ab totes clàusules, renunciacions submissions escriptura [...].

Item és pactat que dit Señor Anton Boscà al Capítol del any que haurà plantat y assentat dit orga, tinga obligació de venir-lo a refinar a los propis gastos.

Item és pactat que tots los materials se hauran menester per dit orga hajan de ser a gastos a dit señor Boscà sens que lo Capítol hi haja de posar ni gastar la menor cosa.

Item és pactat entre ditas parts que en cas lo dit señor Anton Boscà no plantàs y assentàs lo referit orga lo dit dia de Sant Joan de juny de mil set-cents quaranta-dos, que lo dit Molt Illustre Capítol lo puga fer plantar a costas y despesas de dit señor Anton Boscà [...].

⁶ Escrit al marge.

Contracte d'Antoni Boscà per a continuar i finalitzar una restauració de l'orgue de la parròquia iniciada uns anys enrere per un orguener desconegut.

AHPB: Notari Miquel Cabrer de Barcelona (967/14), f. 396v.

Die Dominica XVII mensis Septembris anno a Natt^e Domini MDCCXXXI.

De y sobre las cosas avall escritas per y entre los Il^{tes} Señors Dⁿ Fran^{co} de Borràs, en Barcelona populat, Josep Smandia, ciutadà honrat de Barcelona, Joseph Ignasi Vidal, mercader, Joseph Domènech, argenter, y Anton Herms, sastre, ciutadans de Barcelona, lo present y corrent bienni, obrers de la parroquial iglésia de Santa Maria del Mar de la present ciutat de Barcelona de una part, y Anton Buscà, mestre de fer orgues ciutadà de Barcelona de part altre, per y entre ditas parts són estats fets y firmats los capítols y pactes següents.

Primerament dit Anton Buscà convé y promet a dits Il^{tes} Señors Obrers que per tot lo any mil set-cents quaranta-dos tindrà perficionat y acabat lo orga de dita parroquial iglésia de Santa Maria del Mar en lo modo y forma se expressa en la nota formada y acordada entre dits Il^{tes} Señors Obrers, y dit Anton Buscà que és del thenor següent.

*Nota del que se ha de fer en lo orgue
de la parroquial iglésia de Santa Maria del Mar*

P^{mo} se ha de fer los secrets nous de quaranta-vuyt canals que de est modo serà octava llarga de mà dreta y esquerra, que vuy se troba octava curta de la dreta y esquerra lo que és una gran falta, així mateix se necessita fer-se per posar los registres moderns y demás registres per a boltar la iglésia.

Més se ha de fer les flautes falten en lo sustentats y bemollats de la octava més baixa dels quatre registres se troban ja fets [>flautat 28, flautat 14, octava, dotzena] en dit orgue, que són nous, y dites flautes que falten han de ser de fusta.

Los registres se han de fer per dit orgue són los següents.

[Orgue Major]

P^{mo} Registre de fusta tapat entonació vint-y-vuyt palms. Conté en flautes, totes de fusta, trenta y set per que la octava baixa non té. Són 37

2 Registre de fusta de catorse palms entonació. Conté en flautes quaranta y vuyt, ço és, las vint-y-quatre més grosses de melis y las restants vint-y-quatre de roure de Flandes que dit mitg registre fa la flauta trevessera. Són 48

3 Reg^{re} quinsena llarga. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y vuyt 48

4 Reg^{re} la corona de sinch flautes per tecla, menos la primera octava que ha de ser de quatre. Conté en flautes, totes de estany, dos-centas y vint-y-nou. Són 229

5 Reg^{re} alemanya de quatre flautes per tecla, menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautes, totes de estany, cent setanta y tres 173

6 Reg^{re} vint-y-dosena y vint-y-novena llarga de dos flautes per tecla. Conté en flautes, totes de estany, noranta y sis. Són 96

7 Reg^{re} simbalet major de tres flautes per tecla. Conté en flautes, totes de estany, cent quaranta y quatre. Són 144

8 Reg^{re} simbalet menor de tres flautes per tecla. Conté en flautes, totes de estany, cent quaranta y quatre. Són 144

Registres moderns

9 Registre corneta magna de nou flautes per tecla, del sustentat de sesolfaut en amunt, ab són secret apart. Conté en flautes, totes de estany, dos-centas y setse. Són 216

10 Reg^{re} octava nasart entonació catorse palms, las onse més grosses tapadas. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y vuyt. Són 48

11 Registre dotsena nasart de catorse palms entonació. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y vuyt. Són 48

12 Reg^{re} quinsena nasart de catorse palms entonació. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y vuyt. Són 48

13 Registre dissetena nasart de catorse palms entonació. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y vuyt. Són 48

14 Reg^{re} trompetes reals. Conté en trompetes, totes de estany, quaranta y vuyt. Són 48

15 Mitg registre de baixons. Conté en vint-y-quatre, tots de estany. Són 24

- 16 Mitg registre de trompeta magna. Conté en trompetes, totes de estany, vint-y-quatre. Són 24
- 17 Mitg reg^{re} de clarins clas. Conté en vint-y-quatre, totes de estany. Són 24
- 18 Mitg reg^{re} de chiremia. Conté en vint-y-quatre, tots de estany. Són 24
- 19 Reg^{re} flauta dolça de set palms entonació. Conté en flautes quaranta-vuyt, ço és, trenta y set de roure de Flandes y las onse més grans de melis. Són 48

[Ecos]

- 20 Se ha de fer altra corneta magna de set flautes per tecla del sustentat de sesolfaut en amunt conté en flautes totes de estany cent sexanta y vuyt. Són 168
- 21 Mitg registre de violins, conté en vint-y-quatre tots de estany. Són 24
- 22 Mitg reg^{re} flautas unisónus a la octava conté en flautas totes de estany vint-y-quatre. Són 24

Estos dits tres registres han de tenir són secret, teclat, varilles y molinets apart que fan contraeco y suspensió.

Més se ha de fer la pessa de la cara, bastons de registres y demés pesos se necesiten.

Més se han de fer quatre manches novas aprofitan las cobertes de aquellas se troban fetas.

Cadireta

- 1 Registre la cara de set palms entonació. Conté en flautes, totes de estany, quaranta-sinch. Són 45
- 2 Reg^{re} de la octava. Conté en flautes, totes de estany, quaranta-sinch. 45
- 3 Reg^{re} quinsena y vint-y-dosena llarga. Conté en flautes, totes de estany, noranta. Són 90
- 4 Reg^{re} alemanya de quatre flautes per tecla, menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautes, totes de estany, cent setanta y dos. Són 172
- 5 Reg^{re} simbalet de tres flautes per tecla. Conté en flautes, totes de estany, cent trenta y sinch 135
- 6 Reg^{re} de fusta de catorse palms entonació, las vint més grosses tapades. Conté en flautes, totes de fusta, quaranta-sinch. Són 45
- 7 Reg^{re} de fusta de set palms entonació, las vint més grosses tapades. Conté en flautes, totes de fusta, quaranta y sinch. Són 45
- 8 Reg^{re} corneta tolosana de quatre flautes per tecla, del sustentat sesolfaut en amunt. Conté en flautes, totes de estany, noranta y sis. Són 96
- 9 Reg^{re} dotsena nasar, les vint més grosses tapades. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
- 10 Reg^{re} quinsena nasart, les vint més grosses tapades. Conté en flautes, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
- 11 Mitg registre de flautat entonació catorse palms. Conté en flautes, totes de estany, vint-y-quatre. Són 24

Més se ha de fer lo secret de quaranta y sinch canals y lo teclat de os, ab las negres de chacaranda.

Més se ha de fer un registre de veus humanas. Conté quaranta y vuyt flautas, totes de estany. Són 48

Més mitg registre quinsena llarga de la part dels baixos. Conté en flautes, totes de estany, vint-y-quatre. Són 24

Item és pactat que en cas que ab las quatre manxas no tingués bastant vent lo dit orga, dega dit Anton Buscà fer aquellas més que seran menester. Y així mateix serà de la obligació de dit Buscà fer la escultura faltia segons la que se troba en dit orga, y si en lo discurs de la obra se'ls patllarà alguna cosa de la dita escultura que vuy se troba en dit orga, dega dit Buscà tornar-li y fer tot lo demés sia necessari per que quedia dit orga ab la deguda perfecció.

Item dits Il^{res} Señors Obrers convenen y prometen a dit Anton Buscà que per tota la dita feyna li donaran y pagaran dos mil y sinch-centas Lliuras Barc. en esta forma, és a saber, tres-centas lliuras comptants lo dia p^m = Dos-centas lliuras lo dia de Tots los Sants pròxim vinent y del corrent any mil set-cents quaranta-hu = Dos-centas lliuras luego de acabada, vista y regoneguda la dita obra, y aprobada per las personas seran anomenadas pels dits Il^{res} Señors Obrers = Y las restants mil y vuyt-centas lliuras en lo termini de divuyt anys –a rahó de cent lliuras en cada any– comensant a fer la primera paga lo día primer de janer del any mil set-cents quaranta-quatra, y aixís després consecutivament cada un any en

dit termini fins a la entera satisfacció de ditas mil y vuyt-centas lliuras. Y ultra del sobredit, prometen dits Il^{tes} Señors Obrers entregar a dit Buscà tota la desferra de estany que vuy se troba separada de dit orga y que no servirà per ell, com no excedesca de tres quintars, pues lo que excedirà, deurà cedir en benefici de la Il^{te} Obra.

Item és pactat que dit Anton Buscà pugua valer-se del mestre de casas de la Il^{te} Obra per lo que se ofresca de dit ofici per la perfecció y conclusió de dita obra y així mateix el manxador en lo temple, afinar y provar dit orga.

Item és pactat que acabada la dita obra, dega ser aquella vista y regoneguda per las personas anomenaran dits Il^{tes} Señors Obrers, y en cas que ditas personas trobian faltar alguna part o circumstància de las expressadas en la sobre insertada nota o de no quedar a tota perfecció, dega dit Anton Buscà fer-ho, esmenar-ho y perfeccionar-ho fins a quedar a satisfacció de ditas personas que per part de dits Il^{tes} Señors Obrers seran anomenadas, y si dit Buscà no farà puntualment la dita esmena en la forma sobredita, que pugan dits Il^{tes} Señors Obrers fer-la fer per lo mestre de orgues que'ls apareixerà a danys y gastos de dit Anton Buscà [...].

64

BARCELONA-Santa Maria del Mar, 29 de juliol de 1742

Modificació del moble de l'orgue a causa de les obres encarregades al factor Antoni Boscà.

AHPB: Notari Miquel Cabrer de Barcelona (967/15), f. 273v.

Die dominica XXVIII mensis july anno a Nat^e Domini MDCCXXXII.

De y sobre las cosas avall escritas per y entre los Il^{tes} Señors Dⁿ Francisco Borràs, en Barcelona populat, Joseph Smandia, ciutadà honrat de Barcelona, Joseph Ignasi Vidal, mercader, Joseph Domènech, argenter, y Anton Herms, sastre, ciutadans de Barcelona, lo present y corrent bienni obrers de la parroquial iglésia de Santa Maria del Mar de la present ciutat de Barcelona de una part, Pere Màrtir Prat, mestre de casas, y Emanuel Vila, fuster, ciutadans de Barcelona, de part altra, per y entre ditas parts són estats fets, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament dits Pere Màrtir Prat y Emanuel Vila convenen y prometen a dits Il^{tes} Obrers que per tot lo mes de agost pròxim vinent y del corrent any mil set-cents quaranta-dos, a sos gastos, abaixaran la caixa del orga de dita parroquial iglésia de Santa Maria del Mar fins sobre los archs de las dos capellas, y empostissaran tot lo que sia necessari del piso de las tres capellas, deixant la caixa assegurada ab tots aquells tachs necessitia per quedar ferma a satisfacció de Anton Buscà, mestre de orgues.

Item dits Il^{tes} Obrers convenen y prometen a dits Pere Màrtir Prat y Emanuel Vila que per las mans y materials del que ab lo precedent capítol se han obligat fer, los donaran y pagaran cent lliuras Barc. en esta forma, ço és, sexanta lliuras comptants lo die present y las restants quaranta lliuras encontinent de acabada la dita obra a satisfacció de dit Anton Buscà.

Item és pactat que la desferra de fusta resultarà de abaixar lo dit orga dega quedar per dits Prat y Vila.

Item és pactat que dits Prat y Vila pugan valer-se per la sobredita feyna de ternals y demás arreus tinga la Il^{te} Obra.

Item és pactat que dits Prat y Vila degan arrencar y conduir en lo capítol, los canons y portavents del orga, y després retornar-los de dit capítol al orga, per que dit Anton Buscà pugua compòndrer y posar a sos puestos.

[...]

65

BARCELONA-Santa Maria del Pi, 17 de març de 1743

Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues de la parròquia.

AHPB: Notari Joan Olzina i Cabanes de Barcelona (1007/8), f. 135r.

De y sobre la nominació del ofici de mestre de orgues avall escrita per y entre los Il^{res} Dⁿ Vicens Domingo de Toxà Boxadors de Masdovellas, en Barcelona popular, Joseph Ballester, candeler de cera, Joseph Baxeras, calderer, y Miquel Sadó, mestre de fer carretas, ciutadans de Barcelona, lo corrent any obrers de la iglésia parrochial de N^{ra} S^{ra} del Pi de la present ciutat de una, y Anton Buscà, mestre de fer orgas, ciutadà de Barcelona de part altra, són estats fets, firmats y jurats los capítols y pactes avall escrits y següents.

Primerament los dits Il^{res} Srs Obrers deixant llur beneplàcit, elegexen y anomenan en mestra de orgues de dita iglésia parrochial de N^{ra} S^{ra} del Pi al dit Anton Buscà ab tots los honors, indemnitats, y prarrogativas tocants y competents a dit ofici.

Item ab pacte que dit Anton Buscà en continent de firmat lo present acte haja de afinar, limpijar y compòndrer lo orga gran y seguidament lo orga xich de dita iglésia a total satisfació de dits senyors obrers o de la persona que per dit efecte anomenaran sens que per sò puga demanar ni pretèndrer en alguna forma, y seguidament mantener aquells afinats, limpiats, y compostos ab la major perfecció.

Item ab pacte que dit Anton Buscà dos vegades lo any, ço és, per Sant Joan y Nadal, y sempre que sia menester, tinga obligatió de afinar, limpijar y compòndrer dits orgues conforme se ha dit.

Item ab pacte que dit Anton Buscà no puga pretèndrer millora alguna en lo que toca a la conservació de dits orgues y quedar aquells ab la deguda perfecció, y en cas que per sa culpa se deterioràs alguna cosa vinga a càrrech de dit Buscà la restauració de dit dany sens que la Il^{re} Obra dega contribuir en cosa alguna.

Item ab pacte que dit Anton Buscà no puga enpèndrer fer ningun registre ni altra cosa de nou sens exprés consentiment de dits Il^{res} Srs Obrers los quals concorreran en lo pacto se oferesca per los recaptés sian menester per dita obra conforme se ha dit, y no altrament, havent dit Buscà de aplicar-se en treballar per dits orgues, y en lo tocant a son ofici sempre que als Il^{res} Srs Obrers convenen y prometen a dit Anton Buscà que per lo treball que est pendrà per la conservació de dits orgas en lo que te respecte a afinar, limpijar, y compòndrer conforme se ha dit li donaran y pagaran quiscun any dotse lliuras Barc. lo qual salari ha de comensar a còrrer del dia present en avant, procurat que sempre y quant dit Anton Buscà necessite del manxador per sas operacions de manxador de dits orgas dega est assistir y concòrrer sens gasto algun de dit Anton Buscà.

E las ditas parts quiscuna per son interès, llohant y aprobant los sobredits capítols y tot lo contengut en ells prometen la una part a la altra ad invicem et viciscim las ditas cosas totas y sengles atèndrer y cumplir, tenir y observar per lo que dits Il^{res} Obrers obligan tots los bens, redits y emoluments de dita Il^{re} obra ab totas renunciacions necesàrias. Y lo dit Anton Buscà tots y sengles bens y drets seus mobles e immobles haguts y per haver ab totas renunciacions necesàrias degudas y pertanyents llargament [...].

66

OLIANA, 19 de juny de 1743

Contracte d'Antoni Boscà sobre la restauració i ampliació de l'orgue de la parròquia.

ACSG: Fons Notarial de Torà. Josep Castelló i Cortina, *Secundum manuale instrumentorum...* 1743, f.88v.

Die 19 junii 1743 Oliana

En nom de nostre Senyor Deu del Sagrat Cor de Jesús y del Sagrat Cor de Maria sia. Amen.

Acerca lo compòndrer lo orgue de la iglésia parroquial de la present vila de Oliana entre parts dels magnífics Francisco Esteve, Miquel Fuster y Joseph Escaler, regidors actuals de la present vila en lo corrent any i seguint la resolució presa en lo ajuntament de la dita vila de parer de alguns particulars de aquellas per ser cosa tant del servey de Déu Nostre Señor y Culto dels Divinals Officis de una part, y Anton Buscà, factor de orgues en la ciutat de Barcelona populat de part altra, per y entre las ditas parts se a convingut lo següent.

Primerament lo dit Anton Buscà en atensió dels que los magnífics regidors baix prometrant donar-li, promet fer lo següent, ço és, de anyadir en dit orgue un simbalet de tres flautas per tecla, totas de estany, respecte de trobar-se dit orgue faltat de lleno y faltat-i molta de flautas. Y de las que y són, n'aver-ni moltas de rosegadas de ratas.

It farà en lo dit orgue la corneta magna de set flautas per tecla, del sostentat de cesolfaut en amunt, ab son secret y portavents apart, y todas las flautas seran de estany.

It farà en lo mateix orgue vuit contres de fusta entonació catorse palms ab son secret y molinets apart, y las flautas seran de fusta, y adobarà dos manxas de las tres se troban existents, y també ni posarà una de usada que és una pròpia.

It compondrà un registre de dos flautas per tecla de les vellas se troban fora de dit orgue.

It desfarà lo orgue y adobarà todas las flautas serant rosegadas de rates, y lo afinarà y tornarà en son orde, si y conforme o demana lo art.

Tot lo que farà ab parts, que dits regidors facian portar a costas suas tota la factura de la obra des de Barcelona en dita vila de Oliana.

Y promet que finida la obra tindran facultat dits regidors de fer-la examinar per una persona perita de semblant art, pagant estos los gastos de las lliuras. Y tot lo que faltará y no estarà segons art dit Buscà, referà y esmenarà tot lo que serà judicat sens interès alguns.

It serà obligació de dits regidors que al temps de compòndrer y afinar dit orgue li deuran donar llum y manxador el qual durà ser acabada per tot lo mes de setembre prop vinent y ab dues partes promet atèndrer y cumplir las preditas cosas per lo preu de dos-centas trenta lliuras Barcelonesas [...].

67

VIC-La Pietat, 20 de desembre de 1743

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue a l'església de la Pietat de Vic.

ABEV: Fons Notarial de Vic. Marçà Portell, *Decimum sextum manuale... continuabuntur omnia instrumenta* 1743 (1346), f. 254r.

Die veneris XX mensis desembris anno a Nativitate Domini MDCCXXXIII

[...]

Sobre lo fer, fabricar, recompòndrer y de nou guarnir la orga de la iglésia de Nostra Señora de la Pietat de la present ciutat de Vich, entre y parts [...] elegits y anomenats per lo molt ilustre ajuntament de corregidores y regidores de la present ciutat [...] y de la altre Anton Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, y se han fet y firmat la convenció següent.

Primerament lo dit Anton Buscà haurà de fer, fabricar, recompòndrer y guarnir en la dita iglésia de Nostra Señora de la Pietat un orga posant en aquell los registres, flautes y demás cosas següents.

Primerament deurà lo dit Buscà fer registre la cara de catorse palms antonació, contenint en flautes de estany quaranta-sinch.

Item lo registre la octava, contenint en flautes quarant-sinch, todas de estany.

Item lo registre quinzena y vint-i-dosena, contenint en flautes, todas de estany, a dos per tecla, noranta.

Item registre alemaña de quatre flautes per tecla, menos la primera octava que ha de ser de tres, contenint en flautes, todas de estany, cent setanta-dos.

Item registre simbalet a tres flautas per tecla, contenint en flautes cent trenta-sinch.

Item registre de fusta de catorze palms de antonació, contenint en flautes quaranta-sinch, las vint-y-un més grosas de melis de Tortosa, y las vint-y-quatre més petites de roure de Flandes. Y dit mitg registre ha de fer a imitació de flautes trevesseras.

Item registre de la corneta magna de set canons per tecla, del sustentat de csolfaut en amunt ab son secret apart, contenint en flautes, todas de estany, cent xexanta-vuyt.

Item registre dotsena nazarda las quatre més grosas tapadas, todas de estany, contenint en flautes quaranta-sinch.

Item registre quinsena nazarda, las quatre més grosas tapadas, contenint en flautas, todas de estany, quaranta-sinch.

Item disetena nazarda, las dos més grosas tapadas, contenint flautes todas de estany, quaranta-sinch.

Item registre de fusta de set palms de antonació a imitació de la flauta dolça, contenint flautes quaranta-sinch.

Item registre mitg clarins clars, contenint vint-y-quatre, tots de estany.

Item mitg registre de baixons tots de estany, contenint vint-y-hun.

Item lo temblant.

Item lo registre lo ecos, ab son secret y mitg teclat apart, de corneta de sinch canons, contenint ab flautas totas de estany cent y vint.

Item lo dit Anton Buscà deurà fer un secret nou ab sas canals per las contras se troban fetas en lo orgue vell de dita iglésia que mudant las bocas y llenguas podran servir, fent novas per cada una de ellas una flauta de antonació de catorze palms y estas de melis.

Item ha de fer lo secret del orgue tot nou de quaranta-sinch canals.

Item ha de fer dit Buscà la pessa de la cara, verillas y molinets

Item ha de fer lo teclat de os ab las negras de xacaranda, tant de orga com de cadireta.

Item ha de fer un registre de trompetas reals, antonació de catorze palms, contenint en flautes, totas de estany, quaranta-sinch.

Cadireta

Primo ha de fer lo dit Anton Buscà un registre de catorze palms antonació, sols de mitg teclat anemunt de estany y las restants de fusta tapadas, contenint quaranta-sinch flautes

Item ha de fer un flautat de la cara antonació set palms tot de estany contenint quaranta-sinch flautes, advertint que est registre sols se ha de renovar per ser bo lo del orgue vell.

Item haurà de fer lo dit Anton Buscà lo tapadillo, contenint en sí quaranta-sinch de flautes, advertint així mateix que sols se ha de renovar per ser bo lo del orgue vell.

Item haurà de fer un registre quinzena y vint-i-dosena, contenint noranta flautes, advertint no menos que sols ha de renovar per ser bo lo del orga vell.

Item haurà de fer lo simbalet a tres flautes per tecla, contenint en flautes cent trenta-sinch, advertint també que ab estas puga renovar los que's troben del orga vell que pogan servir.

Item haurà de fer un registre quinzena nazarda, contenint en flautes quaranta-sinch, podent-se també de ell valer de las que es troban del orga vell que's pogan servir.

Item haurà de fer mitg registre de fusta a compliment del primer, contenint en flautes vint-y-una.

Item haurà de fer la corneta tolesana a quatre flautes per tecla totas de estany, so és, del sostentat de csolfaut en amunt, contenint flautes noranta-sis.

Item haurà de fer un secret de quaranta-sinch canals.

Item se convé entre las ditas parts que las manxas que se troban en dit orga vell de la referida iglésia pogan servir las mateixas sens que los dits señors obrers ni lo dit Anton Buscà las hagen de fer novas.

Item los dits Señors Obrers, cumplint-se per part del dit Anton Buscà tot lo referit, convenen y en bona fe prometen cedir-li, com ab thenor del present, hi cedeixen totas las flautas que no se comprenen ab la recomposició del orga nou.

Item dits els señors obrers convenen y prometén al dit Anton Buscà, subministrar-li llum y manxador per a posar y afinar lo orga nou a gastos de la dita obra com y també a gastos de estos la formació de la caixa nova y també los corresponents per lo mestre de cases per assentar la caixa y demás aparatos.

Item que dit Anton Buscà hage de tenir posada y conclosa la orga nova en la dita iglésia de Nostra Señora de la Pietat per tot lo die del Corpus del any vinent mil set-cents quaranta-quatre.

Item que senblantment sie del càrrech de dit Anton Buscà fer conduir a son compte tots los aparatos del dit orga nou en la dita iglésia de Nostra Señora de la Pietat sens gasto ni interès algú de dits señors obrers.

Item dits Señors obrers per lo treball y demás cosas que se ha obligat fer lo dit Anton Buscà prometén donar-li y pagar-li efectivament vuyt-centas sinquanta lliuras moneda Barcelonesa, pagadoras en esta forma, esto és, sinch-centas lliuras de comptants lo die present; dos-centas sinquanta lliuras despues de feta y posada la referida orga en la dita iglésia de Nostra Señora de la Pietat; y las restants cent lliuras un any despues de posar lo dit orga en la referida iglésia en qual temps deurà lo dit Anton Buscà venir en la present ciutat a mirar y afinar la dita orga, sens gasto algun de dits Señors Obrers [...].

CERVERA-Santa Maria, any 1743

Manuscrits amb les característiques del nou orgue projectat per Antoni Cases per a la parròquia de Santa Maria i entregat als jurats del comú de Cervera.

ACSG: Fons Dalmases. Santa Maria de Cervera, caixa núm. 2.

[Primer manuscrit]

Nota del ajust del orga segons los capítols.

Primo sa donarà ab sos plasos ab diners 1200 ll.

Més los quintars de metal bo.

Més estada de casa franca y serveys de franch lo temps aurà de estar en Cervera per la obra.

Més dels registres deu fer en lo orgue y cadireta, que an de comensar ab flauta de fusta, se podrà servir de las que vuy hi ha en lo orgue i en ellas bonas.

Més se li done tot lo ferro, molles y altres aderens que vuy se troberien en lo orgue servint per ell.

Més se li donen los segrets vells.

Més se li donarà lo agi menester de llum, carbó y manxadó al temps de afinar la obra.

Més se li donarà vuy per parar lo camí per tornar-se'n en sa casa 10 ll, y lo dia aurà possada la cadireta 10 ll, y lo dia possarà lo orgue 10 ll, lo dit senyor de empenye en fer la obra dita segons los capítols, apar, en lo segret [...] puesto per portar un registre de trompetas reals y altre registre si és posible.

Las pagas vuy 400 ll, que serà concludida la cadireta que serà per tot lo present any 200 ll, lo dia a portar a lo orgue 300 ll, y las restans al cap de un any, que serà lo any 1745, y a de ser tot conduhit en lo any 1745.

[Segon manuscrit]

Nota de los registros se compondrà el órgano que se colocrà en la iglesia parroquial de la ciudad de Cervera.

Primo baxonsillo mano izquierda

Clarín de mano izquierda

Clarín mano drecha

Clarín mano drecha

Trompas reales

Corneta magna

Flautado de la cara 14p

Otro flautado habierto unísonus

Flautado violón unísonus

Octava

Clarón de 3 Si primer caño en dosena

Quinsena de 2

Tolosana de lleno de 3

Lleno de 4

Símbala de 4

Nasardo en dosena

Nasardo en quinsena

Nasardo en diesysetena

Medio registro flautas traveseras

Registro cascaveles

Nota de lo que se añade a más de la obligación

Primo trompas reales

Un flautado 14 p[almo]s habierto

Clarón de 3

Tolosana de 3

Flautas traveseras

Cascaveles

Visura a càrrec d'Antoni Cases de l'orgue parroquial contractat i construït l'any 1742 per Josep Boscà [indeterminat].

ACS: Fons Notarial de Sanaüja. Josep Alegret, *Manuale anni 1744*, f. 89r.

Sean quantos la presente pública escritura vieren y leyeren como en la villa de Sanahüja, obispado de Urgel, corregimiento de Cervera, el día veynete y seys del mes de noviembre del anyo del Señor de mil sietecientos quarenta y quatro, ante mí, Joseph Alegret, por las autoridades apostólica ordinaria y del Rey nuestro Señor (Dios le guarde) con real notario público de dicha villa de Sanahüja, abajo firmado y de los testigos infraescritos, atendiendo y considerando que en la iglesia parroquial de dicha villa de Sanahüja, Joseph Boscà, factor de órganos de la ciudad de Barcelona, ha fabricado de nuevo un órgano de la qual fábrica y capitulación de aquella se ha seguido algunas dificultades por lo que acudió el legítimo apoderado de los obreros de dicha iglesia parroquial ante el señor don Manuel de Andelàs, alcalde de la dicha ciudad de Barcelona, substituto de don Manuel de Pastor, alcalde mayor de la dicha ciudad, ante quien compareció assí mismo dicho Boscà, y hoídas ambas partes, mandó dicho señor Andelàs que se hiziese visura de dicho órgano, eligiendo a este fin un factor de órganos por parte para hazer con juramento y en la forma estil-lada dicha visura de órgano, según el thenor del contrato firmado por dicho Boscà. Y luego dicho Boscà eligió a Antonio Cases, factor de órganos, y lo confirmó con carta, su data en Barcelona a los tres días de los arriba dichos mes y anyo, remetida al dicho Cases. Y los dichos obreros assí mismo eligieron al mismo Cases, factor de órganos de la villa de Reus, arzobispado de Tarragona, de edad –según dixo– de quarenta y cinco anyos poco más o menos, y en virtud del juramento que ha prestado a Dios nuestro Señor y a sus sanctos quatro Evangelios por sus proprias manos corporalmente tocados en mano y poder del magnífico Jayme Guardà, bayle actual de dicha villa de Sanahüja, me ha hecho a mí, dicho y abajo firmado notario, en presencia de dicho bayle y testigos infraescritos, la relación jurada siguiente=

Haviendo con toda exactitud reconocido y bien mirado por una y muchas vezes el órgano de la dicha parroquial iglesia de la villa de Sanahüja, construido por dicho factor Joseph Boscà de dicha ciudad de Barcelona, atendiendo a todas las circunstancias conforme es estilo en todos los reconocimientos y visuras de órganos, atendiendo registro por registro su disposición, secreto, fuelles y demás, a nuestra arte perteneciente, habiendo tenido presentes la capitulación de dicho órgano firmada por dichos obreros y Boscà, Verpectiae, a los dos días del mes de julio del anyo mil sietecientos quarenta y dos, y confrontada con el proyecto executado, dixo y declaro lo siguiente.

Hallo en primera obligación el flautado a la cara entonación catorse palmos, los ocho bajos de madera y los restantes de estanyo fino qual registro es como la obligación.

El flautado violón que se enqüentra en dicho órgano los ocho bajos de madera es como la obligación, pero los restantes no pues son flautas viejas y de estanyo misturado, y en dicha obligación consta ser de estanyo fino.

El registro de la octava es como la obligación hasta el segundo gsolreut. Y desde el sostenido hasta el último de los tibles –que son canyos veynete y nueve– son flautas viejas y de estanyo misturado, siendo dicha obligación ser fino.

El registro de quinzena alló ser viejo y de estanyo misturado, siendo la obligación ser fino.

El registro alemana de quatro caños por tecla en la obligación. Allo que en el órgano a los ocho bajos primeros solo cantan tres flautas por tecla. Que ha faltado en este registro con ocho flautas. Y lo demás está como la obligación.

El registro de nazardo en dozena enqüentro ser todo de flautas viejas y estanyo misturado, y en la obligación ha de ser fino. A más que los ocho bajos es tapadillo y no nazardo.

El registro nazardo en quinzena enqüentro ser todo de flautas viejas y de estanyo misturado, siendo la obligación ser fino.

El registro nazardo en dicetena enqüentro ser todo de flautas viejas y estanyo misturado, y en la obligación a de ser fino

El registro corneta magna siete flautas por tecla enqüentro ser todo de flautas viejas y de estanyo misturado, siendo obligación ser fino.

Los registros de clarin de campanya y baxoncillo son de estanyo fino como la obligación.

El registro de clarín claro enqüentro ser de metal viejo misturado y en la obligación a de ser fino.

Los dichos tres registros de baxoncillo y clarines no se pueden recibir pues no forman el tono ni tienen la igualdad que deven tener pues cascanean sobrado [sic].

El registro de flautas traveseras que en obligación debe ser todo de madera de robre de Flandes, enqüentro los onze bajos de madera de pino.

El registro de violines, que en la obligación devía ser en el lugar de la cadireta, enqüentro no ser como dize la obligación pues está colocado en el empostado, debajo del secreto mayor. Y en la caja de dicha cadireta no ai lugar para poner dichos violines con la arca para hazer el eco y contraeco de violines, los quales son también de estanyo viejo y misturado, lo que son desiguales y algunos cascanean.

Las flautas dulces que están dentro dicha arca son como la obligación.

El temblante se enqüentra como la obligación.

El registro corneta tolosana tres flautas por tecla de mano drecha, como también medio registro de d[ic]ha mano de flautado catorse palmos entonación que en la obligación dize respondían dentro la cadireta, dichos registros no se enqüentran en dicha cadireta ni tampoco secreto para col·locarles.

El secreto de dicho órgano no se puede recibir menos que no se compongan las ventillas pues no sierran bien por qual motivo está sangrado el secreto, y por no estar las tapas y registros bien rejutados por qual motivo se enqüentran algunos malos vecinos. No obstante que muchísimos pies de las flautas no ajuntan bien en dichas tapas por donde se pierde mucho aire. Y no obstante con lo dicho, abriendo el flautado de catorse palmos, la octava y quinsena juntos, todavía se hoye el rumor de algunas flautas sin tocar tecla alguna. Y por lo referido, no remendándolo que fuere necessario, no es recibibile.

Enqüentro dicho secreto partido lo que en la obligación no allo. Pero dizen los señores que de palabra y con carta de dicho Boscà se obligó ha partir dicho secreto.

Los fuelles que la obligación dize han de ésser de madera álamo enqüentro ser de madera de pino.

El teclado se enqüentra como dize la obligación pero se ha de emendar el grande ruhido que hazen tanyendo dichas teclas y molinillos.

El teclado para los violines es como la obligación si bien enqüentro que de media mano abajo ha hecho el teclado sin tener obligación el factor.

Las contras están como la obligación.

En quanto a la afinación, prudencialmente no se puede visurar por haver dos o tres meses que lo dexó afinado dicho factor y en el referido tiempo se han movido algunos canyos.

Si bien que se repara hallarse algunos canyos bollados con los dedos lo que es contra obligación de nuestra arte, y no se puede recibir pues la canyutería tiene que quedar redondo.

También se enqüentran algunos caños delgados pues no tienen el cuerpo que deven.

Cuya visura de órgano ha executado en la forma arriba explicada por la práctica y experiencia que tiene en dicha arte de factor de órganos, jurándolo assí, en testimonyo de verdad del que doy fee lo dicho y abajo firmado nottario, siendo presentes por testigos el reverendo Isidro Formiguera, presbítero, y Antonio Amorós, en dicha villa de Sanahüja habitantes, quienes conocen la persona de dicho declarante por este negocio, assumptos llamados y rogados, y en atención que dicho Antonio Cases, factor de órganos declarante susodicho, sabe de escribir de su mano propia, firmó el presente auto, el qual assí elegido por ambas partes compareció ante mí, el dicho Antonio Cases.

Antonio Cases, factor de órganos

Ante mi, dicho Joseph Alegret, notario público de dicha villa de Sanahüja infrascrito, que en doy fee, que firmo dicho declarante de su mano propia el presente auto y los testigos ante dichos conocieron al dicho declarante en testimonio de verdad.

70

GIRONA-Catedral, 20 de juliol de 1745

Contracte d'Antoni Boscà per a restaurar i ampliar l'orgue de la catedral.

AHG: Fons Notarial de Girona (Gi 11-568), f. 1.

Capitulatio super renovatione organi majoris

En nom de nostre Sr Deu sie Amen

De y sobre la renovació del orga major de la iglésia de la Seu de Gerona per y entre los illustres y molt reverents Señors Francisco Rasplés, Francisco Rich, don Anton de Sala y Cella y Dr. Barthomeu Vilabella, canonges y comissaris del molt illustre Capítol de dita iglésia de la Seu, elegits y nomenats ab resolució capitular del dia diset del corrent de una part, y Antoni Buscà, mestre de orgas de la ciutat de Barcelona de part altre, és estada feta, pactada y firmada la capitulació y avinensa en lo modo y forma devall escrit y següents.

Primerament és pactat que sia de la obligació de dit mestre Anton Buscà fer lo secret nou de quaranta-vuyt canals per posar los registres de lleno se troban ja fets en dit orga com també per posar tots los demás registres se regoneixaran per la cabal satisfació de dita Santa Iglésia.

Item és pactat que sia de la obligació del mateix mestre Anton Buscà fer lo flautat de fusta de vint-y-vuyt palms de entonació per trobar-se las flautas vellas corcodas [=corcadas] e inútils per poder servir. Conté en flautas, totas de fusta, trenta y set per las onse més grosas tocan ab lo contras.

Item que sia a càrrech de dit mestre Anton Buscà fer tot un registre de catorse palms de entonació. Los onse més grans de dit registre se troban ja fetas y estan en la cara de dit orga. Conté en flautas, totas de estany fi, trenta y set.

Item és pactat que sia de obligació del mateix mestre Anton Buscà fer altre registra de catorse palms de entonació. També las onse més grans de dit registre se troban en la cara de dit orga. Conté en flautas de estany fi, trenta y set.

Item que sia de obligació de dit mestre fer un registre de set palms de antonació de dos flautas per tegla, menos en la primera octava més baixa. Conté en flautas, totas de estany fi, setanta y quatre [=85?].

Item és pactat que sia de obligació de dit mestre Anton Buscà de fer altre secret nou de quaranta-vuyt canals per trobar-se lo puesto de dit orga estret, fent lo dit secret nou capàs per poder-hi posar altres registres sempre que aparega convenient al dit molt illustre Capítol.

Item que aia a càrrech de dit mestre de fer un registre quinsena llarga prenent lo punt del de catorse palms entonació. Conté en flautas, totas de estany fi, quaranta-vuyt.

Item que sia de obligació de dit mestre fer lo registre dit la corona de sinch flautas per tegla menos la primera octava que ha de ser de quatre. Conté en flautas, totas de estany fi, dos-centas vint-y-nou.

Item que sia a càrrech de dit mestre Anton Buscà de fer lo registre dit simbalet de tres flautas per tegla. Conté en flautas, totas de estany fi, cent quaranta y quatre.

Item que sia de obligació del sobre referit mestre Anton Buscà de fer lo registre dit corneta magna de vuyt flautas per tegla, del sustentat de sesolfaut en amunt, ab son secret y portavents apart. Conté en flautas, totas de estany fi, cent noranta y duas.

Item que sia a càrrech del mateix mestre de fer onse contras de vint-y-vuyt palms entonació, ab onse respostas de catorse palms entonació, ab son secret y canals. Conté en flautas, totas de melis de Tortosa, vint-y-duas.

Item que sia de obligació del sobredit mestre Anton Buscà de fer lo registre dit alemaña, de quatre flautas per tegla menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautas, totas de estany fi, cent vuytanta y tres.

Item axí mateix que sia a càrrech de dit mestre fer lo registre dit dinovena y vint-y-dozena, de dos flautas per tegla. Conté en flautas, totas de estany fi, noranta y sis.

Item que sia de obligació del mateix mestre Anton Buscà fer lo registre dit ecos que consisteix ab una corneta magna de set flautas per tegla, del sustentat de sesolfaut en amunt, ab mitg registre trompetas reals o violins y mitg registre unísonus a la cara.

Item és pactat que sia a càrrech del dit mestre Anton Buscà adobar las manxas, fent las puntas y cuas de ellas novas y perficionar-las, dexant-las en bon estat.

Item que sia de obligació del mateix mestre Anton Buscà fer lo teglat de os ab las negras de xacaranda [pels ecos?].

Item que sia de obligació del mencionat mestre de fer las varillas y molinets y peanyas de los onse contras.

Item que sia de obligació del mateix mestre fer los registres competents de ferro.

Item que sia de obligació de dit mestre de posar dit orga a punt natural en la conformitat que disposaran dits Señors Comissaris.

Item és pactat que serà de la obligació de dit mestre Anton Buscà no sols lo compòndrer dit orga major en la conformitat que sobre queda expressat y refinar la cadireta de aquell, sinò y també lo espolsar y refinar lo altre orga gran ab sa cadireta. Y axí mateix lo orga que's troba en lo chor de la capella dels claustros y també lo portàtil. Y soldar las flautas que sie menester, posant estos tres orgas al mateix punt del orga major.

Item que sia de obligació del dit mestre tenir concluida tota la dita fàbrica en lo modo dalt referit per lo dia y festa de Nostra Señora de mil set-centas quaranta y sis, y de est dia a un any tinga obligació de refinar lo dit orga major dexant aquest en bona disposició.

Item és pactat y los dits Ill^{res} Señors Comissaris convenan y prometan donar y pagar al dit Antoni Buscà per tot lo que est se ha sobre obligat y per lo treball y preu fet de tot lo sobre referit, mil y sis-centas lliuras moneda Bar^{na} en esta forma a saber, vuyt-centas lliuras encontinent de firmada la present capitulació; set-centas lliuras lo dia que tindrà conclosa tota la sobredita fàbrica, vist y regoneguda aquella y trobada en bon estat per los experts elegidors per dits Señors Comissaris; y las restants cent lliuras, de dit dia a un any en que segons està també sobre convingut, deurà tenir refinat lo dit orga major. Y a més de las ditas mil sis-centas lliuras, prometan subministrar al dit mestre Anton Buscà tot lo que se offeresca de treball corresponent al ofici de mestre de casas, donar-li llum y subministrar-li

manxador. Y quedant la dita obra perfeta, a gust y satisfacció de dits Señors Comissaris, prometan a més de tot lo referit, donar-li sinquanta lliuras de gratificació.

[...]

Actum intus aulam capitularem ecta Sedis Gerunda die XX july MDCCXXXV.

71

BARCELONA-Sant Miquel, 22 d'agost de 1746

Nomenament d'Antoni Boscà com a mestre d'orgues de la parròquia.

AHPB: Notari Jeroni Gomis de Barcelona (972/19), f. 324r.

Die XXII mensis augusti anno a Natt Domⁱ MDCCXXXVI Bar^{na}.

[...]

De y sobre la nominació de offici de mestre de orgues, avall hescrita, per y entre los Ill^{res} Don Joseph de Llaurador y de Vilana per los Mag^{chs} Joseph Trillas en drets, Dr Geroni Gomis, notari públich de número de Bar^{na}, lo bienni corrent obrers, junt ab Fran^{co} Rigó, manyà, y Jaume Masdeu, sabater, absents, attenant que des de dos de maig [de] mil set-cents vint-y-vuyt, Anton Buscà, mestre de orgas, se troba elegit per mestre de orgas de la present iglésia segons apar de las notas dels llibres de d^{as} Obras. Y per a que conste de dita nominació ab escritura pública. Per çó, per y entre dits Ill^{res} Obrers de una, y dit Anton Buscà, mestre de orgues ciutedà de Bar^{na} de part altre, són estats fets, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament los dits Ill^{res} Obrers durant llur beneplàcit, novament elegessen y anomenan en mestre de orgues de dita iglésia parroquial de Sr Miquel al dit Anton Buscà ab tots los honors, immunitats y prerogatives tocants y competents per rahó de dit offici y ab los pactes següents.

Primo ab pacte que dit Anton Buscà encontinent de firmar lo present acte haze de afinar lo orga de dita iglésia de tota satisfacció dits Ill^{res} Obrers, de la persona, que per dit efecte destinaran sens que per assó puga demanar ni pretèndrer cosa alguna y seguidament mantenir aquella ben afinada, limpiar y compostar ab la major perfecció. Itt ab pacte, que dit Anton Buscà una vegada lo any, ço és, per Nadal y sempre que sia menester tinga obligació de afinar, limpiar y compòndrer dit orga conforme se ha dit. Itt ab pacte que dit Anton Buscà no puga pretèndrer milloras alguna en lo que toca a la conservació de dit orga y quedar aquell ab la deguda perfecció, y en cas que per sa culpa se deterioràs alguna cosa, vinga a càrrech de dit Buscà la restauració de dit dany sens que la Ill^{re} Obra dega contribuir-li en cosa alguna.

Itt que dit Buscà no puga empèndrer fer ningun registre ni altre cosa de nou sens exprés consentiment de dits Ill^{res} Obrers, los quals concorreran en lo gasto [que] se oferesca per los recaptos [que] sien menester per dita obra conforme se ha dit, y no altrament havent dit Buscà de aplicar-se en treballar per dita orga, y en lo tocant a son offici sempre que als Ill^{res} Obrers los apareixerà fer alguna cosa de nou pagant-li dits obrers son treball corresponent y al que se convindran.

Itt dits Ill^{res} Obrers convenen y prometen a dit Anton Buscà que per lo treball que est pendrà per la conservació de dits orgas, en lo que té respecte a afinar, limpiar y compòndrer aquellas conforme se ha dit, li donaran y pagaran quiscun any una lliura deu sous, comensant en lo dia de Nadal provinent, los quals serviran en compensació del gall de indi que se li donava cada any procurant que sempre y quant dit Anton Buscà necessite per sas operacions del manxador de dits orgues dega est assitir y concòrrer sens gasto alguí de dit Anton Buscà.

E las d^{as} parts quiscuna per son interès llohant y aprobant los sobredits capítols y tot lo contingut en ells prometen la una part a la altre ad invicem et vicisim las d^{as} cosas totas y sengles, attèndrer y cumplir, tenir y servir, per lo que dits Ill^{res} Obrers obligan tots los béns, reddits y emoluments de la Ill^{re} Obra ab tota renunciacions llargament. Y lo dit Anton Buscà promet attèndrer y cumplir lo que per sa part resta obligat sens dilació ni excusa alguna ab salari de procurador y notari dins Barcelona deu sous y fora vint sous barcelonesos ab restitució de despesas per lo que obliga sos bens y drets universals ab totas renunciacions llargament y ab jurament de tots los sobredits contrahents [...].

72

OS DE BALAGUER-Monestir de Bellpuig de les Avellanes,

anys 1746-1747

Diverses notícies extretes de les actes de la comunitat sobre el procés d'adquisició d'un nou orgue a Josep Boscà

ACN: Fons Bellpuig de les Avellanès. *Govern, resolucions capitulars 1739-1835* (caixa 6).

30 d'agost de 1746

Lo Molt Illustre Sr Abat convocà Capítol y proposa a la R^{ma} Comunitat com en atenció de aver ja lo Sr Abat de Campredon entregat al present monastyr sinquanta doblas y aver promés lo cumpliment de las sinquanta restants que faltan per lo número de las cent doblas ha ofert per la fàbrica del orga de la iglésia del present monastyr, antes o al concludir dit orga, y aver ja exit organer hàbil per la construcció que se obligat a fer-lo segons la planta enviada per set-sentas lliuras o set-sentas sinquanta, obligant-se a los ports de ell, y a plantar-lo y tenir-lo llest per lo dia del Corpus del any pròxim vinent de 1747, junt ab las demés circumstàncies que de dret y consuetud se estilan y altres, que constan de la capitulació. Resolgué la R^{ma} Comunitat se posés en otra conforme se ha narrat, donat facultat al dit Sr Abat d'est monastyr per que en son nom y de la R^{ma} Comunitat, donés ampla y plena facultat al R^m P. F^r Fran^{co} Clarassó del Orde de Predicadors per que en nom de dit Sr Abat, y R^{ma} Comunitat firmàs la contracta del organer, obligant-se entregar al dit organer al principiari la obra tres-centas sinquanta lliuras y las restants, després de concludida, vista y regoneguda per experts.

28 de maig de 1746

[...] representa lo Sr Abat a la R^{ma} Comunitat, com per satisfació del monastyr, y crèdit del mestre organer, que ha fet lo orga en est monastyr, fora bo enviar a buscar per sa visura un mestre organista pràctich y resolgué la R^{ma} Comunitat se enviàs a buscar al R^m Joan Vila, mestre organista de la iglésia del Pi de Barcelona per dit efecte [...].

9 de juny de 1747

Lo Molt Illustre Sr Abat [...] proposa a la R^{ma} Comunitat com segons lo pactat se avia de donar al organer la última paga en satisfació total del cost del orga, y per no aver pogut lo Molt Illustre Sr Abat de Campredon enviar los diners deu donar per dit orga en est temps, li aparexia just el que lo monastyr bastragués dit diner, com y també se donés al organer alguna cosa de estrenes y assentien tot la R^{ma} Comunitat resolent se donés al dit organer una doble de quatre en espècie per albrícias. [...]

16 de setembre de 1747

Se ha pagat per lo gasto del camí per fer venir lo Mn Joan Vila, organista del Pi de Barcelona, per a visurar lo orga y també per fer-lo tornar a Barcelona ab son mosso. 10 ll 10 s

73

TÀRREGA, 22 de febrer de 1747

Contracte d'Antoni Cases per a construir un nou orgue a la parròquia.

ACSG: Fons Notarial de Tàrraga. Joan Àngel López i Jover, *Manuale instrumentorum universorum...* 1752, f. 41r.

Die XXII februarii MDCCXXXVII.

In Dei Nomine Noverint Universi de la Obra atenent-se per los reverents y magnífichs señors obrers de la obra y sacristia de la parroquial iglésia de Santa Maria de la present vila de Tàrraga a las representacions se'ls han fet en estos pròxims anys per los organistas de la mateixa iglésia de la mala calitat en que lo orgue de ella se troba, no sols per sa antigüetat, y per esta, ab molts remiendos, y ja, ara sens que se puga allargar molts anys son servey y encara per esta dilació poca se hauria de gastar algunas quantitats sens casi utilitat alguna si també per que segons la capacitat y lustre de dita iglésia y per lo major Divino Culto, se necessita de orgue molt més capàs y dilatat y ampliat de registres moderns que en lo actual faltan.

Per tant, desitjant fer nou orgue ab ditas circumstàncies y atenent a la habilitat en lo art de organer que té lo señor Anton Cases, de la vila de Reus, Camp y Archabisbat de Tarragona, se li demanà per dits

señors obrers una planta de un orgue competent la qual lo fa format y entregat en escrit y és del tenor següent, explicant en ell lo estat en que se troba lo actual orgue.

*Planta del orgue que correspon y deu fabricar-se
en la iglésia parroquial de la vila de Tàrraga havent revistat
lo actual que se troba en ella, del qual podran servir
alguns registres com següentment se expressarà.*

Primerament lo flautat de la cara entonació catorze palms se encontra molt maltractat y dèbil per tenir moltes flautas delicades y per los molts anys té, y en estos se han atropellat per diferents personas per compòndrer-lo, per los quals motius no té lo dit orgue ni pot tenir lo cos y igualtat de veus que se deu. A més que las dos flautas graves són de fusta y estos may poden tenir lo cos com las de metall, y essent de metall se guanya no sols en lo dit cos sinó també en lo llüiment en la perspectiva del orgue. Y com lo dit flautat és lo fonament de tots los demás registres, se necessita y mon [?] per lo sobreexpressat, és que se fassa nou y al contrari se exposan haver-lo de fer dins breus anys y en estos se'n tindrà mal servey y alashoras no podrà lo pràctich artífice dilatar sa idea com al present en distribuir-lo en dita perspectiva per son major llüiment y de la iglésia, ya en las veus com també en la conservació y duració de la dita obra.

Item se ha de fer altre flautat del mateix so que lo sobredit fent las vuyt flautas graves de fusta y las restants de metall obertas y aquellas tapadas y constarà lo dit registre de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer altre flautat violó del mateix so que los dos sobredits, essent las vuyt flautas graves de fusta y las restants de metall, y constarà lo dit registre de quaranta-sinch flautas

Item lo registre de octava pateix los mateixos defectes del flautat per lo que se deu fer nou, tot de metall, y constarà lo dit registre de quaranta-sinch flautas

Item lo registre de quinzena pot servir, però sols es de una flauta per tecla al qual se deu añadir altre registre del mateix so com també se han de fer novas o añadir las flautas que corresponen als tres tibles pues la actual orgue sols arriba alamire, y la mateixa diligència se farà ab los demás registres que serviran, com també acomodar las que se necessiten, y tot serà de metall y constarà dit registre de setanta flautas

Item se encontra altre registre de tres flautas per tecla, sa primera en quinzena, al que se deu anyadir altra flauta en dotsena, y dit registre serà clarón de quatre flautas per tecla y constarà de cent y vuytanta flautas

Item se encontra altre registre de tres flautas per tecla lo qual pot servir y constarà de cent y trenta-sinch flautas

Item se encontra altre registre de quatre flautas per tecla lo qual pot servir y constarà de cent y vuytanta flautas

Item se encontra altre registre de tres flautas per tecla lo qual pot servir y constarà de cent trenta-sinch flautas

Item se encontra un nasart lo qual pot servir y així se ha de fer nou en dotsena tot de metall y constarà de quaranta-sinch flautas.

Item se ha de fer altre registre de nasart en quinsena tot de metall y constarà de quaranta-sinch flautas.

Item se ha de fer altre registre de nasart en dissetena tot de metall y constarà de quaranta-sinch flautas.

Item lo registre de corneta sinch flautas per tecla que se troba en lo orgue, partit de mà dreta, pot servir, ajustant a ell dos flautas més per tecla y així serà de set com també fer las flautas que faltan de las tres teclas que han de fer-se y constarà dit registre de cent vuytanta flautas.

Registres de llengua

Item se han de fer dos registres de clarins en un so, partits de mà dreta ab distincs moviments, tots de metall y ab tots los aderents per a ells y constarà de quaranta-vuyt clarins

Item se ha de fer mitg registre de baixonet partit de mà esquerra, tot de metall, y ab tots los demás aderents y constarà de vint-y-un baixòns.

Item se ha de fer mitg registre de clarins en quinsena partit de mà esquerra tot de metall y ab tots los aderents y constarà de vint-y-un clarins.

Los quatre referits registres de llengua se han de posar en la testa del secret y han de eixir fora sobre lo assiento del organista.

Item se ha de fer un secret nou per a tots los referents registres, ab sas tapas, registres, fiadors y demás necessari procurant que tota la sobredita música no estorbe una a altra per a que se puga afinar ab la major llibertat y ab tota següritat.

Item las contras que se troban en dit orgue de vint-y-vuyt palms, acomodam-las, fent servey nous molinets y peañas, y com al present no tocan més de set, se ha de fer que toquen vuyt. Del flautat vell de fusta que se encontra en dit orgue de catorze palms se posarà una flauta en cada peaña que formarà octava dalt de las de vint-y-vuyt palms, y seran set flautas.

Item se han de fer quatre manxas capaces per al dit orgue forradas y guarnidas ab tot lo demás necessari.

Cadireta

Primerament se ha de fer un flautat violó la octava baixa de fusta y las restants de metall entonació catorse palms, y constarà dit registre de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer un registre [de cara de set palms on] las flautas graves se han de distribuir en tres castells a la perspectiva de dita cadireta y los restants dintre tot de metall, y constarà de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer un registre de quinzena tot de metall y constarà de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer un registre de ple o lleno de quatre flautas per punt tot de metall ab sas reheriteracions, y constarà de cent y vuytanta flautas

Item se ha de fer un registre de címbala ab quatre flautas per punt, tot de metall, ab sas reheriteracions, y constarà de cent y vuytanta flautas

Item se ha de fer un registre de nasart en quinsena tot de metall, y constarà de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer un registre de nasart en dinovena tot de metall, y constara de quaranta-sinch flautas

Item se ha de fer un registre de cornetilla ab quatre flautas per teccla, partit de mà dreta, tot de metall, y constarà de noranta-sis flautas

Ecos

Item se ha de fer un registre de clarí en violins ab sos aderents y constarà de vint-y-quatre clarins.

Item se ha de fer mitg registre de flautat obert, tot de metall, lo qual deu servir para acompanyar los dits violins y constarà de vint-y-quatre flautas.

Estos dos registres se han de posar dins de una caixa fent la tramoya al peu per a fer los ecos y contraecos de violins.

Item se ha de fer un secret nou per la dita cadireta ab sas tapas, registres, fiadors y demás necessari practicant lo mateix en aquest secret com en lo del orgue que se puga afinar tota la música ab la major llibertat sens que en lo orgue ni en la cadireta hi haja una flauta lligada ab fils com se repara en diferents orgues pues es contrari a la perfecció del art, seguritat de la obra e impedeix que aquella y altras flautas queden perfectament afinadas.

Item se han de fer dos teclats de boix, ço és, bemollats y sustentats de bona fusta, pintats de negre, ab sas varillas y lo demás necessari los quals teclats serviran, és a saber, lo un per lo orgue y lo altre per la cadireta.

[...] Lo dit magnífich ajuntament ab sa resolució continuada en sos registre de resolucions del dia vint del corrent mes de febrer, de una part y lo dit Anton Cases organer de la referida vila de Reus de part altra, per rahó de fer y fabricar lo dit orgue y cadireta, se ha convingut y pactat lo següent.

Primerament lo dit señor Anton Cases, de son grat y certa sciència, convé y promet als dits señors obrers que fabricarà los registres, secrets, manxas y demás cosas, tant del orgue com de la cadireta, ab lo número, quantitat, modo y forma que sobre en dita planta declara. Deuhen fer-se col·locar dits registres, secrets y demás cosas junt ab los registres y flautas que expressa [com] són de servey, en son degut puesto y ab la forma y modo que se regoneix segons lo art.

Item que los registres deuhen ésser de estany, ço és, las flautas de la cara de estany fi, y las de dins de estany mixturat, a excepció de las flautas que sobreseexpressa han de ser de fusta.

Item que tindrà obligació de tenir plantada la cadireta per tot lo més de abril del any pròxim vinent, y lo lleno y major part del orgue dins tres anys pròxims vinents, y lo restant de ell dins altre any pròxim.

Item que la dita obra de orgue y cadireta ab sos aderents que se prevenen en dita planta deurà fer bé y segons art de artífice a orgues, a coneguda de experts elegidors, un per cada una de ditas parts, y pagadors igualment per ellas.

Item que en cas morís en lo dit termini lo dit señor Anton Cases estiga a voluntat y elecció de son hereu lo continuar o fer continuar ab las ditas circumstàncias y pactes la dita obra y en cas de no voler-la, dega judicar-se per experts nomenadors per las parts y pagadors igualment la obra feta y acantada pagant-se-li a proporció segons lo preu total de ella baix expressat restituint la quantitat que tal vegada tingués rebuda més de la que serà avaluada la obra ja feta.

Totas las quals cosas promet atèndrer y cumplir sens més dilació ni excusa, ab salari de procurador acostumat y restitució de gastos y despeses. Y per major seguritat de ditas cosas, dóna en fermansas y principalment obligats a Francesca Cases y Soler y Joseph Cases y Soler, muller y fill respective seus, los

quals, de son grat y certa sciència, y acceptant lo càrrech de fiador y asserint, lo dit Joseph, en virtut del jurament baix escrit, ésser menor de vint-y-sinch anys major emperò de quinze anys, prometen que junt ab dit son marit y pare respective principal seu y seus ell y a solas estaran tinguts y obligats a tot las obres promès [...].

74

CASTELLÓ DE FARFANYA-Santa Maria, 28 de febrer de 1747

Contracte d'Antoni Cases per a ampliar l'orgue de la parròquia de Santa Maria.

ACN: Fons Notarial de Castelló de Farfanya. Antoni Balthesar, *Manuale sive protecolum omnium Instrumentorum...* 1747, f. 29r.

Diceño de la renovació del orgue que se ha de fer del que se encontra al present en la iglesia parroquial de Castelló de Farfanya.

Primo se encuentran en dit orgue los registres següents.

Un flautat de catorze palms entonació, tot de metall, qual està dividit ab castells a la caixa de dit orgue, y consta de caños quaranta-sinch.

Item un registre de octava tot de metall. Caños quaranta-sinch.

Item un registre de tapadillo set palms entonació. Caños quaranta-sinch.

Item un registre de quinzena de metall. Caños quaranta-sinch.

Item un registre de dinovena dos caños per tecla. Caños noranta.

Item un registre de lleno quatre flautas per tecla. Caños cent vuytanta.

Item un registre de címbala tres flautas per tecla. Cent trenta-sinch f[lautes].

Item un registre de címbala de mà dreta tres flautas per tecla. Caños sexanta-vuyt.

Los sobredits registres se han de compòndrer y hacomodar lo millor sie, segons art, com y també fer en dits registres –menos en lo de la cara y tapadillo– la primera flauta o flautas correspongan en cada registre. Dita primera o primeras se han de fer novas per a que la que al present del orgue vell canta cesolfaut, esta dega formar delasolre.

Y de esta conformitat quedaran dits registres ab tota perfecció pues al temps de la afinació degan quedar tots los caños sens ser bollats ni tallats com se encuentran en dit orgue sinó és ab lo major art de artífice pèrit.

Lo tapadillo de set palms se farà flautat violó y serà unísonus al de la cara fet per dit registre nova la primera octava de fusta y de esta conformitat formarà dit registre com està referit.

Añadiment de registres i damés necessari al dit orgue

Primo un registre de nasart en dotzena tot de metall. Caños quaranta-sinch.

Item un registre de nasart en quinzena de metall. Caños quaranta-sinch.

Item altre nasart en disetena de metall. Caños quaranta-sinch.

Item altre registre de corneta magna set caños per tecla. Caños cent sexanta-vuyt.

Item altre registre de clarí clar partit de mà dreta. Vint-y-quatre.

Item altre registre de baixons partit de mà esquerra. Vint-y-hu.

Item se han de fer vuyt contras entonació de catorze palms ab son secret, peanas y damés necessari.

Item se ha de fer un secret nou ab quaranta-sinch canals ab sas tapes, registres, panderillos y damés necessari.

Item se han de fer tres manxes noves per tota la música expressada.

Ecos

Item se ha de fer mig registre de clarí en violons partit de mà dreta. Caños vint-y-quatre.

Item se ha de fer mig registre de flautas de mà dreta, ubert, tot de metall. Flautas vint-y-quatre.

Estos dos registres tenen que estar dins una caixa ab la tramoya al peu per a fer eco y contraeco.

Item se ha de fer mig registre de flautat violó de fusta partit de mà esquerra. Est servirà per acompanyar la mà dreta dels sobredits registres de ecos. Flautas vint-y-una.

Item se ha de fer un secret ab quaranta-sinch canals, ab sas tapas registres y damés necessari per dits ecos.

Item se han de fer dos teclats. Lo un servirà per lo orgue y lo altre per los ecos.

I sobre lo contingut en dit diceño de la renovació y addició de dit orgue entre los infrascrits Anton Cases, factor de orgas de la vila de Reus, y don Joseph de Eva y Belloch, com a obrer que és de la obra de la iglésia de la present vila de Castelló de Farfanya, s'es pactat lo següent.

Primerament lo dit Anton Cases, factor de orgas, per lo que lo dit don Joseph de Eva y Belloch, en nom de obrer sobredit, prometia donar y pagar, convé lo mateix Anton Cases y en bona fee promet fer dita obra convinguda en lo referit diceño de renovació y addició del orgue ab la forma següent, ço és, del més de setembre pròxim vinent a un any a plantar los secrets, las tres manxes noves, lo registre de corneta magna y añadir las tres flautas de la mà dreta, y lo restant de la obra que expressada va hab lo diceño, la concluhirà dit Anton Cases de dit més de setembre a sis anys.

Item lo dit don Joseph de Eva y Belloch per lo que lo dit Anton Cases ha promès fer dita obra, en nom de obrer sobre dit convé, y en bona fe promet donar y pagar a dit Anton Cases vuyt-centes quaranta lliures Barcelonines que assererien ser lo ajust entre dites parts per a la dita obra les quals en lo mateix nom de obrer pagarà ab la forma següent, ço és, dos-centes lliures lo dia primer del més de janer del anii mil set-cents quaranta-vuyt; cent lliures per tot lo més de setembre de dit anii mil set-cents quaranta-vuyt. Y les restants sinch-centes quaranta lliures pagadores cent lliures cada any per al més de setembre, menos la última paga que seran quaranta lliures comensant la primera paga de cent lliures de dites sinch-centes quaranta lliures per lo més de setembre del any mil set-cents quaranta-nou, y així los damés anys per dit més de setembre fins al compliment de dites vuyt-centes quaranta lliures [...].

75

BARCELONA-Monestir de Valldonzella, 28 de gener de 1748

Contracte de Josep Boscà [indeterminat] per a la construcció d'un orgue al convent.
AHPB: Notari Josep Llobet i Soldevila de Barcelona (1033/2), f. 9r.

In Dei nomine. Amen.

Per y entre la Molt Ill^{re} Señora Abadessa y Real Monestir de N^{ra} Señora de Valldonsella, orde cisterciense de la present ciutat (los noms, y cognoms de dita Ill^{re} Señora Abadessa y demás señoras religiosas, baix nomenadoras y firmadoras expressadors) de una part, y Joseph Buscà de part altre, se ha firmat y jurat entre ditas parts lo present acte de conveni, per rahó de las infrascritas cosas ab los pactes, modo y forma següents.

Primerament lo dit Joseph Buscà, en atenció del que dita Ill^{re} S^{ra} Abadessa y Real Monestir desitjan fer y construir en la actual iglésia de dit Reial Monestir un orga, tenint ya lo puesto destinat per plantar y construhir aquell. Per ço, en virtud del present y en atenció del que per ditas Molt Ill^{re} S^{ra} Abadessa y Real Monestir, ab lo subsegüent capítol, li prometran atèndrer y cumplir, tenir y servir, de son grat y certa ciència, per ell y los seus successors, se obliga y promet a dita Ill^{re} S^{ra} Abadessa y Real Monestir, presents y avall acceptants construhir y fer en dita iglésia, y en lo puesto que ya se hi ha destinat un orga, lo qual consistirà ab lo que subsecutinament se explicarà.

Primerament dit orga aurà de tenir y tindrà catorse palms de antonació, tenint aquell deu registres diferents, a saber, registre la cara de catorse palms antonació, las vuyt més grosas de fusta y las restants trenta-set de estany. Són

45

Registre la fusta o flauta travesera, antonació de catorse palms, las tretze més grosas de melis de Tortosa, y las restants vint-y-quatre més xicas de roure de Flandes. Conté en flautas, totas de fusta, són

37

Registre la octava de set palms antonació, las vuyt més grosas de fusta y las restants trenta-y-set de estany. Són

45

Registre dotzena llarga. Conté en flautas, totas de estany. Són

45

Registre quinsena dobla de dos flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany. Són

82

Registre simbalet de tres flautas per tecla. Conté en flautas, totas de estany. Són

135

Registre la corneta o tolosana de quatre flautas per tecla, del sostentat de la [ce]solfaut en amun. Conté en flautas, totas de estany. Són

96

Registre quinsena nasart, las vuyt més grosas tapadas. Conté en flautas, totas de estany. Són
45

Registre lo temblant.

A més se obliga fer en dit orga lo secret de coranta y sinch canals, ab son teclat de os blanch, ab las negras de xacaranda, tres manxas ab sas canals, posant-se en aquellas vuyt peñas als peus per tocar los vuyt baxos.

Havent-se de fer la caixa de dit orga treballada de escoltura, cartellas y lo remate.

Y las flautas del sobredit, de estany fi excepto los peus que han de ser mixturats y lo demás se necessitarà per estar segons art.

Semblantment, promet y se obliga dit Joseph Buscà en fer la perspectiva de la cadireta, posant-hi aquellas flautas que se necessitaran per son adorno, totas de estany.

Finalment promet y se obliga dit Joseph Buscà, además de tot lo que queda explicat y referit, que en lo cas que faltàs alguna circumstància o circumstàncias per sa total e integral perfecció de dit orga fahedor, en est cas, ell y los seus se obligan fer-o y executar-o puntualment eo fer-o fer y executar a gastos y despesas de ell y dels seus successors, sens rèplica ni contradicció alguna. Y fet y conclòs que sie lo dit orga, dit Joseph Buscà y los seus successors, en virtud del present, se submeten a la censura del que diran los señors mestres de capella, mestres de òrgans y demás personas que tindran intel·ligència y censura en semblants instruments orgànichs a fi de que judiquen si lo dit orga fahedor té las circumstàncias degudas per sa total perfecció, sens que aquell falte requisit algun del que va estipulat y expressat, de manera que en cas de faltar-ne algun, ell y los seus estan prompts en esmenar-ho a sas pròprias costas. Y finalment si per ditas personas, que entrenindran en lo regonexament de dit orga, se digués aver-i alguna flauta o flautas dolentas que perturbassen lo orisons perfet que en sí requirex un orga en est cas semblament, lo dit Buscà, per ell y los seus, se obliga en mudar a sas pròprias costas, la flauta o flautas que li seran reprotxadas y no admesas, mudant novament aquella o aquellas que per ditas personas li seran manadas mudar sens que, per çò, lo dit Buscà tinga la menor repugnància per submètrer-se en tot y per tot a la censura de ditas personas interventoras y als que estas sindicaran, manaran y ordenaran, lo qual orga se obliga fer y construir, dexant aquell a punt de poder-se tocar y del tot conclòs dins lo termini y espay de un any comptador del dia de la firma del present contracte en anant [...]. Y las ditas Molt Ill^{te} Sta Abadessa y Real Monestir [...] prometen al dit Joseph Buscà y als seus successors donar-li y pagar-li la quantitat de sinch-centas setanta-sinch lliuras moneda Barcelonesa en esta forma, a saber, que en quant a cent lliuras y en paga y satisfació de estas encontinent sie conclòs y finit lo dit orga fahedor, se li donarà y entregará lo orga petit que actualment se encontra en la iglésia de dit Real Monestir del que se servexen al present, y las restants quatre-centas setanta-sinch lliuras compliment de ditas sinch-centas setanta-sinch lliuras se li donaran y pagaran dins lo termini de dos anys comptadors del dia que quedarà fet y conclòs lo dit orga fahedor, tot lo que prometen ditas Ill^{tes} Abb^{es} y Real Monestir atèndrer y cumplir, tenir y servir ab totas renunciacions, submissions y clàusulas guarentíguas degudas y pertanyents, obligant-na, per çò, tots y sengles bens, reddits y emoluments de dit Real Monestir [...].

76

ESPARREGUERA, 29 de juliol de 1748

Contracte de Josep Boscà i Serinyana per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.
ACA: Fons Notarial de Sant Feliu de Llobregat. Ignasi Monturiol d'Esparreguera (410), f. 149v.

Die XXVIII mensis julii anno a Nat^{te} Domini MDCCXXXVIII

In Dei nomine. Amen. [...]

De y sobre la capitulació y cosas avall escritas per y entre Joseph Buscà y Serinyana, mestre de orga ciutadà de Barcelona de una part, y los magnífichs regidors y universitat de la vila de Esparaguera, bisbat de Barcelona, de part altra, són estats fets, pactats, firmats y jurats los pactes següents.

Primerament lo dit Joseph Buscà y Serinyana, per lo que los dits magnífichs regidors, ab altre capítol, prometen donar y pagar a dit Joseph Buscà per la composició y perfecció del orga de dita vila de Esparaguera, per çó, ab tenor del present, de son grat y certa sciència, promet dit Joseph Buscà compòndrer y perficionar aquells ab lo modo y formas següents.

Primo que dit Buscà se obligàs en fer los secrets nous de quaranta y sinch canals així del orga gran com de la cadireta.

Item que dit Buscà se obligàs de fer un registre de corneta magna de set canons per tegla, des del sustentat del cesolfaut en amunt ab son secret apart que contingàs cent setanta-sinch flautas, totas de estany 175 [=168]

Item que dit Buscà se obliga en fer mitg registre de clarins clars que continga en flautes vint-y-quatre, totas de estany, ab son acompanyament de baxons també de estany, que continga en flautas, totas de estany, vint-y-una. Són junt 45

Item que dit Buscà se obliga en compòndrer totas las flautas del orga gran que estigan espatlladas y anyadir las que faltian y no pogan servir.

Item que dit Buscà se obliga en fer los teglats nous de os, així del orga gran com de la cadireta, aprofitant las negras per ser aquellas bonas.

Item que dit Buscà se obliga en adobar las manxas, fent las puntas y cuas novas y demés que conduhesca per dar lo vent proporcionat.

Item que dit Buscà se obliga en fer totas las verillas que sian necessàries per los respectius teglats.

Item que dit Buscà se obliga en anyadir vuyt flautas entonació catorse palms per ajuda dels contras, fent lo befami fort nou per aver-hi vuyt contres 8

Item que dit Buscà se obliga en traure totas las flautas del orga y cadireta, espolsar ditas flautas y afinar-las, deixant dit orga al punt natural.

Item que dit Buscà se obliga en fer en la cadireta un registre nou de corneta tolosana de quatre flautas per tegla del sustentat en amunt del cesolfaut, que continga cent flautas, totas de estany 100 [=96]

Item que dit Buscà dóna facultat a dits magnífichs regidors y universitat per a que pogan fer revistar y visurar dita obra, sempre que sie acabada y perfeta aquella ab lo modo y forma que semblants obras se estilan y acostuman en Barcelona visurar y revistar.

Item que dit Buscà se obliga en tenir perfeta y acabada dita obra per tot lo més de abril prop vinent y del any mil set-cents quaranta-nou, tot lo que promet fer, atèndrer y cumplir, tenir y servir, sens dilació ni excusa alguna ab salari de procurador dins la present vila de Esparraguera [...].

Item [...] en presència y ab intervenció del honorable Pau Raynés, batlle de dita vila, avall autorisant y decretant, y en virtut de deliberació presa lo dia present, convenen y en bona fe prometen a dit Joseph Buscà y Serinyana, present, la quantitat de sis-centas setanta-sinch lliuras Barc^s en esta forma, a saber, és cent sinquantia lliuras lo dia de Nostra Señora del més de setembre prop vinent y del corrent any, sinquantia lliuras per tot lo més de maig del any mil set-cents quaranta-nou, altrás sinquantia lliuras lo dia o festa de Nadal de dit any 1749, altrás sinquantia lliuras lo dia de Sant Joan de juny 1750, altrás sinquantia lliuras lo dia de Nadal de dit any 1750, altrás sinquantia lliuras lo dia de Sant Joan de juny 1751, altrás sinquantia lliuras lo dia o festa de Nadal de dit any 1751, altrás sinquantia lliuras lo dia o festa de Sant Joan de juny 1752, altrás sinquantia lliuras lo dia o festa de Nadal de dit any 1752, altrás sinquantia lliuras lo dia o festa de Sant Joan de juny 1753 y las restants setanta-sinc lliuras a cumpliment de ditas sis-centas setanta-sinch lliuras lo dia o festa de Nadal de dit any 1753. [...]

Item, ab pacte, que dits magnífichs regidors prometen a dit Buscà subministrar la llum y manxador a gastos de dita vila, tot lo temps de afinar lo orga y cadireta.

Item que dits magnífichs regidors prometen dar a dit Buscà bagatges per transportar des de Barcelona a esta vila lo que sia necessari per la composició de dit orga. Y així mateix que li subministraran cavalcaduras per venir junt ab lo fuster a esta vila, aquell que dit Buscà anomenarà, tot a gastos de la mateixa.

Item que dits magnífichs regidors prometen donar habitació còmoda a dits Buscà y fuster en dita vila tot lo temps que hauran de estar en aquella per la composició de dit orga. [...]

**LLEIDA-Seu Vella. Inventari i descripció de l'antic orgue
d'Antoni Llorens (1624) que feu l'orguener Manuel Teixeira
entre el 19 i 24 de juliol de 1749 (extractes)⁷**

⁷ He omés la descripció de l'instrument de 1624 dels frares Antoni Llorens i Joan Olius per no ser l'objectiu principal d'aquest apèndix, com també la introducció històrica que relata Teixeira sobre la nació portuguesa.

ACL: Fàbrica. Caixa 47. Seu Vella i Nova. Inventaris. Obra. Benavent. Inventari del Seminari Conciliar de Lleida 1918.

Al Ilmo. Y Rdm. Cabildo. Relación del órgano de la Santa Iglesia Catedral de la Ciudad de Lérida hecha el año que se le perdió el sagrado respeto, que fue el de 1749. En 24 de juliol. Manuel Teixeira de Figueredo y Laínez.

Ilmo Sr.,

[Després de la introducció històrica sobre la seva nació]

Más parece que me aparto del asunto que debo seguir y explicar tomando la tarea de la historia que es ajena de mi negocio y presente urgencia, y dando un paso más atrás para poder adelantarme, vuelvo a promulgar que cuando salí de mi patria, fué bien ajeno del suceso lastimoso en que me veo revocado y es el de la expulsión y expolio de la Santa Iglesia Catedral de V.S.^a, porque mi marcha era vía recta a Roma a ciertos negocios y al de ascender allí al estado sacerdotal, más la estrella de los peregrinos que es la de la necesidad que a todos, más ahora, más después, nos estrella, me guió a la demora, en la detención (que es el coche de los pesados) en esta ilustrísima ciudad de Lérida (madre de la virtud de la caridad) en donde pisé sus humbrales el día siete de agosto de 1748 (día de mi devoto San Caetano). Y habiéndome presentado al Sr. Dr. Vicario General, me mandó recoger en el hospicio de los eclesiásticos, y como está junto al templo a donde V. Itma. tiene su residencia (por falta de su catedral), entré a oír los Divinos Oficios, y reparando con que el órgano estaba destemplado, hablé a su organista para que de mí informara a su Ilustrísima respondiéndome con mucha caridad que si yo me detuviese hasta pasar el octavario de Ntra. Sra., lograría lo que deseaba, en el servicio de V.S. determineme a hacerlo, y concluir con lo poco que alegraría mi buchaca. Y viéndome peorar en mi enfermedad, dije a mi flaqueza: “yo necesito almoína”, y valiéndome de mi necesidad, le mandé diciendo: “tú que no puedes llevame a espaldas”, y ejecutándolo en un todo, me metió a limosnero, componiendo de gracia el órgano de N. P. S. Francisco. Y aguardando que me diera crédito con el órgano de la catedral y afinar y expulsar su órgano, no fue como me lo pensé porque luego escribió a D. Antonio Casas (maestro insigne en mi facultad) para que luego viniese, porque si no, la araña portuguesa cogería la mosca del Cabildo. Luego obedeció Casas, y el órgano aunque mejoró de su achaque y con mejor acierto de aquel más perito y célebre en la facultad orgánica, y su experiencia le ha exaltado en las alas de la fama que legítimamente por sus singulares obras se merece. Más yo, de su diligencia, dí con las narices en tierra. Tan flaco que, aunque el golpe fue grande, como no tenía sangre que derramar, se convirtió en una melancólica contusión que me cubrió el corazón. Mucho lo sentí y más cuando supe que V.S. –con la franqueza que su generosidad acostumbra premiar a quien le sirve– le ayudó con diez doblones y el gasto con grandeza hecho a él y su hijo por 16 días que gastó en dicho ministerio que me venía tan bien el dicho remiendo que zurciría el abujero o rotura de mi miseria, y con facilidad no se conocería. Y como en mí no reina la ambición, no me pesaba el bien de mi compañero, si solo lo que me derribaba será mi mal y sin esperanza de curación. Por cuyo motivo, viéndome imposibilitado para mi marcha, mi estómago roto, mi faldiguera sin seso, mi ropa sin juicio, mi esperanza bolada, mi salud gastada, y mi necesidad viva, valiente y gorda, me ayudó (con poco interés) conponer el órgano de S. Juan, el que por estar in artículo mortis, su secreto rompido como se manifestó después en sus quebraduras, había sido desauiciado de otros doctores, sentenciándole por no cumplir como le tocaba, a fuego. No obstante acudí y todo se remedió como es notorio, y le compuse el lleno en las especies que hoy contiene. Y viendo que el órgano daba voces de alegría –y yo daba suspiros de pobreza– por eso imbertí con el de Sto. Domingo, fabriqué su secreto nuevo, y las flautas todas de fusta que tiene, mandándole hacer caja nueva, y el bien le hizo salir de madre, porque si antes cantaba perezoso y de mala gana, luego dió voces como un loco, cantando de suerte que en el coro dominaba a los padres y les aturde sus músicas (todo es notorio a V.S.). Luego quise proseguir mi marcha viendo mi estrella manifiesta, más detuviéronme para no hacerla los liadosos devotos de San Juan, eligiendo su venerable comunidad a su beneficiado José Abadía, y la parroquia a sus obreros, el Dr. D. Pauto Elías, D. José Pucurull y José Blanco a fin de añadir a su órgano secreto nuevo con nuevos registros de cañutería y linda. Y estando trabajando en su fábrica, acompañaba a V. Itma en el santo, justo y laudable sentimiento de la fatal ruina de la desolación de su Santo Templo Catedral que la aplican para cuarteles y almacenes militares, cuando los demás cuarteles que hay, por Baco, se pueden allugar, y con necesidad alguno repararles sus ruinas. No sé de donde dimana, Sr. el año presente hasta para Dios y sus Santos es climatérico en el castillo, siendo el de la incarnación y nascimiento de N. Sr. Jesuxto, el de 1749 del pontificado de N. SS. P. Benedicto 14, el 10. del reinado de muy católico monarca lusitano don Juan el 50, el 42. Y el 3 del reynado del muy ínclito

monarca don Fernando el sexto, rey de España, yerno de mi rey y señor La Mag. Portuguesa, siendo obispo de Lérida y de su Santa Iglesia fatal y profanada de caballerías que pasean su sagrado cargadas de materiales para las obras militares, el Ilmo. Señor D. Gregorio Galindo a quién la desgracia ha puesto en el gremio de la viudez por hallarse muerta para el Divino Culto su amada y querida esposa, y siendo comisionados por V.S. para el aprovechamiento y salvación de las alajas sagradas y eclesiásticas de dicha Santa Iglesia para que no llegue el caso de ser profanado lo precioso del Divino Culto en el violento desamparo y forzosa ausencia del muy Ilmo. católico, venerable, docto y piadoso Capítulo, los muy Ilmos señores doctores don Caetano Planella, don Antonio Molas, penitenciario, don Ramón Marañoso y don Isidoro Mallada Depuyol, canónigos prebendados de dicha Santa Iglesia, a quien la pena y el sentimiento le han hecho lamentar clamando y jimiento amargamente. Y como la divina tortolilla, en la pérdida de su amado esposo con fúnebres plangidos y tiernas demostraciones de ansiosos sentimientos profirían “O vos omnes qui transitas per viam, attendite et videte si est dolor sicut dolor meus”. Y como dichos señores comisionados por cierta inspiración supiesen que yo los ayudaba en el cántico de sus lamentaciones, también quisieron honrarme para que le ayudase en el trabajo y en el servicio de V. Itma. S^a, empleándome y repartiéndome la parte que me correspondía por mi noble facultad orgánica mandándome que reconociese su órgano y le recogiese con el mayor aprovechamiento los fragmentos de aquella grande fábrica. Y registrándole, le hallé con grande sentimiento y sin alientos incapaz de proseguir en caso tan opaco la melodía de sus bien ordenadas flautas. Y preguntándole mudamente de qué se quejaba, parece que no puedo respirar “quia ventus est via mea” me decía mirando para sus manchas y conductos o venas de aquel cuerpo orgánico que estaban entorpecidas y llenas de los pestíferos humores del tiempo, el que con su malicia le constituyó solo forma cadavérico. Y en la concordancia muda de sus orgánicos instrumentos fabricados el año 1624 por los reverendos PP. Menores fray Antonio Llorens, natural de Arveca, y fray Juan Olías, natural de Espluga de Francolí, ambos sacerdotes y confesores del orden de N. Seráfico P. S. Francisco, en cuya fábrica gastaron dos años y ocho días, puse con desvelo cuidadoso la más perspicaz atención y formal diligencia en el reconocimiento del estado de este macrocosmos abreviado para cumplir con exactitud el inviolable mandato de dichos señores por haberme dicho que otro de mi familia había propalado en cierto tiempo que no se podía aprovechar de el cosa alguna. Y comencé mi incumbencia el día tres de este presente mes de julio acabándole de recoger en nueve cajones el día 19 en que se concluyó la disposición de su archivanza en la botica de la Panera de V.S., a donde se hallan en custodia otras alajas de la arruinada Iglesia Catedral hasta que la Divina Providencia suspenda y recoja el látigo de su justicia y alce la mano de su Divina y Justísima ira, mandando a su Divina Misericordia que coloque en su santísima casa con toda siguranza para siglos venideros, otra vez en su lugar, todas las alajas de su adorno.

Así lo permita su Divina Magestad y que sea en vida de los señores individuos de ese nobilísimo e ilustrísimo Capítulo para que todos juntos canten el Te Deum al son de su órgano con alegres y dulces melodías. Amen.

[A partir d'aquí comença l'inventari de l'antic orgue.]

VILA-SECA, 1 de febrer de 1750

Contracte d'Antoni Cases i Josep Cases i Soler per a construir un nou orgue a la parròquia.
AHT: Fons Notarial de Reus. Francesc Barreter (caixa 309), f. 43r.

Noverint universi: que nosaltres, Joseph Bertran, Esteve Granell, Joan Pau Santís, Joseph Forcades, Esteve Magrinya, y Francisco Toda, regidors actuals en lo present y corrent any de la vila de Vilaseca del camp y archiebisbat de Tarragona, precehint ajuntament ab la assistència del magnífich Joan Pau Solanes, batlle de la referida vila per lo infrascrit efecte ab la deguda solemnitat se tingué en la casa de dit comú, y tocat en lo Llibre dels Ayuntaments, en lo qual altres y semblants cosas y negocis de dit comú se acostuman a tocar al qual se fa la deguda relació, per lo que en dits respectius noms diem que otorgam e concentim a Anton Casas y Joseph Casas, pare y fill organers de la vila de Reus de dits camp y archiebisbat assí presents, la obra del orga que los referits pare y fill deuen fabricar en la iglesia parrochial de la present vila de Vila-seca y ab los pactes y obligacions y condicions contenguts que són del thenor següent.

Primo se deu fer un registre de flautat de catorze palms entonació, los quatre baixos de fusta tapats y los restants de metall quals se han de dividir ab castells a la cara los que convingan y los restants dins del segret. Constarà dit registre de canyos quaranta y sinch.

2º Se deu fer altre registre de flautat violó tapat entonació de catorse palms, la octava baixa de fusta y las restants de metall canyos quaranta y sinch.

3º Se deu fer un registre de octava, tot de metall. Canyos quaranta y sinch.

4º Se a de fer un registre de quinzena, tot de metall. Canyos quaranta y sinch.

5º Se ha de fer altre registre de tolozana tres flautas per tecla, la guia en dinovena, tot de metall. Canyos cent trenta y sinch.

6º Se a de fer un registre de ple, quatre canyos per tecla tot de metall. Canyos cent vuitanta.

7º Se ha de fer altre registre de simbalet, tres flautas per tecla, tot de metall. Canyos cent trenta y sinch.

8º Se ha de fer un registre nazart en dotzena, tot de metall. Canyos quaranta y sinch.

9º Se ha de fer altre registre de nasart en quinzena, tot de metall. Canyos quaranta y sinch.

Xº Se ha de fer altre registre de nazart en disetena, tot de metall. Canyos quaranta y sinch.

XI Se ha de fer un registre de corneta magna partit de mà dreta, set canyos per tecla, ab son segret apart ab conductos de metall col·locat en alt y detrás del flautat de catorse palms, tot de metall. Canyos cent sexanta y vuit.

XII Se ha de fer un registre de trompas reals de catorse palms, las que se han de col·locar ab la mayor llibertat per a que se pugan templar ab sas llenguas, canals y demás aderents, totes de metall. Trompas quaranta y sinch.

13 Se ha de fer altre registre de baixons partit de mà esquerra ab sas llenguas, canals y demás aderents, tots de metall. Baixons vint-y-un.

14 Se ha de fer altre registre de clarins, ab sas llenguas, canals y demás aderents, tots de metall. Clarins vint-y-quatre.

Los dos sobredits registres de baixons, y clarins se han de col·locar enfront lo secret, sobre lo asiento del organista.

Se han de fer vuyt flautas de fusta de catorze palms. Y si lo lloch o permet, se faran de vint-y-vuit palms. Ditas han de tenir son segret de part, peannes, molinillos y demás aderents. Són vuit.

Se ha de fer un segret ab quaranta y sinch canals per tots los referits registres ab sas tapes, registres y demás aderents, los arbres y demás per dits registres han de ser de ferro.

Se ha de fer una mancha de la mateixa grandària que las dos se encontran en la cadireta que existeix en la referida yglésia.

Se a de fer un teclat de boix ab quaranta-sinch teclas, los substitinidos y bemolls de perera, nats de negre, ab sas verguillas y demás nessesari.

Ecos y contraecos.

Primo se a de fer un registre de clarins en violins qual té de estar dins una caixa ab sa tromoya al peu per a fer dits ecos de contraecos, tots de metall. Són clarins vint-y-quatre.

2º Se ha de fer un registre de flautat violó tapat, entonació de catorze palms, tot de fusta. Dit registre servirà per acompanyament dels expressats violins, y constarà de flautes quaranta y sinch.

Se ha de fer un segret per los dits registres ab sas tapes, registres y demás nessesari.

Se ha de fer un teclat de la mateixa conformitat que lo sobredit que servirà per dits ecos.

Se ha de fer un registre de temblant.

Las dos manxas que se encontran en la cadireta de dita yglésia quedan a favor de dit emplantari las quals serviran per lo expressat orga junt ab la nova que se fabricarà. Lo estany se encontrarà en dita caderita [sic] lo deu rèbrer lo dit emplantari al pes de son just valor y lo pendrà en compensació a la última paga.

Ytem tinga la obligació lo comú de la present vila en haver-li de donar los bagatges per hanar a buscar la obra y lo demás nessesari en la vila de Reus, e així mateix fer-li lo gasto mentres se plantarà la dita orga y donar-li la assistència de casa, carbó, llum y assistència de manxador per afinar dit orga.

Y que dit orgue dega ser visurat per dos personas elegidores per dit comú.

E ab dits pactes, condicions y obligacions prescritas y no sens aquells ni aquellas en dit respectes noms concedim y otorgam als dits pare y fill Casas la obra de dit orga llargament de sobre expressada. Promettent cumplir tot lo estipulat y declarat en ella.

Lo preu de dita obra és mil y tres-centas lliuras moneda barcelonesa las que prometen pagar lo dit comú y los en dit ofici successors, és a saber, cent lliures a rèbrer de Joseph Ferrando y Oller, pagès de

dita vila, so és sinquantia lliures per lo dia de Sant Miquel de 7bre prop vinent, y sinquantia lliures així mateix per lo die de Nadal també pròxim vinent, de las quals se li'n farà consigna; cent y deu lliures setze sous y vuit diners a rebre de Ramon Magrinyà, pagès de dita vila, per tot lo més de mars primer vinent, de las quals així mateix se li'n farà consigna; cent vuitanta lliures a rebre de Joan Antoni Rius, també pagès de dita vila, per tot lo més de mars també proximit vinent; dos centas sinquantia y nou lliures tres sous y quatre diners a rebre de Anton Roig, albeytar de la present vila, per lo die de St Miquel de 7bre prop vinent de las quals partidas se li farà consigna; y las restants sis-centas y sinquantia lliuras a compliment de mil y tres-centas lliures. Las prometen pagar ab esta forma: tres-centas vint-y-sinch lliures per lo die y festa de Sant Miquel de 7bre de mil set-cents sinquantia y un; y tres-centas vint-y-sinch lliures lo die y festa de Sant Esteve a tres de agost del any mil set-cents sinquantia y dos que serà concludida la dita obra de orga, obligant per dit efecte tots los bens y emoluments de dit comú no emperò los seus propis per tractar en este particular dependència alguna pròpria, renunciant a qualsevol lley, dret, ús y costum que valer y ajudar en dits respecte noms los puga.

Y concecuentiment, los precitats Anton Casas y Joseph Casas, pare y fill, concessionaris predits, acceptan la dita obra dalt explicada per lo mencionat preu de mil y tres-centas lliures moneda barcelonesa y demés a ells de sobre promès [...].

Feta fonch esta publ. escritura en dita vila de Vilaseca al primer dia del més de febrer any de la N^o del S^r de mil set-cents sinquantia [...].

Anton Cases, artífice de orgues
Joseph Cases, organer

LA POBLA DE CÉRVOLES, 11 de maig de 1750

Pactes entre Josep Cabrer i la universitat de la Poble de Cérvoles pel finançament de les obres de construcció de l'orgue, el rellotge del campanar i altres.

AHL: Fons Notarial del Vilosell. Francesc Lletget, *Manuale omnium instrumentorum, demptii capitulis et testamentis* 1749-1752 (1285), 11 de maig.

In Dei nomine Noverint Universi.

Que sobre lo ajust y conveni acerca de fer-se un orgue y rellotge en la iglésia parrochial de la Poble de Cérvoles y alçar las teuladas de las capellas de la part del fossà a que mira al Velusell [el Vilosell] fins al igual de la teulada del cos de dita iglésia a fi de conduir la aygua en una canal per que ditas capellas no sian raumàtigas, són estats pactats, jurats y firmats los capítols y pactes següents entre lo señor Joseph Cabrer, familiar del Sant Ofici de una part, y los magnífichs Joan Domenech, batlle, Antoni Domènech, regidor decano, y Pere Català, regidor segon, congregats en ajuntament, en la vicaria de dit poble en presència del notari y testimonis infrascrits de altra part.

Primerament lo dit señor Joseph Cabrer promet y se obliga a pagar de sos bens propis la meytat del valor y preu tant del orgue com del rellotge.

Item dit señor Joseph Cabrer, luego que lo orgue estiga acabat y plantat per que en dit poble y haje organiste suficiente y hàbil per a tocar-lo y regir-lo, promet y se obliga des de vuy per les hores sobre ell y sos bens augmentar lo salari del mestre de minyons, qui haurà de regir dit orgue, en vuyt-centas lliuras de propietat y quaranta lliuras de pensió annual las quals promet que donarà en diners per a esmerçar-los en renda o ab renda ja creada, lo que dit orgue estiga plantat.

Item dit señor Joseph Cabrer, per que dit orgue –per falta de manxedó non pogués tocar– promet y se obliga loego que estiga parat donar cent lliuras en propietat, sinch lliuras de pensió de renda ja creada per lo salari del manxedó.

Item dit señor Joseph Cabrer loego que lo rellotge estiga plantat per que may deixia de anar per falta de qui cuyde de dit rellotge, promet y se obliga a donar cent lliuras en propietat per esmerçar un lloch seglar o sinch lliuras de pensió de renda ja creada per salari de aquell que cuydarà de fer anar lo rellotge.

Item del señor Joseph Cabrer promet y se obliga pagar las mans dels mestres que faran la obra de pujar las teuladas de las capellas fins al igual de la teulada del cor de la iglésia perque la aygua no danyia a dita Iglesia.

Item per quant lo Molt Illustre Dr Fran^{co} Navés, canonge de la Sta Iglésia Cathedral de Lleyda, en son últim y vàlido testament disposà, ordenà y llegà que sempre y quant en la iglésia parrochial de la Poble

de Cérvolos se fes orgue, son hereu degués donar a dit poble, eo a la iglésia a costa de dit orgue cent lliuras mon. Barc^{sa} és pactat y convingut entre ditas dos parts que dit llegat de dit Señor Canonge a igual benefici y favor de dit señor Joseph Cabrer y del comú, de singulars personas de la Pobla de Cérvolos.

Item per quant la altra meytat del preu o valor del orgue y del rellotge que los dits batlle y regidors prometen y se obligan a pagar de dita universitat consisteix en almoynas y ofertes dels particulars de dit poble, y no es fàcil que dits particulars entreguen de una vegada cada qual sa respectiva oferta, que tinguen tres anys de temps per a donar-o ab tres iguals pagues las quals ofertes o almoynas, que començarà la primera per la cullita de espiga del present y corrent any 1750, se degan entregar al dit señor Joseph Cabrer que no sols pagarà la seva part eo meytat que ha promès sinó que també acabadas ditas obras de orgue y rellotge, donarà total satisfació als respectives oficials, y on atenció de la oferta de dit señor Joseph Cabrer, per que lo cobrar las ofertes dels particulars del modo sobredit podria causar alguna molèstia a dits señor Cabrer, los dits batlle y regidors en dit nom prometen posar un col·lector per replegar ditas ofertes las quals recullidas cada respective any dels tres immediats següents, que finiran lo any 1752 a la cullita de espiga, dega dit col·lector assenyalat entregar-o a dits señor Joseph Cabrer del modo y forma ho haurà rebut dels particulars.

Item los dits batlle y regidors en nom de dita universitat prometen que si las almoynas y ofertes dels particulars no bastan per la meytat del valor o del preu de las ditas dos obras de orgue y rellotge, de bens propis del comú rafaran y satisfaran fins al total compliment de la meytat del valor del orgue y rellotge.

Item prometen dits mag^{chs} natlle y regidors, que contribuiran en donar tots los bagatjes que sien necessaris per lo transport de ditas obras, y sos respectius oficials.

Item que donaran als respective oficials habitació de casa per lo temps hauran de plantar sas obras, subministrant-los llits, llenya, plats y escudellas, y dona per a guisar-los lo menjar.

Item que per alçar las tauladas de las capellas donaran los manobras a peu de obra y manobres, y la justa per las vestidas, y lo demás que sia necessari per dita obra [...].

80

MONTBLANC, 4 d'agost de 1750

Contracte d'Antoni Boscà sobre la renovació i ampliació de l'orgue de la parròquia.

ACCB: Fons Notarial de Montblanc. Jeroni Alba i de Foraster (volum 1748-1750, núm. 3257.1), f. 175v.

Anton Boscà, mestre de fer orgas en la ciutat de Barcelona domiciliat. per firma vàlida y solemne stipulació en virtut del jurament avall escrit, de son grat y certa sciencia convé y en bona fe promet als magnífichs Joseph Bellver y Pujol, Gerònim Albà, notari avall escrit, Francisco Molins, Phelip Basil, Francisco Sabater y Pau Castellà, regidors de la present vila de Montblanch, archebisbat de Tarragona, assí presents, que farà y fabricarà lo orga gran en la parroquial iglésia de dita vila y afinarà la cadireta y tot lo demás contingut ab los pactes en la capitulació per lo dit efecte feta la qual és del thenor següent.

Capitulació del orga per la parroquial iglésia de Montblanch

1. Registre la cara de catorse palms entonació. Conté en flautas totas de estany fi	45
2. Registre la octava. Conté en flautas totas de estany	45
3. Registre quinsena llarga. Conté en flautas totas de estany	45
4. Registre dinovena y vint-i-dosena llarga. Conté en flautas totas de estany	90
5. Registre la corona de sinch flautas per tecla, menos la primera octava que ha de ser de quatre. Conté en flautas totas de estany	217
6. Registre alemaña de quatre flautas per tecla, menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautas totas de estany	172
7. Registre simbalet de tres flautas per tecla. Conté en flautas totas de estany	135
8. Registre de fusta de catorse palms entonació, las vint més grossas de melis de Tortosa, y las vint-y-sinch més xicas de roure de Flandes, dit mitg registre és a la imitació de la flauta travecera. Conté en flautas totas de fusta	45
9. Registre corneta magna de set flautas per tecla, del cesolfaut del mitg amunt ab son secret y portavens apart. Conté en flautas totes de estany	175

10. Registre dotsena nasart, las quatre més grossas tapadas. Conté en flautas totas de estany 45
11. Registre quinsena nasart, las duas més grossas tapadas. Conté en flautas totas de estany 45
12. Registre disetena nasart. Conté en flautas totas de estany 45
13. Registre trompetas reals de catorse palms entonació. Conté en trompetas totas de estany 45
14. Mitg registre de baxó. Conté en vint, tots de estany 20
15. Altre mitg registre de baxó. Conté en vint, tots de estany. Tots dos mitgs registres per la mà esquerra són 20
16. Mitg registre de clarí clar. Conté en vint-y-sinch, tots de estany dits per mà dreta, són 25
17. Mitg registre de clarí de campana. Conté en vint-y-sinch, tots de estany per mà dreta, són 25
18. Lo temblant.
19. Se han de fer vuyt contras de entonació vint-y-vuit palms, ab vuit respostas entonació sis palms, ab son secret apart, són flautas totes de melis de Tortosa 16

Item se ha de fer lo secret de quaranta-sinch canals de alba blanch.

Item lo teclat [pels ecos?] ha de ser de os y las teclas negras de xacaranda.

Item se ha de fer un secret per los ecos de vint-y-sinch canals per posar los tres registres següents.

20. Primo corneta magna de sinch flautas per tecla. Conté en flautas totas de estany 125

21. Item registre clarí de campana o violins. Conté en flautas totas de estany 25

22. Item registre tapadillo de catorse palms entonació. Conté en flautas totas de estany 25

Item se han de fer quatre manxas novas de la forma major per preu de dotse doblas.

Item se han de fer las canals se necessitan, los peus de las flautas de estany per ser més convenient, seran de estany comú, y axís mateix, varillas, molinets y bastons de registre, tot de fusta, y lo demás sia necessari com demana y se practica en lo art.

Item que en cas que en la caixa del orga y haze alguna cosa que adobar, tinga obligació lo factor de fer-ho a sas costas.

Lo comú de la present vila no tindrà obligació de donar més que los permodos se necessitaran per fortificar lo orga, y tot lo que sia obra de mestre de cases, quedant tot lo demás a càrrech del factor. Y si la vila resol fer-la sobre la porta, deurà fer tota la obra de fusta a sas costas.

Item lo factor tindrà obligació de afinar la cadireta y adobar o soldar algunas flautas que se encontran foradades y tot lo demás que en ella se oferesca adobar.

Item dit Anton Boscà promet fer tot lo sobredit per lo preu de mil set-centas lliuras, pagadoras tres-centas lo dia de N^a S^{ra} de setembre prop vinent, y despues dos-centas quiscun any en semblant dia, fins sien pagadas totas las ditas mil set-centas lliuras, vist y regonegut lo dit orga per dos personas elegidoras per lo Ajuntament.

Item promet dit Anton Boscà tenir construït y plantat en tota forma lo sobredit orga per lo dia de Corpus de l'any mil set-cents cinquanta-dos, y axí mateix afinar-lo despues dins lo espay y termini de un any o dos anys, conforme millor aparexerà al magnífich ajuntament, y en dita ocasió esmenarà y compondrà si cosa se encontra que ne necessitia [...].

81

JUNEDA, 11 de gener de 1751

Contracte d'Antoni Cases per a construir un nou orgue a la parroquial.

AHL: Fons Notarial d'Arbeca. Pere Trueta i Padrol, *Manuale omnes contractus et scripturas* 1751 (42), f.13r.

Die XI january MDCCLI in villa de Juneda Ilerde. Dioc.

[...]

Primo, dit Antoni Cases convé y en bona fee promet als dits señors regidors y sos successors en dit ofici, fer y fabricar en la parroquial iglésia de dita vila de Juneda un orgue, lo projecte del qual conste dels registres següents.

P^{mo} haurà en dit orgue un flautat de catorsena per entonació, tot de estany, qual se ha de dividir las que convingan a la prespectiva de dit orga y constarà de flautas coranta-sinch.

Item posarà altre registre de flautat violó, los vuit o nou baixos de fusta tapats y los restants de metall. Flautas coranta-sinch.

Im posarà altre registre de vuitena de la cara. Flautas coranta-sinch.

Im farà y posarà altre registre de quinsena. Flautas coranta-sinch.

Im posarà altre registre de quinsena dos flautas per tecla, ut sol. Flautas noranta.

Im posarà altre registre de tolesana tres flautas per tecla, la guia en dinovena, ut fa la. Flautas cent trenta-sinch.

Im posarà altre registre de ple quatre flautas per tecla, ut sol fa sol. Flautas cent vuitanta.

Im posarà altre registre de símbala quatre flautas per tecla. Flautas cent vuitanta.

Im posarà altre registre de nasart en dotsena. Flautas coranta-sinch.

Im constarà de altre registre de nasart en quinsena. Flautas coranta-sinch.

Im constarà de altre registre de nasart en disetena. Flautas coranta-sinch.

Im constarà de altre registre de corneta magna set flautas per tecla partida de mà dreta ab son secret apart posat en alt ab vint-y-quatre conductos per a conduir lo aire en dit registre. Flautas cent sexanta-vuit.

Im constarà de altre registre de clarins clars, partit de mà dreta. Clarins vint-y-quatre.

Im constarà de altre registre de clarins de campana, partit també de mà dreta. Clarins vint-y-quatre.

Im constarà de altre registre de baixons, partit de mà esquerra. Baixons vint-y-un.

Im constarà de altre registre [clarins] en quinsena, partit de mà esquerra. Clarins vint-y-un.

Im constarà altre registre de trompetas reals enter. Trompetas corants-sinch.

Im constarà de vuit contras de vint-y-vuit palms entonació ab son secret apart y cañas, molinillos y demés necessari. Contras vuit.

Im constarà de quatre manxas corresponents a dit orgue.

Im constarà de un secret nou per a col·locar tota la referida música ab sas tapas, registres y demés necessari.

[Ecos]

Im constarà de un flautat violó com lo sobredit del orgue. Flautas coranta-sinch.

Im constarà de altre registre de clarins dit de violins, partit de mà dreta, qual se ha de posar dins una caixa ab lo comú, tramoya al peu per fer lo eco y contraeco. Clarins vint-y-quatre.

Im farà un secret per a col·locar los dos sobredits registres.

Im ferà dos teclats cuberts de os, ço és, las teclas blancas y tot lo necessari per dit orgue menor que està queda a càrrech dels señors regidors així com lo que toca a fer al mestre de cases.

Im vol la facultat lo fabricant per si voldrà añadir algun registre com sie ab conveni dels señors regidors que se li pagui a est a demés de lo que se li oferirà per tot lo sobredit.

Im tots los registres, menos los que componen lo ple, se han de partir.

Item dit señor Cases obliga en donar tota la obra visurada y regoneguda per las personas ben vistas als dits señors regidors.

Item que los señors regidors seran de dita vila de Juneda se obligan a costas del comú en transportar la obra composta per fabricar dit orgue des de dita vila de Reus a la vila de Juneda y col·locada que sia en dita vila també se obliga dit comú en fer lo gasto y donar tot lo necessari al dit señor Cases per a plantar la dita obra y a més en subministrar al dit señor Cases justa necessària per a col·locar dita obra, y també en donar-li carbó y llum y manxador per a afinar dita obra.

Item prometen dits señors regidors que per lo cost de fabricar lo referit orgue donaran y pagaran al dit señor Cases en preu y satisfació en fer de tot lo citat orgue mil y sinch-centes lliuras y que las hi pagaran ab esta forma: dos-centas lliuras contants después de la firma del contracte, cent lliures per lo dia disset de janer del any pròxim vinent de mil set-cents cinquanta-dos, altrás cent lliures tambe per [?] juliol del mateix any mil set-cents cinquanta-dos, y tres-centas y vint que fant la quantia de set-centas y vint que en lo referit termini de tres anys prometan pagar-li ab assignació y consigna que fan al dit señor Cases dels preus dels arrendaments dels molins farien de la expressada vila de Juneda, quals preus haurà de rèbrer dit señor Cases dels arrendataris dels citats molins que són Anton Balaguer, mestre de

casas, y Joan A., residents en Ilerda, ab las pagas, modo y formas queda contingut en lo acte del citat arrendament que para en poder del Dr. Anton Poucurull, notari públic de dita ciutat de Lleida.

Item que dit señor Cases tinga obligació que per lo referit més de juliol del citat any mil set-cents cinquanta-dos de posar nou registres y aquestos ja tocar. Y al ser finits los tres anys dins dit termini, haurà dit señor Cases de tenir cobradas ditas set-centas y vint lliuras i tinga obligació dit señor Cases de haver ja posat tot lo orgue ab tots los registres menos las trompetas reals y ecos. Y las restants set-centas vuitanta lliuras, a cumpliment de ditas mil sinch-centas que és lo enter valor del referit orgue y someten dits señors regidors satisfacer-las al dit señor Cases ab tres iguals pagas comensant a fer la primera paga per tot lo més de juliol de mil set-cents cinquanta-sinch y així los dos anys consecutius en semblant diada. Y satisfetas ditas tres pagas, té obligació dit señor Cases de haver posat o posar ditas trompetas reals y ecos [...].

82

TESTAMENT DE JOSEP BOSCÀ i ESPANYA, 14 de desembre de 1751

AHPB: Notari Ignasi Babot i de Juliol de Barcelona (1044/1), f. 1r.

Die XIV mensis desembris anno a Natt^e Domini MDCCLI Barcelone

En nom de Déu nostre Señor sie. Amen.

Jo, Joseph Buscà y España, mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona, fill legítim y natural de Joseph Buscà, també mestre de fer orgas ciutadà de Barcelona, y de Elena Buscà y España, cònjuges defunts, detingut en lo llit de malaltia corporal de que temo morir, estant emperò en mon enteniment, sana memòria y ferma paraula, fas lo present mon testament, última y derrera voluntat mia, en y ab lo qual elegesch en marmessors y del present testament executors a Rosa Buscà y Juyol, caríssima muller mia, a Anton Buscà y Joseph Buscà, germans meus, y als reverents doctors Narcís Colomer y Domingo Rojas, preveres y beneficiats de la Santa Iglésia Cathedral de la present ciutat, als quals y a la major part de ells dono ple poder de cumplir y executar la present mia testamentària disposició segons que per mi trobaran disposat.

Primerament y avant de totas cosas, vull y man que tots los deutes que en lo die de la mia mort jo deixaré y totas las injúrias a restitució de las quals jo seré tingut y obligat, sian pagats y satisfetas de mos béns, segons de ells y ellas millor podrà constar per testimonis, albarans o altres espècies de legítimas provas, sens figura ni estrèpit de judici, la sola veritat del fet atesa y conciderada.

Elegesch la sepultura al meu cos fahedora en la Iglésia Cathedral de la present ciutat y si pot ser en lo vas de la confraria dels fusters per lo que sie demanat als proms de dita confraria donen lo permís la qual sepultura vull sem sie feta de Nostra Señora ab dos covens y quatre atxas.

Item vull que per repòs de la mia ànima y de la de mos pares y de altres per qui tinch obligació de pregar a Déu Nostre Señor sian fetas, dir y celebrar cent missas de caritat, sis sous quiscuna, so és, vint-y-cinch en dita Iglésia Cathedral ahont serà enterrat mon cadàver, vint-y-cinch en la iglésia parroquial de Nostra Señora del Pi y las restants cinquanta celebradoras per los dits reverents doctors Narcís Colomer y Domingo Rojas, mos marmessors.

Item declaro que al dit reverent doctor Narcís Colomer li estich divent dos-centas vint-y-sis lliuras moneda Bar^{sa}, las que vull y mano se li sian pagadas y satisfetas de mos bens.

Item declaro que Pere Vilella, comerciant de la present ciutat vuy difunt, me està divent la quantitat de deu doblas valents, cinquanta y sis lliuras moneda Bar^{sa}, per tantas li'n entreguí ab diners de que ne tinch en mon poder un paper firmat de sa pròpria mà la qual quantitat vull se'm sie satisfeta y aplicada a ma universal heretat y bens.

Item declaro que los molt reverents pare prior y comunitat de religiosos de Santa Mònica, orde de Agustinos Descalsos de la present ciutat, me estan divent la quantitat de cent cinquanta lliuras moneda Bar^{sa} que és lo reliquo de la quantitat me havian de donar y de que quedà ajustada la obra de la orga fiu y que quedà possada en la iglésia de son monastir, la qual quantitat vull axí mateix se'm sie satisfeta y aplicada a dita ma universal heretat, ab lo ben entès que segons lo paper de ajust de la dita orga, deu ésser esta regoneguda y tot lo que per ma part se haurà de satisfacer per dita regoneixensa, vull sie pagat y satisfet a qui dega cobrar-ho.

Item vull y man que del que resultarà de mos bens sie entregada al reverent pare Joseph Bertran de la Compañia de Jesus, la quantitat de diner que ell dirà per la disposició que jo –de paraula– li tinch

recomenada, sens que de assò ne hage de donar compte ni rahó a persona alguna per la molta confiança que de ell fas.

En tots los altres emperò bens meus, mobles e immobles, haguts y per haver, noms, veus, drets, forsas y accions mias universals que a mi me pertañen y pertañer pujan ara o en lo esdevenidor, en qualsevol part del mont que sie, deix y atorg, y a mi hereu universal fas e instituese a Déu Nostre Señor y a la mia ànima en esta forma: que després de la mia mort sien tots mos bens continuats en inventari y dels mobles sien per dit reverent doctor Narcís Colomer, o en son defecte per lo dit reverent doctor Domingo Rojas, marmessors meus, per la molta confiança que de cada un de ells fos donada y entregada a dita Rosa Buscà y Juyol, muller mia, aquella part o porció que a ells ben vista los sia per sa desència y parament de casa y tots los demás bens mobles que quedaran com y també los immobles sien venuts en encant públich al més donant y del que resultarà de dits bens sie donada per dit reverent doctor Narcís Colomer, a bé per lo dit reverent doctor Domingo Rojas a la sobredita Rosa, muller mia, aquella quantitat que a ells ben vista los serà a més del que a ella li toca de mos bens per rahó de son dot y creix, segons los capítols matrimonials entre ella y mi firmats al temps del contracte de nostre matrimoni, la qual quantitat vull li servezca de llegat que ab lo present li'n fas. Y del demás que us resultarà de mos bens vull que per los dits reverents doctor Narcís Colomer y Domingo Rojas, en la matexa forma que dalt tinch dit sien fetas aquellas pias obras, fundacions, sufragis y demás que a ells ben vistas las sia, y millor apareixerà per salut y repòs de la mia ànima y per la molta confiança que da cada hu de ells fas y penso miraran per lo bé de ma ànima, deixant-ho tota sa bona direcció.

Revocant, cessant y anul·lant ab lo present meu últim testament, última y darrera voluntat mia, tots y qualsevols altres testaments, codicils, donacions, per causa de mort o altres espècies de últimas voluntats que fins lo die present jo tinch fets o fetas, en poder de qualsevol notari, encara que en aquells o aquelles hagués possat qualsevols paraulas derogatòrias de que ab lo present hagués de fer expressa menció pues de ells y ellas me penedesch y vull que lo present a tots los altres prevalega.

E aquesta és la mia última voluntat la qual vull que valga y valer puga per testament, codicil o altre espècie de última voluntat que millor de dret, valer y tenir puga, de la qual mia testamentària disposició, lo òbit meu seguit vull ne sian fetas y dictadas y donadas tantas còpies quantas demanadas de seran per los hereus llegataris o altres de qui sie interès.

Fet y firmat fonch lo present meu testament, última y darrera voluntat mia, en lo quarto de ma casa pròpria, situada en lo carrer del Carme als dinou de desembre any de la Nativitat del Señor de mil set-cents cinquanta-hu.

Senyal de mi, Joseph Buscà testador predit, qui lo present meu testament y darrera voluntat mia, lloho, approbo, ratifico y confirmo.

Testimonis cridats y per boca de dit testador pregats, a la firma de son testament són Joseph Rodés, argenter de la present ciutat, y Ramon Juyol, jove argenter de la mateixa ciutat.

Postea veri die XXIII eorundem mensis etanni mortuo dicto testatore et ejus cadavere ecclesiastica sepultura tradito ad instanciam Rosa Buscà et Juyol vidua, prasens testamentum lectum et publicatum fuit per me Not^m infrascriptum Juxta ejus tenorem = Prasentibus pro testibus Josepho Rodés argentario et Raymundo Juyol juveni argentario Barne comorantibus.

INVENTARI D'OBJECTES DE JOSEP BOSCÀ i ESPANYA⁸, 10 de gener de 1752

AHPB: Notari Ignasi Babot i de Juliol de Barcelona (1044/1), f. 57v.

Die decima mensis januarii anno a Natt Domini millesimo septingesimo quinquagesimo secundo Barne.

Primo una casa situada en lo carrer del Carme pròpria de dit difunt que tenia y pocehia per sa justa y legítims títols dins la qual se ha trobat lo següent.

En la entrada de dita casa.

Primo quatre banchs de fuster y diferents flautas de fusta, secrets de orga y altre fusta per treballar de son offici.

⁸ Destaquem només els objectes que puguin interessar per la temàtica de la tesi.

It dos baralets de ferro.

En un seller que és prop de la escala.

Primo diferents flautas de estany entre mitjanas y petites.

It una porció de estany, part en barra sens obrar y part en planxa, y algunas flautas talladas sens acabar.

En lo obrador.

Primo una porció de flautas de estany vellas que són del orga vell del convent de Santa Catharina màrtir de la present ciutat.

It tres caxas de fusta usadas per tenir obras de son offici.

It una arquimessa vella per tenir diferents eynas de son offici.

It dos taulas de fusta usadas.

It dos guitarras usadas.

It un violí usat.

It dos banchs de respallera usats.

It diferents instruments y ferramenta per treballar de son offici.

It dos llibres en foleo de música y alguns llibres petits.

It tres manxas.

En lo quarto segon de la part del carrer.

Primo diferents flautas de fusta per orga, part vellas y part novas.

It una camilla de fusta molt dolenta.

It diferents trossos de fusta vella.

It un banch de espallera de fusta molt vell.

En la porxada de dita casa.

Primo tres banchs de fusta, per fondrer lo estany, per las planxas.

It quatre cassolas, y una olla de ferro per fòndrer lo estany, y una llosa y escombradora, tot de ferro usat.

It la quantitat de setze lliures resultants de las conduptas de la orga major de la Santa Iglésia Cathedral de esta ciutat, de la capella de Santa Eulària, de la orga de la capella ma Señora de la Concepció de dita iglésia, de la orga de la iglésia parroquial de Sant Cugat del Rech de dita esta ciutat.

It lo crèdit de cent cinquanta lliuras resultants del preufet de la orga de la iglésia del convent de Santa Mònica de la present ciutat, de la quantitat que resultarà líquida, després de feta la visura de dita orga [...].

**TAXACIÓ I REPARTIMENT D'OBJECTES DE
JOSEP BOSCÀ i ESPANYA⁹, 8 i 9 de març de 1752**

AHPB: Notari Ignasi Babot i de Juliol de Barcelona (1044/1), f. 60r.

Die octava mensis marty anno a Natt Domini millmo septigmo quinquagmo secundo Barna [...].

It a Anton Buscà, mestre de fer orgas en lo carrer Nou, una sort de ferramta, de fuster, per preu de

3 ll 8 s

It a Anton Buscà, cinch empollas ab tres aixetas per preu de

2 ll 8 s

It a Joseph Buscà, una sort de ferramta de organista per preu de

8 ll 1 s

It a Anton Buscà, una sort de fusta per preu de

1 ll 8 s

It a Anton Buscà, una sort de caps de teclats per preu de

6s 6

⁹ Destaquem només objectes o persones que puguin interessar per la temàtica de la tesi. En el llistat apareixen des de fusters i treballadors a religiosos, taverners, sastres, cirurgians, fins a matalassers,... tot un univers de personatges que conformava el seu cercle social més proper.

<i>It a Joseph Buscà una enclusa de ferro per preu de</i>	1 ll 6s 6
<i>It a Joan Ribas, treballador, tres quadros vells per preu de</i>	4 s
<i>It a Rosa Buscà viuda, vint-y-dos plats de estany de set sous la lliura, de pes vint-y-quatre lliuras, valen</i>	8 ll 8 s

Die nona mensis marty anno a Natt Dni millmo septingmo secundo Barc.

<i>It a Joseph Buscà, dos secrets, un de nou y altre vell, ab sas capas y registres per</i>	6 ll
<i>It a Anton Buscà, una partida de flautas de fusta per preu de</i>	6 ll
<i>It a Rosa Buscà, un manacor per preu</i>	15 ll 6 s
<i>It a Anton Buscà, portavent de melis y barillas de orga per preu de</i>	1 ll
<i>It a Pere Marsal, fuster al carrer Ampla, una guitarra per preu de</i>	2 ll 10 s
<i>It a Albert Creus, una guitarra per</i>	1 ll
<i>It a Pau Domenech, fuster a la Bocaria, un violi per preu de</i>	3 ll
<i>It a Anton Buscà, quatre cassolas de ferro per preu de</i>	2 ll 7 s
<i>It a Pere Marsal, vuyt compassos y un regle, per preu de</i>	4 ll 14 s
<i>It a Anton Buscà, tres barrinas y quatre trossos de pedra afinadora y altres niñerias per preu de</i>	9 s
<i>It a Jaume Buscà, una partida de fusta per</i>	3 ll 3 s
<i>It a Anton Buscà, una partida de flautas de fusta per preu de</i>	4 ll 10s
<i>It a Anton Buscà, una partida de motllos per</i>	1 ll 10 s
<i>It a Rosa Buscà, una capsa de tabaco ab guarnició de plata per preu de</i>	3 ll 15 s
<i>It a Joseph Buscà, una roba y vint-y-una lliura de estany tallat y lanxat per flautas, al preu de tretze sous la lliura, són</i>	30 ll 1s
<i>It a Anton Buscà, vuyt lliuras de estany a rahó de sis sous y sis diners, valen</i>	2 ll 12 s

85

VERDÚ, 13 d'octubre de 1752

Contracte d'Antoni Cases per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.

ACSG: Fons Notarial de Tàrraga. Joan Àngel López i Jover, *Manuale instrumentorum universorum...* 1752, f. 187r.

Die XIII octobris MDCCLII.

In Dei Nomine Universi com lo reverent Ramon Cortadellas, prevere y vicari perpetuo de la parroquial iglésia de Santa Maria de la vila de Verdú, bisbat de Solsona, y los magnífichs Flavià Vidal, Franco Miquel y Soler, Esteve Torner, Joseph Manuel Colom y Martí, y Joan Blanch y Granyó, actuals regidors de la universitat de dita vila de Verdú y en dits noms administradors dels reddits de dita parroquial iglésia, atinent y considerant la mala qualitat en que se troba lo orgue de dita iglésia, no sols per sa antigüetat si no també per trovar-se ab molts remiendos y sens que puga allargar-se son servey, y desitjant en conseqüència fer nou orgue dilatat y ampliat de registres moderns que en lo actual faltan, y havent per dit effecte demanat al señor Anton Cases, organer de la vila de Reus del Camp y Archabisbat de Tarragona, atesa sa habilitat en son art de factor de òrguens, formàs una planta de orgue competent, la ha formada y entregada, ab explicació del estat del actual orgue, y es com se segueix.

Planta y nota de la obra que se encontra, com y també del que se ha de anyadir nou en lo orgue de la vila de Verdú.

Primo lo que se troba en lo referit orgue és lo flautat major de la cara de catorse palms de entonació tot de metall.

Més un registre de octava tot de metall.

Més dos registres de quinsenas tot de metall.

Més un registre de ple de tres flautas per tecla tot de metall.

Més altre registre de tres flautas per tecla de símbala.

Tots los sobredits registres poden tornar a servir, acomodant aquellas flautas ques necessitan, com tambe anyadint alguna que ni falta.

Tambe se encontra un flautat de fusta de catorse palms entonacio ubert, com tambe un nasart en dinovena y altra nasart en vint-i-dosena, los quals tres registres convé fer-se nous, de altre conformitat, per ser la obra més duradera de permanencia y més lluhida, y serà de la manera se explicarà en la obra nova.

Añadiment de obra nova

Primo se ha de fer un registre de flautat violó, entonació de catorse palms, la primera octava de fusta y las restants de metall. Este flautat és per lo sobredit de fusta. Y constarà de flautas quaranta y sinch, y serà tapat.

Més se ha de fer un registre de nasart en quinsena, tot de metall. Y constarà de flautes quaranta y sinch.

Més se ha de fer un registre de nasart en disetena, tot de metall. Y constarà de flautes quaranta y sinch.

Més se ha de fer un registre de corneta magna de set flautas per tecla ab son secret, y conductes posat en alt tot de metall. Y constarà dit registre de flautas cent quaranta-y-vuyt.

Més se ha de fer un registre de clarins partit de mà dreta ab sas llenguas canals y demás aderents. Y constarà de clarins vint-y-quatre.

Més se ha de fer altre registre de baixons partit de mà esquerra ab sas canals y llenguas. Constarà dit registre de baixons vint-y-un.

Los dos sobredits registres han de estar enfront lo secret sobre lo asiento del organista.

Més se ha de fer un registre de ple de tres flautes per tecla, sa guia en dinovena. Este registre se anyadeix per a que tot lo ple del orgue tinga més cos. Y dit registre ha de esser tot de metall, y constarà de flautes cent trenta y sinch.

Més per contras serviran las vuyt flautas de fusta del flautat de catorse palms tras dit posades ab son secret apart, peanyas, molinillos y demás aderèncias per ditas contras.

Més se ha de fer un secret nou per posar tots los sobredits registres ab sas tapas y demás aderèncias que's deu al dit secret, que tots los arbres dels registres hajen de ser de ferro y los tirants de fusta ab sos poms de boix.

Més se han de fer tres manxas novas forradas y guarnidas, las que se han de fer bastants segons la música y lo puesto permet, ab sos conductes y demás aderèncias.

Més se ha de fer un teclat nou de boix, los substenidos y bemolls de altra fusta, dalts de negre, ab sas verguillas y demás aderèncias.

Ecos

Primo se ha de fer un registre de flautat violó, las vuyt flautas primeras de fusta y las restants de metall, tapat, qual ha de servir per acompanyar los registres de violins, y dit registre constarà de flautas quaranta y sinch.

Més se ha de fer un registre de violins partit de mà dreta, qual registre ha de estar dins una caixa ab la tramoya al peu per a fer los ecos y contraecos y constarà de violins vint-y-quatre

Més se ha de fer un secret nou per posar los dos sobredits registres ab les tapes y demás adherèncias per dit secret.

Més se ha de fer un teclat nou que servira per dits ecos de la mateixa conformitat quel sobredit.

Si lo lloch ho permet, se añadirà al orgue un registre de nasart en dotsena, tot obert y de metall. Y si este no fos dable, y pot ser lo nasart en dinovena.

Tota la referida obra y música ha de estar assentada ab lo major art y perfecció per a poder-se afinar y acomodar ab llibertat.

Per tant per y entre dits señors vicaris perpetuo y regidors de una part y dit Anton Cases de part altra, per rahó de fabricar dit orgue se ha pactat lo següent.

Primerament lo dit Anton Cases, de son grat y certa sciencia, convé y promet a dits señors vicari y regidors que fabricarà dit orgue, és a saber, registres, secrets, manxas, teclats y demás cosas ab lo número, quantitat, modo y forma que sobre en dita planta declara deuen fer-se, col·locant dita obra a son puesto, y tot segons art, reparant com convinga lo que se refereix en dita planta deu reparar-se, tenint dita obra concluda y plantada dins tres anys, de vuy en avant comptadors, y tot a coneguda de experts elegidors per las dites parts. Totas las quals cosas promet atender y cumplir sens més dilació ni excusa ab salari de procurador acostumat y restitució y esmena de tots danys, interessos y despesas. Y per major seguritat de ditas cosas dona en fiador y principalment obligat a Joseph Cases y Soler, son fill,

a estas cosas ausent, lo qual asserint en virtut del jurament baix escrit esser menor de vint-y-sinch anys, major empero de vint anys y renunciant al benefici de sa menor edat, de son grat y certa sciència, accepta lo càrrech de fiador y promet que, junt ab dit son pare y sen ell y a solas, estava obligat a tot lo sobre promes. Y per cumplir ditas cosas, dits pare y fill obligan tots sos bens, accions, y drets y del altre de ells a solas mobles e immobles haguts y per haver [...].

86

SANT BOI, 10 de juliol de 1753 (?)¹⁰

Carta informativa de l'obrer Antoni de Balaguer dirigida al rector Francesc d'Albertí informant sobre els tràmits que s'estan duent a terme amb els orgueners per a la construcció del futur nou orgue.

APSB. Documents varis de mossèn Albertí.

Muy señor mío y mi dueño. Feliz día es el que vuy celebrem en la Santa Igléssia de la vinguda del Sperit Sant. Per a mi és de particular consuelo pues tinch dos notícias que anunciar a Vostra Mercè que crech han de ser-li de consuelo y de gust particular.

[...] rebí la carta de Vostra Mercè del dia 2 del mateix que me feu Mercè de entregar-me lo señor Carlos en compañía del señor Doctor y inclús un mapa o relació de orga que's deu construir y fabricar en eixa Santa Ygléssia lo que retorno a Vostra Mercè y diré que luego de haver-lo rebut, passí a comunicar ab lo organista de la Seu, que és mon amich que diu mossèn Francisco Manyer [=Mariner], i li feu ostensió de lo plano y que se'l miràs i me digués que li apareix de ell y quin mestre organer li apareixia se podria anomenar per a tractar de lo ajust del orga. Me digué que ab gust ho faria i que l'endemà me daria la resposta quedant-se lo plano. Això fou lo dijous al matí.

Lo divendres al matí me tornà lo plano i la resposta fou que estava molt bé y que sols trobava que lo reajuste de trompas de la mà esquerra era massa fort i que en lo demás seria un òrgano de bo, fent-lo com se demostra en lo plano o paper. I en quant al mestre, fora d'opinió que el fes lo germà de Anton Buscà, dit Josep Buscà, que lo orga de la Seu lo era de dit Josep Buscà, lo de Santa Caterina i d'altres, y si bé que lo Anton Buscà té habilitat, lo geni de Josep ab la habilitat igual és més tractable.

Quedàrem en que avisariem a dit Josep Buscà.

En conseqüència d'assò y ser del mateix sentit lo organista de Sant Just, que és subjecte de gran habilitat, [...] quedàrem en que avisariem al dit Josep Buscà disapte a la tarda en casa del dit Josep Martí. I encontran-me jo allí a las quatra de casualitat, se trobà allà lo P.M.Crospís, també lo referit Josep Buscà, y luego que jo vi lo pare Crospís, jo le diguí: "Sant Baldiri lo ba aportar aquí i aixís concurrirà al tracte del orga" y se possà a riure. I aixís sentats en una taula lo pare, lo señor Josep Martí i jo, i també lo señor Josep Buscà, organer, li diguí que encara que jo avia tingut a la ma cassa aquel mateix dia a son germà Anton Buscà en pretensió de fer lo orga de San Boy (y era cert que vingué enviat dels pares trinitaris), però que jo li avia respost que estava empenyat en assò quedà algo confús i se'n anà.

Diguí a Joseph que si en vista de assò me digués si faria lo orga de Samboy conforme a lo que se demostrava en aquell pla y digueren los demás senyors concurrents lo mateix y vaig añadir que aquell rigistre de trompes de mà esquerra era massa fort. Digué lo señor Joseph Buscà que estimava que nos valguéssim d'ell i que lo executaria a tota satisfacció y subjecte, e que se fes visurar quan fos feta la obra, la que faria de bons materials y a tota la perfecció, y añadí lo pare que les flautes aurien de ser de estany fi i de bona qualitat. A tot digué que ho compliria. I lo señor Josep Martí de una part y lo pare no parlàrem de cadireta sinó és dir que lo pla no en parlava y digué Buscà que no tractàrem de cadireta, que això no era tant necessari en un orga tan ple com lo que anàvem a fer, que seria de tota magnificiència y corresponent a la iglésia de Samboy.

Tractàrem lo preu y si bé que lo mestre me demanà de tot acabat a tota perfecció 1550 lliures, replicàrem tots y le diguérem que se possàs ab rahó y menos que pugués y després de varis disputes i apretan-lo quedà que ho faria per 1500 lliures.

¹⁰ La data d'escriptura d'aquest document ofereix una gran incògnita. La carta revela a Josep Boscà i Espanya com el factor escollit pels obrers de Sant Boi per a construir el futur orgue. A més, el seu contingut l'associa amb els instruments de la catedral i del convent de Santa Caterina, tots dos a Barcelona, per confirmar-nos la seva identitat. Però Boscà i Espanya mor el 22 de desembre de 1751, per tant tenim un problema de dates doncs l'any 1753 ja era difunt des feia gairebé un any i mig.

Entràrem en lo modo de las pagas y digué que ell com se li donassen dintre de tres mesos com unes 800 lliures que lo podria començar y que las demás pagas dins un temps que fos proporcionat. Parlàrem quan temps auria menester per fer-lo y respongué que per lo dia de Sant Baldiri de l'any vinent seria acabat. Replicàrem si podia per lo dia de Nadal tenir posats alguns registres y que pogués tocar lo orga. Encara que ho pensà molt però digué que si, que lo dia de Nadal tocaria.

Acabat això ens disgregàrem y fou la fortuna de que jo aní per la Portaferrissa y trobí lo organista de la Seu i li diguí lo que acabava de succehir y me preguntà quan demanava de tot lo orga, li diguí que 1500 lliures. Y me digué: "no és excés, i jo aniré despues a visurar-lo". Diguí que aissò volíem y quedàrem en això que és lo que comunico a Vostra Mercè esperant la sua resposta.

Juny 10, 1753

87

LLEIDA-Sant Llorenç, 11 d'agost de 1753

Contracte d'Antoni Boscà per ampliar, reparar i afegir la cadireta de l'antic instrument de la Seu Vella a l'orgue de la parròquia.

AHPB: Notari Isidre Augirot i Sunyer de Barcelona (1027/2), f. 89v.

Nota o capitulació de la orga se obliga a fer Anton Buscà, factor de orgas, per compte del molt il·lustre degà Y capítol de la Santa Iglésia de Lleyda és lo següent

Primo un registre trompeta real de catorse palms entonació. Conté en flautas de estany 45
Item altre registre dicetena nazart. Conté en flautas de estany 45
Item mitg registre baixons. Conté en flautas de estany 21 [=20]
Item de las flautas del orgue vell, deu eñadir dos flautas per tecla al lleno.
Item en la corneta [> corneta magna VII] deu añar dos flautas novas de estany a cada tecla. Són 50

Item deu desfer tot lo orgue y compòndrer lo secret a fi que las teclas no se encallian ni toque lo orgue per si sol com acostuma succerhir, y així mateix espolsar-lo y afinar-lo ab perfecció.

Item axí mateix deu fer bastons de registres, varillas y molinets ab tot lo necessari per quedar ab la perfecció acostumada.

Cadireta

Primo deu fer lo secret de quaranta-sinch canals.

Item deu fer lo teclat de os ab las negras de xacaranda.

Item un registre corneta tolosana de quatre flautas per tecla. Conté en flautas de estany 100

Item un registre flautat de fusta de entonació catorse palms, ab las vint més grossas tapadas y las vint-y-sinch més xicas de roure de Flandes, y dit mitg registre fa la flauta travessera. Conté en flautas de fusta 45

Item de las flautas vellas, deu completar los set registres restants de la cadireta.

Item deu fer varillas, molinets, panderets, bastons de registrar y tot lo necessari per quedar ab tota la perfecció.

Ecos

Primo se ha de fer mitg registre de violins. Conté en flautas de estany 25

Item deu fer un flautat de catorse palms entonació. Conté en flautas de estany 25

Item se ha de fer lo secret dels ecos ab tot lo necessari per fer lo contraeco y suspensió, col·locant en dits ecos la corneta que hi ha actualment en ells.

Item, que dit Buscà se obliga fer dita orga ab la perfecció deguda y despues de feta y entregada, tinga la facultat dit il·lustre Degà y Capítol fer la visura per las personas a dit Capítol ben vistas sens haver de costejar dit Il·lustre Degà y Capítol altre cosa per dita fàbrica de la orga que lo preu que ha ofert donar a vall escrit, lo llum necessitia per plantar dita fàbrica, lo manxador y lo que síe de la inspecció de mestre de cases.

Item que al cap de dos anys de ser plantat dit orgue, serà de la obligació de dit Buscà haver de anar a la ciutat de Lleyda a ses costes a refinar lo sobre dit orgue y reparar lo que se necessitia en ell.

Item y finalment se ha convingut que per fer dit orgue, promet dit ilustre Degà y Capítol donar y pagar a dit Anton Buscà sis-centas y setanta lliuras moneda barcelonesa en esta forma, és a saber, tres-centas trenta y sinch lliuras lo die de la firma del present acte y las restants tres-centas y trenta y sinch lliuras per tot lo dia de la entrega de dit orgue [...].

88

BALAGUER-Santa Maria, 2 d'octubre de 1753

Contracte d'Antoni Cases per a construir un orgue nou a la col·legiata de Santa Maria.

ACN: Fons Notarial de Balaguer. Francesc Sosciats, *Decimum septimum manuale...* 1753, f. 30r.

Die secunda mensis octobris anno a Natt Domini mill septimo quinquagmo tertio in civite Balagarii. Urgellen Dioc.

Per rahó de la fàbrica de construcció del orgue de la col·legiata iglésia de Santa Maria de la ciutat de Balaguer, bisbat de Urgell, que deu fer-se per lo Sr. Anton Casas, factor de orgues de la vila de Reus del Camp y archebisbat de Tarragona, se han fet pactat y jurat entre los honorables senyors Joseph de Revert, don Miguel Camps, Francisco Casanovas, Joseph Anton Sanuy, Joseph Pla y Jaume Fava, regidors, lo present y corrent any de dita ciutat de Balaguer de una y lo expressat Sr. Anton Casas de part altre, en presència y acistència del reverent Dr. Francisco Perés, prebere y síndich actual de la reverent comunitat de dita col·legiata iglésia los capítols y pactes següents.

Primer lo dit señor Anton Casas se obliga tenir concluhida la fàbrica de dit orgue y posat est en son degut puesto en dita col·legiata iglésia per tot lo any mil set-cents sinquanta-set qual fàbrica ha de ser al thenor modo y forma que va projectar en un paper firmat de mà y lletra de dits Sr. Anton Cases, entregat per ditas parts al notari infrascrit que és del thenor següent.

Projecte del orgue que se ha de fabricar per la iglésia parroquial de Santa Maria de la ciutat de Balaguer

Primo lo flautat de la cara de catorse palms de entonació que se encontra en lo orgue esistent podrà servir, acomodant las flautas ab la major perfecció. Se adverteix que las dos flautas primeras són de justa las quals se faran de estany, y altra flauta –que serà elami– també se farà nova. La que se encontra en dit orgue formarà fefaut y consecutivament com correspongan totas las sobreditas flautas. Se han de col·locar a la perspectiva de la cara de dit orgue menos las petites que convingan que se col·locaran damunt lo secret. Y constarà dit flautat de flautas

45

Item se ha de fer altre registre de flautat violó. Los vuit baixos de justa y los restants de metall. Dit registre ha de ser tapat unísonus al sobre dit. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de octava, tot de metall. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de quinsena, tot de metall. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de quinsena, dos flautas per tecla formant ut sol, tot de metall. Flautas

90

Item se ha de fer altre registre de tolosana, tres flautas per tecla formant ut fa la. Flautas

135

Item se ha de fer altre registre de ple, quatre flautas per tecla. Flautas

180

Item se ha de fer altre registre de símbala de quatre flautas per tecla. Flautas

180

Item se ha de fer altre registre de nasart en dotsena. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de nasart en quinsena. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de nasart en disetena. Flautas

45

Item se ha de fer altre registre de corneta magna set flautas per tecla, partit de mà dreta, ab son secret apart posat en alt, detrás del flautat de la cara, ab vint-y-quatre conductos per a conduir lo aire a dita corneta. Constarà dit registre de flautas

168

Item se ha de fer altre registre de clarins clars, partit de mà dreta, ab las llenguas, canals, templadors y demás aderents. Clarins

24

Item se ha de fer altre registre de clarins de campana, partit de mà dreta. Clarins

24

Item se ha de fer altre registre de baixons, partit de mà esquerra. Baixons 21

Item se ha de fer altre registre de clarins, partit de mà esquerra. Clarins 21

Los quatre sobre dits registres se han de col·locar enfront lo secret damunt lo asciento del organista.

Item se ha de fer un secret nou ab coranta-sinch canals per a col·locar tots los sobredits registres, distribuïnt totes las flautas ab sa major perfecció per a que no estorven unes ab les altres, que no sian lligadas ab fils y que se pogan afinar ab sa major llibertat, qual secret deu estar ab sas tapas, registres, panderillos y tot lo demés necessari.

Los arbres de dits registres han de ser de ferro.

Item se encontran set flautas de fusta de vint-y-vuit palms entonació que són las contras las quals, acomodant-las, serviran, fent-ne una de nova que serà lo blanch de befaimi y seran vuit, prevenint que el flautat de fusta catorse palms que existeix en lo orgue, si pot servir, se'n posaran altres vuit que cantaran octava alta de las sobredits de vint-y-vuit que seran dos per peaña, molinillos y tot lo demés necessari.
Flautas 16

Item se han de fer quatre manchas novas, advertint que si los taulons de las vellas poden servir, si posaran. Però las costellas se han de fer novas forrant-las y guarnint-las ab caixa, per a que las ratas no pogan desperdiciar-las, per las quals manchas se farà lo conducto nou y tot lo demés necessari.

Cadireta

Item se ha de fer un registre de flautat violó, los vuit baixos de fusta, y los demés de metall. Dit registre ha de ser tot tapat, entonació de catorse palms. Constarà de flautas 45

Item se ha de fer altre registre de octava. Las que convingan se distribuïran ab tres castells a la perspectiva y las restants dins. Flautas 45

Item se ha de fer altre registre de quinsena. Flautas 45

Item se ha de fer altre registre de ple, tres flautas per tecla. Flautas 135

Item se ha de fer altre registre de símbala, tres flautas per tecla. 135

Item se ha de fer altre registre de nasart en dinovena. Flautas 45

Item se ha de fer altre registre de corneta de quatre flautas per tecla, partit de mà dreta, ab son secret posat en alt, ab vint-y-quatre conductes pera conduhir l'aire a dita corneta. Constarà de flautas
96

Item se ha de fer lo secret nou ab coranta-sinch canals per a col·locar tots los sobre dits registres de sas tapas, registres, panderillos y tot lo demés necessari.

Ecos

Item se ha de fer un registre de corneta, partit de mà dreta, de quatre flautas per tecla. Constarà de flautas 96

Item se ha de fer mitg registre de flautat violó, partit de mà dreta, que servirà per acompanyar la corneta y violins. Flautas 24

Item se ha de fer altre registre de violins, partit de mà dreta, ab sas llenguas, canals, templadors y demés aderents. Dit registre se ha de posar dins una caixa ab sa tramoya al peu per a que lo eco sia més profundo. Violins 24

Item se ha de fer un secret per a col·locar los dits registres ab vint-y-quatre canals, tapas, registres y demés necessari.

Item se han de fer tres teclats, las blancas de baix y los substenidos y bemolls de altra fusta dals de negre. Lo un servirà per l'orgue, lo altre per la cadireta y lo altre per lo ecos –este sols tocarà de mitg teclat en amunt, ço és, des del substenido de sesolfaut y lo demés servirà per adorno-, ab las varillas y lo demés que sia necessari.

Item se deixa a la llibertat del factor de la fàbrica de dit orgue, esto és, en las dos cornetas, ço és, en la de la cadireta y la dels ecos, lo flautat de ditas cornetas, lo primer canyo deu cantar octava alta del flautat violó, este dit primer camp se deixa al albitre del expressat factor posar registre apart per a que puga cantar dit canyo sol y de esta conformitat, en las dos ditas cornetas, hi haurà més partits de mà dreta y més varietat per a esplayar-se lo organista per a donar gust als oyents =

Anton Casas, factor de orgues.

Item ab altre capítol los sobre anomenats Honorables Senyors Regidors convocats y congregats en una de las salas de las casas del comú de dita present ciutat de Balaguer, ajunt tenint y celebrant y lo expressat comú representant, presedint lo referit ajuntament dit ilustre señor Joseph de Revert, regidor decano per ausència del Sr. Dionís Forquet, thinent corregidor de la mateixa ciutat, fent estas cosas en nom del expressat comú, de son grat y certa sciència convenen en dit nom, y en bona fee prometen donar

y pagar al sobre anomenat señor Anton Casas per rahó de la fàbrica de dit orgue, la quantitat de dos mil y cent lliuras moneda barcelonesa, en esta forma, ço és, cent lliures lo dia present, dos-centas lliuras lo dia se plantarà la cadireta del dit orgue y las restants mil vuit-centas lliuras a rahó de tres-centas lliuras quiscun any comensant a fer la primera paga de ditas tres-centas lliuras per tot lo any mil set-cents sinquanta-quatre, y seguidament després cada any semblants tres-centas lliuras fins sian ditas mil vuit-centas lliuras acabadas de pagar, quedant ultra del referit a favor de dit Sr. Anton Casas tot lo orgue vella a excepció de la caixa.

Item ab altre capítol dits honorables señors regidors convenen y en bona fee prometen donar al dit Sr. Anton Casas, a més del espressat en lo capítol antecedent, habitació de casa y demás acistència, menos menjar tot lo temps que serà necessari estar en aquesta ciutat per plantar dit orgue. Y així mateix tota la fusta necessària per a plantar aquell, y llum, carbó y manxadó per a afinar-lo. Y ultra del referit li prometen també donar, y a los dependents, la franquesa de passatge de pont sempre que vindran en esta ciutat per rahó de dita fàbrica del orgue [...].

89

BAGÀ, 13 de gener de 1754

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un nou orgue a la parròquia.

BONASTRE I BERTRAN, FRANCESC. "L'orgue de Bagà (1754)". *Recerca Musicològica*, 2 (1982), p. 43-51.

«Los dos Comuns y Particulars de la vila de Bagà desitjant tenir un bo orgue, ço és, no de la forma major, sí de la forma mitjana, ab los registres següents.

1. Primo lo registre flautat major de la cara, quaranta-sinch flautas, ço és, quarante-tres de estany, y las dues més grosas de melis de Tortosa, que juntes són 45
2. Registre unísonus a la cara, catorse palms entonació, ço és, las vint-y-quatre més chicas de roure de Flandes y dit mitg registre és a imitació de la flauta travessera, y las vint-y-una més grosas de melis de Tortosa. Juntas són 45
3. Registre la octava, set palms entonació, quaranta-tres de estany, y las dues més grosas de fusta. Són 45
4. Registre quinsena llarga. Conté flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
5. Registre dinovena llarga. Conté flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
6. Registre de lleno o corona, quatre flautas per tecla menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautas, totes de estany, cent setanta-dos 172
7. Registre tolesana de lleno, tres flautas per tecla ab reiteració del sustentat de sesolfaut del mitg en amunt. Conté en flautas, totes de estany, cent trent y sinch. Són 135
8. Registre simbalet, tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany, cent trenta y sinch. Són 135
9. Registre corneta magna, set flautas per tecla, del sustentat de sesolfaut en amunt. Conté en flautas, totes de estany, cent sexanta-vuyt. Són 168
10. Registre dotsena nasart, las vuyt més grosas tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
11. Registre quinsena nasart, las quatre més grosas tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
12. Registre disetena nasart, las duas més grosas tapadas. Conté en flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són 45
13. Registre cascavells. Conté en cent trenta y sinch flautas, totes de estany. Són 135
14. Registre o mitg registre de clarins clars. Conté en vint-y-quatre, tots de estany. Són 24
15. Registre o mitg registre baxons. Conté en vint-y-hu, tots de estany. Són 21
16. Lo temblant.

Més se ha de fer lo secret de alba de quaranta y sinch canals.

Més se ha de fer lo teclat de os ab las teclas de xacaranda.

Més se ha de fer las barillas, canals, molinets y vuyt peñas, bastons de registrar, tot de fusta, y tot lo demás se necessita per estar lo orgue conforme demana o practica lo art.

Més se han de partir tots los registres menos los tres primers.

Los dos Comuns y Particulars queda a son càrrech lo fer aportar a sas costes tota la manufatura de l'orgue de Barcelona a Bagà, axí mateix enviar duas cavalcaduras y mosso per pujar lo factor ab son arquitecta per a plantar dit orgue, y axí mateix al cap de l'any de ser fet, que serà de la obligació de dit factor tornar a refinar dit orgue, fent-los lo gasto tot lo temps estaran ocupats en dita fàbrica, donant llum y manxador, com y també fer fer la caixa de dit orgue. La desferra se tròbia, queda a favor de dit factor.

Cadireta

1. Primo registre la cara, set palms entonació, conté en flautas quaranta y sinch, ço és, las dos més grosas de fusta y las restants quaranta y tres de estant. Juntas són	45
2. Registre la octava. Conté en flautas, totes de estany, quaranta y sinch. Són	45
3. Registre quinsena llarga. Conté flautas totes de estant quaranta y sinch. Són	45
4. Registre dinovena y vint-i-dosena llarga, dos flautas per tecla. Conté flautas, totes de estany, cent trenta y sinch. Són	135
5. Registre simbalet, tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany, cent trenta y sinch. Són	135
6. Registre corneta tolosana, tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany, setanta y sinch. Són	75 [=72?]
7. Registre de fusta, catorse palms entonació, las vint més grosas tapadas, y las vint-y-sinch més xicas destapadas, que juntas són quaranta y sinch. Són	45

Més se ha de fer lo secret de quaranta y sinch canals.

Més se ha de fer lo teclat de os ab las negras de xacaranda y tot lo demás se necessita per dita cadireta.

Promet Anton Buscà, factor de orgues, fer tot lo sobredit, ab los pactes expressats per lo preu de mil dos-centas lliuras, dich mil dos-centas lliuras. Axí mateix tenir-lo posat y afinat per lo die de Sant Esteve de 1755 y més aviat si's pot. Lo modo de las pagas, és a saver, 400 ll li die present, 600 ll lo dia estarà posat y afinat, vist y reconegut per lo argonista [sic] de Berga, y 200 ll del dia estarà entregat a un any, ab la obligació de tornar-lo a refinar. Axís ho prometen los dos Comuns y particulars en la vila de Bagà als 13 janer de 1754».

90

PORRERA, 4 de gener de 1755

Contracte d'Antoni Cases per a construir un orgue a la parròquia.

AHT: Fons Notarial de Cambrils. Joan B. Ferrer i Porta (sig. 620, caixa 91), f. 60r-63r.

Per rahó del orgue que se ha de fer en la parroquial iglésia de la vila de Porrera, priorat de Escala Dei y arquebisbat de Tarragona, per Anton Casas, mestre de òrgans de la vila de Reus, Camp y Arquebisbat de Tarragona, ab lo modo y forma baix expressat, los Mag^{chs} Srs Reg^s de dita vila de Porrera que són Joan Pellicer, regidor decano, y en dit nom, per vacació de la Batllia, regint la vara de batlle, Joan Peyrí, de la plasa, y Ramon Muntané, han determinat precehint madura deliberació de ajuntament ab que dit Anton Casas ha de fer dit orgue ab los pactes, evinensa, modo y forma següents.

Primo ha de fer dit Anton Casas un registre de flautat de catorse palms entonació, los quatre baixos de fusta tapats y las restants flautas de estany obertas. Ditas flautas de estany, las que convingan, se distribuiran ab castells a la prespectiva de dit orgue, y las restants dins del segret. Constarà dit registre de flautes

45

It se ha de fer altre registre de octava al sobredit flautat, tot de metall que constarà de flautes

45

It se ha de fer altre registre de quinsena, tot de metall. Flautas

45

It se ha de fer altre registre de ple, tres flautas per tecla, la guia en dinovena, tot de metall. Flautas

135

It se ha de fer altre registre de símbala, quatre flautas per tecla. Flautas

180

<i>It se ha de fer altre registre de nasart en quinsena, tot de metall. Flautas</i>	45
<i>It se ha de fer altre registre de nasart de disetena, tot de metall. Flautas</i>	45
<i>It se ha de fer altre registre de corneta magna sis flautas per tecla, tot de metall, partit de mà dreta. Flautas</i>	144
<i>It se ha de fer altre registre de clarins, partit de mà dreta, ab sas llenguas, canals, templadors de fil de ferro y demás aderents. Clarins</i>	24
<i>It se ha de fer altre registre de baixons, partit de mà esquerra, ab los mateixos aderents dels sobredits clarins. Baixons</i>	21

It se han de fer vuyt flautas de fusta, catorse palms entonació, las quals serviran per contras. Per ditas se ha de fer segret apart, peanyas, molinillos y tot lo demás necessari per ditas contras. Flautas
8

It se ha de fer un segret nou per a col·locar tots los sobredits registres ab quaranta-sinch canals, tapas, registres, penderillos y tots los demás aderents.

It se han de fer tres manxas capaces per dit orgue segons lo puesto, forradas y guarnidas ab sos conductes per a conduir lo ayre al dit orgue, y tot lo demás necessari.

It se ha de fer un teclat de boix, ab quaranta-sinch teclas, los sostenidos y bemolls de altra fusta tintats de negre ab sas verguillas y tot lo demás necessari.

It los dits regidors se obligan en donar a dit Anton Casas tots los bagatges que necessitaria per a portar dit orgue de Reus a Porrera, y tot lo carbó, llum y manxador que haurà menester per a afinar dit orgue, y així mateix tota la fusta que se haurà menester per a col·locar o asentar dit orgue, com y també en fer-li lo gasto de menjar y beurer a costas del comú tot lo temps que gastarà en col·locar lo sobredit orgue.

It que despues que serà asentada tota la sobredita obra, dega ser vista y regoneguda per la persona o personas que dits regidors eo lo comú elegirà.

Item que en cas que dit Anton Casas morís sense haver fet eo asentat dit orgue, que dits regidors eo dit comú pugua obligar als hereus de dit Anton Casas a fer y asentar dit orgue ab lo modo y forma que està expressat.

It que dit Anton Casas ha de tenir posat dit orgue en son degut puesto per lo dia sis de maig del any de mil set-cents cinquanta y vuyt. Y aixís, ab dits pactes y condicions, prometen pagar dits señors regidors en dit nom al dit Anton Casas per rahó de dit orgue set-centas noranta lliuras moneda bar^{sa} pagadoras ab esta forma: cinquanta lliuras vuy dia present y avall escrit y antes de la firma del present acte, cent cinquanta lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents cinquanta y sis, cent cinquanta lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents cinquanta y set, cent cinquanta lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents cinquanta y vuyt, cent cinquanta lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents cinquanta y nou, cent lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents y seixanta, y las restants quaranta lliuras per tot lo mes de maig de mil set-cents seixanta-hu [...].

91

BARCELONA-Sant Francesc de Paola, 15 de febrer de 1756

Contracte de Josep Boscà i Serinyana per a construir un orgue al convent.
AHPB: Notari Josep Forés i Teixidor de Barcelona (1008/5), f. 113r.

En nom de nostre Señor Déu Jesuchrist síe. Amen.

De y sobre la fàbrica, construcció y assentament del orga de la iglésia y convent de religiosos de Sant Francesch de Paola de la present ciutat de Barcelona, per y entre los molt il·lustres señors P.Fr. Bernat Palacios, religiós, sacerdot de dit convent, prior de la obra de la mateixa iglésia, lo egregi señor don Joan de Semmanat, compte de Munter, lo señor Miquel Francesch Pujol, ciutadà honrat de Barcelona, Agustí Vidal, Pere Pau Salvany, adroguers, Joan Anglarill, passamaner, y Joseph Godó, obrers de la obra de dita iglésia de una part, y Joseph Buscà, mestre organer de esta dita ciutat de part altre, se ha feta la contracta y capitulació següent.

Primerament lo dit Joseph Buscà, mestre organer, per lo que dits il·lustres señors obrers li prometran baix a lo altre capítol donar y pagar, de son grat y certa sciència ab thenor del present convé y en bona

fe promet a dits il·lustres señors obrers assí presents y als llurs en dita obra y administració successors, constituhir y fabricar la orga de dita iglésia de bons materials segons reglas del art de organer y segons forma, sèrie y thenor del memorial de registres y demás aparatos que ha de incluhir dit orga que a la lletra és del thenor següent.

Capitulació del orga necessita la iglésia del convent de religiosos Mínims de Sant Francisco de Paula de la present ciutat de Barcelona lo qual orga ha de ser de catorse palms de entonació ab tretse registres diferents que són los següents.

1 *Primo registre la cara de catorse palms entonació. Las dos flautas més grossas de fusta de melis de Tortosa y las restants quaranta y tres de estany que juntas fan quaranta y cinch.*

2 *Registre la fusta o flautat de fusta de entonació de catorse palms unísonos del flautat de la cara. Conté en flautas de fusta, totes de melis de Tortosa són quaranta y cinch.*

3 *Registre de la octava de set palms. Las vuit flautas més grossas de fusta del sobredit melis y las restants trenta y set de estany, que juntas són quaranta y cinch.*

4 *Registre la quinzena llarga. Conté en flautas totes de estany són quaranta-y-sinch.*

5 *Registre dinovena y vint-y-dosena de dos flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany y són noranta.*

6 *Registre alemanya de quatre flautas per tegla menos la primera octava baixa que serà de tres flautas, y conté en flautas totes de estany, y són cent setanta y dos.*

7 *Registre lo simbalet de tres flautas per tegla, y conté en flautas de estany y són cent trenta y cinch.*

8 *Registre corneta magna de cinch flautas per tegla, del sustentat de csolfaut en amunt, ab son secret apart y portavents, y conté en flautas totes de estany y són cent y vint.*

9 *Registre la dotsena nasarda, las vint flautas més grossas tapadas. Conté en flautas totes de estany. Són quaranta-y-sinch.*

10 *Registre quinsena nasart, las vuit flautas més grossas tapadas. Conté en flautas quaranta-y-cinch.*

11 *Registre la disetena nasarda, las vuit flautas més grossas tapadas. Conté en flautas tots tres nasarts de estany, y conté quaranta y cinch.*

12 *Registre mitg de clarí clar que conté ab vint-y-quatre clarins de estany. Són vint-y-quatre.*

13 *Registre mitg de baixó de mà esquerra que conté ab vint-y-un baixó tots de estany. Són vint-y-hu.*

Més registre lo temblant.

Primo en dit orga se ha de fer lo secret de quaranta-y-cinch canals de fusta de alba blanch, y en dit secret hi haurà un passadís al mitg per que lo official pugafinar lo orga ab més desaogo.

Més se han de fer vuit contras de catorse palms entonació ab los molinets y secret apart, y ditas vuit contras seran de fusta de melis del sobredit.

Més se han de posar vuit teglas en los peus per tocar las sobreditas contras.

Més se han de fer tres manxas novas ab las canals sien necessàrias.

Més se ha de fer lo tecglat de os blanch ab las negras de xacaranda ab las varillas y molinets y los registres o bastons de registra, de fusta de alba blanch, y dega dit convent de la il·lustre obra donar al factor llum y manxador y mestre de casas en lo interim se treballarà dita obra. Y las flautas degan ser de estany fi, exceptats los peus que seran de estany comú = Lo qual orga dega tenir fet y assentat dins lo termini de nou mesos comptadors del dia de la firma del present contracte en avant i dega ser visurat per los mestres de capella y organistas de dit convent, eo als il·lustres señors obrers ben vistos segons esta fins vuí practicat en semblants casos, y dega dit Joseph Buscà, al cap del any que dit orga sie plantat, afinar-lo a son gastos y expensas.

Item los dits señors obrers en dit nom per lo que dalt ab lo antecedent capítol lo dit Joseph Buscà té convingut y promet en premi, paga y satisfacció de tot lo sobredit degan donar-li y pagar-li, com ab thenor del present capítol, de llur grat y certa sciència convenen y prometan al dit Joseph Buscà present y als seus donar-li y pagar-li real y efectivament de bens reddits y emoluments de la dita obra set-centas y cinquanta lliuras moneda Barcelonesa en esta forma, a saber és, tres-centas lliuras lo die de la firma del present contracte, cent lliuras luego de assentat que sie dit orga en dita iglésia y lloch destinat, y las restants tres-centas y cinquanta lliuras dins lo termini de set anys ab set iguals pagas de cinquanta en cinquanta lliuras cada any, comensant a fer la primera paga del dit die que quedarà assentat dit orga y se farà la paga de ditas cent lliuras Barcelonesas com és dit a un any pròxim a les hores y

inmediadament següent, y axí consecutivament en semblant die y termini fins a la íntegra paga de ditas set-centas y cinquanta lliuras [...].

92

RIUDOMS, 6 de maig de 1756

Contracte d'Antoni Cases per a construir un orgue nou a la parròquia.
AHT: Fons Notarial de Riudoms. Josep Pàmies (sig. 5307, caixa 61), f. 135r.

Die sis del mes de maig any de la Nativitat del Señor [de] mil set^e cinquanta y sis, en la casa del comú y universitat de la vila de Riudoms, camp y archabisbat de Tarragona.

En nom de nostre Señor Jesuchrist sia a tots notori, com, de y sobre la fàbrica, capitulació o projecta del horgue novament fahedor en la parroquial iglésia de sant Jaume Apòstol de la present vila de Riudoms del camp y archabisbat de Tarragona entre parts del Mag^{ch} Fran^{co} Boter, Joseph Bages, Fran^{co} Batlle, Fran^{co} Cabrer, Pau Pujol y Fran^{co} Riber, regidors actuals del comú y universitat de dita vila de una, y Anton Casas, horganista de la vila de Reus de dits camp y archabisbat de Tarragona de altra, són estat fets, firmats y jurats los pactes y conveni avalls escrits y següents.

*Projecte del horgue [que] se ha de fer en la parroquial iglésia
de la vila de Riudoms [pel] factor
lo señor Anton Cases de la vila de Reus*

- 1. Primo. Promet dit Sor Anton Casas fer un registre de flautat 14 palms entonació ubert, tot de estany fi, qual registre se ha de dividir ab castells a la cara de l'orgue las que convingan y las restants dels tibles se colocaran sobre lo secret. Constarà dit registre de flau^s 45*
- 2. Promet dit señor fer altre registre de flautat violó tapat uníssonus al sobredit. Las 8 flautas graves de fusta y las restants de metall. Flau^s 45*
- 3. Promet dit señor fer altre registre en octava de metall. Flau^s 45*
- 4. Promet dit señor fer altre registre en 15na, tot de metall. Flau^s 45*
- 5. Promet dit señor fer altre registre en 15na, tot de metall, dos flautas per thecla formant ut sol. Flau^s 90*
- 6. Promet fer altre registre de tolosana, tot de metall, tres flautas per thecla formant ut fa la ab sas reiteracions. Flau^s 135*
- 7. Promet dit señor fer altre registre de ple quatre flau^s per tecla, ab sas reiteracions de metall. Flau^s 180*
- 8. Promet dit señor fer altre registre de cimbalet quatre flautas per tecla ab sas reiteracions, tot de metall. Flau^s 180*
- 9. Promet dit señor fer altre registre de nazart en dotsena, tot de metall. Flau^s 45*
- 10. Promet dit señor fer altre registre de nazart en quinsena, tot de metall. Flau^s 45*
- 11. Promet dit señor fer altre registre de nazart en dissetena, tot de metall. Flau^s 45*
- 12. Promet dit señor fer altre registre de corneta magna set flautas per tecla partit de mà dreta tot de metall y dit registre se ha de posar ab son secret apart y posat en alt detràs lo flautat de la cara ab 24 conductors de metall per conduhir lo ayre a dita corneta. Y constarà de flau^s 168*
- 13. Promet dit señor fer altre registre de flautas travesseras partit de mà dreta, tot de metall. Flau^s 24*
- 14. Promet dit señor fer altre registre octava alta de lo sobredit partit de mà dreta, tot de metall. Flau^s 24*
- 15. Promet dit señor fer altre registre de trompas reals ab sas llenguas, canals, templadors de fil ferro, y demás adherents segons art, tot de metall. Trompas 45*
- 16. Promet dit señor fer altre registre de clarins clars tot de metall, y demás adherents segons art. Partit de mà dreta. Clarins 24*
- 17. Promet dit señor fer altre registre de clarins de campana, tot de metall y demás adherents segons art. Partit de mà dreta. Clarins 24*
- 18. Promet dit señor fer altre registre de baxons tot de metall y demás adherents segons art. Partit de mà esquerra. Bax^s 21*

19. Promet dit señor fer altre registre de clarins en quinsena tot de metall y demés adherents segons art. Partit de mà esquerra. Clarins 21

Se troban en lo horgue vell set contras tapadas entonació de 28 palms las quals serviran fent-ne una de nova que és la blanca de Bfami, y compòndrer ditas 7 que serà necessari, y promet havent-i puesto bastant fer altrás 8 contras de fusta entonació 14 palms que seran dos per tecla y per dits registres fer secret nou, peañas, molinillos y lo demés necessari segons art.

Promet fer per los sobredits 19 registres un secret nou ab 45 canals qual secret deu estar ab sas tapas, registres, panderillos y demés necessa[ri] segons art. Los arbres de dits registres deuen ser de ferro.

Promet fer quatre manchas, capsés per dit horgue y cadireta, ab sos conductors y demés necessari segons art.

Cadireta

1. Primo. Promet fer un registre flautat violó de la mateixa conformitat y unísonus als sobredit del horgue y constarà dit registre de flau^s 45

2. Promet dit señor altre registre de octava tot de metall. Flau^s 45

3. Promet dit señor fer altre registre de quinsena tot de metall. Flau^s 45

4. Promet dit señor fer altre registre de ple tres flautas per tecla, tot de metall. Flau^s 135

5. Promet dit señor fer altre registre de cimbalet quatre flau^s per tecla, tot de metall. Flau^s 180

6. Promet dit señor fer altre registre de nazart en quinsena, tot de metall. Flau^s 45

7. Promet dit señor fer altre registre de nazart en disetena, tot de metall. Flau^s 45

8. Promet dit señor fer altre registre de flautat unísonus a la octava que serà per la corneta. Y ubrint-se ab registre apart y haurà més diversitat. Tot de metall. Flau^s 24

9. Promet dit señor fer altre registre de cornetilla, partit de mà dreta de tres flautas per tecla. Tot de metall. Flau^s 72

[Ecos]

10. Promet fer altre registre partit de mà dreta de clarí en violins, tot de metall. 24

11. Promet fer altre registre partit de mà dreta de 14 palms entonació tapat. Tot de metall. Este registre y lo sobredit se dehuen fer posar dins una caixa ab la tramoya al peu per fer los ecos y contraecos. Flau^s 24

Promet fer per lo sobredit horgue dos teclats de os y los sostenidos y bemolls de fusta forta y datís [sic] de negre que lo un servirà per lo horgue y lo altre per la cadireta.

Item prometen dits Mag^{chs} Reg^s que per a fabricar lo sobreexpressat horgue ab lo import que se requereix que ab esto y ha, són mas y menos, està ajustat per lo preu de mil nou-centas lliuras moneda bar^{sa} y lo horgue vell que també se dóna a dit Casas, com també correrà en compte del comú, donan a dit Casas los bagatges necessaris, tot lo que se necessitarà concernent per lo horgue y demés necessari com és venir y retornar al dit Casas en Reus y per lo transport del horgue vell, casa franca, menjar y beurer y demés acistència mentres durarà las col·locacions tota la fusta per a col·locar-lo, assistit de llum, carbó y entonador per a templar y afinar dit horgue havent-se de subjectar a visura lo dit Casas per rahó del horgue novament fahedor qual se haja de judicar per dos oficials idòneos a coneguda de dits señors Reg^s les quals mil nou-centas lliuras. Prometen dits señors Reg^s pagar-las al dit Casas de esta manera, so és, dos-centas lliuras fins y per tot lo dia de sant Jaume Apòstol més pròxim vinent cent cinquanta lliuras per lo dia vuyt de desembre també pròxim vinent y del corrent any mil set-cents cinquanta y sis, y las restants mil sinch-centas cinquanta lliuras a compliment de ditas mil nou-centas lliuras pagadoras ab set anys y set iguals pagas que seran dos-centas vint-y-una lliura vuyt sous y set diners quiscuna paga començant a fer la primera per tot lo mes de desembre del any pròxim vinent mil set-cents cinquanta y set, y així los demés anys concecutius en semblant mes de dezembre fins sian aquellas acabadas de pagar.

Item així mateix és tractat y convingut entre ditas parts que dit Anton Casas tingua de fer lo horgue y posar tots los registres conforme dalt queda expressat y que tingua obligació de posar la cadireta per lo dia de Nadal més pròxim vinent y del dia present a tres anys que serà lo dia sis de maig de mil set-cents cinquanta-nou deguia posar lo flautat de la cara, un registre de octava, quinsena y tolosana, corneta magna, un registre de clarins y altre de baxons y del dia present a sinch anys que serà lo dia sis de maig de mil set^s seixanta y hu dega posar tot lo restant, com y també serà de la obligació de dit Casas –al cap de l'any que serà plantada dita cadireta y horgue– en haver de venir en dita vila de Riudoms pera refinar aquell sens paga alguna.

Y las ditas parts prometen ad invicem, atèndrer y cumplir tot lo per ellas pactat y convingut sens dilació ni excusa alguna ab salari de procurador acostumat dins dita vila de Reus y Riudoms res per deu sous y fora de aquellas vint sous barc^s y ab restitució y esmena de tots danys y gastos. Y per atèndrer y cumplir tot lo sobredit en obligan la una part a la altre y la altre a la altre ad invicem et vicissim, esto és, dits Mag^{chs} Reg^s tots y sengles béns, drets y emoluments del comú y universitat de dita vila de Riudoms, mobles e immobles haguts y per haver, no emperò los bens seus respectius propis per tractar en assò cosa agena, y lo dit Anton Casas tots y sengles bens y drets seus mobles e immobles haguts y per haver [...].

93

BARCELONA-Sant Agustí, any 1756

Manuscrit amb les característiques del nou orgue projectat per Antoni Boscà pel convent de Sant Agustí de Barcelona però entregat als jurats del comú d'Olot per la possible contractació d'un instrument per a la parroquial de Sant Esteve.

ACGAX: Fons Parroquial de Sant Esteve d'Olot. *Varias confrarias y auténticas de reliquias*, núm. 77.

*Capitulació de un orga forma major entonació vint-y-vuit palms
ab totes las circumstànsias necessàrias
per la iglésia de Sant Agustí de la present ciutat de Barcelona.*

Primo se ha de fer lo flautat de la cara vint-y-vuit palms entonació, contenint cinquanta y set flautas, so és, las quatre més grossas de melis y las restans cinquanta y tres de estany fi. Juntas són

	57
2 Registre la octava. Conté en flautas, totes de estany fi	57
3 Registre quinsena llarga. Conté en flautas, totes de estany fi	57
4 Registre vint-y-dosena llarga. Conté en flautas, totes de estany fi, cinquanta y set	57
5 Registre vint-y-sisena llarga. Conté en flautas, totes de estany fi, cinquanta y set. Són	57
6 Registre la corona cinch flautas per tecla menos las duas octavas del baix que han de ser de quatre, ab sas rehiiteracions. Conté en flautas, totes de estany fi, dos-centas setanta y set. Són	277
7 Registre alemanya quatre flautas per tecla menos las duas octavas del baix que han de ser de tres. Conté en flautas totes de estany fi dos-centas y vint. Són	220
8 Registre simbalet major tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, cent setanta-una. Són	171
9 Registre simbalet menor tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, cent setanta y una. Són	171
10 Registre de fusta vint-y-vuit palms entonació, las vint-y-cinch més xicas de roure de Flandes fet a imitació de la flauta travassera y las restans vint-y-quatre de melis. Juntas són quaranta y nou	49
11 Registre de fusta set palms entonació a imitació de la flauta dolça, las vint-y-sinch més xicas de roure de Flandes y las restans trenta y dos de melis. Juntas són cinquanta y set	57
12 Registre corneta magna vuit flautas per tecla, tercer sesolfaut en amunt, que conté en vint-y-cinch teclas de mà dreta, ab son secret y portavents de fusta apart. Conté en flautas, totes de estany fi, cent setanta y cinch	175
13 Registre dotsena nasart, las vuit més grossas tapadas ab sos pipets. Conté en flautas, totes de estany fi, cinquanta y set. Són	57
14 Registre quinsena nasart, las vuit més grossas tapadas ab sos pipets. Conté en flautas, totes de estany fi, cinquanta y set. Són	57
15 Registre dissetena nasart, las vuit més grossas tapadas ab sos pipets. Conté en flautas, totes de estany fi, cinquanta y set. Són	57

- 16 Registre trompetas reals catorse palms entonació, la primera octava unísonos a la segona. Conté en trompetas, totes de estany fi, cinquanta y set. Són 57
- 17 Registre baixons de mà esquerra, la primera octava unísonos a la segona. Conté en baixons, tots de estany fi, trenta y dos. Són 32
- 18 Registre de baixons de mà esquerra, la primera octava unísonos a la segona. Conté en baixons, tots de estany fi, trenta y dos. Són 32
- 19 Registre clarins de campanya. contenen en vint-y-cinch, tots de estany fi. Són 25
- 20 Registre clarins clars. Contenen en vint-y-sinch, tots de estany fi. Són 25
- 21 Registre baixonet o dulsayna, la primera octava del baix unísonos a la segona. Contenen en cinquanta y set, tots de estany fi. Són 57
- 22 Registre trompeta magna de mà dreta. Conté en trompetas, totes de estany fi, vint-y-sinch. Són 25
- 23 Registre abuès de mà dreta. Contenen vint-y-sinch, tots de estany fi. Són 25
- Lo registre trompeta magna y lo de abuès han de estar ab son secret y portavens de fusta apart.
Se adverteix que tots los botons de las llengüetarias han de ser de plom, y las canaletas y llenguas de llautó.

24 Lo temblant.

25 La gayta que los quatre àngels estan fora la caixa del orga ab una trompeta de estany cada un forman dita gayta.

26 Las timbalas que quatre flautas de melis forman ditas timbalas.

Més se han de fer vuit contras de melis, entonació vint-y-vuit palms, ab vuit respostas també de melis, entonació catorse palms, que juntas són setse. Són 16

Ditas setse flautas han de tenir son secret y ha de correspondrer ab vuit peanyas los baixos del flautat de la cara de la octava [=flautat cara 14 palms] tocant sempre.

Més se han de fer lo secret de alba de cinquanta y set canals ab sos passadissos per poder-se afinar ab major conveniència.

Més se han de fer quatre manxas de la forma major ab totes las canals nessesàrias.

Més se han de fer los teclats de roure de Flandes ab las negras de xacaranda y las blancas de os.

Més se han de fer los bastons de registrar, varillas y molinets, tot de fusta.

Eccos

27 Registre flautaret, unísonos a la cara, vint-y-cinch teclas de mà dreta. Conté en flautas, totes de estany fi, vint-y-sinch. Són 25

[28] Registre violins. Conté en vint-y-sinch, tots de estany fi. Son 25

[29] Registre corneta magna set flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, cent setanta y cinch. Són 175

Estos tres registres estan sota lo secret del orga gran ab son teclat y secret, ab una caixa que ab son moviment de peu fa eco, contraeco y suspensió.

Cadireta

Primo registre la cara set palms entonació. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y cinch. Són 45

2 Registre de fusta catorse palms entonació, las vint-y-cinch més xicas de roure de Flandes y las vint més grossas de melis. Juntas són quaranta y cinch 45

3 Registre la octava. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y cinch. Són 45

4 Registre quinsena llarga. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y sinch 45

5 Registre dinovena y vint-y-dosena llarga, dos flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, noranta. Són 90

6 Registre simbalet tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, cent trenta y sinch 135

7 Registre corneta tolosana quatre flautas per tecla del cesolfaut del mitg en amunt. Conté en flautas, totes de estany fi, cent 100

8 Registre simbalet menor tres flautas per tecla. Conté en flautas, totes de estany fi, cent trenta y cinch 135

9 Registre dotsena nasart, las vuit més grossas tapadas. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y cinch 45

10 Registre quinsena nasart, las vuit més grossas tapadas. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y cinch. Són 45

11 Registre tapadillo unísonos a la cara la primera octava del baix unísonos a la segona. Conté en flautas, totes de estany fi, quaranta y cinch. Són 45

Més se ha de fer lo secret de alba de quaranta y cinch canals.

Més se ha de fer lo teclat de roure de Flandes y de modo que dels teclats queda espacifícat.

Més se han de fer las varillas, canals y totes las demás pessas necessita dita cadireta.

Promet Anton Buscà, factor de orgas, fer tot lo sobredit, vist y regonegut per las personas que al reverent pare prior ben vist sia.

Així mateix promet tenir-lo tot posat y afinat dins lo termini de quatre anys, comptant del die de Nostra Señora de la Concepció de 1756 al any que correspon de 1760.

També promet que passat un any despues de posat tot lo orgue, lo afinarà, compondrà y esmenerà lo que se necessite, tot a sas costas, retenint-se lo convent tres-centas lliuras del total quals sols li donarà despues de esta última afinació y correcció.

Lo modo de las pagas deurà ser, a saber, mil lliuras lo die de la firma, cinch-centas lliuras lo die 25 de juny del corrent any 1757, y altres cinch-centas lliuras lo die 8 de desembre del mateix any. Despues, mil y sinch-centas lliuras en cada un any dels dos consecutius, en lo tercer any mil y dos-centas lliuras, y las restans tres-centas lliuras, que fan lo cumpliment del total, en lo any següent despues de la última afinació y composició.

94

SANT CUGAT DEL VALLÈS, anys 1757-1759

Diverses notícies procedents de resolucions capitulars sobre les actuacions previstes a l'orgue del monestir per part de Josep Boscà i Serinyana.

ACA: Fons Monacals Hisenda Volums 1202.

23 de març de 1757 f. 270r-270v

[...] diferens de V.I. se inclinen a que se adobe el orga de nostra iglésia per lo que vingué estos dias lo organé [Josep Boscà Serinyana] junt ab mossèn Pau Vila, organista de Sant Jaume de Barcelona, y se miraren lo orga que si apar be a V.I. lo Paborde Sabaté farà relació, que és del thenor següent.

Molt Ill^{re} S^{or} com los S^{ors} Pabordes determinaren que dels quatre anys de las porcions vacants que V.I. havia destinat per altre cosa que no tingué son effecte, ne destinaren dos per que los productos de las porcions se empleassen per alguna cosa memorable en la iglésia com és fer un trascor y com assó no haja pogut practicar-se havian determinat correspondrer lo orga de la iglésia per lo que se ha fet venir Joseph Buscà [Serinyana], organer, y lo Rⁿ Pau Vila, organista de la parroquial de Sant Jaume, y se han mirat lo orga que diuhen que lo poch que hi ha és bo pero necessita de compòndrer-se per lo que han fet la relació següent.

Capitulació de lo que se regoneix necessari per la composició del orga del imperial monastir de Sant Cugat del Vallès

Primo se ha de fer lo secret nou de 45 canals capàs per los registres se troban en lo present orga per los que se han de anyadir y altres registres vacuos que ha de deixar en lo secret per quant aparega al Ill^{re} Capítol reeblir-los.

Item se ha de anyadir per donar cos al lleno un registre cimbalet major de tres flautas per tecla que contenen en flautas, totes de estany, 135.

Item se ha de anyadir per donar cos a la corneta una flauta per teccla pues la corneta actual no és sino de sis canons y se regoneix necessari el que sie de set canons per teccla que contenen, en flautas de estany, 24.

Item se ha de anyadir la contra o peaña de B.fami fort per ser molt necessari.

Item se ha de fer un registre de clarins, ço és, mitg registre de clarí clar de mà dreta y conté ab clarins de estany 24, ab altre mitgs registre de baixons de mà esquerra que conté ab baixons tots de estany 21.

Item se han de fer las manxas nobas exceptuant las fustas que estas són molt bonas.

Item espolsar y afinar la cadireta y anyadir las flautas se necessitan.

Esta es la relació que se ha fet y havent tantejat ab lo organer lo que importaria possat lo orgua, com queda explicat, ha dit que valdria 500 lliures despues se és abaixat a 450 lliures y se'n tornà a Barcelona per on segons diu lo reverent Pau Vila lo farà abaixar a 425 lliures y tal vegada a 400 lliures.

Deinde [sic] digué lo M.I.Sr Abat, molt Ill^{re} S^r: la veu V.I. la relació per a compòndrer lo orga que se necessita sols falta que V.I. discorre medis per a satisfer est gasto: lo producte que destinan los S^{ors} Pabordes importa a no enganyar-me unas 212 lliuras, poch més o menos, si V.I. vol destinar los dos ingressos dels dos germans Casanova importaran 140 lliuras ab que tindrem ja tres-centas cinquanta y tantas lliuras. V.I. resoldrà si vol destinar-hi esta quantitat com y també de ahont voldrà traurer lo demás qui hi falta per a fer la quantitat del preu que importarà, quo audito fecit resolutem, que se destinen estas 140 lliuras y per lo demás que faltarà que se vengue lo pectoral que se envia de Leon de aquell Sor Ill^m que se judica. Valdrà unas setanta o vuytanta lliuras que ab est addit se judica hi haurà lo bastant, y que en quant lo adop o lligada que se ha de fer en la cadireta y lo gasto que faran lo organé y justé que ho pague la Caixa Comuna encarregant a Dⁿ Fr. Anton Sabaté comunista que los tracte be quant vingan a compòndrer lo orga y a plantar los registres que se suposa estaran 15 dies o tres semanas asseñalant al comunista set sous per cada hun dels que vindran a compòndrer lo orga y los demás gastos que se oferescan que no poden ser molts los costege la Caixa Comuna pues lo compòndrer molta part del orga tocava a dita Caixa Comuna y que los S^{cs} Clavari y Dⁿ Fr. Anton Sabaté cuyden de esta obra [...].

18 de novembre de 1758 f. 294v-295r

[...] los S^{cs} Clavaris tenen que representar a V.I. alguna cosa lo que executaran si los dona lo permís [...] V.I. tindria ben present los pactes que feu lo organé quant vingué a treballar lo orgue. Nosaltres hem mirat varias vegades per carta a dit organé de que pujàs de qualsevol manera a acabar de compòndrer lo orga. Ell sempre nos ha passat ab rahons. Hara, novament, havem tornat a fer-li instàncies. No obstant esto, ell no se mou y apar se vurla de nosaltres. [Si] li apar bé a V.I., nosaltres li tornarem a escriure determinar-li lo plaço per venir. Y si dit organé no se resol de pujar, enviarem a vuscar un altre per a que doni a fi a la obra.

23 de febrer de 1759 f. 300r

[...] temps ha que lo orgue està per acomodar passant-nos ab rahons lo organé com V.I. nos ignora y aixís pot V.I. discòrrer medi per donar curs a la obra per que de altre manera lo orgue de dia en dia ba espatllant. Et fuit resolutium que lo paborde Sabaté escriguís al organé fent-li present los pactes que feu ab lo monastir los que ell no ha cumplert, y aixís que li contàs lo temps fins lo dia 21 de mars en que ha de estar compost enterament lo orgue per que de altre manera lo monastir se valdrà de medis que per sa bondad dins al present ha executat.

25 d'agost de 1759 f. 309r

Congregats [...] si apar be a V.I. se llegirà un paper que han tirat los mestres organistas sobre las faltas que se encontran en lo orgue y juntament se podrà llegir la resposta que fa lo organé als dits càrrechs. Et omnes dixerunt placet. Lo paper estava en la forma següent.

Las faltas que actualment se troban en lo orgue de S. Cugat del Vallés són la següents.

Primo que tancats tots los registres y posant las mans sobre lo teglat se ouhen [sic] fals vehins ab tal que forma una desconcertada música. De aquí naix que tocant lo registre del flautat sol, en lloch de respòndrer la flauta que li correspon, se ouhen altres que totalment disonan. Així mateix se observa ab lo registra de la octava. Més ab dits registres y ab algunas flautas que tocant la tegla, en lloch de respòndrer la flauta, supleix lo vent que per ella te de sonar.

La contra de csolfaut és de molt poca veu a més de que té un temblor que és bastant molest.

A tot lo referit respon lo señor Joseph Buscà, organé, que no són faltas, que estas pujan ser en algun temps de perjudici al orga de S. Cugat y asegura que no pot aumentar, ab tal que se obliga que en qualsevol temps que per est motiu patesquia algun detriment lo orgue, se obliga a firmar-me una obligació de remediari-ho a costas y despesas suas. Y se obliga també a fer una nova manxa per preu de 25 lliuras [...] com si trobassen alguns reparos per quals no era fàcil resòldrer luego sobre la matèria.

Se feu commissió als señors clavaris per a que estos examinassen lo asunto y practicar esto, se ajustassen del modo més convenient y millor los apareguis per lo bé y utilitat del monastir.

IGUALADA, 18 d'octubre de 1757

Contracte d'Antoni Boscà per a renovar i ampliar l'orgue de la parròquia.
ACAN: Fons Notarial d'Igualada. Josep Mateu, *Manual 1757* (núm. 339), f. 260r.

En la vila de Igualada, corregiment de Vilafranca del Panadès, bisbat de Vich, vuy que contam als divuyt dias del mes de octubre, any del Señor de mil set[-cents] cinquanta y set. En nom de Nostre Señor Déu Jesuchrist y de la gloriosa y humil Verge Maria, mare sua y advocada nostre sie sempre. Amen.

Sie a tothom notori com sobre lo fer y fabricar la orga de la iglésia parroquial de la present vila de Igualada per y entre lo reverent Jaume Dot y Comarmena en S.T. D' Prebere y reverent de la Parroquial Iglésia de Sta Maria de la present Vila, los Mag^{chs} D' en medicina Barthomeu Santasuzanna, Joan Cuyner, Pere Regordosa, Fran^{ch} Galtés y Jaume Canals lo corrent any, regidors de la universitat de la present vila junt ab Jaume Oms, ausent, y en dits respectius noms obrers de dita parroquial iglésia, dits señors regidors fan estas cosas en presència del Mag^{ch} Anton Rovira, batlle de la present vila y son terme, per la universitat, de ella de una, y Anton Buscà, mestre de orgas de la ciutat de Barcelona, de altre, se han fet firmat, pactat y jurat per ditas parts los pactes avall escrits y següents.

Primerament lo dit Anton Buscà, per quant baix, en altre capítol, los dits señors obrers li prometran donar y pagar la quantitat de mil sis-centas vint-y-sinch lliures, ab sas pagas, per so de son grat y certa ciència, convé y en bona fe promet a dits señors obrers presents que per tot lo die de Nadal de mil set-cents sinquanta-vuyt tindrà feta y assentada la orga de la parroquial de esta vila la que concistirà dels registres y del modo y manera següents.

<i>Primo, lo registre de la cara, catorze palms entonació. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, diem</i>	48
<i>Secundo, lo registre de fusta, catorse palms entonació, de mitg en amunt, imita la flauta travesera. Ditas flautas són de roura de Flandes. Contenan en vint-y-sinch y las restants vint-y-tres són de melis. Juntas són quaranta-vuyt, diem</i>	48
<i>Tercio, lo registre de la octava. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Quart, lo registre quinsena y vint-y-dosena llarga, dos flautas per tecla. Conté en flautas de estany norants-sis, dich</i>	96
<i>Quint, lo registre quinsena llarga. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Sexto, lo registre corona de sinch flautas per tecla menos la primera octava que ha de ser de quatre. Conté en flautas de estany dos-centas vint-y-nou, dich</i>	229
<i>Séptimo, lo registre alemaña de quatre flautas per tecla menos la primera octava que ha de ser de tres. Conté en flautas de estany cent vuytanta-una, dich</i>	181
<i>Vuyt, lo registre simbalet major, tres flautas per tecla. Conté en flautas de estany cent quaranta-quatre, dich</i>	144
<i>Nou, lo registre simbalet menor, tres flautas per tegla. Conté en flautas de estany cent quaranta-quatra, [dich]</i>	[144]

Registres moderns

<i>Deu, lo registre corneta magna set flautas per tecla, de csolfaut del mitg an amunt. Conté en flautas de estany cent setanta-sinch, dich</i>	175
<i>Onse, lo registre dotzena nazart, per si sol lo fluviol, las vuit més grosas tapadas. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Dotze, lo registre quinsena nasart, las sis més grossas tapadas. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Tretze, lo registre disetena nasart. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Catorze, lo registre cascavells tres flautas per tecla. Conté en flautas de estany cent quaranta-quatre, dich</i>	144

Registres de llengua

<i>Quinze, lo registre trompeta real de catorze palms de entonació. Conté en trompas de estany quaranta-vuyt, dich</i>	48
<i>Setze, lo registre baxons de mà esquerra. Conté en baxons vint-y-tres, dich</i>	23
<i>Diset, lo registre clarins clars de mà dreta. Conté en clarins vint-y-sinch, dich</i>	25
<i>Divuyt, lo registre de baxons de mà esquerra. Conté en baxons vint-y-tres, dich</i>	23
<i>Dinou, lo registre clarí de campana de mà dreta. Conté en clarins vint-y-sinch, dich</i>	25

Vint, lo registre obuè dolçayna. Conté en flautas de estany quaranta-vuyt, dich 48
Vint-y-hu, lo temblant.

Ecos

Vint-i-dos, registre violins. Conté en vint-y-sinch flautas de estany, dich 25
Vint-y-tres, registre corneta magna sinch flautas per tecla. Conté en flautas de estany cent vint-y-sinch 125
Vint-y-quatre, registre flautat unisonus a la cara, del csolfaut del mitg anemun. Conté en flautas de estany vint-y-sinch, dich 25
Estos tres registres fan contra eco y suspensió, y han de estar col·locats ab una caixa sota lo secret del orga gran, ab son moviment de peu.

Item se han de fer onze contras entonació vint-y-vuyt palms ab onze respostas entonació catorse palms. Las flautas de melis contenan totas juntas vint-y-dos [22]

Item se ha de fer lo secret de fusta de alba, ab quaranta-vuyt canals ab la capacitat del lloch per tres o quatre registres més.

Item se han de fer quatre manxas de forma major aforradas las costellas ab ludas blancas, ab sos vestiments per la conservació de ellas.

Item se han de fer tres teclats de roure de Flandes ab las negras de xacaranda y las unglas de os.

Item serà a càrrech de dit Buscà lo completar la cadireta, afinar-la, posar-la al punt del orga gran, anyadint en ella un flautat unisonus a la cara, de csolfaut del mitg en amunt, que serviria per lo fonement de la corneta se troba ja posada, que són vint-y-sinch flautas de estany.

Item promet dit Buscà de garbositat fer una orga portàtil, sent a càrrech de dits señors obrers de fer la caixa de dita orga que se compondrà dels registres del orga vell y concistirà ab los registres següents:

Primo la cara de set palms de antonació, las vuyt més grossas tapadas.

Secundo la octava, las vuyt més grosas tapadas.

Tercio la dinovena.

Quarto la vint-y-dosena.

Quinto lo simbalet.

Item los arbres dels registres seran de ferro, ab los tirans de fusta y los poms de boix.

Item los registres de llangüeta estan col·locats fora la caixa del orga, han de ser sostinguts ab ferros y caragols per sa major firmesa y seguretat.

Item que totas las flautas del orga han de estar ab tota firmesa y seguritat.

Item que totas las flautas han de ser de estany fi menos los peus que estan sobre lo secret per ser més convenient per sa duració. Y totas han de ser novas.

Item que tots los instruments de llengua degan sonar ab la promitut de les demás flautas. Y en cas ni aguesa alguna que no tingués dita circumstància, se deurà mudar.

Item que dita obra tinga de ser visurada per las personas ben vistas a dits señors obrers.

Item que tota la fusta tinga de ser bona y ben seca per a obviar lo moviment podria fer.

Item que la desferra del orga quedarà a favor de dit Buscà, tot lo que promet atèndrer y cumplir [...].

[...] en lo precedent capítol, lo dit Anton Buscà los ha promés fer y construir la orga de la parroquial de la present vila ab lo modo y forma dalt expressat, convenan y en bona fe prometan a dit Anton Buscà que per lo treball y manufactura de dit orga li donaran y pagaran mil sis-centas vint-y-sinch lliures en esta forma, ço és, sis-centas vint-y-sinch lliures vuy die present, sinch-centas lliuras del dia de Nadal prop vinent a un any que serà lo die de Nadal de mil set-cents cinquanta-vuyt y de dit die a mitg any las restants sinch-centas lliuras a cumpliment de dit preu que serà lo die se visurarà y revisarà la orga. E més, prometan dits señors a sas expensas fer transportar tota la manufactura del orga de Barcelona a Igualada com també lo llum y manxadó tot lo temps serà menester, y mestre de cases. Enviaran duas cavalcaduras a dit Buscà per ell y altre per venir a plantar la orga y després tornar-lo en Barcelona, y així mateix, al cap de mitg any, enviaran també dos cavalcaduras a dit Buscà per venir ell y altre a compòndrer y refinar dita orga. Més se obligan en donar-li en la present vila una casa ab dos llits parats per a habitar quant vindrà a assentar la orga per tot lo temps aurà menester per a assentar-la, i li donaran la orga vella, tot lo que prometen dits señors obrers atèndrer y cumplir, tenir y servir sens dilació ni excusa alguna [...].

LA BISBAL D'EMPORDÀ, 11 de desembre de 1757

Contracte d'Antoni Boscà per a construir un orgue a la parròquia.
AHG: Fons Notarial de Vulpellac (Vu 46), f. 722r.

En nom de Nostre Señor Deu sie. Amen.

De y sobre la capitulació y preu fet del orga nou y de forma major que se ha de fer, construir y plantar-se dins la iglésia parroquial de la vila de la Bisbal, del bisbat de Gerona, per y entre los magnífichs señors Joseph Anton Pica, notari, Emanuel Masbernat, Joan Frigola, Agustí Poch, Anton Albert, Isidro Matas y Roch Pujades, tots regidors actuals de la universitat de dita vila y son terme, fent y representant la mateixa dita universitat, y lo reverent Joan Pou, y trobar prebere y beneficiat lo mateix dit señor Joseph Anton Pica, notari, y Emanuel Figueras, pagès, tots tres actuals obrers de la obra de la predita iglésia, y inseguint resolució presa per lo magnífich ajuntament de justícia y regidors de dita vila, lo die vint-y-vuyt del pròxim passat mes de novembre de una part, y lo señor Anton Buscà, factor de orgas en la ciutat de Barcelona domiciliat de part altre, se ha tractat y capitulat lo baix escrit y següent.

Primerament és pactat y capitulat entre ditas parts y lo dit señor Anton Buscà, factor de orgas predit, de son grat y certa sciència, per ell y per los seus hereus y successors qualsevols que sien, convé y en bona fe promet als dits señors regidors y obrers predits y a llurs succesors, fer fabricar y construir segons art y habilitat de bon mestre organer un orga nou de forma major contenint en sí las cosas expressadas y continuadas ab lo estat y nota, fet, format y firmat per ell mateix que és del thenor següent.

Estat y nota de los registres y flautas, trompetas, clarins y altres instruments de música, secrets y demás cosas necessàries que han de compòndrer lo nou orga de forma major que se ha de fer per mi, lo baix firmat factor de orgas, y plantar-se després en la iglésia parroquial de la Bisbal, y és com se segueix.

1. *Primo registre la cara catorse palms entonació. Conté en flautes totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
2. *Item registre la octava. Conté en flautas totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
3. *Item registre quinzena llarga. Conté en flautas totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
4. *Item registre dinovena y vint-y-dozena llarga, duas flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany fi noranta. Són* 90
5. *Item registre la corona de sinch flautas per tegla menos la primera octava que ha de ésser de quatre entrant la més grossa en quinzena, la segona dinovena, la tercera vint-y-dosena y la quarta en vint-y-novena, y en la segona octava la quinta en trenta-setena compost dit registre ab sas reiteracions. Conté en flautas totes de estany fi dos-centas disset. Són* 217
6. *Item registre sinbalet major, tres flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany fi sent trenta-sinch. Són* 135
7. *Item registre sinbalet menor, [tres flautes per tecla]. Conté en flautas totes de estany fi sent trenta-sinch. Són* 135
8. *Item registre de fusta catorse palms de antonació. Conté en flautas, totes de fusta quaranta-sinch. Són* 45
9. *Item registre dotsena nasart tot destapat. Conté en flautas, totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
10. *Item registre quinzena nasart tot destapat. Conté en flautas, totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
11. *Item registre dissetena nasart tot destapat. Conté en flautas, totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
12. *Item registre de vint-y-vuyt palms entonació, de la segona octava del baix en amun dit de melis y destapat. Conté en flautas totes de fusta trenta-set. Són* 37
13. *Item registre corneta magna de set flautas per tegla, del sesolfaut del mitg en amun. Conté en flautas totes de estany fi sent setanta-sinch. Són* 175
14. *Item registre cascavells tres flautas per tegla. Conté en flautas, totes de estany fi sent setanta-sinch. Són* 135

Registres moderns

15. *Item registre trompetas reals de catorse palms entonació. Conté en trompetas totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
16. *Item registre baxons de mà esquerra. Conté en vint-y-hu tots de estany fi. Són* 21 [20?]
17. *Item registre clarins clars de mà dreta. Conté en vint-y-sinch tots de estany fi. Són* 25
18. *Item registre clarins de campanya. Conté en vint-y-sinch tots de estany fi. Són* 25
19. *Item registre xirimia de mà esquerra. Conté en vint y hu, tots de estany fi, són* 21 [20?]
20. *Item registre trompeta magna de mà dreta. Conté en trompetas, totes de estany fi, vint-y-sinch són* 25
21. *Item lo temblant.*
22. *Item vuyt contras entonació vint-y-vuyt palms ab vuyt respostas de catorse palms de melis, ab son secret, que ditas tocaran ab las mans y los peus juntas. Són setse, són* 16

Cadireta

1. *Primo registre la cara set palms entonació, las duas més grossas de fusta y las restants quaranta-tres de estany fi. Són* 45
2. *Item registre la octava. Conté en flautas totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
3. *Item registre quinsena y dinovena llarga dos flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany fi noranta. Són* 90
4. *Item registre sinbalet tres flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany fi sent trenta-sinch. Són* 135
5. *Item registre dotzena nasart las vuyt més grossas tapadas, Conté en flautas totes de estany fi quaranta-sinch. Són* 45
6. *Item registre corneta tolosana quatre flautas per tegla del sesolfaut del mitg en amun. Conté en flautas totes de estany fi sent. Són* 100
7. *Item registre de fusta catorse palms entonació, las vint més grossas tapades. Conté en flautas totes de fusta quaranta-sinch. Són* 45
8. *Item registre tapadillo de estany fi set palms entonació. La primera octava unísonus a la segona. Conté en flautas quaranta-sinch. Són* 45

Ecos

1. *Primo registre flautat de catorse palms entonació del sesolfaut del mitg en amunt. Conté en flautas totes de estany fi vint-y-sinch. Són* 25
2. *Item registre corneta magna sinch flautas per tegla. Conté en flautas totes de estany fi sent vint-y-sinch. Són* 125
3. *Item registre violins. Conté en vint-y-sinch tots de estany fi. Són* 25
- Estos tres registres estan ab son secret y teglat apart ab un ataüt que ab son moviment de peu fan contraeco y suspensió.*

Axí també se ha de fer las cosas següents.

Primo lo secret de quaranta y sinch canals.

Item quatre manxas de forma major.

Item se han de fer los teglats de roure de Flandes, ab las negras de xacaranda y las blancas de os.

Item los bastons de registres y canals tot de fusta.

Item lo secret de la cadireta de quaranta-sinch canals.

Item totes las demás pessas se necessitan per orga de forma major y cadireta podent-se servir de las flautas se troban fetas del orga vell, quedant a favor del mestre organer tota la desferra del dit orga vell.

Últimament, se han de partir tots los registres menos la cara, la octava, la quinzena, los flautats de fusta y lleno, y dexar puesto en lo secret per posar-hi –a son temps– los registres de...

Baxons de mà esquerra, conté en vint-y-hu [20?], y tots de estany fi,

Veu humana de mà dreta, conté en vint-y-sinch, tots de estany,

Abués de mà dreta, conté en vint-y-sinch, y

Baxonet de mà esquerra, conté en vint-y-sinch [20?], tots de estany fi.

Tot lo sobre expressat quedarà subjecte a visura de personas intel·ligents y a llur censura y conexement. Y per que de tot constia, ho firmo en Barcelona a veinte-y-dos novembre mil set-cents sinquanta-set.

Anton Buscà, factor de orgas.

Lo qual nou orga, així fet, fabricat y construït en la forma y manera que està disposat y queda previngut ab lo sobreincertat y continuat estat y nota, se obliga el dit señor Anton Buscà, per ell y per los seus hereus y successors, tenir-lo axí fet, plantat y posat dins la sobredita iglésia, y en son degut lloch quant sie conclosa la fàbrica de dita iglésia nova que actualment se va avansant. Y deurà així fer-se y practicar-se ja un mes antes de tornar-se a celebrar Missa en la dita iglésia parroquial essent de la obligació de dit señor y quedant a son càrrech y a sos propis gastos lo fer, transportar y conduhir dende Barcelona a la dita vila de la Bisbal tot dit nou orga junt ab sas manxas y demás de ella dependent, y fins sie tot posat dins dita iglésia. Y que la desferra del orga vell de dita iglésia, quèdia y sie tota entera del dit señor Anton Buscà tenint ell obligació de fer-lo conduhir a sos gastos dende la Bisbal a Barcelona, com y així també que lo dit señor Anton Buscà dega y sie obligat passar un any y mitg de fet y plantat axí lo dit nou orga, sens interès algun venir o be essent ell legítimament inedit o mori degan sos hereus y successors cuydar a llurs gastos de fer venir altre factor de orgas en la dita vila de la Bisbal a refinar dit nou orga y que axí refinat o be antes de refinar-se y sempre que vulgan los señors regidors de la dita universitat y los obrers de la dita obra dega aquell ésser visurat y regonegut en la conformitat se acostuman visurar-se y regonèxer-se orgas semblants y per personas intel·ligents nomenadoras estas per la dita universitat de dita vila y obra de dita iglésia quedant a càrrech y obligació de la dita universitat y de la dita obra lo pagar y satisfer los treballs y dietas de ditas personas elegidoras y subjectant y obligant al dit señor Anton Buscà y als seus hereus y successors a tot lo que per ditas intel·ligents personas sie censurat, judicat y declarat y quedant y estant enseguida de llur declaració dit señor Anton Buscà tingut y obligat, y sos hereus y successors tinguts y obligats a la esmena obligació y restitució de tot lo axí censurat, judicat y declarat y en especialitat, en no ésser las flautas totes de estany fi y de bon quilat, ab lo gruix necessari y corresponent a cada flauta, y tot ab la deguda perfecció. Y per cumplir y servir totes y sengles cosas sobreditas y expressadas, ne obliga el dit señor Anton Buscà als dits señors regidors y a la mateixa dita universitat y als dits señors obrers y a la mateixa dita obra de la dita iglésia y a llurs successors en dita universitat y obra, tots y sengles bens y drets seus y dels seus successors, axí mobles com immobles ahont se vulla que sien, encara que privilegiats en qualsevol manera llargament endeguda forma y ab jurament.

Item és pactat y capitulat entre ditas parts y los mateixos sobredits señors regidors en dit nom fent y representant la mateixa dita universitat y los dits señors obrers de la dita obra de la dita iglésia en dit nom per ells, en dits respectius noms y per la mateixa dita universitat y per la mateixa dita obra de la iglésia. De llur grat y certa sciència convenen y en bona fe prometen al dit señor Anton Buscà y als seus hereus y successors que per lo dit preu fet y construcció del dit nou orga li doneran y satisfaran, pagaran y entregaran ab diner comptant realment y de fet, y en lo modo y forma y ab las pagas que baix se expressarà y dirà mil quatre-centas lliuras moneda barcelonesa [...].

Fou feta la present capitulació, y firmada y jurada per los senyors abaix firmats, en la vila de la Bisbal y en la casa de la universitat de la dita vila als onze dias de mes de dezembre, any de mil set-cents sinquanta-set [...].

AGRAMUNT, 15 de setembre de 1759

Contracte d'Antoni Cases per a la construcció d'un nou orgue a la parròquia.

ACN: Fons Notarial d'Agramunt. Antoni Sevina, *Trigesimum diversorum contractuum...* 1759, f.133r.

En nom del Señor. Sia a tots notori com nosaltres don Francisco de Benet y de Vaahels en drets, Dr. Aleix Alsina, cirurgià, Joseph Bonet y Francisco Pasqual, pagesos de la present vila d'Agramunt, y lo present any regidors del magnífich ajuntament de dita vila, junt ab Joseph Reyxachs, pagès de dita vila, junt també regidor de aquella, ausent per estar malalt, fent las infraescritas cosas en nom de la universitat de dita vila y principalment a major honrra y glòria de Déu, de una part, y Anton Casas, factor de orgues de la vila de Reus, archabisbat de Tarragona, de part altra, en consideració de que lo orgue de la parroquial iglésia de esta vila se troba inútil, inservible y sens poder-se tocar segons avall se deia, se ha convingut y ajustat fer de nou lo orgue per dita parroquial iglésia y per tant, per lo bon crèdit de dit Anton Casas, fabricant de orgas, se ha determinat per part de nosaltres, dits regidors, ajustar y determinar fer dit orgue per mà de dit Anton Casas, y per est fi se ha firmat un paper y dissenyo que

conté los pactes, condicions y circumstàncias que se deuran observar per una part, y alora y la posiderà, y modo del orgue fahedor, per mi dit Casas, qual es del thenor següent.

Anton Casas, factor de orgues, natural i habitant en la vila de Reus, de orde del magnífich ajuntament de la present vila d'Agramunt, he revisat l'orgue que se encontra en la iglésia parroquial de dita vila, qual orgue és inútil per a poder servir, sia àduch lo flautat de la cara catorse palms entonació que és de estany menos los tres bayxos primers que són de fusta tapats, lo secret, manxas, flauteria y demás pars que conté dit orgue, està impossibilitadíssim de poder servir, àduch los clarins, bayxons, corneta y algunas flautas més, fetas per mans de Baptista Ferrer del qual vàrios orgues que he desfet, me és estat precís derritir-las y fabricar-las de nou per los motius expressats. És de sentir y aconsella dit Casas se fassa nou, com en endavant se explicarà, per que de esta confirmació se emplearan bé los interessos del comú y no de altra manera, y lo dit Casas fer la obra ab perfecció.

*Projecte o dissenyo del orgue que se ha de fabricar
per la iglésia parroquial de la vila d'Agramunt,
bisbat de la Seu de Urgell, és lo següent.*

Primo se ha de fer un flautat catorse palms entonació, los tres bayxos primers seran de fusta tapats y los restants de estany obertas. Las que convingan de dit estany se distribuiran en castells a la perspectiva del orgue, y las restants dels tibles se contruhiran damunt lo secret, y dit registre constarà de quaranta-sinch flautas

Més se ha de fer altre registre de octava, tot de metall. Flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de quinsena. Flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de tolosana tres flautas per tecla ab las reiteracions, la guia en dinovena. Flautas cent trenta-sinch 135

Més se ha de fer altre registre de dinovena dos flautas per tecla ab las reiteracions. Flautas noranta 90

Més se ha de fer altre registre de ple, quatre flautas per teccla, la guia en vint-y-dosena, ab las reiteracions. Flautas cent vuytanta 180

Més se ha de fer altre registre de símbala quatre flautas per tecla, la guia en vint-y-sisena, ab sas reiteracions. Flautas cent vuytanta 180

Este és lo ple del orgue.

Més se ha de fer altre registre de flautat violó tapat, los vuyt primers baixos han de ser de fusta y los demás de metall. Constarà de flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de nasart en dotsena, tot de metall. Flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de nasart en quinsena. Flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de nasart en dissetena. Flautas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer altre registre de corneta magna set flautas per tecla, partit de mà dreta, ab son secret de part posat en alt detrás del flautat de catorse palms, ab vint-y-quatre conductos de metall per conduir lo ayre a dita corneta. Constarà de flautas cent sexanta-vuyt 168

Més se ha de fer altre registre de clarins clars, partit de mà dreta, ab sas llenguas, canals, templadors de fil de ferro, y demás adherents. Clarins 24

Més se ha de fer altre registre de bayxons, partit de mà esquerra, ab los mateixos adherents que'ls sobredits clarins. Constarà de bayxons vint-y-un 21

Los dos sobredits registres de clarins y bayxons se han de posar enfron lo secret, damunt lo asiento del organista, ab sos ferros per a mantenir-los, posats ab lo major art y firmesa.

Més se ha de fer altre registre de trompas reals catorse palms entonació, unísonus al flautat de la cara, ab sas llenguas, canals, templadors de fil de ferro y demás adherents. Trompas quaranta-sinch 45

Més se ha de fer un secret nou per a col·locar tots los sobredits registres ab quaranta-sinch canals, tapas, registres, panderillos y tot lo demás necessari. Los arbres de dits registres han de ser de ferro, tirants de fusta y poms de boix.

Més se han de fer tres manxas capaces per dit orgue, forrades y guarnidas per sa major conservació.

Los taulells que se encontran en las manxas vellas del dit orgue serviran fent tot lo demás nou quals manxas se posaran desota del orgue, al piso de la iglésia pues no s'en troba altre més proporcionat.

Més se ha de fer un teclat nou, las blancas de os y los substenidos y bemolls de perera, dalt de negre ab sas verquillas, y tot lo demás necessari.

Més las contras se troban vellas sols son catorse, set de vint-y-vuyt, y set de catorse palms quals són fora del orgue per no haver hi lloch proporcionat per a estar de las quals se'n faran setse per arribar fins al punt de befa y mi blanch, que se'n posaran dos en cada peanya en unísonus, y seran de catorse palms entonació. Per ditas contras se ha de fer secret nou de part, ab sas peanyas, molinillos, y demàs adherents.

[Ecos]

Més se ha de fer altre registre de clarí en violins, partit de mà dreta, quals se han de col·locar dins una cayxa per a fer eco y contraeco, ab la comuna tramoya al peu per a fer jugar dits violins, per qual registre se ha de fer mitg teclat apart ab lo qual se tocaran. Violins vint-y-quatre 24

Per a fabricar tot lo expressat orgue ab los cabals y circumstàncies que se requereix, que ab aquestas cosas hi ha molt més y menos, està ajustat y concordat en mil quatre-centas lliuras moneda barcelonesa y lo orgue vell, las quals quatre-centas y mil lliuras deuran pagar los regidors d'Agramunt, ço lo comú de dita vila, a dit Anton Casas ab esta forma, ço és, dos-centas lliuras de la firma del acte; dos-centas lliuras al mes de febrer o mars prop vinent quant vindrà a desfer lo orgue vell; dos-centas lliuras per lo dia de Corpus prop vinent que serà lo dia que dit Casas tindrà plantats, ço en se obliga plantar o posar los registres següents, esto és, lo flautat de la cara, octava, quinsena, tolosana, dinovena, clarins, bayxons y corneta magna a fi que, ab lluïment, pugan celebrar-se los Divinos Oficis; quatre-centas lliuras pagadoras per tot lo mes de juny del any mil set-cents sexanta-un; y dos-centas lliuras lo dia se finirà la obra que serà per tot lo any mil set-cents sexanta-dos; y las restants dos-centas lliuras al cap del any del dia se concluyrà dit orgue en que tindrà obligació dit Casas de revistar-lo y afinar-lo.

Serà obligació de la vila d'Agramunt lo costejar lo transport del dit orgue y demés necessari des de Reus a esta vila y retornar a dita vila de Reus al dit Casas com també fer lo gasto del menjar y demés assistència durant las col·locacions.

Més haurà la vila de costejar tota la fusta per a col·locar y assentar dit orgue, acistint de llum, carbó y manxador per a templar y afinar dit orgue.

Tota la referida obra del dit orgue se donarà vista y reconeguda per las personas intel·ligentas que ben vistas seran al magnífich ajuntament. Y en cas que (lo que no permetia Déu) dit Anton Casas durant esta obra passa a millor vida, obliga de present a son fill Joseph Casas, també fabricant de orgues, en conclüir y acabar dita obra ab lo modo y forma està pactat [...].

98

VILANOVA I LA GELTRÚ-Santa Maria, 3 de gener de 1760

Manuscrit d'Antoni Boscà amb les actuacions previstes a l'orgue.
APSMG: Llibre d'Obra. Carpeta 97.

*Nota del que se ha de fer en lo orgue de la parroquial
iglésia de Santa Maria de la Geltrú en lo present any 1760.*

Primo. Se ha de desfer lo orgue trahent totes las flautas, espolsar-las y donar-los tota la veu se puga, y adobar las flautas que estigan espatlladas.

Item. Dit orgue se ha de posar al to natural que es dir al punt de las trompas de cara.

Item. Se ha de fer lo teclat de boix fent cervir las negras de dit teclat y fer las varillas corresponents posant en ellas sos caragols de llautor.

Item. Se regoneix molt convenient posar lo registre de trompas reals al to los corresponent que per a assó se han de fer las dues trompetas més grosas novas que la més grosa tindrà 13 palms de llarch fent cervir lo Dlasolre per Elami, y aixís de las demés en son orde, y així mateix fent 45 peus per posar-ne un a cada trompeta que és lo que los corresponent.

Item. Se ha de fer lo registre de clarins que consisteix en 21 [24 o 25?], tots de estany fi, ab los botons de plom, canals y llenguas de llautó.

Item. Se han de fer las mollas del secret.

Item. Se ha de desfer la cadireta, espolsar-la y afinar-la, posant-la també al punt del orgue gran.

Item. Se ha de fer 21 [24 o 25?] flautas per a añadir en la corneta per que sia corneta tolosana lo que ara no és.

Item. Se han de adobar las manxas fent las cues novas per trobar-se rebentades, y també adobar las mollas de las contras.

Item. Se ha de fer los russiñols y plantar-los.

Se obliga lo senyor Anton Boscà a teniro plantat y fet tot per la Pasqua de Resurrecció de 1760 per lo preu de 260 lliures, so és, la primera paga que són 130 lliures de comptans y las restans al primer de gener de 1761. Vist y reconegut a coneguda del senyor rector y obrers de la present parròquia en lo que han convingut lo reverent rector y obrers de la Geltrú ab lo senyor Anton Boscà en fe de lo qual vuy als 3 de gener de 1760 lo han firmat en la dita parròquia [...].

BALAGUER-Sant Crist 23 de març de 1761

Contracte de Josep Boscà i Serinyana per a la construcció d'un nou orgue al santuari.

ACN: Fons Notarial de Balaguer. Francesc Sosciats, *Vigessimum quintum manuale...* 1761, f. 4v.

Dia vint-y-tres del mes de mars, any de la Nativitat del Señor de mil set-cents sixty i hu, en la ciutat de Balaguer, bisbat de Urgell.

Per rahó de la fàbrica o construcció del orgue de la iglésia del Sant Christo de la ciutat de Balaguer, bisbat de Urgell, que deu fer-se per Joseph Buscà, mestre de orgues de la ciutat de Barcelona, se han fet pactat y jurat entre los reverents Joseph Farràs, canonge, y Joseph Cistach, preberes, y lo corrent any síndichs de la reverent comunitat de Santa Maria de dita ciutat de Balaguer, y en dit nom, administradors de dita casa y hospital del Sant Christo, Joseph Rossell, prebere y regidor de la expressada casa, y Francisco Lleyda, prebere y clavari de la mateixa de una, y lo referit Joseph Buscà de part altra, los capítols y pactes següents.

Primerament lo dit Joseph Buscà se obliga tenir concludida la fàbrica de dit orgue y posat en son degut puesto en dita iglésia del Sant Christo per tot lo mes de octubre primer vinent y del corrent any qual fàbrica ha de ser al tenor, modo y forma que va capitular en un paper firmat de mà y lletra del dit Joseph Buscà, entregat per ditas parts al notari infrascrit que és del tenor següent.

Capitulació del orgue necessita la iglésia del Sant Christo de Balaguer

Primo lo flautat de la cara de catorze palms entonació que ja se troba en dit orgue, servirà y se anyadirà las tres flautas de la part dels tibles per ser octava llarga, las que si las vellas poden servir, que servescan y sinó las dega posar lo oficial. Contem flautas de estany 45

Item lo registre octava de set palms entonació que ja se troba en dit orgue servirà y se anyadirà las tres flautas de la part dels tibles per ser octava llarga las que si las vellas poden servir que servescan y sinó las dega posar lo oficial. Contem flautas de estany 45

Item lo registre de fusta de catorze palms entonació unísonus del flautat major de la cara. Conté en flautas, totes de fusta de melis de Tortosa, contem flautas 45

Item lo registre la quinsena llarga. Contem flautas totes de estany 45

Item lo registre simbalet de tres flautas per tecla. Contem flautas totes de estany 135

Item lo registre alemanya o ple major de quatre flautas per tegla, menos la primera octava que serà de tres. Contem flautas de estany 172

Item lo registre la corona de quatre flautas per tegla, menos la primera octava que serà de tres. Contem flautas totes de estany 172

Item lo registre la corneta magna de set flautas per tegla del csolfaut del mitg en amunt, ab son secret y portavens apart. Contem flautas totes de estany 177 [=175?]

Item lo registre dotsena nasart o floviol, las vuyt més grossas tapades. Contem flautas totes de estany 45

Item lo registre quinsena nasart, las vuyt més grossas tapades. Contem flautas totes de estany 45

Item lo registre dissetena nasart, las vuyt més grossas tapades. Contem flautas totes de estany 45

Item lo registre mitg de clarí clar de mà dreta. Conté vint-i-sinch clarins de estany 25

Item altre mitg registre de baixons que conté ab vint baixons de mà esquerra y tots de estany

20

Item lo registre lo temblant.

Item se ha de fer en dit orgue lo secret de quaranta-sinch canals ab un passadís al mitg de dit secret per a que lo oficial pugua afinar lo orgue ab més desaogo.

Item les contres se troben en dit orgue poden servir, ajustant-hi lo bfami fort, fent-li los secrets nous. Y se han de anyadir o fer novas vuyt respostas de catorse palms de entonació, y se han de fer vuyt teglas per los peus per tocar las sobreditas contras.

Item se han de fer quatre manxas ab canal, varillas y molinets, y se ha de fer lo teglat de os blanch.

Item en los dos registres de la cara y octava en cas se degen fer algunas llenguas novas per a que tingan bona entonació las dega fer lo oficial.

Item ab altre capítol és convingut y pactat que la desferra de fusta y de ferro que se trobarà en dit orgue que pugua servir, servesca com sia bo y rebedor, no quedant res de despulla per lo oficial.

Item ab altre capítol és convingut y pactat que queda a càrrech de la dita casa y hospital del Sant Christo lo fer portar tota la obra de dit orgue. Y que lo dit oficial dega entregar en Balaguer tota la obra bona y rebedora vista y regoneguda a coneguda de la reverent comunitat de Santa Maria de la present ciutat.

Item ab altre capítol és pactat y convingut que tot lo temps que treballaran lo oficial y fuster en plantar lo orgue tinga la obligació la dita casa y hospital del Sant Christo de donar-los los aliments en ella, llum y manxador y mestre de cases si cunvé.

Item ab altre capítol, los sobrenomenats reverents Joseph Farràs, canonge, Joseph Cistach, Joseph Rossell y Francisco Lleyda, preberes en los referits respective noms, de son grat y certa ciència, convenen y en bona fee prometen donar y pagar al sobrenomenat Joseph Buscà per rahó de la fàbrica de dit orgue la quantitat de set-centas y cinquanta lliuras moneda barcelonesa en esta forma, so és, quatre-centas lliuras comptant lo dia present y las restants tres-centas sinquanta lliuras ab dos iguals pagas, comensant ha fer la primera luego de plantat dit orgue y la segona al cap del any después de plantat dit orgue en que tindrà la obligació de refinar-lo.

Item lo sobrenomenat Joseph Buscà, en virtut del present capítol, confessa haver rebut dels mencionats reverents Joseph Farràs, canonge, Joseph Cistach, Joseph Rossell y Francisco Lleyda, preberes en los expressats respective noms, la quantitat de quatre-centas lliuras que li prometeren pagar comptants en lo antecedent capítol a compte del preu fet del dit orgue. Lo modo de la paga de ditas quatre-centas lliuras ha estat en diner comptant a sas voluntats.

Finalment volen las ditas parts que de dits capítols y qualsevol de aquells ne sian fetas, per lo notari avall escrit, tantas còpias quantas demanadas ne seran per aquells que hi pertendran tenir-hi interès.

Y així las ditas parts llohan, aproban, artifican y confirman los dits capítols y tot lo en ells y quiscun de ells contingut. Y prometen la una part a la altra y junts ad invicem, que los dits capítols y qualsevol de aquells y tot lo en ells y quiscun de ells contingut, so és lo que a quiscuna de ditas parts toca atèndrer, cumplir y observar y contra lo en aquells contingut, no fer ni venir per alguna causa o rahó, baix obligació –ha saber– és los dits reverents Joseph Farràs, canonge, Joseph Cistach, Joseph Rossell y Francisco Lleyda, preveres, dels bens y rendes de dita casa y hospital del Sant Christo, y lo dit Joseph Buscà de tots sos bens propis, així mobles com immobles haguts y per haver, ab totas renunciacions necessàrias degudas y pertanyents, y ab jurament llargament que fou fet en dita ciutat de Balaguer dia, mes y any sobredits. Y los dits contrahents, als quals jo, lo notari infrascrit, dono fee conèixer, lo han firmat de sa mà, essent a tot lo referit presents per testimonis lo reverent Dr. Pau Simó, prebere, y Joseph Alabert, organiste, los dos de dita ciutat de Balaguer. [...]

PRADES, 6 de juliol de 1761

Contracte d'Antoni Cases per a la construir de un orgue a la parròquia.

AHT: Fons Notarial de Reus. Joan Pau Hortet (any 1761, sig. 5001, caixa 527), f.127r.

Per rahó del orgue que se ha de fer en la parroquial iglésia de la vila de Prades, arquebisbat de Tarragona, per Anton Casas, mestre de òrgans de la vila de Reus de dit arquebisbat de Tarragona, ab lo modo y forma baix expressat.

Los magnífichs señors regidors de dita vila de Prades que són Pere Oliver, Joan Basora y Rafel Monserrat, han determinat (precehint madura deliberació de ajuntament) ab que dit Anton Casas ha de fer dit orgue ab los pactes evinensa, modo y forma següent.

1 Primo, lo sobredit flautat de la cara servirà acomodant todas las flautas que necesitan y limpiant las que se auran de posar damunt lo secret, que seran los tibles se an de fer novas. Com y també aixins com la primera dita flauta del dit flautat és de fusta, se'n faran dos de novas de fusta tapadas que sera sesolfaut y delasolre. Y la de la cara de estany que cantava delasolre cantarà elami respecte que ditas flautas de estany son estretas de diapassó. Constarà dit flautat de flautas

45

2 Més se ha de fer altre registre de octava ab sobredit flautat, tot de metall. Flautas

45

3 Més se ha de fer altre registre de quinsena, tot de metall. Flautas

45

4 Més se ha de fer altre registre de simbalet, quatre flautas per tecla. Flautas

180

5 Més se ha de fer altre registre doble de tres flautas per tecla, seguia en dinovena. Flautas

135

6 Més se ha de fer altre registre de nasart en quinsena, tot de metall. Flautas

45

7 Més se ha de fer altre registre de nasart en dissetena, tot de metall. Flautas

45

8 Més se ha de fer altre registre partit de mà dreta de corneta magna, sis flautas per tecla, la primera flauta unísonas al flautat de la cara, ab son secret apart posat en alt detrás del flautat de dita cara, ab vint-y-quatre conductos per a conduhir lo aire a dita corneta qual constarà de flautas

144

9 Més se ha de fer altre registre de clarins clars partit de mà dreta ab sos seps, canals, llenguas de llautó, templadors de fil de ferro y demás aderents. Clarins

24

10 Més se a de fer altre registre de baixons partit de mà esquerra ab los mateixos aderents dels sobredits clarins. Baixons

21

Los sobredits registres se an de col·locar enfront lo secret damunt lo asiento del organista, ab sos ferros per a mantenir-los.

11 Més se a de fer altre registre de temblant.

12 Més las contras se acomodaren tot lo que necessiten per las quals se farà secret nou ab las peanyas, molinillos y demás necessari.

Més se ha de fer un secret nou ab ses tapes, registres, panderillos ab quaranta-sinch canals y demás necessari. Los arbres de dits registres han de ser de ferro, tirans de fusta y poms de boix.

Més se an de fer tres mànechs capasses per dit orgue, forrades y guarnidas per sa major conservació, ab son conducte principal y demás conductas per a conduhir lo aire al secret y demás necessari.

Més se a de fer un teclat nou de boix, las blancas y los substenidos y bemolls de altre fusta, tintats de negra, ab sos varquillas y tot lo demás necessari.

Per a fabricar tot lo expressat orgue y demás, ab los cabals y circumstàncias que's requireixque ab estas obras, y ha molt més y menos. És son valor vuyt-centas lliuras, y lo estany y ferros del orgue vell o bé vuyt-centas cinquanta lliuras y se pesarà dit estany y ferros, lo que pagaré al preu corrent.

Més serà de la obligació del comú donar bagatges per a transportar la obra del dit orgue y demás necessari des de Reus en esta vila y retornar en dit Reus com també fer lo gasto de menjar durant las col·locacions. Y tota la fusta necessària per acentar y col·locar dit orgue [...].

**DOCUMENTS TESTAMENTARIS I D'INVENTARIS
SOBRE LA HERÈNCIA D'ANTONI BOSCA i ESPANYA, any 1762**

AHPB: Notari Gabriel Gener Mir de Barcelona (1045/12), f. 62r i 75v.

16 de març de 1762: entrega de testament

f. 62r

En nom de Deu sie notori.

Que havent Anton Buscà, factor de orgas, ciutadà de Barcelona, fet y otorgat son testament clos en poder de mi, Gabriel Gener y Mir, notari públic reial col·legiat de número de Barcelona infrascrit, al primer dia del corrent mes de mars del any del naixement del Señor [de] mil set-cents sexanta-y-dos, qual testament feu y otorgà trobant-se detingut en lo llit de indisposició corporal però, per la Glòria de Déu,

ab son bon enteniment, clara memòria y paraula, entregant-me una plica closa ab hòstia vermella, en la qual plica afirma ser son últim testament y voluntat, escrit de voluntat sua per mi, lo notari infrascrit, y firmat per lo mateix testador, me requirí lo conservàs clos en mon poder fins despues de la sua mort, seguida la qual, lo obrís y publicàs y ne donàs las còpias ne fossen demanadas a tot lo que foren presents per testimonis pregats per boca pròpria de dit testador lo magnífich doctor en medicina Francisco Parés, en Barcelona domiciliat, y Joseph Vicens, factor de orgas en Barcelona habitant, los quals testimonis y lo dit testador conegut per mi, lo notari avalls escrit, firmaren de sa respective pròpria mà en la cuberta o carpeta de dita plica de tot lo que jo, lo notari avall escrit, ab lo present fas fee.

Per só, vuy que contam als setsa dias del mes de mars del dit any del naixament del Señor de mil set-cents sexanta-y-dos, y en dita present ciutat de Barcelona avent ja mort dit testador, y trobant-me requirit jo, lo infrascrit notari, en presència dels testimonis baix anomenats, per la señora Isabel Buscà, viuda de dit Anton Buscà, testador per a obrir dit testament y publicar la Clàusula de la Ànima, ço és, la nominació de marmessors y disposició de sepultura y sufragis, he obert y desclòs la dita plica en la qual he trobat lo testament de dit Anton Buscà y de ell he publicat solament la dita Clàusula de la Ànima conforme en ell se conté de la qual apertura y publicació respective dita señora Isabel Buscà me ha requirit formar lo present acte públich que fonch fet en dita ciutat de Barcelona dits die, mes y any, essent presents per testimonis Nicolau Fontcoberta¹¹, fuster, ciutadà de Barcelona, y dit Joseph Vicens, jove factor de orgas, de Barcelona habitant, per est effecte pregats, y dita requirint coneguda per mi, lo notari avall escrit, ha firmat de mà pròpria.

Isabel Buscà

Gabriel Gener et Mir, notari

18 de març de 1762: lectura del testament

En la ciutat de Barcelona, als divuyt dias del mes de mars del any del Naixament del Señor [de] mil set-cents sexanta y dos, havent-se donat ecclesiàstica sepultura al cadàver de dit Anton Buscà e instat jo, lo notari infrascrit, en presència dels testimonis baix nomenats per dita señora Isabel Buscà a fi de publicar dit testament, lo he publicat en alta e intel·ligible veu en la casa ahont vivint, habitava dit testador situada en lo carrer Nou de la present ciutat en presència de dita requirint y dels testimonis avall escrits, y de altres personas concurrents qual testament és a la lletra del tenor següent.

En nom de Déu sie. Amen.

Jo, Anton Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, fill llegítim y natural de Joseph Buscà, també factor de orgas ciutadà de Barna, y de Elena Buscà y España, cònjuges difunts, trobant-me detingut en lo llit de malaltia corporal de la qual temo morir però per la gràcia de Deu ab mon bon enteniment, clara memòria y paraula, desitjant disposar de mos bens, fas lo present mon testament, última y darrera voluntat mia, en y ab la qual elegesch en marmessor y de est mon testament executors a Isabel Buscà, charíssima muller mia; al hermano Anton Buscà, religiós novici de la Compañia de Jesús, mon fill; a Francisco Torrent, notari reial y causídich, ciutadà de Barcelona, y a Antònia Torrent y Buscà, cònjuges; y a Damià Mas y Sala, notari públich y real y thinent de escrivà de càmara de la Real Audiència del present Principat y a Theresa Mas y Buscà, també cònjuges, gendres y fillas meus, als quals y a la major part de dits mos marmessors dono ple poder de cumplir esta mia disposició conforme aquí trobaran ordenat.

Primerament vull que tots mos deutes sien pagats y las injúrias satisfetas de mos bens, sens figura de judici, si com millor de ells y ellas constar podrà.

Elegesch la sepultura a mon cadàver fahedora en la iglésia del convent del Seràfich Pare St Fran^{ch} de la present ciutat qual vulls me sia feta de la Mare de Déu, y per ella gastat de mos bens lo necessari.

Item vull y mano que luego despues de seguit mon òbit, me sian fetas dir y celebrar per salut y repós de la mia ànima tres-centas missas de charitat, sis sous quiscuna, so és, sinquanta en la iglésia parroquial de Sant Just y Sant Pastor, cent en dit convent de Sant Francesch, vint-y-sinch en lo convent de Nostra Señora de la Mercè, vint-y-sinch en lo convent de Sant Agustí, tots de la present ciutat, y per los sacerdots de ditas respectives iglésias. Y las restants cent, en las iglésias y per los sacerdots que disposaran dits mos marmessors.

En tots los altres emperò bens meus mobles e immobles presents y esdevenidors, drets y accions qualsevols que me pertañen y pertañeran en qualsevol part del món, per qualsevols causas, títols y rahons, que dir y pensar se pugan, deix y atorch, y hereva mia universal fas e instituesch a dita Isabel Buscà, charíssima muller mia, a sas liberas voluntats, vivint emperò y mantenint-se viuda y mon cognom

¹¹ Nicolau Fontcoberta és nomenat fadrí del Sr. Buscà a la monografia de Sant Feliu de Girona l'any 1747.

de Buscà conservant y no tornant a casar, vull emperò que de mos bens sia obligada en mantenir en tots aliments a la vida humana necessaris a Ignàsia Buscà, donsellà, filla comuna a mi y a dita muller mia, treballant dita Ignàsia a utilitat de la casa y fins que prenga estat, y, venint est cas y casant a gust de dita muller mia y mare sua, dega esta de mos bens dotar-la, conforme he dotat a las demás fillas mias, si hi abastaran las forsas de mon patrimoni, si emperò no hi abastaran la dotia en la forma apareixerà a dita muller mia, si emperò tornàs a casar dita muller mia, vull que aleshores cessia la present institució.

Revoco, y anul·lo ab lo present meu testament, tots y qualsevols altres testaments y espècies de últimas voluntats per mi fins lo die present fets y fetas en poder de qualsevols notaris, y singularment lo que fiu en poder de Gerònim Gomis, notari públich de número de Barcelona, dia, mes y any en aquell contenguts encara que en aquells y aquellas hi hagués qualsevols paraulas derogatòries, de que ab lo present hagués de fer expressa menció, pues de aquells y aquellas me penit y vull que est mon testament a tots los altres prevalga.

Esta es la mia última voluntat la qual vull que valga per via de testament o per aquella espècie de última voluntat que millor de dret valer podrà, la que he fet escriurer de mà agena y he firmat de la pròpia en Barcelona, al primer de mars de mil set-cents sexanta y dos = Anton Buscà, factor de orgas = De la qual publicació de testament dita señora Isabel Buscà me ha requirit formar lo present acte públich que fonch fet en dita present ciutat de Barcelona dits die, mes y any essent presents per testimonis los sobre dits Nicolau Fontcuberta, fuster ciutadà de Barcelona, y Joseph Vicens, jove factor de orgas en la mateixa ciutat habitant, per est efecte pregats y dita requirint coneguda per mi, lo notari avall escrit ha firmat de mà pròpia.

*Isabel Buscà
Gabriel Gener Mir, notari*

15 d'abril de 1762: inventari d'objectes

f. 75v

En nom de Deu sie notori que com per evitar fraus y suspiras, sia per lo dret introduhit lo benefici de inventari, per sò y altrament, vuy que contam als quinse dias del mes de abril del any del Naixement del Señor mil set-cents sexanta y dos, la señora Isabel Buscà y Cot, viuda de Anton Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, y hereva universal per dit son marit instituïda ab lo testament que feu y firmà y clos entregà al notari avall escrit al primer dia del mes de mars del corrent any mil set-cents sexanta y dos, y después de sa mort fou obert y publicat, so és, en quant a la Clàusula de la Ànima als setse, y en quant al total de dit testament als divuyt de dit mes y any, volent gaudir del benefici que són concedits als que prenen inventari y per a que conste en que consistia la herència y bens de dit son marit ha pres lo següent inventari de la herència y bens de aquell, confessant haver trobat en ella los infrascrits y següents.

Primo tres casas, las dos ab un portal quiscuna y la altra ab dos portas (en la qual habitava dit difunt) las tres contiguas situadas en la present ciutat de Barcelona en lo carrer vagament dit lo carrer Nou.

Y seguidament la dita señora Isabel Buscà per a continuar dit inventari ha prorrogat lo dia immediat següent ab continuació dels demás següents fins a ser aquell conclòs, del que me ha requirit llevar lo present acte que fonch fet en Barcelona dits die, mes y any, essent presents per testimonis lo reverent Jaume Monsó, prebere en Barcelona residint, y Ramon Pinyol, escrivent en la mateixa ciutat habitant, per est efecte pregan y dita requirint coneguda per mi lo notari avall escrit ha firmat de mà pròpia.

*Isabel Buscà
Gabrielem Gener et Mir, notari.*

26 de maig de 1762: inventari d'objectes¹²

En la ciutat de Barcelona als vint-y-sis dia del mes de maig del dit any mil set-cents y sexanta y dos, dita señora Isabel Buscà, viuda, continuant lo sobredit inventari de dit son marit, ha confessat trobar en la herència de aquell los béns infrascrits y següents.

Primo en la dita casa que vivint habitava dit son marit, so és, en la entrada de dita casa.

Dos banchs de fuster, lo un vell y lo altre molt dolent.

It dos flautats de fusta de catorse palms nous, destinats lo un per lo orga de Sant Agustí.

It una caixa per un orga petit comensada.

It una escala de fusta de vuyt escalons usada.

¹² Destacarem només els objectes relacionats amb la temàtica de la tesi

*It una caixa de fusta petita y dolenta per tenir la ferramenta sens pany ni clau.
 It altre flautat de fusta de set palms per lo orga de Sant Agustí.
 It un secret de cadireta ab capas de registres, no acabat, per lo orga de Olot.
 It una sort de flautetas de fusta vellas e inútils.
 It una partida de portavents de fusta de melis de llargària de la post. com cosa de una dotsena y mitja estrets.
 It dos manxas de orga de set palms sens cubrir.
 It una sort de fusta vella e inútil.*

*En lo quarto del segon pis que dóna al carrer
 It un orga de set palms de entonació nou.*

*En lo obrador
 It diferents eynas de fusta y ferro per lo offici de organer usadas.
 It sinch motllos de fer ploms per las flautas, tots de plom, y altre de bronse per lo mateix fi ab encayxat ab fusta. En est, usats.
 It una sort de motllos de fusta per fer las flautas, usats.
 It quatre banchs com de fuster molt usats ab un caragol de fusta en lo un.
 It una encluseta de fusta ab ferro ab son peu de fusta usada.
 It dos trossos de pedra esmoladora, y altre pedra afinadora negra. Tot usat.
 It tres lliuras de llautó de planxa nou ab diferents trossos.
 It setsa pots de pi vellas que servian de prestatges.
 It altra post de alba nova.
 It una xaringa de estany ab capsa de cuyro sens canonet.
 It una boteta de fusta sens fons plena de trossos de aluda, dolenta.
 It un canti de llautó petit, vell y dolent.
 It diferents trossos de estany sens pulir o planejar.
 It dos gansallas de fil de llautó y otras dos de fil de ferro.
 It tres vestiments de teclats.
 It diferents jochs de registres de estany de diferents midas y qualitats destinats per diferents orgas.
 En lo quarto de fòndrer
 It un banch de fusta per fòndrer lo estany.
 It tres cassolas de ferro, las dos solentas per lo mateix effecte.
 It dos culleras de ferro per lo mateix fi, dolentas.
 It una sort de fusta vella dolenta.
 It una porció de retall de estany.
 It una petita porció de flautas de estany molt petites vellas.
 It unas balansas de aram sens pesos.
 It una romana ab son pes de ferro petita usada.
 It uns ternals de fusta ab sa corda de cànem tot usat.
 It dos atxas de fusta per oli ab sas atxeras també de fusta tot usat.
 It dos pagesos de fusta per penjar lo llum usats.*

Y seguidament la dita señora Isabel Buscà per a continuar dit inventari ha prorrogat lo dia immediatament següent ab continuació dels demás següents fins a ser aquell los del que me ha requirit llevar lo present acte que fonch fet en Barcelona dits die, mes y any, essent presents per testimonis Pere Autet y Ramon Piñol, escrivents en Barcelona, residints per est effecte pregats y dita requirent coneguda per mi, lo notari avall escrit ha firmat de mà pròpia.

*Isabel Buscà
 Gabrielem Gener et Mir, notari*

5 de juny de 1762: inventari d'objectes

En la ciutat de Barcelona als sinch dias del mes de juny del dit any mil set-cents sexanta-y-dos, dita señora Isabel Buscà, viuda, continuarà lo sobredit inventari de dit son marit, ha confessat trobar en la herència de aquell los bens infrascrits y següents.

It se continua per notícia en lo present inventari que el temps de la mort de dit diffunt tenia est comensadas algunas feynas de son offici per rahó dels orgues de Sant Agustí de la present ciutat, del de la parroquial de Igualada, de Berga, de Gerona y de la Bisbal, per las quals no sap al present, y fins que sien finidas, que reddituaran en crèdit de la herència per la que sols se continuan com a crèdits il·líquits.

Los sobreexpressats bens, y no altres, confesso y en veritat regoneix dita S^{ra} Isabel Buscà haver trobat en la herència del dit Anton Buscà, son marit, y no haver omitit cosa alguna per frau ni engany protestant expressament, que si en lo esdevenidor se trobaran o tindrà notícia de altres bens del dit son marit, los continuarà en lo present inventari, o ne farà altre dels que trobarà o tindrà notícia, així ho otorga en esta ciutat de Barcelona dit dia sinch de juny del any del naixement del Señor mil set-cents sexanta y dos, essent presents per testimonis lo reverent Ramon Torres y Gomfaus, prevera residint en lo castell de Balsareny, bisbat de Vich, vuy en la present ciutat de Barcelona trobat, y Anton Clausell y Gili en Barcelona habitant

*Isabel Buscà
Gabrielem Gener et Mir, notari*

102

MONISTROL DE MONTSERRAT, 29 de juny de 1763

Contracte de Josep Boscà i Serinyana per a construir un nou orgue a la parròquia.
ACA: Fons Notarial de Sant Feliu de Llobregat. Joan Civil d'Esparreguera (455), f. 93r.

En nom de nostre Señor Déu Jesuchrist y de la gloriosa y humil sempre Verge Maria, mare sua y Senyora nostra. Amen.

Com algunas particulars de la present vila de Monistrol de Montserrat, induhidas del Esperit Sant e desitjants que lo Culto Divino vaja en augment y que cresca la devoció en las cosas de la iglésia entre los faels christians, attès que en la parroquial iglésia de Sant Pere de dita vila se acostuman celebrar los Divinals Officis ab tota solemnitat, y que sols falta que se pogan acompanyar aquells ab la deguda armonia lo que no se pot al present practicar-se per trovar-se lo orga de dita parroquial iglésia en estat de no poder-se tocar sens molta dificultat per estar quasi del tot dirruhit, determinaren per so, mogudas de un sant fi, induhir e inclinar los ànimos dels particulars de dita vila procurant que estos allergassent les mans en quant poguessen per fer en dita parroquial iglésia de Monistrol un orga nou ab lo qual se poguessen acompanyar los Divinals Oficis ab la solemnitat y lluhiment degut, tots los quals particulars han ofert concórrer ab gran gust ab las charitats corresponents a dita empresa, i no menos la reverent comunitat de Llochinent de rector y preberes de la mateixa parroquial iglésia que ab tota generositat ha deliberat y ofert donar la quantitat de tres-centas lliuras. I així mateix diferents particulars contribuhins en varias summas de manera que se espera que ajudant Déu y mediant los bons Oficis del P.M. D^r fr. Pera Codolar, vicari general y official en lo spiritual y temporal de dita vila y abadiat de Montserrat, se efectuarà en breu y conclourà del tot dita obra. Per la qual empresa han eixit fiadors lo reverent Anton Coll, prebere y beneficiat de dita parroquial iglésia, Anton Trullàs, parayre, y Jaume Costa, pagès, los dos de la mateixa vila los quals han ofert pèndrer a son càrrech la referida fàbrica del nou orga firmant per so las degudas obligacions ab Joseph Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, a qui se ha confiat la nova fàbrica mediant la planta que ha fet y entregat. Per lo que desitjant que tot tinga son degut efecte per y entre dits reverents [...] se ha vingut a la present capitulació en lo modo y forma següents.

Primerament és estat convingut y concordat que lo mencionat Joseph Buscà per lo que los referits [...] li prometran pagar, dega fer y fabricar, conforme ab thenor del present capítol, convé y en bona fe promet que farà y fabricarà de nou en dita parroquial iglésia de Sant Pere de la vila de Monistrol de Montserrat un orga cuydant de fer treballar a sos gastos la caixa ab escultura en las cartelas, pilastras y en lo remato y empit del orga segons està en la planta o dissenyo que ha entregat havent de ser lo sota del orga tapat y los permodos de pots de alba trapadas y guarnidas ab llistons y ab un bossell.

En lo qual orga promet fer un registre, ço és, la cara de catorse palms entonació, las dos flautas més grossas de fusta de melis de Tortosa y las restants quaranta-tres de estany que juntas seran quaranta-sinch.

Lo segon registre de fusta unísonus del flautat major qual registre se traurà del orga vell per posar-lo al nou per ser bo, sols que dit Buscà deurà añadir las tres flautas de la part dels tiples per ser octava llarga, y contindrà ab tot quaranta-sinch flautas de fusta.

Lo tercer registre ha de ser la octava de set palms entonació, las vuyt flautas més grossas de fusta de melis de Tortosa y las restants trenta-set de estany, que juntas seran quaranta-sinch.

Lo quart registre deurà contenir la quinsena llarga y quaranta-sinch flautas de estany.

Lo registre quint serà ab la dinovena y vint-y-dosena doblas de dos flautas per tecla y contindrà noranta flautas de estany.

Lo registre alemaña de quatre flautas per tecla, menos la primera octava que serà de tres, y contindrà cent setanta-dos flautas totes de estany.

Lo simbalet de tres flautas per tecla y juntas seran cent trenta-sinch totes de estany.

Lo registre de la corona de quatre flautas. Son primer punt entra en quinsena, lo segon punt en dinovena y lo tercer punt en vint-y-dosena, y la primera octava baixa serà de tres flautas y contindrà cent setanta-dos flautas totes de estany.

Lo registre la corneta magna de set flautas per tecla del csolfaut del mitg en amunt, y contindrà cent setanta-sinch flautas de estany.

Lo registre dotsena nasart, las vuyt flautas més grossas tapadas, y contindrà quaranta-sinch flautas de estany.

Lo registre quinsena nasart, las vuyt flautas més grossas seran tapadas, y contindrà quaranta-sinch flautas de estany.

Lo registre dècima-sèptima nasart ha de ser també las vuyt flautas més grossas tapadas, y contindrà en tot quaranta-sinch flautas de estany.

Lo temblant.

Lo registre mitg de clarí de mà dreta, y contindrà vint-y-sinch clarins tots de estany.

Lo registre de mà esquerra mitg de baixó, y contindrà vint baixons tots de estany.

Lo registre mitg de clarí clar de mà dreta. Contindrà vint-y-sinch clarins tots de estany y des de lo csolfaut del mitg en amunt. Lo registre mitg de clarí en quinta de mà esquerra contindrà vint clarins tots de estany.

En lo mateix orga nou farà lo secret de quaranta-sinch canals de alba blanch y una post de molinets per anar lo teclat més dols.

Lo teclat se farà de os blanc ab las negras de xacaranda y los registres de fusta per registrar lo orga.

Farà vuyt flautas o contras de catorse palms entonació ab vuyt flautas més que són octava alta de las de catorse que serviran per respostas de ditas contras ab sos secrets apart, y contindrà ab tot setse flautas de fusta de melis de Tortosa. Així mateix farà vuyt teclas per los peus per tocar los contras.

I no menos farà y fabricarà tres manxas novas grans y capaces per dit orga ab canals y barillas per lo teclat havent de deixar en lo referit orga puesto en lo secret per un registre de trompas reals.

Lo qual orga tindrà fet, conclòs y plantat en dita parroquial iglésia de Monistrol per tot lo dia primer del mes de abril del any mil set-cents sexanta-quatre.

Tot lo que promet atèndrer y cumplir tenir y servir, sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador y ab restitució y esmena de danys y gastos, i per major seguretat de ditas cosas ne dona per fermansa y principal obligat a Joseph Aldabó, mestre fuster de la ciutat de Barcelona present [...].

Item ab altre capítol los dits reverent Anton Coll, prebere, Anton Trullas, parayre, y Jaume Costa, pagès, per lo que dit Joseph Buscà sobre en lo antecedent capítol ha promès fer y se ha obligat cumplir, de llur grat y certa sciència convenen y en bona fe prometen a dit Joseph Buscà present que per la nova fàbrica de dit orga y demés ponderant en lo antecedent capítol li donaran y pagaran la quantitat de mil quatre-centas lliuras moneda Barcelonesa en esta forma, a saber és, per cent lliuras li donaran y entregaran lo orga vell que prometen a ses propis gastos de ells posar en Barcelona y en casa del mateix Buscà; quatre-centas lliuras en diner comptant lo die de la firma de la present capitulació, tres-centas lliuras luego de plantat dit nou orga en la referida parroquial iglésia, y de ser vist y regonegut per las personas los apareixerà; tres-centas lliuras del dia que dit orga serà plantat, vist i regonegut, a un any, tenint aleshores obligació de regoneixer-lo y afinar-lo sens interès algun. I las restants tres-centas lliuras del dia que dit orga serà plantat, vist y regonegut a un any tenint aleshores obligació de regonèixer-lo y afinar-lo sens interès algun. I las restants tres-centas lliuras per lo compliment de dit dia en que lo orga serà plantat, vist y regonegut, a dos anys en que tindrà semblant obligació de regonèixer-lo y afinar-lo sens interès ni salari algun. I no menos convenen y en bona fe prometen a dit Joseph Buscà que una vegada fet lo orga lo aniran a cercar en dita ciutat de Barcelona y lo conduhiran en la present vila a sos propis gastos de ells y que faran a pròprias despesas suas lo gasto a dit Buscà, al fuster y son fadrí, tot lo temps sie necessari per plantar dit orga donant-li llum, manxador y mestre de cases per tot lo temps sie menester, havent-los de anar a cercar a Barcelona ab cavalleries y tornar-los en sa casa en dita ciutat. [...]

GUISSONA, 9 de setembre de 1763

Contracte de Jacint Galtaires per a renovar l'orgue de la col·legiata.
ACSG: Fons Notarial de Guissona. Josep Cava, Manual 1763, f. 198v.

Dia nou del mes de setembre, any de la Nativitat del Senyor de mil set-cents sexanta y tres, en la vila de Guissona, bisbat de Urgell.

Los reverents magnífichs senyors obrers de la obra de la insigne colegiata iglésia de la present vila de Guissona [...] y Jacint Galtayres, factor o mestre de orgues, en dita vila de Guissona habitant de altra, sobre lo compòndrer lo orgue de dita insigne colegiata iglésia ab la planta infrascrita lo següent s'és convingut.

Cadireta

Primo los registres que són bons són los següents. Lo registre de fusta tapat de entonació de catorse pams, la vuytena de entonació set pams, la quinsena, dinovena, vint-y-dosena y vint-y-sisena, lleno de quatre veus per tecla, simbalet tres veus per tecla. No dupto en estos registres.

Auran rosegat las ratas algunas flautas, las que se hauran de fer novas.

Lo que se ha de fer nou es lo següent. Nasart en dotzena, cornetilla sinch veus per tecla, esto és, vuytena de nasart, dotzena de nasart, quinsena de nasart y dos disetenas.

Lo secret se renovarà si es necessari.

Orgue

Los registres que són bons són los següents. Primo la cara, vuytena, quinsena, dinohuena, vint-y-dosena y vint-y-sisena, lleno de quatre veus, simbalet de tres veus. Todas las flautas faltian, se faran.

Lo que se necessita és mudar lo secret y posar tots los moviments y tirans de registres segons estil, ab la major forma deguda. Lo tauló o pessa minada de las flautas de la cara se deu fer nova. Lo secret de la corneta, en cas no aprofita, se farà nou.

Se ha de fer nou lo clarí clar, clarí de campanya, a la mà dreta; a la esquerra, baixí y xirimia. Estos, tots partits, y se han de fer nous los taulons de dits registres.

Se han de fer nous tres registres de nasarts, un en dotzena, altre en quinsena, altre en disetena.

Se ha de fer nou lo registre de la corneta set flautas per tecla, unisonus a la cara, vuytena, dotzena, dos quinsenas y dos discetenas.

[Contres]

Las contras són set. Se anyadirà una que seran vuyt.

[Ecos]

Se ha de fer nou lo secret dels ecos, ab son mitg teclat apart y caixa per a el eco, corneta quinta veus per tecla, violí ab son acompanyament, segons demana lo art.

Si lo secret no aprofita, se farà nou.

Al orgue se ha de fer lo teclat nou de baix.

Per tota esta fàbrica se han convingut y ajustat ab dits senyors obrers y dit Jacintho Galtayres que los dits senyors obrers donaran y subministraran al dit Galtayres tots quans materials se necessita per dita fàbrica [...] despues de revisada dita obra per los prohoms elegiran dits senyors obrers, quatre-centas cinquanta lliuras, pagadoras de efectes de la obra de dita iglésia ab las pagas següents. Primo, en tenir mitja cadireta plantada ab sa cornetilla, cinquanta lliures; acabada dita cadireta, altras cinquanta lliures.

Item posar al orgue cara y vuytena, los quatre registres de clarins y la corneta, setanta lliures.

Item en haver posat los nasars y part del ple, altras setanta lliuras.

Item acabat de plantar tot lo ple del orgue, altras setanta lliuras.

Item plantats los ecos, cent lliuras.

Item al cap del any de haver conclòs dita fàbrica, las restants quaranta lliures, qual fàbrica promet dit Galtayres tenir concluhida dints lo termini de dos anys, comptadors del dia present en avant, per lo qual temps prometen dits senyors obrers, a costas de la obra, donar-li casa franca dos anys.

Item ab pacte que en cas lo Ilustríssim Senyor Bisbe necessités per sa habitació lo palàcio a hon habita y treballa lo dit Jacintho Galtayres, y a este li fessen pagar algun tribut real, prometen dits senyors obrers, en lo dit nom, costejar-li lo lloguer de casa per sa habitació [...].

104

ESPARREGUERA, 5 de juliol de 1764

Contracte de Josep Vicens per a restaurar l'orgue de la parròquia.

ACVOC: Fons Notarial d'Olesa de Montserrat. Bonaventura Serra, *Manuale* 1762-1767 (1097), f.162r.

Die 5 juliol del any de 1764.

Sea a todos notorio y manifiesto como en la villa de Esparraguera, obispado de Barcelona, oy que contamos a los cinco días del mes de julio del año del Nacimiento del Señor Dios JesuChristo de mil setecientos sesenta y quatro, ante mi, Buenaventura Serra, por la Autoridad Real escribano público de la villa de Olesa de Montserrate del dicho obispado de Barcelona infrascrito, y de los testigos bajo nombrados, compareció personalmente en las casas de Antonio Ros y Carreras, en la calle Mayor de dicha villa de Esparraguera, Joseph Vicens, factor de órganos vezino de la ciudad de Barcelona de edad que ha dicho ser de veinte y ocho años cumplidos, quien mediante el juramento que extrajudicialmente y voluntariamente ha prestado a Dios Nuestro Señor y a sus santos quatro Evangelios, a petición y requerimiento de Antonio Ros y Carreras, Salvador Panadès y Pedro Rovira, vezinos de la mencionada villa de Esparraguera, ha echo la declaración, fee y verdadero testimonio que es del thenor siguiente.

Que habiendo sido llamado por parte del magnífico ayuntamiento del presente año de la misma villa de Esparraguera para la composición del órgano de dicha villa, que estuvo cerrado desde el mes de setiembre del año mil setecientos cinquenta y nueve hasta el de mil setecientos sesenta y dos inclusive (según ha oído dezir) se confirió el declarante en aquel, y habiéndolo visto, examinado y muy atentamente reconocido y compuesto, y aquel puesto en la debida forma, observó y reparó el declarante que el secreto del órgano grande era falsificado, a causa que el factor que la fabricó (que según se dize era Joseph Buscà) faltó en aquel los trabajos, caudales y debidas diligencias necesarios para la conservación y custodia de dicho secreto de suerte que el estrago que ha padecido el relatado secreto no es sobrenido de poco tiempo, sí que lo ha ocasionado –dijo el dicho factor– por haver dexado imperfecta la obra de dicho secreto quando lo compuso, como esta falta se haze manifiesta, consta y siempre constará en el referido secreto.

Que en el mismo secreto –ha reparado el declarante también– que la luda estava rota y descompuesta, de suerte que los cañones o flautas no reciben el viento que es menester y necesario en diferentes aquaductos en la debida forma, a causa de hallarse la relatada luda mascada y comida de los ratones y por este motivo esparce el viento por otros parages el qual daño y perjuicio no habría sucedido si el expresado factor hubiese forrado el dicho secreto con papel o de madera y puesto en aquel los requisitos y trabajos necesarios el qual daño no pueda assegurar el declarante cuándo sucedió.

Que igualmente ha reparado el declarante que en las fuellas se han hallado algunos agujeros o estragos suficiente entre de ellas provenido de los ratones y esto se infiere la causa por no estar dichas fuellas bien recóndidas y guardadas.

Que assí mismo ha observado y reparado el declarante que la cadireta no se halla en la debida forma compuesta, con motivo de haver –el factor que la fabricó– faltado en poner en ella las debidas diligencias, trabajos y caudales necesarios y que se requirían para que sea duradera la expressada obra como es poner o forrar debajo el secreto de madera o por lo menos en papel de estraza doble, que executado esto no habría causado el perjuicio tan notorio que se manifiesta, a causa que los ratones se han comido y mascado la luda del mencionado secreto. Ni tampoco era necesario que el mencionado factor –para reconocer si dicho órgano padecía alguna falta definitiva el secreto de dicha cadireta–, desmontando el órgano, sacando todas las flautas y piezas que se hallaban sobre el expressado secreto.

Ni tampoco havia motivo para deshazer las peainas del órgano grande y sacar el secreto de la cadireta y dexarlas desmontadas causando demasiado trabajo y perjuicio de mucho coste al dicho órgano.

Sí que para hazerse capaz el mencionado factor de las faltas que padecía aquel, solo bastaba el tanyer dicho órgano.

Y últimamente ha observado y reparado el nominado declarante que el mismo secreto se halla también habierto y mal compuesto a causa que las juntas de la madera están separadas las unas de las otras con motivo que el mencionado factor que entonces la compuso no aplicó en aquel el debido trabajo, tiempo y diligencias que se havían de practicar para el reparo y buena composición de la relatada obra. Y no obstante los motivos y faltas que se han hallado en dicho órgano provenidos del poco trabajo, diligencias y precauciones del expressado factor que la fabricó, sólo se han impedido y gastado para la perfecta recomposición de aquel, la cantidad de ciento y secenta libras moneda de Arditas [?] muy distante de la decla[ra]ción que el mismo Joseph Buscà factor, que entonces compuso dicho órgano (según el declarante ha ohido dezir) hizo, declarando este se havían de impendir y gastar para dicha recomposición la cantidad de trescientas libras de la misma moneda. [...]

105

BELLPUIG D'URGELL, 2 d'octubre de 1764

Contracte de Josep Boscà i Serinyana per a construir un orgue nou a la parròquia.

ACSG: Fons Notarial de Bellpuig d'Urgell. Rafael Soler, *Quadragesimum primum manuale diversorum contractuum...* 1764, f. 307r.

En nom de Déu, nostre Señor. Sia a tots notori com sobre la fàbrica de l'orgue que la Venerable Unió de Preveres de la iglésia parroquial de Santa Maria y Sant Nicolau bisbe, de la present vila de Bellpuig, bisbat de Solsona, (precehint la llicència y decret que per ço ha obtingut de la excelentíssima señora doña Ventura Fernández de Córdoba, duquesa de Sessa, señora de las presents baronias de Bellpuig y vila de Lliñola, y patrona de la dita Venerable Unió, com de la dita llicència y decret consta ab carta de Sa Excelència, escrita a dita Venerable Unió, dada en el Pardo lo dia tres del mes de febrer pròxim passat, que se troba en lo arxiu de la referida Venerable Unió) ha resolt fer per la mencionada iglésia, entre parts dels reverents Joseph Texidor, en Sagrada Theologia doctor y capellà major, Joan Baptista Font, Celdoni Pla, Joseph Anton Pasqual, Balthazar Eixalà, Francisco Berenguer y Francisco Solà, vicari, tots preveres del gremi de la referida Venerable Unió, convocats en la forma acostumada en la sala capitular de la expressada Venerable Unió en la citada iglésia construhida en la qual per tractar dels negocis de la relatada Venerable Unió acostuman convocar-se, tenint per lo fi mencionat y que baix se expressarà y celebrant Unió com a íntegro número de aquella en dit nom de una, y Joseph Buscà, factor de orgues de la ciutat de Barcelona de altra, inseguint lo convingut lo dia de ahir entre las ditas parts ab intervenció de don Ramon de Ponsich y Camps, procurador jurisdiccional de Sa Excelència, són estats fets firmats y jurats los pactes conveni y avinensa següents.

Primerament és estat pactat avingut y concordat entre las parts preditas que lo dit Joseph Buscà per la quantitat de mil y sinch-centes lliures moneda barcelonesa, que la dita Venerable Unió baix ab altre capítol, ab los terminis y pagas que en aquell se expressaran, li prometrà donar y pagar y demés que baix se expressarà, haja de fer com ab tenor del present convé y en bona fe promet fer y fabricar un orgue nou per la sobredita iglésia parroquial en bona forma y segons reglas y art de bon mestre ab vint registres (a més dels de la cadireta y altres trases que baix se individuaran). A saber és...

Lo primer anomenat la cara de catorse palms entonació ab quaranta y sinch flautas totas de estany fi.

Lo segon anomenat flautat de catorse palms entonació ab quaranta y sinch flautas de fusta.

Lo tercer anomenat la octava de set palms entonació ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo quart dit la quinsena llarga ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo quint anomenat la alemanya de quatre flautas per tegla, menos la primera octava que deurà ser de tres, ab cent setanta y dos flautas de estany fi.

Lo sisè anomenat simbalet major de tres flautas per tegla ab cent trenta y sinch flautas de estany fi.

Lo setè dit simbalet menor de tres flautas per tegla ab cent trenta y sinch flautas de estany fi.

Lo octau anomenat la corona de sinch flautas per tegla, menos la primera octava que deurà ser de quatre, ab dos-centes y diset flautas de estany fi.

Lo novè dit la corneta magna de set flautas per tegla, mitg registre des de csolfaut del mitg en amunt, ab son secret y portavens apart, ab cent setanta y sinch flautas de estany fi.

Lo dezè anomenat la dotsena nasarda hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo onzè dit la quinsena nasarda hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo dotsè dit la disetena nasarda hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo tretzè anomenat de trompas reals de llengüeta de catorse palms entonació ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo catorzè dit cascabells de tres flautas per tegla, ab cent trenta y sinch flautas de estany fi.

Lo quinsè anomenat clarí clar de mà dreta ab vint-y-sinch clarins de estany fi.

Lo setsè dit clarí de campanya de mà dreta ab vint-y-sinch clarins de estany fi.

Lo disetè anomenat mitg de baxó de mà esquerra ab vint baxons de estany fi.

Lo divuytè dit clarí en quinsena de mà esquerra ab vint clarins de estany fi.

Lo dinovè anomenat temblant.

Lo vintè anomenat flautat violó o tapadillo [de 14 palms], ab quaranta y sinch flautas de fusta.

Havent de fer lo secret de quaranta y sinch canals ab varillas molinets y lo teglat de os blanch ab las negras de xacaranda.

Item quatre manxas de la forma major y canals.

Item vuyt contras de vint-y-vuyt palms entonació ab dos secrets per ditas contras, a més de las set que se troban en lo orgue vell en lo cas [que] estas o altres se li entreguan y lo puesto ho permetia.

Item un registre de ecos dit de violins de catorse palms de entonació ab vint-y-sinch flautas de estany fi.

Item altre registre de violí anomenat clarí de campanya ab vint-y-sinch clarins de estany fi.

I los dits tres últims registres deuran estar dins de una caxa o baül que faran lo eco y contraeco, y se tocaran ab lo teglat de la cadireta.

I semblantment dega lo mateix Joseph Buscà com ab tenor del present promet fer una cadireta corresponent a l'orgue predit, ab vuyt registres ab son secret de quaranta y sinch canals, ab lo teglat com lo de l'orgue referit, a saber és...

Lo primer flautat de fusta de catorse palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de fusta, las vuyt majors tapadas.

Lo segon dit la octava de set palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo tercer anomenat la quinzena llarga, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo quart dit la vint-i-dosena doble de dos flautas per tegla, ab noranta flautas de estany fi.

Lo quint dit simbalet de tres flautas per tegla, ab cent trenta y sinch flautas de estany fi.

Lo sisè anomenat la corneta tolosana de quatre flautas per tegla, des de csolfaut del mitg en amunt, ab cent flautas de estany fi.

Lo setè dit nazart en quinsena, ab quaranta y sinch flautas de estany fi, las vuyt més grossas tapadas.

Lo octau anomenat dinovena de lleno, de una flauta per tegla, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo que promet fer y plantar ab la deguda perfecció a saber es la cadireta per tot lo mes de maig del any pròxim vinent mil set-cents sexanta-y-sinch y lo orgue enterament per tot lo mes de maig del any mil set-cents sexanta y sis a gastos y expensas suas pròpias, ben entès, emperò y declarat, que la sobredita venerable Unió deurà pagar los ports del mencionat orgue y cadireta des de la ciutat sobremensionada de Barcelona a esta vila de Bellpuig per al referit Joseph Buscà emplear per plantar lo referit orgue y cadireta, donar-li caxa feta y acantada, llum y manxador, lo mestre de cases, manobrer y manobra que menester serà, no emperò cosa alguna de ferros, volent y contentint que la ja dita venerable Unió pugua elegir un o dos organistas y que aquell o aquells, luego de acabar de plantar lo orgue dalt dit, reconegan y visuren los ja dits orgue y cadireta, y judiquen si estaran fets segons art y ab lo modo y forma que dalt se ha explicat.

Deurà lo sobredit Joseph Buscà, com ab lo present promet adobar-o y fer-o en lo modo y forma que los mencionats organista o organistas elegidors declararan o pagar, refer y esmenar de comptants tot allò que aquells judicaran y declararan haver de refer esmenar y pagar a elecció emperò de la dalt dita venerable Unió y al cap de un any de feta la mencionada visura deurà lo mateix Joseph Buscà com ab lo present promet refinar los ja dits orgue y cadireta, tot lo que promet atèndrer y cumplir sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador a més del qual promet restituhir y esmenar a la mencionada venerable Unió tots los danys y gastos que del contrari se li ocasionaran [...].

Item és estat pactat, avingut y concordat per y entre las ja ditas parts que los dalt nomenats, reverents capellà major y demés preveres de la dalt dita venerable Unió, per y en nom de aquella, per la promesa y obligació que lo dalt dit Joseph Buscà en y ab lo pròxim precedent capítol ha feta y contreta, y en paga y satisfacció de sos treballs, hajan de donar y pagar com ab lo present donar y pagar prometen al referit Joseph Buscà, la quantitat de mil y sinch-centes lliures moneda barcelonesa en los terminis y ab los plassos següents a saber és sinch-centes lliures de comptants lo dia de vuy y en continent de firmat lo present acte de conveni y capitulació dos-centes y sinquanta lliures luego de plantada la cadireta

sobredita sis-centes lliures en continent de haver acabat de plantar lo orgue dalt dit y les restants cent y sinquanta lliures del dia en qui lo orgue ja dit haurà acabat de plantar a un any [...].

106

ARENYS DE MAR, 14 d'octubre de 1765

Contracte d'Antoni Cases per a renovar i ampliar l'orgue de la parròquia.
AHFF: Fons Notarial d'Arenys de Mar. Gabriel Arquer i Romà, Manual 1765, f. 177r.

Respecte que sobra la recomposició no sols del campanar de la iglésia parroquial de la present vila, teulada y purxada de dita iglésia, y també del orga de la mateixa iglésia fou als catorse dias del mes de octubre any del Senyor de mil set-cents sexanta y sinch, de paraula cometrà tota la facultat que en los infrascrits residia al noble senyor don Francisco de Milans en la present vila trobat, afí ajustats lo import de dita recomposició y obras quant per lo logro del fi de aquella fos necessari y delant dit noble senyor lo de dita iglésia mediant una intervenció entre parts del reverent Julià Blanch, vicari ausent, lo reverent Dr. Joseph Coma, rector [...] y lo corrent any regidors de la present vila de una, y Anton Cases, factor de orgas de la vila de Reus, arquebisbat de Tarragona, de altres, mediant lo estat del dit orga y lo que falta en ell com queda individuat en la capitulació que se segueix se han convingut y firmats los pactes següents.

Relació de la renovació y addicchió de lo que se a de fer y fabricar per lo orgue de la parròquia y iglésia de la vila de Arenys de Mar és com se segueix.

Primo se enquantra dit orgue inútil y ab impossibilitat de poder servir y es presís reparar-lo, fent lo secret principal nou y demás secrets, taulons y tot quant incumbeix per a que quedi a sa dita obra ab la deguda forma y pressisa, quant se desmenueix en semblants obras, en qual orgue se enquantram los registres següents.

Un flautat de catorse palms entonació de estany, dividit los baixos ab sinch castells a la prespectiva de la caixa de dit orgue y los demás tibles colocats damunt lo secret, que consisteix en número de quaranta-sinch flautas per ser de octava curta de la mà esquerra. Y com de present se determinà fer-lo de octava llarga, per dita mà esquerra se anyedirán tres punts més com són lo negre bemoll de elami y los dos sostenidos de fefaut i gesolreut quals tres flautas o punts se faran de justa hubertas y se colocaran a la part de dins la caixa del dit orgue. Y constarà dit registre de flautas quaranta-vuyt.

Se preveu ab tots los demás registres del orgue vell existent que serviran, com se anirà explicant, se deurà prachticar la mateixa diligència de fer novas las flautas de dits tres punts. Flautas quaranta-vuyt.

Més lo registre de justa unísonus al de la cara que se enquantra en dit orgue que los primers baixos se encontrant parts de dit registre servirà y constarà de flautas quaranta-vuyt.

Més lo registre de la octava que se enquantra existent se troba que los dos baixos primers són de justa y las dotze flautas consecutivas fins al punt de fefaut són distribuïdas ab dos castells a la prespectiva, y com són al més amunt de la prespectiva és motiu que és ab gran perjudici y detriment del dit orgue per lo que todas las ditas flautas y los tres punts expresats se faran novas de metall fins al punt de fefaut substenido qual punt servirà per gesolreut y seguidament las demás fins al húltim tible se pujaran, y de esta manera quedaran las flautas redonas ab la afinació sens ser talladas ni xafadas. Y constarà dit registre de flautas quaranta-vuyt.

Més al registre de la quinsena, una flauta per tecla, se farà de dos flautas per tecla unísonus, al qual se agragarà lo registre de la dotsena y consterà de flautas noranta-sis.

Més lo registre de la quinsena, que canta ut sol, dos flautas per tecla, quedarà de la mateixa conformitat y constarà de flautas noranta-sis.

Més lo registre de la dinovena, que canta ut fa, quedarà de la mateixa conformitat y constarà flautas noranta-sis.

Més se farà nou per augment del ple, altre registre de tres flautas per tecla. Lo primer punt en dinovena formant ut fa la, ab sas reysteracions. Flautas cent quaranta y quatre.

Més se troba altre registre de la mateixa conformitat que és de dos flautas per tecla.

Més se troba altre registre de dos flautas per tegla, la primera en vint-y-sisena y la altre en vint-y-novena.

Los dos sobredits registres se farà que obriran ab un moviment y serà de quatre flautas per tecla. Però se faran algunas flautas novas, las que convingan, per que lo primer punt canti a en vint-i-dosena y deurà formar ut sol fa sol, ab las reyteracions. Y constarà de cent noranta-dos.

Més lo registre de símbala que se encontra és de tres flautas per tecla, la primera en vint-i-novena y forma ut mi sol. Ha este se li añadirà altre flauta per tecla en vint-i-cisena y serà de quatre flautas per tecla y cantarà ut fa mi sol, ab sas reiteracions. Constarà de flautes cent noranta-dos.

Més los tres nasarts existents en dit orgue són un en dotsena, altre en quinsena y altre en disetena. Los dits dos últims de quinsena y dissetena, obrint ab un moviment, se a de fer que cada qual per sí sol obria ab son registre, y los tres dits registres deuran ser partits. La primera flauta baixa del nasart en dotsena se deurà fer nova per que no si troba cada registre de per sí. Constarà de flautas quaranta y vuyt, y los tres junts faran lo número de flautas cent quaranta y quatre.

A tots los sobredits registres, en los que convingan, se farà nou lo primer punt baix de sesolfaut y lo punt que ab present consta dit sesolfaut constarà delasolre y de esta conformitat se trauran totas las calladuras y xafaduras que ya en las flautas, y quedarà la afinació en ditas flautas redona, exceptant dels dits registres los tres com són flautat de la cara catorse palms, flautat de fusta que en estos dos se compondrà de altra manera, [i] en la octava ja està previngut per fer-se novas los dits baixos com està explicat.

Més se ha de fer nou un registre de corneta magna partit de mà dreta, set flautas per tecla, la primera flauta unísonus al flautat de la cara de catorse palms, ab son secret depart, posat en alt detràs del flautat sobredit de catorse palms, ab conductes de metall qual conductes se an de posar detràs dels tibles del flautat sobre dit per a que no estorvin el poder tamplar y afinar dits tibles, grave defecte que se troba en los més orgues com se encontra en lo existent per la mala disposició y direchció dels fabricans pues no obran segons art de pèrit artífice. Dit registre constarà de flautes cent sexanta-vuyt.

De las flautas de la corneta que se enquantran en dit orgue se compondran las dos cornetas de la cadireta y la que està sota lo secret del orgue ab son mitg teclat.

Més las trompas reals existents se faran novas ab esta forma: se'n faran de novas las dos o tres més baixas pues la primera no pot servir y de las demás vellas se aniran tallant al dia [...] que las ditas existents són estretas y se tornaran a soldar, a las quals se faran set nous canals llenguas templadors de fil de ferro y demás aderens. Ditas se col·locaran de manera que pogan templar-se ab llibertat. Constarà de trompas quaranta-vuyt.

Més se ha de fer un registre nou de clarins clars partit de mà dreta ab sos set canals llenguas templadors de fil de ferro y demás aderents. Clarins vint-y-quatra.

Més se ha de fer altre registre nou de clarins de campanya partit de mà dreta ab los mateixos aderents dels sobredits. Clarins vint-y-quatra.

Més se ha de fer nou altre registre de baixons partit de mà esquerra ab los mateixos aderens. Baixons vint-y-quatra.

Més se ha de fer nou altre registre nou partit de mà esquerra de clarí xirimia, octava alta dels baixons, ab las mateixas circumstàncias dels expresats. Clarins vint-y-quatra.

Los quatre sobredits registres se an de colocar enfront lo secret, damunt lo asiento del organista, ab ses ferros per a mantenir-los ab tota fermesa y primor.

Se enquantra en dit orgue vuyt flautas de fusta que són las contras de vint-y-vuyt palms entonació. Ha estas se'n farà altra de nova que serà la negre del bemoll de elami baixa y com al present orgue sols ne tocan vuyt, ne tocaran nou. Per ditas se ha de fer secret nou, peñas, molinillos y demás aderens necessaris. Més se enquantran altre vuyt flautas de fusta tapadas que són dos en cada peña y com estas no tingan tant de cos com las ubertas, si apar, se faran novas ubertas que cantaran octava alta de las sobreditas de vint-y-vuyt palms, y seran flautas divuyt.

Quatra manchas se enquantran, serviran y acomodaran com també los portavents y demás necessaris.

Més se ha de fer un secret nou per a col·locar y asentar tots los sobredits registres ab sas tapes, registres, panderillos, taulons y demás necessari. Los arbres per a obrir dits registres han de ser de ferro, tirants de fusta y poms de boix.

Més se ha de fer un teclat nou de os las blancas y los substenidos y bemolls de xacaranda, ab sas varillas, reducció de molinillos las que convingan, y que estigan ab la més claredat para poder-se hacomodar y no enforogat com se encontran molts orgas en los existents.

Primo la cadireta existent, que de molts anys ha que està inservible, ha dita se farà secret nou col·locant en ell lo registre que està en la cara set palms entonació, estany, menos alguns baixos de fusta que se troban dins qual se compondrà ab sa perfecció sia dable. Dit secret se ferà de quaranta-sinch canals, octava llarga per mà dreta, que lo existent sols és de quaranta-dos canals octava curta en qual secret se farà tot lo nesesari per a col·locar, a més del sobredit registre que serà de quaranta-sinch flautas, lo següent.

Se farà un registre nou de flautat violó catorse palms entonació, tapat, la octava baixa existent de fusta servirà y las demás se faran de metall novas y se col·locaran dins dita cadireta, y constarà dit registre de flautas quaranta-sinch.

Més lo registre de corneta partit de mà dreta que se enquantra en dita cadireta és de tres flautas per tecla, se anyaderà a dita de la corneta del orgue altre flauta y se farà de quatre, y constarà de flautas noranta-sis.

Més de las flautas vellas que se enquantran en dita cadireta se compondran un registre de quinsena, una flauta per tecla, altre de vint-y-dosena dos flautas per tecla y altre de simbalet de tres flautas per tecla.

Més lo teclat servirà, anyadent las tres teclas que faltan de esta manera. Lo teglat estarà en perfecció que antes no estava.

[Ecos]

La corneta que està sota lo secret principal ab son mitg teclat, se farà nou secret per ella en lo modo dalt explicat.

Se obliga lo dit Antoni Cases tenir obrat fet y treballat y plantat lo dit orgue ab la més perfeta obra per tot lo die de Tots los Sants o de Nadal del any mil set-cens sexanta y set proxim vinent.

Item altre capítol atesa la obligació y promesa feta per lo dit Antoni Cases contenguda en tots los capítols dalt continuats de posar lo dit orga en la perfecció dalt continuada, prometem los dalt anomenats obrers y regidors pagar y satisfacer a dit Cases la quantitat de mil dos-centas lliuras que prometen satisfacer-li ab quatre iguals pagas [...].

107

BARCELONA-Convent de Santa Caterina, any 1766

Notícies sobre la construcció d'un orgue nou per Josep i Joan Pere Cavaillé.

BUB: *Lumen Domus o Annals del Convent de Santa Catharina de Barcelona* (Ms.1007), f. 438.

Lo diumenge primer de 8bre [de 1766], festa del Rosari de M^a S^{ma}, comensà a tocar la cadireta del orga nova. En 15 de 8bre de 1765 se havia resolt adobar la orga, y dia 16 de janer de 1766 sa havia resolt fer la nova segons la planta que ora té.

Est orga nou fou fet per un religiós de obediència del nostre convent de Tolosa que's diu fr. Cavaller y per un nebot seu que també se diu m^r Cavaller. Despues que lo religiós de obediència agué traçat y treballat un poch en lo orga, marxà a Tolosa y quedà aquí son nebot per proseguir-la y acabar-la com en effecte lo executà. Però ell non sabia molt y segons las veus dels religiosos y altras, dins breus anys, lo orga no valdrà res. Lo temps ho dirà.

108

CAMBRILS, incís d'abril de 1766

Finalització de la reparació de l'orgue de la parròquia per l'orguener Ambrosio Martínez i sol·licitud per a visurar-lo.

AMCAM: Actes Municipals, s/f.

Magnífico Ayuntamiento de la Real Villa de Cambrils.

Señor,

Don Ambrosio García, que ha tenido el estimable honor de servir al Ayuntamiento con igual puntualidad que gusto en componer el órgano de la parroquial yglesia de la misma, a tenor y en cumplimiento del ajuste que se hizo, representa a V.M. que a más de lo que se trató en dicho combenio, ha compuesto a esfuersos del mayor cuidado y esmero (que bien era menester según estava dicho órgano mudo como muerto, echo un esqueleto como un cadáver [...] y a todos es notorio).

Ciertas piezas enteramente maltratadas que no podían caber en dicho contrato, de donde por el retruécano y resorte de algunos muelles y exes que prestan siega obediencia al impulso de los mayores que ya se havían rendido inútiles quasi todos a trabajado con un continuado desvelo (que bien se deja ver) muchos días demás de lo presiso sobre lo indispensable y haún falta el pulimiento y darle la última mano para su mayor perfección y permanencia, y siendo muy conforme a las leies que prescribe la equidad graduar la commutativa.

Suplica con la modestia que deve se sirva V.M. mandar se examine mi extraordinario trabajo de más. A más que le he sugetado siempre a las reglas más rigurosas del arte como puede acreditarlo el maestro de la villa en calidad de profesor que lo es en su clase práctico y acabado; justisia que nadie se la puede disputar al suabe golpe de la mano que la rige con delicado y exquisito primor y a su conosida inteligencia asegurando desde luego que dicho trabajo extraordinario no le empleara el suplicante en situación más propisia por setenta ni por ochenta pesos y que con él a mejorado el órgano en otro tanto, hasí lo espera de la justisia y equidad de V.M. [...].

109

VALLS, 3 d'abril de 1766

Manuscrit entregat als jurats del comú de Valls amb les característiques del nou orgue projectat per Lluís Scherrer per a la parròquia.

ACAC: Fons Mercadé. Caixa núm. 90.

Plano de la orga de la vila de Valls

Primo se a de fer lo secret de orga gran y cadireta de sinquanta canals y de modo que se puga pasar per tot,

2º fer un secret per lo eco ab las ventallolas y portavens de 27¹³ canals,

3º se an de fer 3 teclats nous de 50 teclas cada un, de fusta de Brasil,

4º se an de fer quatre manxas de forma major ab sos portavens,

5º se a de fer tota la flauteria nova, menos la cara que pot servir, y deurà netejar-la y donar bon so a las flautas.

Consisteix dita flauteria per orga gran ab lo següent:

Primo flautat bordó de 28 palms entonació a saber las dos octavas primeras de fusta y lo demás de estany de metall y plom.

2º flautat bordó de entonació de 14 palms la primera octava de fusta la millor y lo demás de metall,

3º un flautat de octava tot de estany

4º altre flautat dotsena tot de estany fi.

5º un registre de quinsena de 2 flautas per tecla de estany fi.

6º altre registre de corona de 4 flautas per tecla de estany fi.

7º altre registre de alemana de 4 flautas per tecla també de estany fi.

8º forniture de 3 flautas per tecla de estany fi.

9º altre registre simbalet de 3 flautas per tecla de estany fi ab todas las reiteracions nessessàrias.

10º un registre corneta magna de 7 flautas per tecla de estany y los portavents de matall

11º un registre de nasart ab dotsena de estany fi.

12º altre registre de nasart ab quinsena de estany fi.

13º altre registre de nasart ab dissetena o tersera de estany fi.

14º altre registre de trompeta magna de entonació de 28 palms de mà dreta de estany fi.

15º altre registre de trompeta real tot lo teclat de entonació de 14 palms tot de estany fi.

13 Existeix una altra còpia d'aquest contracte al mateix arxiu en el Fons Municipal de Valls, Església Top 1. 1. 82, f. 60v-62v, on indica 25 canals.

16° altre registre de clarins tot lo teclat de estany fi.

17° altre registre de clarins de campanya de mà dreta de estany fi.

Cadireta

Primo la cara de la orga de la cadireta la te de limpiar y donar so a todas las flautas com se a dit en la cara de l'orga

2° un flautat bordó de entonació 14 palms, a saber, la primera octava de fusta y lo demás de metall bo

3° un registre de quinsena de estany fi.

4° altre registre de forniture de 4 flautas per tecla de estany fi.

5° altre registre de simbalet de 3 flautas per tecla de estany fi.

6° un registre de tolosana de mà dreta de 4 flautas per tecla de estany ab sos portavents de matall bo.

7° altre registre de nasart ab dotsena de estany fi.

8° altre registre larigot o nasart de estany fi

9° altre registre de flauta travesera de mà dreta de estany fi.

10° altre registre cromhorn, ço és, bayxons y obuesos de estany entonació de 14 palms.

Eco

Primo un registre flautat de estany fi entonació 14 palms.

2° un registre de corneta de 5 flautas per tecla de estany fi.

Altre registre de trompetas o violins de estany.

Los dits 3 registres són de mà dreta.

Contras

Primo un secret ab son teclat de una octava ab sos sostenidos y bemolls.

2° un registre de entonació de 28 palms de fusta.

3° un altre registre de flautat de 14 palms entonació de fusta.

4° una trompeta real de 14 palms de entonació de estany

Los moviments de tancar y obrir lo registre deuran ser de ferro y deura fer-se un registre dotse molants o temblants.

Tot lo sobredit me obligue de fer y de fornir tots los materials a excepció de la fusta.

L. Scherrer

Tot lo referit ab lo diseño a Vms y me apar que tindran un bon orga per aqueix temple y aixi hu aprobo avuy dia 3 de abril de 1766 en est monestir de S.S.Creus.¹⁴

Fr. Benet Llort y Monguió

110

CALAF, any 1766

Diverses notícies sobre el procés de construcció d'un nou orgue a la col·legiata per part de Lluís Scherrer.

AMC: caixes 51 i 72.

Any 1766

Caixa 51.

Per evitar majors ruinas y gastos, en haver de rehedificar lo campanar y sementiri de la Col·legiata Iglésia [...]. Y aixi mateix se encontra lo orga de la mateixa Col·legiata Iglésia tant desconpost y destruhit que per sa dissonància y destemplament commou més als interiors disturbis dels oyents [...].

18 d'octubre de 1766

Vuy que contam als 18 dias del mes de octubre del any 1766 sobre la precisa y necessària composició y augment del orga de la Iglesia Col·legiata de Sant Jaume de la vila de Calaf, se ha convingut, tractat y ajustat entre parts del magnífich D' Pau Solans y Mariano Grau de la present vila com a commissionats y

14 Aquest paragraf pertany a l'exemplar de l'AHCV Fons Municipal, Església Top. 1.1.82. f.63r-f.64r.

elegits per lo magnífich ajuntament de dita vila per la direcció de dita obra y acordació sobre dels pagos, y demés circumstàncies per ella necessàries, com consta ab deliberació en lo dia present feta y acordada y continuada en llibre de ajuntament de la universitat de dita vila de Calaf de una, y Mr Lluhís Scherrer, mestre de orgas, de part altre, ab assistència del reverent Balthasar Gaya, prevere y organista de dita Col·legiata Iglésia, y lo Dr Ignasi Subies, organista de la Santa Cathedral Iglésia de Vich, lo següent.

[Orgue major]

Primerament lo dit senyor Scherrer se obliga en compòndrer y augmentar dit orga, tot a sas expensas a excepció de lo que més avall se expressarà, devent tenir finida dita obra per tot lo mes de juliol [de 1767] propvenent ab la forma següent.

Primo se ha de fer lo secret de sinquanta canals y de mida proporcionada per los setze registres concistirà dit orga que són, dels vells, las dos caras, la octava, lo bordó, la dotsena, la quinsena, simbalet, forniture de tres y los dos nasarts. Y en dits nasarts és necessari afegir sinch flautas per baix, y al sobredit bordó posar-hi taps nous.

Registres que se han de fer nous al orga major:

Primo la corona de quatre flautas per tecla estany fi.

Item una quinsena dobla estany fi.

Item una corneta magna de set flautas per tecla estany fi.

Item un nasart de estany.

Item un registre de trompas reals de catorse palms intonació estany fi.

Item un registre de clarins. Tot clarins d'estany fi.

[Contres]

Item nou contras de catorse palms tapadas, y las que se troban en lo orga serviran per respostas de catorse palms.

Cadireta

P^{mo} un secret de sinquanta canals proporcionat per los registres següents: la cara, la quinsena, los tres registres del ple y lo nasart. Estos són los que se encuentran aptes en dita cadireta.

Registres nous de cadireta

P^{mo} un bordó de catorse palms de entonació, la primera octava de fusta y lo demés de metall.

Item una corneta de quatre canons estany fi.

Item un nasart dotsena de estany.

Item un registre de cromhorn de estany fi.

Se han de fer dos teclats de sinquanta teclas quiscun de fusta de Brasil y sustentats de os ab los moviments necessaris, y fer tocar los dos orgas junts si convé.

També se han de fer tres manxas de forma major ab los portavents, ventallolas, y lo demés necessari.

També se han de compòndrer, espolsar y adobar tots los registres vells del orga major y cadireta que tenen de servir com està dit, affegir a cada un las flautas corresponents a las sinquanta canals dels secrets.

També deu posar tot lo sobredit orga major y cadireta a tota la perfecció del art a dita de experts.

En lo cap del any, després de finida dita obra, trobant-se dit Sor Scherrer dins lo present Principat de Catalunya, tindrà obligació de venir en la present vila per reffinar dit orga.

Item los dits commissionats per satisfacció y pago de tota la dita obra, donaran y pagaran al dit Mr Scherrer mil sinch-centas y sinquanta lliuras Barc^s ab tres pagos, lo primer dels quals serà de 550 ll lo dia se comensarà la obra, las 500 ll del dit dia a un any, y las restants 500 ll del mateix dia a dos anys pròxim vinents, ab libransa que li'n faran contra dels senyors elets de la concòrdia de la universitat de la dita vila de Calaf ab dos acrehedors censalistes, y dels productos dels anys de quitació destinats per est effecte, inseguint la deliberació presa per lo magnífich ajuntament y sos acrehedors censalistes als 18 setembre del corrent any.

A més de las quals 1550 ll tindran obligació dits commissionats de prevenir lo forniment de tota la fusta necessària per dita obra, donar-li allotjament de casa corresponent ab los llits necessaris per dit Scherrer y família, y també deurà subministrar-se-li un manxador, llum per treballar dins lo orga, y demés manufactura, y treball que se offeresca, y no pertòquia al ofici de organer.

Y per a que constia, dona'm lo present per duplicat en la vila de Calaff, dia y any sobredits.

Dr Pau Solans, comicionat

Mariano Grau, comisionat

L. Scherrer

Any 1767-6 juliol Caixa 72.

Nº 3

Srs Eleits de la concordia té firmada la universitat de la vila de Calaf ab sos acrehedors censalistes, en virtut de ésta pagarán a Mr Jordi Wolel vuytanta y dos lliuras, diem 82 ll, que són a compte de aquellas 250 ll per lo ajust fet ab Mr de Scherrer, mestre de orga, de fer los ecos en lo orga de la col·legiata iglésia de dita vila; [...]. *Escrivà de dita concòrdia*

Joseph Novau, notari

Tinch rebuda la tras dita quantitat de 82 ll per las rahons tras ditas y per compte de mon mestre Mr Lluhís Scherrer.

Calaf, juliol 6 de 1767.

Jean George Vollen

111

CAMPRODON-Monestir de Sant Pere, 8 de juliol de 1767

Contracte de Joan Pere Cavaillé per a construir un nou orgue al monestir.
AMMC: *Llibre de notes del monestir de Sant Pere de Camprodon*, f. 129.

Capitulació y tractas entre lo molt Il·lustre. Sr. Don Pere de Trellàs, Abat del Rt. Monastir de la vila de Camprodon, y Joan Pere Cavallier, factor de orgas, per fer y plantar est un orga corresponent a la iglésia de dit monastir de 14 palms de entonació, y és com ses segueix.

Registres

Primer, la cara de 14 palms de entonació contenint las de estany de las quals se ha de compondre dita cara de dit orga seguint lo dissenyo ja traçat que se ha de posar en limpio a gastos del sobredit expressat Cavallier. Número de flautas

<i>2. R. Flautat de fusta de 14 palms.</i>	<i>50</i>
<i>3. R. La octava contenint flautas</i>	<i>50</i>
<i>4. R. Flautat tapadillo de 7 palms. Flautas</i>	<i>50</i>
<i>5. R. Nazart en dotzena. Flautas</i>	<i>50</i>
<i>6. R. Nazart en quinzena. Flautas</i>	<i>50</i>
<i>7. R. Nazart en dicetena. Flautas</i>	<i>50</i>
<i>8. R. Corneta magna de 6 canons per tecla, de des del tercer csolfaut en amun contenint 27 teclas de la mà dreta ab portavens, y son secret apart de 27 canals fet de fusta seca y de la qualitat més propor[cionada] per dit fi. Flautas de corneta</i>	<i>162</i>
<i>9. R. La corona 5 flautas per tecla</i>	<i>250</i>
<i>10. R. Cimbalet 4 flautas per tecla</i>	<i>200</i>
<i>11. R. Vint-i-dosena 3 flautas per tecla</i>	<i>150</i>
<i>12. R. Clarins. Ço és, a la mà dreta clarí clar, a la esquerra baixons</i>	<i>50</i>
<i>13. R. La cromorna. Flautas</i>	<i>50</i>
<i>14. R. Lo temblan.</i>	

Se deuhen posar 7 flautas de fusta per las contras de 14 palms de llargària y 28 de entonació

7

Item se ha de fer lo secret de 50 canals per posar-los sobre dits registres que siga de fusta seca y de la millor qualitat que per est fi se usa, deixant al mateix temps espay per poder-i anyadir tres registres y passadissos per afinar lo orga còmodament.

Item se deuhen fer 3 manxas de la forma major ab sos corresponents portavens.

Item se ha de treballar ab la major pulidesa dos teclats, ço és, un que servirà per la orga major compost de 50 teclas per formar 4 octavas llargas y una tecla més. Lo altre que deurà servir per la cadireta (de que parlarem més haball) deurà servir la primera octava la mà esquerra curta y lo demás corresponent a la altre, però de un y altre deuhen ser las teclas blancas de marfil o hos fi, las negras de èvano o xacaranda, ab una llenca, o perfil sobre, de marfil.

Item se han de fer 7 peanyas o teclas per las contras.

Nota de la cadireta

Registres

<i>Primer: R. Un flautat de 7 palms de entonació part tapades, y part destapadas de las quals se deu formar la caixa seguint lo dissenyo y sonido del orga</i>	27
<i>2. R. Un nazart en quinzena</i>	27
<i>3. R. Cornetilla de 3 flautas per tecla tocant csolfaut en amunt</i>	81

Se ha de fer lo secret per col·locar dits registres de 47 canals de justa seca, y de la millor qualitat més proporcionada, deixant en lo mateix espay per posar en lo temps dos registres de lleno.

Se prevé que's permetrà al organer valer-se per lo nou orga dels registres que se encontran al present al orga vell per ser totes servibles però ab la advertència que se deuen compondre de una en una totes las flautas perfectament, completant de altres novas per la formació entera dels registres totes las que faltan y las que són inservibles renovar-las.

Aixís mateix se adverteix que lo molt Ilte. Sr. Abat costejarà los materials y jornals de fuster y mestra de casas per treballar-se y fixar-se del dit orga y cadireta tant solament ho emperò de cuydar lo organer a los gastos de tot lo demás per lo preu de nou-centes lliures Barc. dich 900 ll. fins a deixar lo orga perfectament acabat, afinat, y aprobat per qui ben vist sia a dit molt Ilte. Sr. Abat qui no solament se reserva fer examinar lo format del orga, sí que també lo material per voler que, tant la justa com estany, y tot lo demás sia de la millor qualitat y treballat ab la major pulidesa.

També se adverteix que tots los registres, acceptat las flautas, deuen ser partits per poder fer més variacions lo organista. Y aixís mateix que sí al cap de un any que sia aprovat dit orga se necessita refinar-se, deurà dit Cavallier –si és havisat– passar a refinar-lo o fer-lo refinar, y costejar-li solament lo gasto del viatge y de pensió prevista que per dit fi haurà de fer.

Prometo jo, Joan Pere Cavallier, factor de orgas, cumplir tot lo sobredit per lo preu de nou-centas lliuras, dich 900# bars., cobradoras en tres pagas, y aixís mateix prometo tenir posat dit orga per tot lo mes de novembre propinent subjectan-lo a la visura de las personas ben vistas al sobredit molt Illm. Sr. Abat, y acàs no sia per estas aprobat a mas costos esmenar y refén qualsevols defectes lo que firmam de mà pròpia infraescritas encara que escrit de mà pròpia del secretari del monastir fra Silvestre Miquel als 8 de juliol de 1767.

Dn. Fr. Pere de Trelles, Abat.

Joan Pera Cavaillé, factor orgas.

Nota

Se nota que no obstant de constar ab la sobredita contracta que dit Joan Pere Cavallier debrà fer y fixar a més dit orga una cadireta ab los registres expressats en la dita contracta, aparegué de a dit molt Ilte. Sr. Abat posar en lloch dita cadireta, ecos dins del orga, component-los dels mateixos registres que debia està composta la cadireta.

Item despues de firmada la contracta de dit orga concertà dit Ilte Sr. Abat ab dit Joan Pere Cavallier un registre de trompas real per fixar-se en lo mateix orga per preu de cent sinquanta lliuras divuit sous y sinquanta lliuras Bars. que entregará dit Ilte. Sr. Abat a dit organer voluntariosament y de gratificació per més obligar a dit organer tota la expressada obra ab lo major cuidado y perfecció.

Item se adverteix que lo sobredit Joan Pere Cavallier ha posat de sa pròpia voluntat un registre més del que està expressat ab la dita contracta a fi de que lo pleno del orga tingués major ple, y dit registre conté 50 flautas anomenat dotzena lleno.

Se compon dit orga de 1447 flautas que tocan y 23 flautas que no tocan [...] que són en la cara de la cadireta. Suman flautas 1447.

SERÒS, 14 de juny de 1768

Contracte d'Antoni Cases per a construir un orgue a la parròquia.

AHL: Fons Notarial de Seròs. Salvador Escrivà, *Protocolo* 1768 (1169), f. 18/2r.

In Dei nomine. Amen.

Pere Joan Puig, batlle, Joseph Albà y Sabaté, regidor decano [...] tots vehints y habitants de la present vila de Seròs, en atenció de haver-se projectat per lo major culto, alabansa y glòria de Déu, lo fer y construir en la iglésia parroquial de la present vila un orgue nou y dies passats haver-se proposat en presència de mi, Salvador Escrivà, notari públic y real de la mateixa vila, y dels testimonis infrascrits per los sobre dits batlle y regidors a cada un en particular dels sobredits individus, si venian a bé y convenian en fer y construir lo sobre dit orgue baix lo pretext que avian de contribuir en la paga y satisfació de ell segons la possibilitat de cada hu, arreglant-se, per çò, a proporció del que paga cada vehí per lo Real Catastro, esto és, de pagar cada qual una tersa cada any més de catastro (quatre anys continuos) aplican-la esta dita tersa per a la satisfació del preu convendrian en fer lo dit orgue. Lo que después de haver-se proposat per los dits senyors batlle, regidors, com a particulars visibles de la mateixa vila a tots los sobrereferits individus captant la voluntat de cada un de ells en solidum, espontàneament convingueren en que se fes y construis lo sobre dit orgue, y així mateix de pagar quatre anys contínuos, una tersa cada any, aplicada per la satisfació de ell (a excepció de alguns dels sobredits individus, que respecte de no tenir fincas per a pagar lo que los competeix segons sa possibilitat, han convingut donar llibrement y una vegada solament per a dita construcció la cantitat se expressarà a cada un de ells, a saber, és lo bachiller en medicina, Joseph Costas, oferí donar vint-i-dos lliures y vuit sous Barceloneses; Ramon Nicolau, dotze lliures Barceloneses; Joseph Quibus, vuit lliures Barceloneses; Miquel Baró, sis lliures Barceloneses; Francisco Puig, vuit pesetes en plata; Francesch Sabaté, vuit pesetes en plata; Jaume Pujol, quatre pesetes en plata; Antonia Moretó, dos pesetes en plata; Thomàs Plovins, dos pesetes en plata; y Miquel Joan Vilanova, dos pesetes en plata).

Juns y altres, així batlle com regidors y demás particulars de sobre predits, passaren a otorgar y jurar lo promès com se construhís lo projectat orgue, baix obligat de tots los bens de cada hu de ells, in solidum y jurament que prestaren a Déu Nostre Señor y una señal de creu en mà y poder de mi, dit notari y testimonis avall escrits, y vista la afectada inclinació de tots los honradors de la referida vila en fer y construir lo orgue, se proposà se enviàs a buscar factor de orgues. Y en sa vinguda se cridàs als particulars visibles de la vila, y estos –junt hab lo dit oficial– tractarian y concentrarian lo modo y construcció de ell. Y havent vingut lo señor Anton Cases, factor de orgues en la vila de Reus domiciliat, per est fi cridat, y haver-se juntat en casa del senyor Joseph Albà y Sabaté, regidor, per a la tractació y execució del orgue, foren presents en fer la contracta y obligació ab lo dit señor Anton Cases [...].

Han convingut lo fer y construir un orgue nou en dita iglésia, per lo preu de mil y sinch-centes lliures barceloneses, pagadores dos-centes lliures lo dia present de vestreta per a comensar la obra, altres dos-centes liures per tot lo tres de agost pròxim vinant, quatre-centes lliures per tot lo tres de agost de mil set-centes sexanta-nou, altres quatre-centes lliures per tot lo dit mes de agost de mil set-centes setanta, y les restants tres-centes lliures per semblant tres de agost de mil set-centes setanta-hu conforme lo plan, diseño y pactes infrascrits y següents.

Primo dit señor Anton Cases promet a dits comissionats de fer y fabricar per ses mans o per mans de officials de tota satisfacció un orgue nou, plantat ab tota perfecció en la iglésia parroquial de la present vila y deixar-lo a punt de tocar ab los registres, flautats, teclats y demás se expressarà.

Ab son registre de flautat catorze palms entonació tot de estany fi, las dos flautas baixas seran de fusta tapades. Las ditas de estany, las que convingan, se dividiran ab sinch castells a la perspectiva de la caixa del orgue, y las restants dels tibles se colocaran damunt lo secret. Y tot constarà de flautes, quaranta-sinch. Se umpliran los castells de apariència.

Item altre registre de flautat violons, tapat los vuit los nou flautas baixas de fusta, y las demás de metall, qual registre formarà unisonus al sobredit flautat de catorze palms. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de octava de metall. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de quinzena. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de dinovena dos flautes per tecla, formant ut fa. Flautes, noranta.

Item altre registre de tolosana tres flautes per tecla, la guia en dinovena ab sas reiteracions. Flautes, cent trenta-sinch.

Item altre registre de ple quatre flautas per tecla, la guia en vint-i-dosena, ab sas reiteracions. Flautes, cent-vuitanta.

Item altre registre de símbala quatre flautes per tecla, la guia en vint-i-cisena, ab sas reiteracions. Flautas, cent-vuitanta.

Item se ha de fer altre registre de nazart en dotzena tot de metall. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de nazart en quinzena. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de nazart en dicetena. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de corneta magna set flautes per tecla partit de ma dreta ab son secret de part, posat en alt, ab vint-i-quatre conductos per a conduhir lo aire a dita corneta. Constarà de flautes, cent sexanta-vuit.

Item altre registre de clarins clars partit de mà dreta, ab sos canals, llenguas, templadors. Clarins, vint-i-quatre.

Item altre registre de clarins de campana ab los mateixos adherents. Clarins, vint-i-quatre.

Item altre registre de baixons partit de ma esquerra, ab los mateixos adherents. Baixons, vint-i-hu.

Los tres sobredits registres de llengua, se colocaran en front lo secret damunt lo asiento del orguenista ab la major perfecció de ferros per a mantenir-los, y no ab llistons de fusta com alguns acostuman.

Item un registre de trompas reals catorze palms de entonació ab tots los adherents com los clarins, los quals se han de colocar al últim del secret per que se pugan afinar ab tota llibertad y comoditat. Trompas, quaranta-sinch.

Item vuit flautes de fusta, catorze palms entonació, lo que serviran per contras, ab son secret de part, peanas, molinillos y demás necessari. Flautas, vuit.

Item un secret nou per a colocar tots los sobredits registres, tapas ab sos registres, panderillos y tot lo demás necessari, los arbres per a obrir dits registres serà obligo posar-los de ferro, tirants de pi o altra fusta, y los poms de boix.

Item se ha de fer tres manchas capaces per dit orgue ab son conducto principal y demás conductos per a conduhir lo aire al dipòsit del vent, y tot lo demás necessari.

[Ecos]

Item un flautat violó, las vuit o nou flautas baixas de fusta y las demás de metall. Flautas, quaranta-sinch.

Item altre registre de clarí en violons, partit de mà dreta, qual se ha de colocar dins una caixa ab la tramoya al peu per a que puga fer eco y contraeco. Clarins, vint-i-quatre.

Item un secret nou per a colocar los sobredits registres ab los mateixos adherents del sobredit secret del orga.

Item dos teclats, las blancas ab xapas de os, y los sostenidos y bemolls de bona fusta, dalts de negre, lo un servirà per lo orga y lo altre per los ecos, ab sas varillas y tot lo demás necessari.

Item se ha de fer una roda de cascabells ab son registra y altre rosiñols, deixant al secret puesto per añadir dos registres, lo un al secret dels ecos y lo altre al secret del orgue, als clarins.

Així mateix se obligue dit señor Anton Casas, a més de tot lo sobredit, de tenir part de la obra de dit orga asentada per a poder tocar y celebrar los Divinos Oficis per tot lo mes de juny del vinent any mil set-cents sexanta-nou y finis perfectament per Nostra Señora de Agost de mil set-cents setanta y de venir al cap de un any y mitg o dos anys de concluir lo orgue ha refinar-lo [...].

Així mateix se obliguen donar al dit señor Anton Cases pas franch de barca ell y bagatges durant la construcció del orgue [...] en esta vila de Seròs. Bagatges per a portar tota la obra se necessite per a la formació del orgue des de la vila de Reus a esta vila y retornar en ella, menjar y demás assistències durant las colocacions [...].

113

VILANOVA I LA GELTRÚ-Sant Antoni, 18 d'abril de 1771

Manuscrit amb les característiques del nou orgue projectat per Lluís Scherrer per a la parròquia de Sant Antoni i entregat als jurats del comú de la vila.

APSAV: Llibre d'actes de l'Obra. Fulls solts.

Por ocasión de la nueva fabrica y construcción de órgano de la parroquial iglesia de San Antonio Abad de la presente villa de Villanueva y Geltrú, obispado de Barcelona, se han echo y convenido entre los Señores Obreros abaxo firmados de una y don Luhiz Cherrer, organero vezino de la villa de Valls, campo y arzobispado de Tarragona de otra parte, los capitulos y pactos abaxo escritos, y siguientes.

P^{me} será del cargo de dicho señor organero el construir el referido órgano según el modo y planta infrascritos y en lengua vulgar esto es

P^{mo} lo secret del orga gran y cadireta de sinquanta canals y de modo que se puga passar per tot.

Item un secret per lo eco ab sas ventallolas y portavents de vint-y-set canals.

Item tres teclats nous de sinquanta teclas cada hun.

Item quatre manxas de forma major ab sos portavents.

Item tota la flauteria nova la que concisteix per menor en lo següent.

Flauteria nova per lo orga gran

P^{mo} lo flautat de la cara haurà de ser de estany fi.

Item lo flautat bordó de vint-y-vuyt palms entonació, a saber las dos octavas primeras de fusta y lo demás de estany de metall y plom.

Item lo flautat bordó de entonació de catorse palms, la primera octava de fusta, la millor, y lo demás de metall.

Item un flautat de octava de tot estany.

Item altre flautat dotsena tot de estany fi.

Item un registre de quinsena de dos flautas per tecla de estany fi.

Item altre registre de corona de quatre flautas per tecla de estany fi.

Item altre registre de alemaña de quatre flautas per tecla tambe de estany fi.

Item forniture de tres flautas per tecla de estany fi.

Item altre registre simbalet de tres flautas per tecla de estany fi ab todas las reiteracions necessàries.

Item un registre de corneta magna de set flautas per tecla de estany y sos portavents de metall.

Item un registre de nasart de dotsena de estany fi.

Item altre registre de nasart ab quinsena de estany fi.

Item altre registre de nasart ab dietena [disetena] o tercera de estany fi.

Item altre registre de trompeta magna de entonació de vint-y-vuyt palms de mà dreta de estany fi.

Item altre registre de trompeta real tot lo teclat de entonació de catorse palms de estany fi.

Item altre registre de clarins, tot lo teclat, de estany fi.

Item altre registre de clarins de campana de mà dreta de estany fi.

Item altre registre de veu humana.

Item altre registre de mitja mà de [esquerre?] [llengüeta]

Item lo temblant.

Item un registre de gayta y cascavells.

Item deurà deixar-se lloch per ajustar dos registres sempre que's vulla.

Cadireta

P^{mo} deurà fer nova la cara de la cadireta de estany fi.

Item lo flautat bordó de entonació de catorse palms, a saber, la primera octava de fusta y lo demás de metall bo.

Item altre registre de quinsena de estany fi.

Item altre registre de forniture de quatre flautas per tecla de estany fi.

Item altre registre de simbalet de tres flautas per tecla de estany fi.

Item un registre de tolosana de mà dreta de quatre flautas per tecla de estany fi.

Item un registre de nasart ab dotsena de estany fi.

Item altre registre larigot o nasart de estany fi.

Item altre registre flauta travessera de mà dreta de estany fi.

Item altre cromhorn, ço és, baixons y abuesos de estany.

Eco

P^{mo} un registre flautat de estany de entonació catorse palms.

Item un registre de corneta de sinch flautas per tecla i de estany.

Item altre registre de trompetas o violins de estany.

Entès emperò que los dits tres registres seran de mà dreta.

Contras

P^{mo} un secret ab son teclat de una octava ab los sostenidos y bemolls.

Item un registre de entonació de vint-y-vuyt palms de fusta.

Item altre registre de flautat de catorse palms de entonació de fusta.

Item una trompeta real de catorse palms de entonació de estany.

En la forma referida será de la obligación del dicho Dⁿ Luhiz acabar y perficionar el dicho órgano en esta forma, es a saber, que por todo el mes de setiembre próximo [de 1771] deberá tener construhido la mayor parte de la flauteria y col-locada en el referido órgano a fin de poderse tañer lo más necessario. Y por todo el mes de diciembre de mil setecientos y setenta y dos deberá tenerlo del todo acabado y perficionado el qual podrán los dichos Señores Obreros hacer visura por las personas vienvistas.

Otro si, que será a cargo de los dichos Señores Obreros el dar toda la madera necessaria para el citado órgano.

Otro si, que igualmente será a carga de los dichos Señores Obreros dar todos los desposos del órgano viejo.

Otro si, que assí mismo será de la obligación de los dichos Señores Obreros el dar franca habitación de casa al dicho señor organero durante la dicha construcción.

El precio del presente assiento es tres mil libras catalanas pagaderas en esta forma, es a saber, setecientas libras por todo el año corriente. Con dos pagos iguales = nuevecientas libras por todo el año de mil setecientos y setenta y dos. Con dos pagos iguales = quatrocientas libras, por todo el año de mil setecientos y setenta y tres. Con dos pagos iguales, otras quatrocientas libras. También con dos pagos iguales trescientas libras. Con dos pagos iguales por todo el año de setenta y cinco, y las restantes trescientas libras por todo el año siguiente de mil setecientos y setenta y seys. Con dos pagos iguales, todas anticipadas.

Y assi, con los dichos capítulos y pactos [...] lo firmamos en esta dicha villa a 18 abril 1771.

114

REUS-Sant Francesc, 22 d'octubre de 1771

Contracte d'Antoni Cases i Felip Cases i Soler amb el subsíndic del convent de Sant Francesc de Reus per l'adquisició de l'orgue de la vila de Porrera, el seu trasllat a Reus, la seva posterior ampliació i posterior ubicació al convent de Reus.

AHT: Fons Notarial de Reus. Joaquim Genovés (any 1771, sig. 5078, caixa 583).

Sia a tots notori com nosaltres, Anton Cases y Felip Cases, pare y fill, factors de orgues de la vila de Reus del Camp y Archebisbat de Tarragona, libre y espontàneament y de nostre grat y certa sciència, convenim y en bona fe prometen a vos, el doctor en dret Francisco Mestre, com a subsíndich del convent de Nostra Señora de Jesús de la horde del S.P.S. Fran^{ch} de la primitiva observància de esta vila de Reus, present eo a son Molt Rev^t Comunitat, que lo dia quinse del mes de setembre del any pròxim vinent de mil set-cents setanta y dos, tindrem finit, concluhit y plantat en la iglésia del expresat convent y al paratge que destinarà dita Reverent Comunitat, segons regles y art de organé, lo orgue que tenim projectat y contractat ab lo comú y universitat de la vila de Porrera, priorat de la Cartuxa de Escaladei, ab los flautats, octavas, quinsenas, registres que van descrits y continuats en la planta de orgue y cadireta del tenor següent.

Primo lo flautat, a la perspectiva, de quaranta-sinch flautas.

Item lo flautat violó, los vuit baixos de fusta tapades y las demás de metall, de quaranta-sinch.

Item la octava, de quaranta-sinch.

Item la quinsena, flautas de quaranta-sinch.

Item lo registre de tolosana, tres flautes per tecla, de cent trenta-sinch.

Item lo registre de ple de quatre flautes per tecla, flautes cent vuytanta.

Item lo registre símbala, quatre flautes per tecla, cent vuytanta.

Item lo registre [partit] de nasart en quinsena.

Item lo registre [partit] de nasart en disetena.

Que estos dos registres se partiran.

Item lo registre de corneta magna de set flautas per tecla, partit de mà dreta, de cent sexanta-vuit flautes.

Item lo registre de baxons, partit de mà esquerra, de vint-y-una flautes.

Item lo registre de clarins clars, partit de mà dreta, de vint-y-quatre.

Item lo registre de clarins de campanya, partit de mà dreta, de vint-y-quatre.

Item lo registre de trompas reals qual se partirà, de quaranta-sinch flautas.

Item vuit flautes de fusta per contras, de catorse palms y lo segret.

Planta de la cadireta fora del orgue.

Primo flautat violó, la primera octava de fusta, de quaranta-sinch flautas.

Item la octava, so és las dos primeras flautas de fusta tapadas y las demás ab tres castells a la prespectiva [sic], de quaranta-sinch flautas.

Item lo registre de quinsena, de quaranta-sinch.

Item lo registre de vint-y-dosena, dos flautas per tecla, de noranta flautas.

Item lo registre de símbala, de tres flautas per tecla, de cent trenta-sinch flautas.

Item lo registre de nasart en dinovena, de quaranta-sinch.

Item lo registre de corneta, partit de mà dreta, de quatre flautes per tecla, de noranta-sis.

[Ecos]

Item lo registre dels violins, de mà dreta, ab son secret. Teclat de la cadireta. Flautas, vint-y-quatre.

Item tres manxes.

Item dos teclats de os. Un per lo orgue y altre per la cadireta.

Lo qual orgue prometem fer concluhir y plantar com queda dit per lo preu de mil sinch-centes lliures, moneda barcelonesa, que deureu satisfer-nos vos, dit D^f Mestre com a Subsíndich sobredit, ab esta forma, a saber...

Vuit-centas lliures en diners contants lo dia present, a saber, set-centes setanta-sinch lliures per lo effecte de satisfer-las a dit comú de Porrera, y vint-y-sinch lliures a mi, dit Felip Cases, per los transports. Tres-centes lliures lo dia que estarà plantat lo sobredit orgue, que deureu vos, dit subsíndich, entregar y satisfer, esto és, a mi, dit Anton, dos-centes lliures, y a mi, dit Felip, cent lliures. Dos-centes lliures al cap de sis mesos de ser plantat lo orgue, que deureu satisfer-vos, dit subsíndich, sinquanta a mi, dit Felip, y las restants cent sinquanta a mi, dit Anton Cases.

Y las restants dos-centes lliures a cumpliment del preu del expresat orgue del dia de ser plantat aquell a un any entonses pròxim vinent que vos, dit subsíndich, deurer satisfer sinquanta en mans de mi, dit Felip, y las restants sent sinquanta en mans de mi dit Anton Cases.

La qual promesa fem així com millor en dret tinga lloch ab los pactes següents = És lo primer, que lo dia que estarà plantat lo mencionat orgue, deuré yo, dit Anton Cases, entregar realment y de fet a vos, dit Felip Cases, mon fill, tota la ferramenta, ahinas y trastes que tinch en ma casa consernents a la construcció y fàbrica de orgues, estimades y justipreciades per dos tersers que deurà el-legir lo molt reverent pare Guardià del expresat convent. Y de son valor deurà lo referit Felip Cases, mon fill, firmar àpoca a mon favor a compte dels drets de llegítima paterna y materna que té en mons bens. És lo segon y últim, que serà a càrrech de mi, dit Anton Cases, lo mantenir en ma casa ab la decència que correspon y he mantingut fins vuy al dit Felip Cases, mon fill y sa família, donant la construcció y fàbrica del mencionat orgue y no altrament.

Y ab dits pactes prometen cumplir les sobredites coses sens dilació ni excusa alguna ab esmena de tots dains, gastos, interesos y despesas que per rahó del pedit se ocasionaran. Per qual cumpliment obligam la una part a la altre a saber yo dit subsíndich per lo pagà del sobredit preu los bens, redlits y emolaments del mencionat convent, y nosaltres dits pare y fill Cases tots nostres bens y del altre de nosaltres a solas mobles e immobles haguts y per haver renunciem al benefici de novas constituciones divididoras y cedidoras accions a la Epístola del Divo Adrià y concretut de Barcelona [...].

115

PORRERA, 23 d'octubre de 1771

Contracte de Lluís Scherrer per a construir un nou orgue a la parròquia.

AHL: Fons Notarial de Poboleda. Antoni Sanmartí i Creus, *Quinto protocolo de las escrituras assi entre vivos como en última voluntad...* 1771 (1155), f. 413r.

Sea a todos manifiesto como nosotros, Joseph Nebot, Francisco Figuerola y Sebastián Ardevol, regidores; Emanuel Llorens, síndich procurador, y Ramon Muntaner, síndico personero, en el corriente año, en la villa de Porrera, Priorato de la Real Cartuja de Scala Dei y partido de Montblanch, estando juntos y congregados para las infrascritas cosas según costumbre, y autorizados de hoy Juan Bautista Amorós, bayle de esta villa, ayuntamiento, teniendo y celebrando y el común y universidad de dicha villa representando, en dichos nombres, de nuestro grado y cierta ciencia, concedemos a don Luí Scherrer, factor de órganos, al día habitante en la villa de Valls del Campo y Arzobispado de Tarragona, la fábrica del nuevo órgano hacedero y que ha de cervir en la nueva parroquial iglesia de esta villa, por la cantidad y precio de mil ciento y cinquenta libras barcelonesas, cuio órgano ha de componerse de los registros y demás circunstancias que se ha convenido, y en nuestro idioma catalán, son las siguientes.

Primo se ha de fer un registre de flautat de catorse palms entonació obert, de estany, qual se ha de dividir las que convingan a perspectiva a dit orga y las restants dins. Constarà dit registre quaranta-vuit flautas.

Item se ha de fer un registre de violó, unísonus al de la cara, tapat, la primera octava de fusta y las restants de metall. Flautas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer un registre de octava a la cara, tot de estany. Flautas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer altre registre de quincena. Flautas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer un registre de tolosana, tres flautas per tecla. Flautas: cent quaranta-quatre.

Item se ha de fer un registre de ple, quatre flautas per tecla. Flautas: cent noranta-dos.

Item se ha de fer un registre de símbala de quatre flautas per tecla. Flautas: cent noranta-dos.

Item se ha de fer un registre de nasart en dotsena. Flautas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer un registre de nasart en desisetena. Flautas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer un registre de corneta magna, set flautas per tecla, partit de mà dreta, ab son secret apart, posat en alt ab vint-y-cinch conductos de metall per a conduir lo ayre a dita corneta. Flautas: cent setanta-cinch.

Item se ha de fer un registre de baixons, partit de mà esquerra, ab sas llenguas, canals, templadors y demás necessari. Baixons: vint-y-tres.

Item se ha de fer un registre de clarins clars, partit de mà dreta. Clarins: vint-y-cinch.

Item se ha de fer un registre de clarins de campana, partit de mà dreta. Clarins: vint-y-cinch.

Los tres sobredits registres de baixons y clarins se han de col·locar enfront lo secret sobre lo asiento del organista.

Item se ha de fer un registre de trompas reals, ab sas llenguas, canals, templadors y demás necessari, lo qual se partirà per ser a dos mans. Trompas: quaranta-vuit.

Item se ha de fer onse flautas de fusta de catorse palms entonació quals serviran per contras, ab son segret de part, peañas, molinillos y demás necessari. Flautas: onze.

Item se ha de fer un secret nou per a col·locar los sobredits registres ab quaranta-vuit canals, tapas, registres, panderillos y demás necessari. Los arbres de dits registres han de ser de ferro.

Item se ha de fer tres manchas capaces per dit orgue, ab son conducto y demás necessari.

Item se han de fer dos teclats, un per lo orgue y altre per la cadireta, ab sas verguillas y demás necessari.

Més primerament serà de la obligació del comú de dita vila, lo donar y pagar al dit don Lluís Scherrer per la construcció y edifici de dit orgue, la cantitat de mil cent cinquanta lliuras barcelonesas a que està ajustada dita obra a ell pagadores ab quatre pagas. La primera de tres-centas lliuras lo dia de cap de any prop vinent y del any mil set-cents setanta-dos que és quant se considera comensarà dita obra [...] y la última de dos-centas y cinquanta lliuras lo dia quatre de octubre de mil set-cents setanta-tres, en qual temps deurà revistar-se y afinar-se lo orgue per dit don Lluís [...].

Item que concluïda dita obra, ha de ser visurada per persones intel·ligents, essent de la satisfacció y en presència de les parts, y no essent la obra conforme art y pràctica, puga lo comú, eo los referits otorgants [...] posar-la o fer-la posar segons art, a costas de dit don Lluís, essent de la obligació de est fer las flautas de la cara de la cadireta, las que pugan servir quant se farà la mateixa cadireta [...].

[Al final de l'escrit]

Essent las flautas dels dits registres totes de estany y a més ha de fer temblant en dit orgue.

Se feu en lo orga uns adops que consistí en fer lo secret nou, lo registre de la corona de sinch flautas per tecla, un registre de clarins, ço es, de mitg en amunt clarí clar, y de mitg en avall, clarí en quinsena, trahent fora lo orga las trompas reals, lo que costà tres-centas sinquanta lliuras que feu Joseph Buscà menor, mestre de orgas.

SANT MARTÍ DE MALDÀ, 7 d'agost de 1772

Disposició fònica de l'orgue construït per Lluís Scherrer a la parròquia de Sant Martí de Maldà (Urgell).

LLOBET i MARTÍ, R. *Monografia o breu descripció històrica-geogràfica de la vila y parròquia de Sant Martí de Maldà*. Lleida, 1907. p. 99.

«Debie tindrer-lo sentat per lo Nadal següent.

A ses expenses debie construhir les manxes, lo secret ab 48 ventalloles, registres, molles, tapes y un teclat de 48 teclades donant-l'hi la vila tota la fusta necessària.

Els registres debien ser els següents.

Bordó de 14 pams d'entonació l'octava de fusta y lo demás de metall	48
Cara de set pams d'entonació, flautes d'estany	48
Nasart ab dotzena, d'estany	48
Quinzena d'estany	48
Nasart ab quinzena	48
Cimbalet de 3 flautes per tecla, d'estany	144
Corona de 4 flautes	192
Corneta de 5 flautes per tecla, d'estany	125
Mitj registre de clarins de mà dreta	25
Mitj registre de baixons de mà esquerra	23
Flauta travessera de mà dreta	25

Un teclat d'un'octava ab secret y moviments y 11 flautes de fusta de 14 palms d'entonació per a les contres.

Acabà de sentar-se tot l'orga a 13 de jener de 1773. El remato d'esculptura entrà en lo concert y'l feu daurar per 36 lliures el dit canonge. En 1775 fundá'l mateix benefactor un benefici ab obligació de tocar-lo son obtentor, que fou Joseph Bérnio, clergue».

LLEIDA-Seu Nova (Evangeli), 25 de juny de 1773

Contracte de Lluís Scherrer per a la construcció de l'orgue major (o del portal de l'Evangeli) a més d'un orgue portatiu per a la Seu Nova de Lleida.

ACL: Fons Notarial. Ignasi Turull, any 1773, f. 30v.

En la ciutat de Lleyda, als dos dies del mes de juliol, any del Naixement del Señor de mil set-cents setanta-tres sobre la fàbrica y construcció de un orgue y un organet per la nova Iglésia Cathedral de esta ciutat, per y entre los ilustres señors don Domingo Malegat, Dr. Francesch Martí y Dr. Juan Arajol, tots preberes y canonges de dita Santa Iglésia per a les infrascrites coses comisionats en virtud de deliberació capitular presa lo dia primer dels corrents per lo Molt Ilustre Capítol de Degà y Canonges de la mateixa Santa Iglésia de una, y don Lluís Scherrer, mestre de orgues en la vila de Valls domiciliat de altra part, són estat, fets, pactats, firmats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament, a fi de que lo orgue corresponguia al gust y magnificiència del temple en que ha de colocar-se y que lo exterior satisfàcia a la vista com lo interior al ohido, serà de la obligació del referit don Lluís Scherrer fer y construhir la caixa a moda nova, ab sas torras, interval-los y adornos, tant per la arquitectura com per la escultura, en tot conforme a la planta que té presentada y firmada.

Serà també de sa obligació de fer lo dit orgue ab quatre teglats de sinquantana tegla quiscun a excepció del de ecos que únicament deurà compòndrer-se de trenta-dos teglas de mà dreta.

Serà igualment de sa obligació lo fer un secret corresponent a cadascun dels sobredits quatre teglats de sinquantana canal cada secret a excepció del secret dels equos que sols deurà tenir trenta-dos canals,

tots ab sos registres, tapas, ventallolas, molas y demás corresponent, proporcionat a las reglas del art y als registres de las flautas te de contenir.

Serà de la obligació del mateix Scherrer fer-y construir sis manxas de forma major ab sas ventallolas y portavents proporcionats.

Serà de sa obligació compòndrer lo primer teglat que és lo de la cadireta dels registres següents.

Cara de catorse palms de entonació ab lo número de sinquanta-una flautas de estany fi.

Bordó entonació catorse palms. La primera octava de fusta y las demás, fins al número de sinquanta-una flautas, de metall.

Octava de estany fi, sinquanta-una flautas.

Flauta alamanda o travesera de mà dreta, de estany, vint-y-set flautas.

Nasart ab dotsena, estany, sinquanta-una flautas.

Larigot de estany, sinquanta-una flautas.

Cornetilla de sinch flautas per tegla, de estany, cent trenta-sinch flautas.

Quinsena de estany fi, sinquanta-una flautas.

Fornitura de quatre flautes per tegla de estany, dos-centes flautes.

Simbalet de tres flautas per tegla de estany, cent sinquanta-tres flautas.

Cromon entonació de catorse palms de estany, sinquanta-una flautas.

Trompeta bastarda de estany, sinquanta-una flautas.

Serà de sa obligació de compòndrer lo segon teglat [orgue major] ab los registres següents.

Cara de vint-y-vuit palms de entonació de estany fi de sinquanta-una flautas.

Cara de catorse palms de entonació de estany fi de sinquanta-una flautas.

Bordó de vint-y-vuit palms de entonació, las dos primeras octavas de fusta y las demás fins a sinquanta-una flautas de metall.

Bordó de catorse palms de entonació, la primera octava de fusta y las demás fins a sinquanta-una flautas de metall.

Octava de estany fi, sinquanta-una flautas.

Nasart ab quinta de estany, sinquanta-una flautas.

Nasart ab tercera [= nasard de desena] de estany, sinquanta-una flautas.

Nasart ab dotsena de estany, sinquanta-una flautas.

Nasart ab quinsena de estany, sinquanta-una flautas.

Nasart ab disetena de estany, sinquanta-una flautas.

Corneta magna de nou flautas per tegla, dos-centes quaranta-tres flautas.

Bases de viola, dos flautes per tegla, entonació catorse palms de estany, cent y dos flautas.

Quinsena de estany fi, sinquanta-una flautas.

Corona de sinch flautas per tegla, dos-centes sinquanta y sinch flautes.

Alamanya de quatre flautes per tegla, dos-centes y quatre flautes.

Fornitura de quatre flautes per tegla, dos-centes quatre flautes.

Simbala de tres flautes per tegla, cent sinquanta-tres flautes.

Simbalet de tres flautes per tegla, cent sinquanta-tres flautes.

Dotsena de dos flautes per tegla, cent y dos flautas.

Serà de sa obligació de compòndrer lo tercer teglat dels registres següents:

Bordó de catorse palms de entonació. La primera octava de fusta y las demás, fins al número de sinquanta-una flautas, de metall.

Octava de estany fi, sinquanta-una flautas.

Nasart ab dotsena de estany, sinquanta-una flautas.

Corneta de set flautas per tegla, cent vuitanta-nou flautas.

Bombardes tres octavas de mà dreta de estany, trenta-nou flautas.

Trompetas reals de estany fi, sinquanta-una flautas.

Clarins clars tot lo teglat sinquanta-una flautas.

Clarins de campana de mà dreta, vint-y-set flautas.

Clarins a la alamanda de estany, sinquanta-una flautas.

Pontoncillo [sic] mà esquerra de estany, vint-y-quatre flautes.

Veus humanes estany, sinquanta-una flautas.

Item serà de sa obligació compòndrer lo quart teglat que serà de ecos ab los registres següents:

Un flautat entonació catorse palms de estany trenta-dos flautas.

Corneta de set flautes per tegla, dos-centes vint-y-quatre flautes.

*Abuesos [sic] estany, trenta-dos flautes.
Violins estany, trenta-dos flautes.*

Item serà també de sa obligació lo fer y compòndrer per los contras, un altre teglat de una octava ab sos sostenidos y Bmolls. Y un secret proporcionat per los registres següents.

Flautat de fusta de dos flautes per tegla, una de entonació de vint-y-vuit y altra de catorse palms, de vint-y-quatre flautas.

Bombardes entonació de vint-y-vuit palms de estany, dotse flautes.

Trompeta de entonació de vint-y-vuit palms de estany, dotse flautes.

Clarí de entonació set palms, dotse flautas.

Item per quant en lo dia no se sap de cert en què paratge de la dita Iglésia Cathedral se colgarà lo sobredit orgue, y en lo cas de colgar-se sobre lo portal major de ella no podria servir per acompanyar en las funcions de música per ser molt distant del paratge ahont és regular se coloque la capella, per só, serà de la obligació del mateix Scherrer fer-y construir altre orgue per a posar-lo en la tribuna de la capella y acompanyar la música ab los registres següents:

Cara de set palms de entonació.

Bordó de catorse palms de entonació.

Nasart ab dotsena.

Quinsena.

Corneta de sinch flautes per tegla.

Item serà igualment de sa obligació fer-y construir a ses expenses la barandilla que està als costats de la cadireta ab tal que pugua fer ús de la del orgue vell a qual fi serà de la obligació de dit Ilustre Capítol entregar-la.

Item serà de sa obligació colgar a ses expenses los dos sobredits orgues en los sitis [sic] o paratges de la Nova Iglésia que li destinarà lo Ilustre Capítol quedant a càrrech de est la preparació dels sitis o solos par colgar-los.

Item serà de la obligació del mateix Scherrer de tenir fabricats los dits orgues en sa perfecció dins lo termini de tres anys contadors des de lo dia present fins al dia dos del mes de juliol del any mil set-cents setanta-sis, havent dins lo termini de dos anys contadors del dia present en avant de tenir posada tota la armasó de caixa, escultura y demás fusta a punt de colgar lo secret, registres, teglats y flautas, tot segons art.

Item sera obligació de dit Scherrer lo provehir-se y satisfacer a totes ses costes de bons materials y tots los que se necessiten per dita obra, així en metall, estany, forros, cuyro y demás se necessitie a excepció de la fusta, que esta li entregarà lo Ilustre Capítol com baix se dirà.

Item dit Scherrer tindrà obligació de donar acabats los dits orgues a tota perfecció corresponent al art com va dit, vistas y aprobadas per experts nomenadors per lo referit Molt Ilustre Capítol de la expressada Santa Iglésia havent de mantenir dita obra a tota perfecció, y remendar o recompòndrer tot lo que naturalment pot desarreglar-se per lo espay de tres anys, contadors desde lo dia en que serà vista y aprobada per experts y admesa per lo Molt Ilustre Capítol.

Item dit Ilustre Capítol y per ellos Ilustres Señors Comissionats dalt nomenats se obliguen a preparar lo siti o solo per a colgar dits dos orgues, destinant un miñó per a servir a dit Scherrer en lo que li convinga per la afinació dels orgues en tot lo temps que esta dure.

Item serà de la obligació de dit Ilustre Capítol de entregar, a costa del mateix Capítol, tota la fusta necessària per ditas fàbricas, tallada a pessés o en pots de la mida que lo mateix Scherrer la demanarà.

Item dit Ilustre Capítol promet pagar a dit Scherrer per la dita fàbrica de dits dos orgues, caixa y demás expressat, deu-mil lliures moneda barcelonesa, pagadoras en esta forma: mil lliures lo dia que comensarà la dita obra, mil lliures pasats sis mesos de comensada y quatre-mil més de sis en sis mesos, pasats los primers sis mesos que compondran la suma de sis-mil lliures en lo termini dels tres anys en que deu ser concludida la obra, dos-mil lliures después de ser visuradas y regoneguda par los experts y admesa per dit Ilustre Capítol, y las restants dos-mil lliures en lo termini de dos anys después de aprobada y admesa, a saber, mil lliures en cada any, tot lo que dits Ilustres Señors Canonges Comissionats y dit Don Lluís Scherrer prometen atèndrer y cumplir per lo que a cada part toca, sens dilació ni excusa alguna ab los salaris del notari y procurador acostumats y ab restitució y esmena de tots dañs, interessos, y gastos [...].

EL VENDRELL, 28 d'octubre de 1775

Clàusules per a construir un orgue a la parròquia, obra de Lluís Scherrer. L'any 1776 es modifica el contracte, afegint-li un cos de cadireta a l'instrument.

APV: Llibre de l'orgue.

Orga de la iglésia del Vendrell.

En lo any 1776, veient lo reverent rector de la parroquial iglésia de San Salvador de la vila del Vendrell, junt ab los demás obrés y ajuntament de dita vila, que no se podia continuar la fàbrica se havia comensat del retaule major de dita iglésia per haver lo escultor tenia dita feina, enprés lo fer las cadiras del cor de la Iglésia Cathedral de Lleyda, y no poder obligar a dit escultor a la continuació de dit retaule per no haver-i contracta firmada entre ells, determinaren lo reverent rector junt ab lo magnífic ajuntament y amos de casa més principals de dita vila enpréndrer lo fer un orga en la iglésia de dita vila per poder celebrar en ella, ab major solemnitat, los Divinals Oficis, com en effecte axí se executa en virtut de la contracta que se segueix.

Contracta del orga

Nota de un orga proporcionat per la iglésia parroquial de la vila del Vendrell.

1º Se ha de fer una caixa ab tres torres a la moderna y de mida proporcionada per contenir una orga de dibuít registres. La escultura per tenir las flautas també té de anar a comte del organer.

2º Se han de fer tres manxas grans y de un sol plech.

3º Se ha de fer un secret per lo orga de quaranta-buit canals ab las bantallolas coresponents, tapas, moviments verguillas, proporsionat per quinze registres.

4º Se han de fer dos teglats de quaranta-buit tecglas cada un, sinó que lo segon no tindrà més de vint-y-sinch tecglas moventas.

Registres del orga gran

	<i>Flautas</i>
<i>Cara de 14 palms de estany</i>	48
<i>Bordó de 14 palms, la primera octava de fusta y lo demás de metall</i>	48
<i>Octava</i>	48
<i>Corneta de tres flautas per tecgla de mà dreta</i>	75
<i>Nasart ab dotsena</i>	48
<i>Nasart ab quinsena</i>	48
<i>Flauta travesera de mà dreta</i>	25
<i>Quinsena</i>	48
<i>Fornitura de 4 flautas per tecgla</i>	192
<i>Alamanya de 4 flautas per tecgla</i>	192
<i>Cimbalet de 3 flautas per tecgla</i>	144
<i>Trompetas Reals</i>	48
<i>Clarins Clars</i>	48
<i>Clarins de campanya de mà dreta</i>	25
<i>Clarins de quinsena de mà esquerra</i>	23

Per lo segon tecglat que és dels ecos

Se té de fer un secret de vint-y-sinch canals ab sos moviments coresponents per dos registres que són

	<i>Flautas</i>
<i>Flautat de 14 palms</i>	25
<i>Trompetilla o violins</i>	25

Per las contras se necesita també un tecglat de una octava ab son secret y moviment coresponent per un registre de flautas de 14 palms de fusta

11

Més un registre de temblant.

Tot lo sobredit, me obligo a fer en todas las reglas del art a dit de expert y fornir tots los materials nesaris per dita obra, menos la fusta que se ma deurà fornir, axí com allotxament franch ab sis cadiras y taula, manxador y mestre de casas.

Lo preu de tot lo sobredit és de mil sinc-sentas setanta-sinch lliuras que se me pagarà de eix modo:

250 ll per lo dia de la firma de la contracta,
 250 ll per lo dia que vindran a treballar los fadrins al Vendrell,
 250 ll per lo mes de juliol pròxim en el temps que tocarà la dita orga,
 y las 575 ll per tot lo mes de novembre pròxim, ab la obligació de ma part de tenir la dita orga
 acabada per tot lo mes de agost pròxim.
 Fet al Vendrell lo 28 de octubre de 1775.

L. Scherrer

28 d'octubre de 1775

Respecte que las possibilitats de la obra de la Iglésia són limitats, me obligo per ara de posar en
 execució lo sobredit projecto de aqueixa manera.

Fer la caixa ab la escultura com està dit y donar-li un color de cafè ab vernís proporsionat com està
 dit.

Los tecglats, manxas, y lo secret de lo orga gran proporcionat per los quinse registres.

Y per lo present, se posarà los registres de la cara, bordó, octava, cornet, nasart ab dotsena, nasart
 ab quinsena y flauta travesera, lo que me obligo de tenir concluhit per lo dia de Santa Anna pròxim per
 lo preu de buitcentas lliuras pagadoras com està dit dalt. Las dos primeras pagas y la tercera de
 trescentas lliuras que se pagaran per lo dia de Santa Anna, ab la confiansa y obligació de concluhir el
 primitiu plan sempre que se proporcione possibilitat a la obra de la Iglésia de subministrar las pagas
 sobreditas.

Vendrell, octubre 28 de 1775.

L. Scherrer

Aproban la sobredita contracta los obrés de la Iglésia del Vendrell: lo Dr Emanuel Aumatell, rector,
 Joseph Clariana, obré, Salvador Ramon, síndich procurador.

25 d'abril de 1776

[Afegir una cadireta a l'orgue projectat]

Vuy dia 25 de abril de 1776 se ha resolt per los abaix firmants donar compliment ab la contracta y
 ajust tras explicat y demás afagir una cadireta proporcionada a l'orga.

La caixa ab dos torras y escultura coresponent, color y vernís com l'orga gran.

Lo tecglat de 48 tecglas y igual a los dos demás.

Y un secret de 48 canals ab sas tapas, registres, ventallolas y moviments coresponents per los
 registres següents.

Cara de set palms. Flautas	48
Bordó, la primera octava de fusta y lo demás de metall	48
Cornetilla de 4. Flautas	100
Nasart ab dotsena. Flautas	48
Nasart ab flubiol. Flautas	48
Cromhor, so és baixons y habuesos	48
Y flauta alamanda o travesera que estava destinada a l'orga gran	25
Y al puesto de dita flauta travesera se posarà al orga gran un registre de simbalet de tres flautas per tecgla. Són	144
Y se anyadirà un registre de veus humanas, que són flautas	48

Tot lo tras dit me obligo a fer dins las reglas del art com està dit. Y fornir tots los materials necessaris
 a exsepsió de la fusta. Y fer també la barana y coronisa de la tribuna, per lo preu de dos mil docentas
 sinquanta lliuras que és lo ajust de tot lo sobredit orga. Y que se me pagaran de es modo: las dos
 primeras pagas com està dit per la tras dita contracta; la tercera de dos-centas sinquanta lliuras per tot
 lo mes de maig pròxim; sinch-sentas per Santa Anna pròxim; sinch-centas per Nadal pròxim; y las sinch-
 centas restants per Pasqua florida del any 1777. Que tot junt fan la quantitat de 2250 ll ab la obligació
 de ma part de tenir tota la dita obra acabada y regoneguda antes de dita última paga.

L. Scherrer

Lo sobredit és còpia puntual de las contractas originals, la una de las quals quedà en poder del Reverent Rector y la altre en poder del mestre organer. [...]

120

LA SELVA DEL CAMP, 2 de juny de 1776

Contracte de Francisco i Emanuel Turrull per a restaurar i ampliar l'orgue de la parròquia.
AHT: Fons Notarial de la Selva del Camp. Francesc Boquer i Àries (sig. 5608, caixa 82), f. 43v.

En el nombre de Dios, Amen. Sea a todos notorio como nosotros, Pablo Pujaner y Raymundo Vaguer, regidores actuales de la villa de La Selva del corregimiento de Tarragona, como a comisionados y diputados que somos para las infrascritas y otras cosas, legítimamente constituidos y nombrados por el pleno ayuntamiento de la propia villa, con auto de ayuntamiento tenido y celebrado a los dos días del mes de junio del corriente año, que el thenor del qual es como se sigue.

Se ha tingut Ajuntament per los magnífichs señors don Pere Joan Valldosera, regidor decano, y demás avall firmats, convocats y congregats en las casas y sala del comú de la present vila de la Selva, ab assistència del magnífich señor Pere Joan Oliver, batlle, [...] se fàcia comissió a un o dos subgetes de dit ajuntament y se insertia al cos de dits actes. Per so, [...] se ha resolt per tots los dits magnífichs señors que per dit fi elegian com elegeixen als señors Pau Pujaner y Ramon Vaguer, regidores, per que en nom de dit ajuntament et de la universitat y comú firmian tots y qualsevols instruments o actes que durant dits dits empleos se ha de otorgar y firmar, insertant al cos de dits actes la present resolució. Lo que fonch resolt en dita casa del comú als dos días del mes de juny del any de la Nativitat del Senyor de mil set-cents setenta y sis. [...] = De nostra voluntad, en dicto nombre et de la referida universidad y comú, convenimos y en buena fee prometemos dar y entregar a Francisco y Emanuel Turull, maestros de órgano de la villa de Calanda del reyno de Aragón y en la propia villa de la Selva habitants, a este auto presentes, la cantidad de trescientos y sesenta reales de a ocho que juntos hazen la cantidad de quinientas y quatro libras cathalanas por componer el órgano de la iglesia parroquial de la mesma villa, y hazer los registros nuevos y cosas siguientes a saber...

- = Un secreto con quarenta y siete canales a lo moderno, con sus registros y tapas*
- = Otro secreto de corneta con veinte y quatro canales de tablón y conductor de madera en alto*
- = Otro secreto de quedireta con su cornatilla inglesa*
- = Otro secreto de violines de tablón con veinte y quatro canales*
- = Otro registro de clarines llamado caponsillo [sic]*
- = Otro registro de clarines llamado clarines de campanya*
- = Otro registro de flautado violón con los baxos de madera y lo restante de metal*
- = Otro registro en octavo de flautado mayor*
- = Otro registro llamado lleno con quatro canyos por thecla*
- = Otro registro sobrelleno con tres canyos por thecla*
- = Otro registro llamado tolosana con tres canyos por thecla*
- = Otro registro de violines puesto dentro una arca con su movimiento y flautado*

= Más a todos los registros que actualmente ay en el dicho órgano, se han de anyadir los canyos que faltan, los que corresponden de madera y metal. Y en la cadireta, lo mismo, quedando todos los registros que hay de provecho y componer las manchas

- = Otro si se han de hazer dos nasardos de una y otra mano*
- = Otro si se ha de hazer la flauta travassera de madera a la moderna*
- = Otro si se ha de hazer tres contras y un tambor con dos timbalas delasolre y delamire*

Las quales cosas deberán ser finidas por el día de Pasqua de Resurrección del venidero año de mil set^t setenta y siete.

Por cuyo efecto les pagaremos en dicho nombre la predicha cantidad con tres pagas o tandas iguales. La primera el día empesaran la obra, la segunda mientras se trebaxará en la mesma obra y la tersera finida exeminada y resivida la dicha obra que será por todo el dicho día de Pasqua de

Resurrección del venidero año, sin dilación ni excusa alguna, con el salario de procurador acostumbrado dentro dicha villa [de] dies sueldos y fuera veinte Bar^s [...].

121

LLEIDA-Seu Nova (Epístola), any 1779

Manuscrit amb la disposició del segon orgue que ha de construir Lluís Scherrer per a la Seu Nova, anomenat de la capella de música o del portal de la Epístola.

ADL: Fons bisbe Sánchez Ferragudo. Lligall 28 gros.

*Planta de los registros indispensables en l'òrgano colateral
de la nueva cathedral de Lerida*

1º Cara de 28 palmos, flautas	51
2º Cara de 14 palmos	51
3º Octava	51
4º Bordó de 14 palmos entonación. La primera octava de madera y el demás de metal	51
5º Corneta de 7 flautas por teglas	189
6º Nasardo en 12ena	51
7º Nasardo en 15ena	51
8º Quinsena	51
9º Fornitura de 4 flautas por teglas	204
10º Cimbala de 3 flautas por teglas	147
11º Clarín claro	51
12º Clarín de campana de mano drecho	27
13º Clarin en quinsena	24

Para toda essa flautería se nessesita un secreto partido, con sus registros, tapas y ventallolas proporsionado, como también un teglado de 51 tegla, con sus caracoles, targetas y molinetes, tres fuelles grandes de nueva construcción con sus portavientos y estribos, también se tiene de haser las flautas de la cara de la cadireta, y un teglado de una octava para las contras, con un secreto y un registro de flautado de 28 palmos de madera 12

El precio del sobredicho órgano, corriendo a mi cuesta todos los materiales menos la madera, es de 2800 libras. Se tiene de advertir que las flautas solas de la cara cuestan 1300 libras.

L. Scherrer

*Adición para dar tal qual luciminiento al sobredicho órgano
añadiendo los registros que sigan.*

1º Nasardo en 17ena
 2º Alamaña de 4 flautas por teglas
 3º Cimbalet de 3 flautas por teglas
 y poniendo otro teglado [de cadereta] de 51 teglas con su secreto y todas sus dependencias proporcionadas y los registros de
 4º Cara de 7 palmos
 5º Bordó de 14 palmos entonación. La primera octava de madera y lo restante de metal
 6º Flauta travessera de mano drecha
 7º Cornetilla de 5 flautas por teglas
 8º Nasardo en 12ena
 9º Nasardo flaviol
 10º Cromhorn
 y añadir a las contras una respuestas de 14 palmos de madera.
 El importe de esta adición es de 1500 libras.

Y para tener esse órgano colateral la correspondencia interior a l'òrgano mayor como la tendrá exterior, se a de añadir un tercero teglado con su secreto de 27 canals con todos sus requisitos proporsionados por los registros:

1º Flautado de 14 palmos
 2º Corneta de 5 flautas por teglas
 3º Violinos

y añadir al teglado mayor los registros
 4º Nasardo en quinta
 5º Corona de 4 flautas por teglas
 6º Trompeta magna de mano drecha
 7º Trompeta real

y al teglado de la cadireta
 8º Quinsena
 9º Fornitura de 4 flautas por teglas
 10º Címbala de 3 flautas por teglas

11º Trompa real en las contras

Para esta adición se nessesita de un fuelle más y su importe es de 1700 libras.

1700 libras
 1300 libras
 1500 libras
2800 libras
 7300 libras

122

**CERTIFICACIÓ SOBRE LA QUALITAT DELS ORGUES D'ANTONI CASES
 I JOSEP CASES I SOLER, REDACTAT PEL MESTRE D'ORGUE
 DE L'ESGLÉSIA PRIORAL DE REUS, MOSSÈN JOAN CLAVER, 29 de juny de 1779**

AHT: Fons Notarial de Reus. Joseph Bages (sig. 5046, caixa 563), f. 89r.

En la villa de Reus del Campo y Arzobispado de Tarragona, oy que contamos a los veynte y nueve días del mes de junio del año del Señor de mil setecientos setenta y nueve, ante mí, Joseph Bages, notario público de dicha villa, por la autoridad del Rey, nuestro Señor (que Dios guarde), y en presencia de los testigos baxo nombraderos, compareció señor Juan Claver, presbítero y organista de la parroquial iglesia de dicha villa de Reus, Prado de Cataluña, de edad que dixo ser de sinquenta y seys años cumplidos, instando señor Antonio Casas y Joseph Casas y Soler, padre e hijo organero del Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial, naturales de dicha villa de Reus, hizo la certificación siguiente.

Que según mi leal saber y entender en la facultad de organero y organista que por el tiempo de quarenta y quatro años haze esto y exerciendo, y continuamente he tocado órganos de distintos artífices de muchas naciones y he procurado tocar las de los acreditados artífices en todos los reynos y cortes que he transitado que son París, Londres, Roma, Nápoles, Turín, Génova, Madrid y muchas de las principales ciudades, habiendo servido de organista por algunos años en varios conventos de padres Mercedarios Calsados como son en el convento de San Adrián en Roma, tres años; en el convento de Nuestra Señora de la Merced en Bordeus, tres años; en el convento de Santa Úrsula de padres Mercedarios de Nápoles, cinco meses; en el convento de San Lorenzo de padres Mercedarios de Zaragoza, tres años; habiendo residido mucho tiempo en Madrid en calidad de discípulo de los sapientísimos maestros Picañol y Elías, en las facultades de órgano y canto, que como ha maestros de la Real Capilla del convento de las Descalsas Reales exercían.

Habiendo circulado muchas de las capitales en donde floresen los bellos órganos, assí en los referidos reynos como en lo interior de España, he observado, haviéndome instruido en las ocasiones que circulava de las obras más acreditadas y de más buenos artífices, sólo he reparado por el mejor de quantos he visto, el órgano de la Santa Casa de Nuestra Señora de Loreto en Italia.

Los de Fransia conceptué por de muy bella vista y agradable perspectiva, pero sus voces las tengo por bastas, opacas, poca firmeza y afinación. Los teclados muy duros y mucha calada.

Los de Inglaterra son parecidos a los de España en construcción y buenas voces, pero no tienen los registros de lleno la brillantez que los españoles, ni los registros de lengua la prontitud, ni tonos agradables como los dichos. Y los theclados algo menos imperfectos que los franceses.

Los italianos son finos en quanto a llenos de canonería pero los flautados son flacos de voz, y los más órganos son chicos, sin registros de lengua ni con más.

Los alemanes son quasi iguales a los ingleses.

Pero de los órganos españoles, al passo que los hay también de indignos, e reconocido en algunos ser su construcción de mucha firmeza, duración, cuerpo de llenos de canonería muy brillantes en un todo, registros de lengua muy promptos, de muy particulares voces, los teclados muy suaves y muy poca calada, los dichos registros de lengua con tres afinaciones al año o más basta para su conservación y perfección. Y los órganos que contienen estas circunstancias los he visto y tocado y admirado en Chataluña, y en las ciudades y villas de Cervera, Tàrrega, Tarragona, Arenys de Mar, Agramunt, Verdú, Sant Ramon, Ruidoms [sic], el Real Monasterio de Poblet y Reus, de qual villa me hallo actualmente maestro del órgano en su parroquial cinco años, a cuyas buenas obras son celebradas y conocidas por echas de los señores don Antonio Casas y don Joseph Casas y Soler, padre e hijo organero del Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial. Y en dichas obras ay algunas de entonación mayor, mucho número de registros y de particulares, y las he tocado, construidos de muchos años sin que aiga havido necesidad de ninguna composición.

Y a instancia de dichos señores, padre e hijo Casas, doy la presente certificación [...].

Juan Claver, presbítero.

123

ENTREGA I OBERTURA DEL TESTAMENT D'ANTONI CASES i ESPASA, 31 de gener de 1782

AHT: Fons Notarial de Reus. Joseph Bages (sig. 5046, caixa 563), f. 300r.

[...] Despues emperò lo dia vint-y-nou del mes de janer del any mil set-cents vuytanta y dos, seguida la mort de dit Sr. Anton Casas y Espasa, testador, en presència de Andreu Ferrater menor y Joseph Serra, sabater de dita vila, [...] descloguí y obrí la dita plica de paper [...].

Acte de publicació de tot lo testament.

Y finalment, lo dia trenta y un de janer de mil set-cents vuytanta y dos, havent ja donat eclesiàstica sepultura al cadàver del dit Sr Anton Casas y Espasa testador, en presència de Andreu Ferrater menor y Joseph Serra, sabater de dita vila de Reus, testimonis per estes cosas anomenats, jo dit Andreu Ferrater notari personalment existint dins lo estudi de la casa de ma pròpria habitació, instant-nos de paraula, requerint Dⁿ Joseph de Casas y Soler, en dita vila de Reus domiciliat, fill y hereu de dit testador, obri la dita plica en paper y tot lo en ella contengut llegí y publiquí, lo tenor de la qual, es com se seguir.

Testament.

In nomine Domini Jesu = Christi. Amen.

Com sia cosa certa a tots lo morir, per que ninguna Persona vivint en carn mortal pot escapar de la mort, y a tots sia molt incerta la hora, per estar nostre cor subjecte a tantas y tant graves malalties y enfermedats [...] jo, Antoni Casas, factor de orgues, fill llegítim y natural de Francisco Casas, natural de Barcelona, y de Maria Espasa, de la present vila de Reus, cònjuges difunts, considerant aver de morir y tenint temor a tots los sobre dits perills, per major descans meu, he determinat, en temps convenient ordenar mas cosas. Per assò, estant ab bon enteniment, sana y ferma memòria, ab los demás sentits, volent disposar de mos bens per ser esta la obligació de tot cristià, y no quedar en escrípul algun de ma conciença, y per que los meus succesors pogan mos bens sens contraversia alguna ben obtenir, de ells usar, y ab verdadera pau y tranquilitat possehir, y ab major obligació dels difunts se ajan de recordar, faitg y ordeno aquest present meu testament, última y darrera voluntat mia anomenant per marmessors y de ell executors a don Joseph Casas, factor de òrguens, fill meu, maestro de la Real Casa de San Lorenzo del Escorial, a Ignasi Llanes, botiguer, a don Felip Folch, y a Joan Clot, negociant, tots habitants en la present vila, y gendres meus, als quals quatre, tres, dos o un en ausència y falliment dels altres dono ple poder de cumplir aquest meu testament y a ells prego vullan aquest càrrech acceptar y de fer administrar tot, quant en aquest testament trobaran ordenat, per ser axis la mia voluntat ab lo modo y forma següent.

Primerament de mano a mon Déu y Señor li sia accepta esta mia voluntat, pregant y suplicant que per la sua gran misericòrdia, per la intercessió de la sua S.S^{ma} Mare y de tots los Sants y Santas del Paradís, totas las mias ignoràncias y pecats me vulla perdonar. Jo perdono de tot cor y de bona gana totas las injúrias y agravis y faltas auré comés contra mas parents y demés, als quals suplico humilment pregunen a Déu me vulla perdonar. Vull que totas las cosas a la restitució y satisfació de las que als seré jo tingut y obligat com y també tots mos deutes sian pagats sens restrepit ni figura de judici atesa sola la veritat segons provar se podra ab cartas, albaranes, testimonis o altres llegítims documents.

Elegesch la sepultura al meu cos faedora en lo vas de la confraria de Nostra Señora del Roser de la parroquial iglésia de St Pere de la present vila ab aquella classe de enterro que ben vista serà al hereu baix nomenador, volent que prenga de mos bens aquella cantitat que ell voldrà, deixant-o tot a la sua disposició per la gran confiança ne tinch y per lo molt satisfet estich de ell, sens que ne aja de donar compte no rahó a persona alguna sia del estat qualitat que sia.

De tots las altres emperò restants bens meus mobles e immobles aguts, y per aver, veus, drets, forsas y accions mias qualsevols que sian y ahon se vulla que sian, y que a mi me pertanyan y pertanyaran ara, y an lo esdevenidor per qualsevols drets, títols, causas o rahons que dir y pensar se pugan, faig e instituesch hereu meu universal al sobredit don Josep Casas, fill meu primogènit, volent que de ells puga fer y usar com de casa pròpria y disposar-ner a sas libras voluntats = Aquesta es la mia última y darrera voluntat la qual vull que valga per dret de testament o de altra qualsevol espècie de última voluntat [...].

Fonch fet y firmat aquest present meu testament en la dita vila Reus y en la casa de ma pròpria habitació cita en lo Arreval de Jesús de dita vila als sis de desembre del any mil set-cents vuitanta y un [...].

Anton Cases, factor de orgas.

124

TORELLÓ, any 1787

Extracte de la capitulació de Jordi Vullen per a la construcció d'un nou orgue a la parròquia. SOLÀ i MORETA, Fortià. *Història de Torelló*. Gráficas Maina. Barcelona, 1947. Volum II, p. 113.

«1. Lo flautat de la cara, de catorse palms de entonació de flautat, de estany fi, exceptat las dos o tres més baxas que seran de fusta bona. Són flautas	50
2. Registra de la octava de set palms de entonació. Són flautas de estany	50
3. Registra quinsena lleno. Flautas de estany	50
4. Registra dinovena y vint-i-dosena lleno, dos flautas per tecla. Són flautas de estany	100
5. Registra de la corona del primer punt a csolfaut lleno, cinch flautas per tecla, flautat de estany	250
6. Registra de la corneta magna, set flautas per tecla. Flautas de estany	150 [?]
7. Lo flautat de fusta obert de catorse palms de entonació. Flautas de fusta	50
8. Registra de la corneta magna, set flautas per tecla. Flautas de estany	189 ¹⁵
9. Nasart en dotzena o fluiol, flauta per tecla. Flautas de estany	50
10. Nasart en quinsena, flauta per tecla. Flautas de estany	50
11. Nasart en dissetena, flauta per tecla. Flautas de estany	50
12. Registres de la trompa real, de catorse palms de entonació, flauta per tecla. Flautas de estany	50
13. Registra clarins partit, de set palms. Flautas de estany	50
14. Registra de las contras, dos flautas per tecla, esto és una octava de vint-y-vuit palms de entonació, tapadas. Són flautas de fusta	11
15. Registra de tapatillo [sic] o flautat dols, flauta per tecla. Flautas de estany	50
16. Las respostas de catorsa palms de entonació, obertas. Flautas de fusta	11
17. Lo temblant	
18. Los rossíñols, flautas de estany	4
19. Lo registre de la gayta, són trompetas de estany	4
Són flautas de fusta	74

¹⁵ Corneta Magna VII repetida dos cops?

Id. de estany

	1145
Total flautes	1219

Per tots los sobredits registres farà lo organer a sos gestos, tant de mans com de materials, tota la màquina ab sos moviments, torns, vergillas, portavents y demés apèndices necessaris y conducents a la perfecta construcció y duració de la obra.

Item deurà fer dit organer dos secrets grans que entre los dos fan un de forma major ab cinquanta canals de bona fusta de noguera sobre del qual col·locarà los dalt expressats registres y dexarà puesto per col·locar-ne altres dos que, ab lo temps, podran anyadir-se com són lo registre de lleno-alamanya y los de veus humanes o dolsayna.

Item deurà fer tres teclats de os y col·locar-los en disposició que lo segon servesca per la orga gran, y que lo primer y tercer pogan fàcilment servir per ecos y cadireta que la parròquia determinia construir-los.

Item deurà fer tres manxas grans segons permetia la capacitat del lloch, y deurà conclourer y tenir col·locada tota la obra en estat de servey dins lo termini de dos anys comptadors des del dia de esta contracta».

125

SARRAL, 8 de juliol de 1788

Contracte de Josep Cases i Soler per a construir un nou orgue a la parròquia.
ACCB: Fons Notarial de Sarral. Francesc Generès i Molins (volum 1788, núm. 3490), f. 220v.

En nom de Déu y de la gloriosa y humil sempre Verge Maria, mare sua y advocada nostra sia sempre. Amen.

Sia a tots notori com sobre la fàbrica de la nova orga de la parroquial yglésia de Santa Maria de la vila de Sarreal, Arq^d de Tarragona, entre parts dels Mag^{chs} Bernat Generès, batlle, Jaume Serra y Vallet, Jaume Matheu y Tous [...], síndichs, procurador y personas actuals del comú de dita vila de una, fent estas cosas de voluntat y consentiment del R^m en Sta Theologia Dr Jaume Piñes, prebere y rector de la parroquial yglésia expresada y lo Sor Joseph Cases y Soler, constructor de orgas de la Real Casa de Sr Llorens del Escorial, en la vila de Reus, Camp y Arq^d de Tarragona populat a part altra. Se ha pactat y convingut que lo dit S^r Dⁿ Joseph Cases per la cantitat de diner que baix se expresarà, y per la cessió de la orga vella actual de dit comú que se li fa, haja novament de fabricar y plantar en dita parroquial yglésia, y en lo puesto en que se troba la actual orga, una nova orga disposada, ben arreglada y ordenada, ab lo modo, forma y circumstàncias següents.

1. Primerament haja dit Sor Artífice de fer un registre de flautat major, de entonació catorse palms, los quatre baixos primers seran de fusta de las que actualment se troban al orgue actual. Y lo primer punt de la flauta de estany serà lo signe de gesolreut dita flauta, seguint las demés que cabran a la fatxada de dit orga seran de estany bruñides, y los tibles que no cabran a dita fatxada se col·locaran al interior del orga demunt del secret principal. Y constarà dit registre de flautas quaranta-sinch

45

2. Se farà altre registre de flautat violó entonació catorse palms, unísonus al de la fatxada tapat. Y la primera octava baixa, que són vuyt flautas, estas seran de fusta y se col·locaran de las que actualment se troban al orga, y las demés flautas seran de metall que són quaranta-sinch

45

3. Se farà altre registre de octava tot de metall, y las flautas dels primers baixos, se col·locaran los que capian a la fatxada. Constarà dit registre de flautas quaranta-sinch

45

4. Se farà altre registre de dotsena, dos flautas per tecla, la una de entonació en dotsena, y la altra en quinsena, tot de metall. Constarà de flautas noranta

90

5. Se farà altre registre de tolosana, tres flautas per tecla, la primera en dinovena tot de metall. Constarà de flautas, cent trenta-sinch

135

6. Se farà registre de lleno, quatre flautas per tecla, en vint-i-dosena tot de metall. Constan de flautas cent vuytanta

180

7. Se farà altre registre de simbala, quatre flautas per tecla, en vint-i-sisena, y també est registre com lo sobredit de tolosana y ple, estarà col·locat ab sas reysteracions o aumentación per la bona armonia y cos, y més cos de dits registres. Y constarà de flautas, cent vuytanta

180

8. Item se farà un registre de corneta magna, set flautas per tecla, partit de mà dreta, col·locat ab son secret possat en alt, ab vint-y-quatre conductos de metall per aconduhir lo aire del secret principal a dit

secret de la corneta. Y la primera línea de las flautas de dita corneta deurà ser unísonus al flautat de catorse palms. Y constarà de flautas cent seixanta-vuyt 168

9. *Se farà altre registre de nassar en dotsena, tot de metall. Constarà de flautas quaranta-sinch* 45

10. *Se farà altre registre de nassar de quinsena, tot de metall. Constarà de flautas quaranta y sinch* 45

11. *Se farà altre registre de nassar de disetena, tot de metall. Constaria de flautas quaranta y sinch* 45

12. *Se farà un registre de flauta travessera, partit de mà dreta de metall. Constarà de flautas vint-y-quatre* 24

Llengoteria a la fatxada a forma col·locada de artilleria.

13. *Se farà un registre de clarí clar, partit de mà dreta. Constarà de clarins vint-y-quatre* 24

14. *Se farà altre registre de baixons, partit de mà esquerra. Y constarà de baixons, ab sos ferros per a mantenir-los, vint-y-un* 21

15. *Se posarà a la testa del secret, dos registres. Lo un de clarí de campana de mà dreta que constarà de clarins* 24

16. *Se farà en dita testa del secret lo altre registre de clarí de quinsena, partit de mà esquerra. Constarà de clarins vint-y-un* 21

17. *Se posarà altre registre de trompetas reals de dos mans. Constarà de trompetas quaranta y sinch* 45

Per tota la sobredita obra, se farà un secret nou, ab sos registres, tapas, ventillas, y tot quant convinga per son bon ús, ab quaranta y sinch canals. Y per usar-se tots los expressats registres, se farà un teclat ab quaranta y sinch teclas, los punts naturals de os y los sostenidos y bemolls, teñits de negre permanent.

Tots los moviments per obrir y tencar los registres deuran ser de ferro. Los tirans de fusta y los poms de boix.

Las set flautas que actualment se troban al orga que serveixen de contras, ditas set flautas, se'n farà una més y seran vuyt. Y en cas puga servir lo mateix secret y moviments, per a usar-las ab los peus, servirà, redificant-lo ab altra forma. Y a ditas contras se'n faran altrás vuyt, octava baixa de las expressades, de entonació vint-y-vuyt palms tapadas.

Las manxas que actualment se troban al orga y conductos principals, redificant las ditas manxas y forradas de luda, sens diferència de ser novas, tornaran a servir ab altra forma que no estant al present.

Segon teclat

1. *Se farà un registre de flautat violó, entonació catorse palms tapat ab la primera octava baixa de fusta. Constarà de flautas quaranta-sinch* 45

2. *Se farà un registre de cornetilla, quatre flautas per tecla de mà dreta. De flautas noranta-sis* 96

3. *Se farà altre registre de violins, partit de mà dreta, que són vint-y-quatre* 24

Per dits tres registres, se farà un secret nou de quaranta-sinch canals, tapas, registres, y tot quant convinga per son bon ús ab son teclat corresponent com està expressat en la fàbrica del orga.

Los expressats registres, exceptuant las vint-y-una flautas de la mà esquerra sita número primer, estaran col·locadas dins de una caixa, ab lo moviment del peu per obrir y tancar dita caixa y per fer lo piano y fort. Tota la sobredita obra se haurà de fer, cumplir y executar per lo artífice segons las més escullidas reglas de est art.

Lo ayuntamiento cedeix al sobreanomenat artífice tota la fàbrica y desmonteria de la orga actual vella de la expressada parroquial iglésia.

Lo dit ayuntamiento apromptarà y donarà vagatges al dit artífice per a transportar la predita obra de la vila de Reus a esta de Sarreal, com y també dos cavalleries per a venir, de cavall y retornar de esta a Reus, donar casa, ab lo acistiment necessari de llits, habitació y servei corrent. Y tot lo demés vindrà a càrrech del artífice.

Que feta, plantada y concludida dita obra, puga a instancia del ayuntamiento visurar-se per experts a satisfacció de una y altra de las parts, nombradors un per cada una de ellas.

Lo preu del present aciento y contracta és mil cent y vuytanta lliuras moneda Bar^{na}, que los dits Mag^{chs} Batlle, Regidors y Síndich prometen donar y pagar al predit Dⁿ Joseph Cases, artífice de la

predita obra, en esta forma, és a saber: set-centas y sinquanta lliuras lo dia present y enseguida de la present escriptura, y las restants quatre-centas y trenta lliuras en lo dia que se verificarà haver-se fabricat y plantat la sobre expressada obra en las circumstàncies prescrites. Y present lo mateix Dⁿ Joseph Cases y Soler, artífice memorat, espontàneament accepta y promet al sobre dit Mag^{ch} Ayuntamiento y a sos successors que dins lo termini de un any poch més o menos de vuy dia present a un any comptador, hauria fabricat y plantat tota la sobre dita obra ab los pactes, circumstàncies, modo y forma sobreexpressadas y segons bona art y reglas de sa facultat, tot lo que la una part a la altra, per lo que a cadascuna de ellas toca a cumplir, prometen aquellas fer així com sobre queda expressat, sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador, restitució y esmena de tots dañs, gastos, despesas e interessos, que la una part contra de la altra per lo que respectivament a ellas toca, ne convingués haver de fer, y suportar. Per lo qual cumplim' los dits Mag^{chs} Batlle, Regidors y Síndichs, ne obligan tots los bens, drets, reddits, y emoluments de dita universitat, no emperò los propis per practicar [sic] cosa agena. Y lo dit Dⁿ Joseph Cases y Soler, artífice, tots los bens, y drets seus universals, mobles e immobles haguts y per haver, renunciant la una part y la altra a tot y qualsevol dret y lley de son respective favor, y a la que prohibeix la general renunciació y no menos, a son propi respective for, jurisdicció y domicili, ab submissió ab qualsevol altre. Y per sa major firmesa, las ditas parts ho coroboran ab jurament que en sas respectivas ànimas fan. y en poder del infraescribit notari prestan. E lo dit Dⁿ Joseph Cases, y Soler, artífice prenombrat, de grat y certa sciència sua confessa y en veritat regoneix als sobre anomenats Mag^{chs} Batlle, Regidors, y Síndichs, que hab lo modo avall escrit li han donat y efectivament pagat, la cantitat de set-centas y cinquanta lliuras Moneda Bar^{sa} que són las mateixas que per la primera paga de la repetida obra li han estat promesa. Lo modo emperò de la paga de ditas set-centas y cinquanta lliuras és que aquellas confessa haver hagut y rebut de mans de dits S^{ors} ab diner comptant, realment y de fet, en presència del notari y testimoni avall escrits de que los ne firma àpoca y pacte firmíssim de més no demanar aquellas. Y així renunciant a tota excepció y dret que afavorir-li puga, y a la general en fora. En testimoni del que otorgan ditas parts la present Escripura en la mateixa vila de Sarreal, Arq^t de Tarrag^a als vuyt dias del mes de juliol del any del S^{or} de mil set cents vuytanta y vuyt, essent presents per testimonis Salvador Girona y Joan Casellas, escrivents, en dita vila habitants. En presència dels quals jo, lo infraescribit notari he advertit a las parts del contengut en la R^t Pragmàtica sobre hipotecas; Y las mateixas parts a qui lo infraescribit notari fas fee conèixer, se han firmat com baix se conté. [...]

126

DOS TESTAMENTS DE JOSEP BOSCÀ i SERINYANA (1764 i 1788)

28 d'agost de 1764

AHPB: Notari Joan Olzina i Cabanes de Barcelona (1007/29), f. 587v.

En la ciutat de Barcelona, als vint-y-vuyt dias del mes de agost del any mil set-cents sexanta-quatre, Joseph Buscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, fill legítim y natural de altre Joseph Buscà, també factor de orgas de la mateixa ciutat, y de Serafina Buscà y Llorens, cònjuges defunts ja per la gràcia de Déu, de cos y de enteniment ab sa íntegra memòria y ferma paraula constituït personalment en los estudis de las casas de mi, lo notari avall escrit, situadas en lo carrer de la Palla y devant la Creu del fossar del Pi de la present ciutat, en presència dels testimonis avall anomenats, y ab lo ànimo de testar – segons digué– entregà a mi, Joan Olzina y Cabanas, notari avall escrit, una plica de paper closa ab hòstia vermella y ab dos carpetas, y dins la primera eo exterior carpeta degué que se trobava un paper contenint solament la disposició tocant a la ànima de dits testador, y dins la segona eo interior carpeta digué y afirmà que estava continuat son testament escrit de mà agena firmat emperò de la sua pròpia y sobre la dita primera eo exterior carpeta, a més de trobar-se en ella firmats de ma pròpia los testimonis instrumentals avall anomenats se troba també escrit lo següent = Testament de Joseph Buscà, factor de orgas, entregat a mi, Joan Olzina y Cabanas, notari públic de número de Barcelona, als vint-y-vuyt de agost mil set-cents sexanta-quatre = lo qual testament digué que volia valgués per dret de testament codicil o per aquella altra espècie de última voluntat que millor lo dret valer y tenir pogues, volent que jo, lo dit y avall escrit notari, guardàs y conservàs la dita plica y que seguit son òbit sens solemnitat alguna obrís la primera carpeta y entregàs lo paper dins ells clos en que se contenia la sua última voluntat tocant a la disposició de la ànima, y que despues de donada eclesiàstica sepultura a son cadàver sempre y quant fos requirit obrís devant de testimonis instrumentals la segona carpeta y publicàs son testament y que de ell y de tot lo en ell contengut ne donàs las còpies autènticas que san fossen demanadas per lo hereu llegataris y altres que pretenguessen tenir-hi interès. Y així mateix digue que

revocava tots los demás testaments, codicils y altras espècies de última voluntat per ell fets y fetas fins lo dia present en poder de qualsevols notaris encara que en aquells y aquellas hi hagués continuadas qualsevols paraulas derogatòries de las quals ab lo present hagués de fer expressa menció per quant de aquellas se penedia y volia que ellas no obstant lo present seu testament a tots los altres prevalgués: tot lo que fou fet en la ciutat de Barcelona dia, mes y any sobredits, essent presents per testimonis Joan Baptista Capdevila y Cayetano Olzina y Massana, escrivents en Barcelona habitants.

Joseph Buscà

2 de desembre de 1788

AHPB: Notari Jeroni Cavallol i Gras de Barcelona (1122/6), f. 177v.

En nom de nostre Señor Déu Jesuchrist y de la gloriosa e humil sempre Verge Maria mare sua y señora nostra, y del gloriós Sant Joseph y demás Sants y Santas de la Cort Celestial sia amen.

Jo, Joseph Boscà, factor de orgas ciutadà de Barcelona, fill llegítim y natural de altre Joseph Boscà, també factor de orgas ciutadà de Barcelona, y de Serafina Boscà y Seriana, cònjuges difunts, estant detingut en lo llit de malaltia corporal de la qual temo morir emperò per la gràcia de Deu ab mon bon enteniment, sana memòria y ferma paraula volent disposar de mos bens, fas y ordeno lo present meu testament y última y darrera voluntat mia ab lo qual legesch en marmessors y del present meu testament executors al reverent P. Prior que lo dia de la mia fi seria del monastir y convent de Nostra Señora del Carme de P.P. Calsats de la present ciutat, y a Joseph Aldabó, factor de orgas també ciutadà de Barcelona, y a Anton Aldabó, fuster vuy ausent del present Principat, als quals y a la major part de ells dono ple poders y facultat de cumplir y executar la present mia testamentària disposició conforme per mi avall trobaran ordenat y disposat.

Primerament y abans de totas cosas, vull y mano que tots mos deutes sian pagats.

Elegesch la sepultura al cos meu fahedora en lo vas propri de ma casa construït en la iglésia del convent de Sant Joseph de pares Carmelitas Descalsos de la present ciutat, la qual vull me sia feta vulgarment dita de la Mare de Déu, gastant per so de mos bens lo necessari.

Item vull y mano que encontinent seguit lo meu òbit, lo més prest sia possible, per salut y repòs de la mia ànima, pares y demás per qui tinga obligació a Déu pregar, me sian fetas dir y celebrar cent missas resadas de charitat, set sou y sis diners quiscuna, so és, vint-y-sinch en la iglésia del convent de Nostra Señora del Carme, sinquanta en la iglésia del convent de Sant Joseph, y per los respectius sacerdots de aquellas. Y las restants-vint y-sinch a disposició de dits mos marmessors.

En tots los altres emperò bens meus, mobles e immobles haguts y per haver, deix y atorch y a mi hereus universals fase, instituesch a saber, és en quant a una mitat de la casa fetas dos parts junt ab los trastes, robas y alajas y demás bens que lo dia de la mia fi deixaré a Joseph Aldabó, factor de orgas ciutadà de Barcelona, a sas liberas voluntats, y en quant a la altre mitat de la casa a Anton Aldabó, germà de dit Joseph Aldabó, fillol meu, ab pacte que casant y tenint fills puga disposar de dita part de casa a favor de aquells però morint sens fills y casat, sols puga deixar-la a sa muller de vida sua natural. Y morta esta, a ells substituesch y a mi hereu universal fas e instituesch en esta segona part de casa al dit Joseph Aldabó a sas liberas voluntats. Y declarant la mia intenció y voluntat, dich y declaro que tornant lo dit Anton altre de mos hereus en esta ciutat a continuar lo ofici de fuster, pugan los dos habitar la part de la casa que los apareixerà bé a la preferència a dit Joseph en elegir la habitació y no menos treballar en la botiga, y de lo restant que se llogarà satisfets los mals y càrrechs a que dita casa se troba afecta, si alguna cosa sobrarà, dega repartir-se entre los dos per iguals parts y porcions de lo que pugan fer y disposar a sas liberas voluntats però no tornant lo dit Anton, si ho necessitarà, dega lo dit Joseph dels reddits de dita casa ajudar-lo en allò que puga, com y també tornant que dega entregar-li la roba de son ús y port.

Revocant, cassant y anul·lant ab lo present meu testament tots y qualsevols altres testament, codicils y espècies de últimas voluntats per mi fins lo dia present fets y fetas en poder de qualsevols notaris, y en especial que fïu y ordeni en poder de Joan Olsina y Cabanas, notari públic de número de Barcelona, y altre en poder de Pere Llopart, notari públic y reial col·legiat de número de Barcelona, dia, mes y any en aquells contenguts, encara que en aquells y aquellas hi hagués continuat qualsevols paraulas derogatòries de las quals ab lo present ne hagués de fer expressa menció per quant de aquells y aquellas me penedesch y vull y mano que lo present meu testament a tots los altres prevalga.

Aquesta és la mia última y darrera voluntat la qual vull que valga per dret de testament, per aquella espècie de última voluntat que millor en dret, valer y tenir podrà.

Fet y firmat fou lo present meu testament, última y darrera voluntat mia en la ciutat de Barcelona als dos dias del mes de desembre del any del Naixement del Señor de mil set-cents vuitanta-y-vuit, essent

present per testimonis pregats per boca pròpia de dit testador Gabriel Figuerola y Claveria, escrivent, y Jaume Camp, semoler, tots dos en Barcelona habitants y lo dit testador conegut de mi, lo notari avall escrit.

Ha firmat de mà pròpia.

Josep Buscà

En poder de mi,
Gerònim Cavallol y Gras, notari

127

BELLPUIG D'URGELL, 13 d'agost de 1790

Contracte de Josep Cases i Soler per a la restauració de l'orgue de la parròquia.

ACSG: Fons Notarial de Bellpuig d'Urgell. Ramon Soler i Rossell, *Decimum nonum manuale diversorum constructuum ac instrumentorum...* 1790, f. 309r.

En nombre de Dios, nuestro Señor. Sea a todos manifiesto que por quanto el órgano [que] existe en la iglesia parroquial de Santa María y San Nicolás obispo, de la presente villa de Bellpuig, obispado de Solsona, y que sirve para con maior cantar los Divinos Oficios que los reverendos presbíteros de la venerable Unión de dicha iglesia cotidianamente celebran en ella, de algunos años a esta parte se va imposibilitando de modo que han sido infructuosas las composturas y refinaciones se han operado en él, siendo notable la falta se experimenta en las funciones de dicha iglesia, lo que fue representado por dicha venerable Unión a su excelentísimo señor patrono don Vicente Joaquín Ossorio de Moscoso, marqués de Astorga, conde-duque de Sessa, señor de las presentes baronías de Bellpuig y Lliñola, el qual se dignó disponer que el dicho órgano se reconociese por maestro de habilidad para después practicar lo conveniente. Y habiendo la referida venerable Unión confiado esta diligencia al infrascrito don Joseph Cases y Soler, fue éste a dictamen que el dicho órgano se halla quasi inservible y con gravísimos defectos como consta de su parecer que dió en escritos y es del tenor siguiente.

Don Joseph Cases y Soler, organero titular del Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial, digo que habiendo sido llamado por los muy reverendos presbíteros de la venerable Unión de la iglesia de san Nicolás obispo, de la villa de Bellpuig, afín de revistar la fábrica del órgano de dicha iglesia, y habiendo executado con mucha prolixidad y cuidado, he encontrado que se halla quasi inservible, con gravísimos defectos el total de ella, lo que actualmente es imposible remediarlos sin desmontar toda la obra, piessa por piessa, para rehedificarle con las devidas circunstancias de justificación de secretos y piessas de conducciones, movimientos, que mucha parte de ellos es preciso haserlos nuevos afín de variar algunas ydeas, para lograr las circunstancias de los efectos que deven producir semejantes obras para la permanencia, firmesa y duración. Que todo lo expressado es de un trabajo exorbitante y no de poca habilidad, siendo el órgano y cadireta de bastante magnitud, que contiene el total de ella veinte y nueve registros, sin las contras (que hay dos por parte de veinte y seis, y treze).

Es mi dictamen se haga dicha recomposició con la debida forma y que la venerable Unión le valga sujeto en su habilidad y experiencia que de lo contrario poco serviría en haser el menor gasto en ella, y segun conosco asenderá el total del gasto de ella o de dicha composición a mil y quinientas libras catalanas.

Asi lo conosco en Dios y en mi consciencia, y entiendo por la mucha práctica y experiencia que tengo de quarenta y siete años en mi oficio y facultad.

Bellpuig y julio dies y seis de mil setecientos y noventa. Joseph Cases y Soler.

Y habiéndose remitido el preincento dictamen por los mismos reverendos y venerables presbíteros al expressado excelentísimo señor patrono, se ha dignado assentir a que se componga el expressado órgano por el mismo e infrascrito don Joseph Cases y Soler a tenor del propio y preincento su dictamen de veinte y quatro julio próximo passado, cuyo tenor es el siguiente.

Muy Señores míos.

Aunque el coste que regula el maestro de órganos don Joseph Cases y Soler para componer el de essa iglesia es el de mil y quinientas libras –que no dexa de ser suma de alguna consideración– como quiera hecho cargo de lo maltratado que se halla, y que sin tener en essa iglesia un órgano conciente y bien arreglado no pueden celebrarse los Divinos Oficios como es debido, vengo en que desde luego ponga en

execusión la obra el expressado maestro, estando V.M. asegurados como me dicen en su carta de diez y ocho de este mes de su habilidad y permanencia que tendrá dicho órgano para muchos años y deseo que Nuestro Señor que a V.M. Madrid, veinte y quatro de julio de mil setecientos noventa [...]. Deseando el maior culto a Dios y solemnidad en sus Divinos Oficios, se ha convenido entre los reverendos licenciados Joseph Antonio Xamman, capellán maior [...], presbíteros de la susodicha venerable Unión, convocados en la susodicha iglesia parroquial, donde para tratar los negocios de dicha venerable Unión acostumbran convocarse, teniendo para lo que abaxo se expresará y celebrando Unión como a mayor parte de los reverendos presbíteros de ella, siendo ausentes de la susodicha presente villa los reverendos don Joseph Torres y Thomás Forcadas, también presbíteros de la susodicha venerable Unión de una, y el antedicho don Joseph Cases y Soler, organero titular del Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial, en la villa de Reus [del] Campo y Arzobispado de Tarragona domiciliado de otra, se han hecho firmado y jurado los pactos y convenio siguiente.

Primeramente se ha pactado y convenido entre dichas partes, que el dicho don Joseph Cases y Soler, por la cantidad de mil y quinientas libras moneda barcelonesa que la referida venerable Unión –baxo en otro capítulo– le prometrá dar y pagar, haga de recomponer como con el presente, de su espontánea voluntad promete recomponer dicho órgano, sacando toda la obra de su oficio, secretos, piessas de conducción y hasiendo nuevas todas las que convengan para la mejor disposición según permite la capacidad de la caxa, poniendo a sitio todos los registros que actualmente se hallan en dicho órgano, y son los siguientes.

Flautado maior

Flautado de madera

Flautado violón de madera

Octava

Quinsena

Simbala menor de tres campos por punto

Simbala mayor de tres campos por punto

Alemana de quatro campos por punto

Lleno la corona de cinco campos por punto = Todos los dichos registros componen el lleno de dicho organo.

Nassardo en dosena

Nassardo en quinsena

Nassardo en diez y setena

Corneta magna de siete campos

Trompetas reales de ambas manos

Todos los sobredichos registros están col-locados al interior del órgano.

Registros de lengua col-locados a la fachada a forma de artillería.

Clarín claro mano drecha

Clarín de campanya mano drecha

Baxoncillo mano izquierda

Clarín en quinsena mano izquierda

Cuya promesa hizo con los pactos, declaraciones y condiciones siguientes, que a todos los dichos registros como tambien el de las trompetas reales promete haserles lo conveniente para que produzcan un buen tono y permanencia en la afinación.

Las contras que actualmente se hallan de entonación veinte y seis palmos por hallarse de desproporcionada anchura, las pondrá tapadas que por dicho efecto será preciso quitarles de su altura lo que convenga y con esto se logrará que habrá mejor disposición para la col-locación de la obra interior, siendo arbitre –si le parece conveniente– col-locar algunas a los lados de la caxa fuera de ella, como también sus respuestas de trese palmos de entonación quales quedarán abiertas.

Los movimientos para abrir y cerrar dichos registros como también los de la cadireta, deberán ser de hierro tirantes de madera y pomos de boyx.

A los registros de lengua col-locadora la fachada, tendrá obligación –por su mayor seguridad y permanencia– ponerles barrotes de hierro con sus turnillos.

A más tendrá obligación de sacar de su lugar y rehedificar todos los registros que actualmente se hallan a la cadireta y ecos como y también los secretos, de la misma forma se ha dicho del órgano.

Que los fuelles y conductos que actualmente se hallan, bolverán a servir, recomponiéndolos con la debida forma.

Que todas las piessas reformará y que en su lugar pondrá otras de nuevas en dicho órgano y cadireta, quedarán aquellas a su favor.

Que deberá empessarla susodicha obra por todo el mes de maio del año próximo venidero mil setecientos noventa y uno lo más largo esto es aquella obra que deberá construir y fabricar en esta presente villa. Y empessada, no podrá dexar mano de ella hasta quedar concluida, bien entendido que de oy en adelante, deberá prevenir en su casa, todas las piessas que pueda adelantar. Y para recibirla, serán árbitres dichos reverendos señores nombrarán personas a satisfacción de ambas partes para visurarla, debiendo el susodicho don Joseph Cases y Soler estar a dicha visura, y emendar y cumplir lo que por ella será tal vez declarado, todo lo que promete atender y cumplir sin dilación ni excusa alguna [...].

128

CERVERA-Sant Antoni, 16 d'abril de 1791

Manuscrit amb l'enumeració de totes les actuacions que efectuarà Eduardo Duerto a l'orgue de l'església de Sant Antoni Abat.

ACSG: Fons Dalmases C5. Fulls solts.

Memoria de lo que sea de acer en este órgano de san Anton Abad.

Primeramente se a de desmontar todo el órgano pieza por pieza para componer todos los rregistros y conductos que no se baya el aire más el tablón de la cara. Se an de quitar las badanas para componer los conductos de dicho tablón y se an de poner nuevas, que las que están no sirben.

Más el tablón del clarín y bajoncillo se a de conponer y quitar las badanas, y dar más desanche a los rreferidos conductos para que puedan tomar mas biento y pueda cantar mas clara la languatería, y se an de bolver a forrar otra bez.

Más al secreto sea de [] todos los conductos, tapas y corredores, muelles, conductos de corneta y de tablonos del flautado de madera. A todos estos conductos y tablonos se les a de poner las badanas nuevas para facilitar la tranquilidad de los aires.

Más el secreto de las contras se a de lebanar para conponer los conductos de dichas contras para poner badanas nuevas para que dichas contras canten, conforme arte, prontas y claras.

Más la cara se le dará boz limpia y clara, y assí mismo, a todos los demás rregistros de dicho órgano. Y para que dicho órgano quede como el día que se izo, se an de conponer las pissas, contras, toda la languatería. Y en dicha languatería se an de poner lenguas, muelles, falcar y dos otros botones nuevos. Y assí mismo poner y hacer nuevos los caños que faltan, que son cuarenta los dichos caños, son de nasardos y corneta y de la octabilla.

Y para que el rreferido órgano quede como nuevo, se an de hacer dos fuelles nuevos de largo siete palmos y de ancho tres palmos y tres cuartos, y toda la obra bista y rreconocida por perito que determinare la comunidad.

Y lo que aya de viejo, despojos, serán del organero [Eduardo Duerto], aprobechando todo lo que pueda.

Por la rreferida obra se le debe dar al organero ciento y cuarenta libras catalanas.

Será de cargo de dicho organero poner todos los materiales y comer de su bolsillo.

Yo, don Pedro Canyelles, Comendador de San Antonio Abad de Cervera, me obligo, concluida la obra, a darle 140 ll en que queda ajustada la obra.

En Cervera, oi día 16 de abril de 1791.

129

BARCELONA-Capella del Sant Esperit, 1 de març de 1792

Contracte de Jordi Vullen per a construir un orgue a la capella.

AHPB: Notari Josep F. Avellà i Navarro de Barcelona (1149/2), f. 130.

Sia a tots notori com Jordi Vullen, organer en Barcelona havitant, de son grat y certa sciència confessa y en veritat regoneix a Francesch Bañeras, mestre misser, a Anton Fortuny, passamaner, y a Simon Pich, daurador, tots ciutadans de Barcelona, com a comissionats per lo infrascrit efecte de la germandat eregida per lo socorro dels malalts de la Confraria y Gremi del Sant Esperit y Nostra Senyora de la Font de la Salut de la present ciutat, encara que absents y per ells present lo notari stipulant, pagat per los proms e individus que componen la dita Confraria y Gremi de Sant Esperit y Nostra Senyora de la Font de la Salut, en virtut de la resolució per la dita Germandat presa ab lo Concell General per la mateixa celebrat lo dia setse del mes de febrer del any pròxim passat ab intervenció del infrascrit notari, de deixar-se a la memorada Confraria, tots los diners hagués de manester per la construcció de una nova orga fahedora en la capella de la mateixa invocació pròpia de la Confraria, situada en lo carrer nou de esta ciutat.

Que en lo modo avall escrit, y baix pacte de la cessió infrascrita, ha rebut de ells la quantitat de mil dos-centas vint-y-una lliura, tres sous y set diners moneda Barcelonesa que són y li serveixen en entera paga y satisfacció de lo per ell gastat e impendit en la construcció de la indicada orga.

Que de ordre del señor Pau de Llosellas y Andreu Amat, pavataire, en aquesta havitants, com a comissionats de la recordada Confraria y dels referits Francesch Bañeras, Anton Fortuny y Simon Pich en la dita sa qualitat ha fet y de lo per ell bestret y satisfet, tant de mestre fuster com de mañà y demés per la cumpleta col·locació en la expressada capella, com tot per menor resulta, esto es, quant a mil vuitanta-sinch lliuras, per las causas y rahons expressadas en la contracta per lo dit feta entre tots los expressats Comissionats de una y lo otorgant de altre, que és a la llena com se segueix.

*Contracta per fer y plantar una orga en la
iglésia de Sant Esperit de aquesta ciutat, feta entre los senyors comissionats per part de la confraria
Pau de Llosellas y Andreu Amat, y per la Germandat Francesch Bañeras, Anton Fortuny y Simon Pich,
ab lo senyor Jordi Vullen, organer, segons lo pla, manifesta y explica, ab los pactes següents.*

Primerament se ha de fer un secret ab quaranta y sinch canals. Y sobre dit secret, puesto per colocar deu a onse registres (que ab lo temps se poden posar), corresponent lo demés com són tots los moviments, torns, portabens, tapas.

Segonament se ha de fer y posar un teclat de os ab quaranta y sinch teclas ab tot lo demés per tocar los sobredits registres.

Tercerament se han de fer y posar dos manxas suficients, de uns deu palms de llarch y sinch de ample, ab los portabens que corresponen y a la voluntat del organer. Pot ser quatre manxas petites, si o troba més convenient del puesto o per ser més fàcil de manxar.

Quartament los registres que per lo present se han de posar per lo preu avall convingut. Són los següents.

Primo la cara o octava de set palms de entonació de estany fi, una flauta per tecla. Són flautas quaranta-sinch.

Secundo lo registre de la quinsena lleno, mitx teclat amunt, dos flautas per tecla. Són flautas setanta.

Tercio lo registre de la corneta tolosana, sinch flautas per tecla, mitx teclat amunt del segon cesolfaut. Són flautas cent vint-y-sinch.

Quarto lo registre burdó o violó de catorse palms de entonació tapat, la primera octava baix la fusta, y los restants de estany y plom, a una flauta per tecla. Són flautas quaranta-sinch.

Quinto lo registre de boxons y clarins, un clarí per tecla. Quaranta-sinch.

Sexto lo registre de las contras ab son teclat, vuit flautas de catorse palms de antonació, abiertos, ab son secret y demés corresponents.

Séptimo. Cuidarà dit organer de fer fer una caxa ab sa tribuna, sostret o piso segons lo plan que ha fet y presenta Esteve Llausàs, fuster, a gust de dits senyors comicionats y Vullen, lo qual se obliga en fer dita obra per lo preu de tres-centas lliuras barcelonesas.

Octavo. Se obliga dit senyor Jordi Vullen, organer, en fer la dita orga, junt ab lo import del fuster Llausàs y la ferramenta, per tot lo corrent any, poch més o menos, per la quantitat de mil vuitanta-sinch lliuras moneda barcelonesa, las quals rebrà ab las pagas següents.

La primera paga de tres-centas sinquanta lliuras catalanas rebrà lo dia de firmar la present contracte. La segona paga rebrà luego que la orga comensi a tocar y esta serà de tres-centas sinquanta lliuras. Y las restants tres-centas vuitanta y sinch lliuras rebrà luego de acabada, visurada y aprobada per qui disposian los senyors comissionats.

Queda a càrrech de dits senyors comissionats costejar tot lo treball de mestre de casas necessari a la planta de dita orga, y donar manxador tot lo temps se necessita per afinar y refinar aquella. Y també si se necessita donar alguna lligada de ferro o fer-la posar.

Posarà lo organer, de gràcia, los registres de rusiñols y de la gayta.

Per lo tant, se fa y firma de present la expressada contracta ab los pactes dits, cumplint cada qual respective, lo estipulat. Y per ser lo ver, firmem de mà pròpia, en dits noms, vuy, en la ciutat de Barcelona, al primer de mars del any mil set-cents noranta y dos= Jordi Vullen, organer= Esteve Llausàs, fusté.

Los puestos que quedan sobre lo dit secret, per si ab lo esdevenidor, se volan posar, són per los registres següents.

Primo per lo nazart en dotsena. És son valor sinquanta lliuras.

Secundo per lo registre nazart en dissetena. Quaranta-sinch lliuras.

Tercio per lo registre lleno en dinovena y vint-y-dosena, dos flautas per tecla. Són noranta flautas. Sexanta lliuras.

Quarto per lo registre de lleno cimbalet, tres flautas per tecla, són cent trenta-sinch. Setanta-sinch lliuras.

Quinto per lo registre de la trompeta real, que és de catorse palms de entonació. Cent sinquanta lliuras.

En quant a noranta lliuras per lo import de dos registres anyadits a la referida orga per disposició dels citats comissionats a més de lo convingut en la insertada contracta anomenats lo un nazart en dotsena y lo altre un lleno, dinovena y vint-y-dosena.

Y en quant a las restants quaranta sis lliuras, tres sous y set diners per los motius explicats en lo compte per est efecte format que és del thenor següent.

Compte del que dehuen pagar los comissionats per cuydar de la construcció de la orga de la capella de Sant Esperit de aquesta ciutat a Jordi Vullen, organer, de la mateixa per lo que de son ordre ha cuidat y pagat

Primo a Esteve Llausàs, fuster, ciutadà de Barcelona, per sinch pats de melis per al sostre del costat de la caixa. Y per lo treball y claus, set lliuras, tretse sous y quatre [diners].

Item al mateix per los cabirons del galliné, per los bastiments y portas, y per los prestatxes del armari hi ha detràs dita orga, onse lliuras, tretse sous y nou [diners].

Item al mateix per una escala de deu palms, un banch y per los adornos de sota la referida orga. Sis lliuras, dos sous.

Item al escultor per los adornos o talla sobre las flautas de la cara de dita orga. Nou lliuras, set sous y sis diners.

Item per onse jornals de manxador, per refinar la orga, y per estrenas al fadrí del senyor Miquel. Set lliuras, diset sous y sis diners.

Suma lo antecedent compte, las ditas quaranta-sis lliuras, tres sous y set diners.

[...]

En testimoni del que així ho otorga en la ciutat de Barcelona als dotse dias del mes de maig, any del Naixement del Senyor de mil set-cents noranta y tres [...].

BARCELONA-Sants Just i Pastor, 15 de juny de 1793

Manuscrit amb l'enumeració de totes les actuacions que efectuarà Josep Pujol a l'orgue de la parròquia.

BALDELLÓ i BENOSA, Francesc. "Órganos y organeros en Barcelona". *Anuario Musical*, 1 (1946). p. 232.

«Nota de lo que se a de fer al orga de Sant Just de la ciutat de Barcelona en lo any 1793.

Primo, per desfer la orga, netejar y afinar y compondre aquelles flautas que se enquantran espatlladas	50 lliures
Més de arrancar las capas del secret y conductos de ayre, y compondre lo flautat de fusta ab disposició que se puga arriuar a afinar ab major comoditat	20 lliures
Més per compòndrer la cadireta ab altre disposició fent que lo primer flautat, a lo menos las tres octavas, sian de 14 palms de entonació, y corresponent la octava nazart y tot alló que sia dable càbrer a correspondència del lloc.	
Més las flautas que no poran servir se posaran de altres. Y las unglas del teclat se posaran novas. Lo secret se compondrà per dit afecte. Son valor és	46 lliures
Més per una màquina de manxetas guarnida ab disposició que se puga manxar ab major descans i igualtat de ayre, y compòndrer las manxas grans	75 lliures
Més per arrancar lo secret dels clarins, engrandir los forats del secret gran y fer los conductos de estany per donar major quantitat de ayre per los dos registres del clarí y fer de nou lo registre, y posar lo registre que y avia ab altre disposició a fi de que la reiteració, que està a mig teclat, sia a la tersera octava, y disposat per poder-i posar los buyt baxos –aleshoras diram lo registre de trompas reals a dit registre de clarins-, y allargar las flautas de la tersera octava, octava baixa	75 lliures
Tot asó deurà ser vist y examinat per persona àvil, y dit organer deurà dovar o mudar alló que dit examinador dirà en cas no estar bé».	

131

INVENTARI D'OBJECTES DE JOSEP PUJOL¹⁶, 7 de juliol de 1793

AHPB: Notari Ignasi Vidal i Pijoan de Barcelona (1150/2), f. 270r.

En la ciutat de Barcelona als set dias del mes de juliol any de la Nativitat del Señor de mil set-cents noranta y tres.

Sia notori que jo, Joseph Pujol, rellotger, ciutadà de Barcelona, havent de pròxim convocat a segonas núpcias ab Maria Ignàsia Pujol y Mas al temps de contractar-las donsellà, tenint la legitima successió de mon primer matrimoni, la que en virtut del heretament prelatiu continuat en los capítols entre jo e Ignès Vilaseca, ma primera muller, firmats rebuts en poder del doctor Pau Rauràs y Capdevila, notari de la ciutat de Manresa, als dos setembre mil set-cents setanta y dos, y lo disposat per la L.Hac edictali 6 cod. de secund. nup. deu lucràr major part en ma herència que dita Maria Ignàsia, ma muller, baix quals disposicions tinch otorgats també capítols matrimonials ab dita Maria Ignàsia, en poder del infrascrit notari vull dia present, desitjant absolutament evitar dolo, engany y en ningun modo ocultar la consistència de mos béns que actualment eo lo dia en que entri dita segona muller en ma casa se troban existir, a fi de que en tot temps conste, y volent descriurer-los a tots efectes, a mi y a mos hereus més útils y convenients, y que en dret tingan lloch y pugan a uns y altres aprofitar, precehint lo senyal de la Santa + Creu, ho practico en la forma següent.

Primo tota aquella casa de quatre pisos situada en la Plasa Nova de la present ciutat señalada en lo numero set ab sos balcons, portas y finestras, baix sas afrontacions, compresa y dins de ella lo següent.

En la botiga de rellotger de dita casa

*Primo un rellotge de pèndula gran treballat a la ynglesa de valor setse doblas a poca diferència.
Item un aparador de rellotger per treballar rellotges.*

En altra botiga de organer de la mateixa casa

*Primo dos banchs de fusta per obrar.
Item dos cavalls també de fusta per obrar.
Item una premsa y barlet per collar fusta.
Item dos serras medianas usadas.
Item dos aixas també usadas.
Item las hahinas per obrar fusta de fer òrgans, de valor juntas cosa de unas vint lliuras Barc^s a poca diferència.
Item una mola per esmolar ahinas guarnida.*

¹⁶ Esmentem només els objectes relacionats amb la temàtica de la tesi.

Item fusta obrada y sens obrar per fabricar un òrgan de valor trenta lliuras a poca diferència.

En lo rebost y seller de la sobredita casa

Item un barril ple de estany per fer flautas de òrgan.

En lo recibidor del primer piso de la mencionada casa

Item sis calaixets xics dins la paret ab diferents ahinas de poch valor per rellotger y organer.

Item tres caragols de ferro per treballar de rellotger.

Item una plataforma per fer las rodas de rellotge de boxaca, bona.

En lo quarto del devant y principal de la sobre mencionada casa

Primo un llit treballat a la Imperial, pintat y daurat de valor de setanta lliuras.

Item tres matalassos nous ab sos corresponents trepontins també nous, un cobrellit de Yndiana y colxa per lo yvern, tot bo. Y dos cuixins també bons.

Item bales o resguards que estan devent a mi, dit Joseph Pujol, de la quantitat de set-centas lliuras Barc.

Item en un calaixet de dit escriptori unas arrecadas y anell de or ab diamants avaluat, so és, las arrecadas a sinquanta doblas y lo anell a cent y vint lliuras.

Item altres arrecadas de or guarnides de esmaraldas y diamants usat.

Item dos ganxos de plata per tenir los davantals, los uns guarnits de pedras y los altres sensills usats.

Item la agulla de plata per tenir los cabells.

Item tres reliquiariis de plata usats.

Item uns Agnus de fil y grana de plata usat.

Item un bergansí de plata.

Item una sort de rellotges entre nous y usats de valor junts de noranta doblas.

Item una sort de mollas per rellotges gran avaluadas a vint duros.

En la sala gran de la enunciada casa

Item una espineta guarnida bona.

En lo segon pis de dita casa

Item saltari de cordas usat.

Item una mandúrria y un tible també usats.

Item una màquina de fusta per obrar estany per fer flautas de òrgans.

Item una plataforma per fer rodas de rellotges grans, bona.

Item dos arrobas de estany a poca diferència ab planxa per obrar flautas de òrgans.

Item un banch de fusta per treballar dit estany y fer ditas flautas de òrgans.

Tots los quals bens y no altres confeso tenir y haver-se encontrat propis meus lo dia en que los he descrit en est inventari, protestant que si en lo esdevenidor ne arribaran altres a ma notícia, los hi continuaré o ne formaré altre de nou, prometent en cas necessari donar-me compte y rahó. Y requirí a mi, lo avall escrit notari, de totas las ditas cosas llevàs lo present acte com ho practico en la ciutat de Barcelona, dia, mes y any sobre notats, esent presents per testimonis lo doctor Anton Vidal y Freixa, notari reial, Joan Borràs y Blanch y Lluís Atxer y Duran, practicants notaria en dita ciutat residints, y lo nomenat Joseph Pujol, conegut de mi, lo infrascrit notari, firma de pròpia mà [...].

BARCELONA-Catedral, 28 de gener de 1794

Manuscrit amb l'enumeració de totes les actuacions previstes per Josep Pujol al pla de renovació de l'òrgan de la catedral.

PAVIA i SIMÓ, Josep. "Historia del órgano mayor de la Catedral de Barcelona (1538-1952)". *Anuario Musical*, 33 (1978). p. 104.

«Nota de lo que ha pensat lo organer per la composició del orga de la Santa Iglésia de esta ciutat [de Barcelona].

Avent lo organer registrat lo orga per a poder dar una notícia individual de lo que se necessita, me a aparegut lo següent.

Primerament.

Los secrets que estan col·locats al mitg del orga se necessiten fer-se nous, y se han de col·locar un per part immediatament a las flautes majors o contres que estan col·locadas quinze per part ab tots los jochs, molas y molinets necessaris.

Item se ha de fer lo secret principal de sinquanta-nou canals comensant a còl·faut, no mudant la octava curta, sinch octaves fins a arribar a dlasolre. Est secret serà partit diferent del que se enquantra per que responderà un baix per part y, de esta manera, lo orga ab lo mateix lloch queda despajat y las flautes mantenen la afinació y poden tenir major veu.

Se faran nous tots los jochs de molinets de ferro, barillas, montans y jochs de tancar los registres, tirants y pons ab altre disposició millor.

Las flautes dels rams de la segona andanada se han de fer los conductos nous per ser petits, motiu que las flautes no sonan ab llibertat corresponent.

Segonament.

Se ha de fer altre secret per la flautaria petita col·locat 4 o 5 palms més alt que lo altre a fi de que la flautaria brillia més y se puga afinar ab major comoditat.

Més se farà nou lo secret de la corneta. Constarà de 27 canals y serà col·locat al primer registre, tras las flautas de la cara que brillarà molt més que al detràs (com està col·locat ara) ab sos conductos alts com se acostuma.

Tercerament.

Se farà un secret de 39 canals formant uns ecos de tres octaves encara que lo costum no és sinó de dos, però me allargo en fer-lo de tres per ser de major apressi, y constarà de registres lo flautat, una corneta (que ara està sota lo secret gran que quasi no es fa servir del modo que ara està col·locada), lo registre de violins o orlos o trompas reals (lo que aparega millor a los intel·ligens) ab sa caixa corresponent per tancar y obrir

També la cadireta que ara se enquantra, és una cosa molt cortada per no constar sinó de 42 teclas que lo organista no pot executar las obras a causa de faltar-i los punts, encara que la agilitat del organista o disimula. Per lo tan, se farà un secret per la cadireta que constarà de 51 canal o teglas, fet ab altre disposició perquè si se feya del modo acostumat, trobarian que quant se descompongués alguna cosa de dit secret, no se podria manifestar a causa que la cadireta està col·locada més avall del arch y per esta rahó a de ser de altre manera disposats.

Constarà de 9 a 10 registres.

Los teglats se'ls mudarà las uncles o fer-se nous.

Lo organer, en las teglas que van de 42 a 51, farà de nou las flautes corresponents que faltan ab tots los jochs necessaris, molinets de ferro nous, tirants y poms de boix.

També se faran quatre manxetes noves per donar lo ayre en dit orga, màquina molt útil y bona per un orga per la igualtat del aire, per ser descansat y per la duració.

Los secrets seran disposats per anyadir al exterior del orga tres o quatre registres com són: nº 1 registre de trompa magna, nº 2 registre de trompas reals de dalt a baix, nº 3 registre de clarins de campanya de mà dreta y baxons de mà esquerra, nº 4 registre de clarí clar de mà dreta y registre de xeremia de mà esquerra.

Si en dit pla se volgués anyadir altres registres, se deixa a la disposició dels senyors.

Esta obra deurà ser examinada per un o dos organistas àbils y dit organer deurà adobar o mudar allò que dits examinadors diran en quant no estigués bé.

Avent mirat lo organer ab tot cuydado sobre lo pla que se a progectat, atenent lo treball, gestos de estany, fusta, ludes y ayguacuit y demás materials y algunes coses que no ban notadas en lo pla que farà lo organer, per son lluíment dóna lo preu de 2600 lliures.

Barcelona y janer a 28 de 1794. Joseph Pujol, organer».

GIRONA-Catedral, 20 de març de 1794

Pla de renovació de l'orgue de la catedral de Girona de l'orguener Josep Pujol.

CIVIL i CASTELLVÍ, Francesc. "La capilla de música de la catedral de Gerona (s.XVIII)". *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 19 (1968). p. 176.

«Plan del orga de la Església Catedral de Gerona en lo any 1794.

Primerament se an de fer los secrets major nous a causa de ser las canals petitas ab tots los jochs de molinets de ferro, barillas, tirans y jochs necessaris.

Més se an de fer los secrets nous per la flauteria major, separats del secret major, ab tots los jochs necessaris.

Més lo secret de la llanguateria a de ser nou y a de ser separat ab conductos, y tota la llengüeta se a de proporcionar de las midas o llargàries. Y se a de fer tots los sept canals llangüetas novas y templadors.

Més tota la flauteria se compondrà de manera que tindrà major to, no gastarà tant aire y lo terglat se podrà tocar ab gran ligeresa lo que ara del modo està construït no pot ser.

Més se faran nous los terglats. Sols los enforros tal begada poden servir.

Més se mudarà la disposició del orga y la composició y reiteracions dels registres de lleno. Y tots los registres de nazarts y llangüeta partits.

Més lo secret de la cadireta se a de fer nou, ab altre disposició major del modo ara se enquantra, ab tots lo jochs, molinets de ferro, barillas, tirans y poms de boix.

Més se farà una màquina de manxas, màquina molt útil y bona per un orga per la igualdat del ayre, per la duració y per lo descans del manxer. Y són quatre manxetas novas.

Més las manxas grans se faran los plechs y sols serviran las pars de dal de baix y no són necessàries tantas manxas quant y a màquina que ab tres basta per que lo ayre de la màquina ja és contínua lo temps que se roda.

Esta composició se be a judicar tot nou sols las flautas y be és beritat que lo organer se baldrà de tot allò que regoneixerà ser bo per son lluïment se aprofitarà sens ningun amago de res sols per que y segons com un tros de fusta vell te majó seguritat per la obra.

Lo preu de dita obra 2500 lliures sens los gastos de transport de feina y biatge y despesa del organer y son fadrí lo temps que se plantarà dita obra y sens estos gastos 2650 ll.

Esta obra deverà ser examinada y aprovada per un o dos organistas àvils y dit organer deurà adovar ò mudar allò que dits examinadors diran en cas no estar bé.

Lo modo de la paga és 1000 ll. lo dia de la firma del present contracte y les restants 1500 o 1650 acavada examinada y aprobada dita obra.

A Barcelona y 20 de mars de 1794.

Joseph Pujol, organer».

134

CIUTADELLA (MENORCA)-Santa Maria, 27 d'abril de 1796

Contracte de Josep Cases i Soler per a construir un nou orgue a la parròquia.

AHM: Fons Notarial. Joan Carrió Font de Ciutadella (Menorca), núm. 624, f. 181v.

En nom da nostre Senyor. Sia a tots notori da com nosaltres los Molt Magnífichs y Nobles Senyors don March Carreras, don Augustí Carrió, Diego Monyó y Juan Vivó, lo corrent any jurats [] de la ciutat de Ciutadella, capital de la isla de Manorca, apoderats del savi y ordinari consell de 14 novembre 1795, y don Josep Casas, maestro organero, titular del Real Monasterio del Escorial par Sa Magestad, [] natural de la vila de Reus, Arsobispado de Terragona, en presència y acistència del reverent doctor don Ramon Carrió, prevere y ecónomo de la parroquial iglésia de dita ciutat, del doctor Josep Fabrer, prevere y mestre de música, y del senyor Joseph Capella, a trobat dit senyor Casas en dita ciutat, en virtut del present acte, són vinguts al ajusta y contracte et thenor següent.

Primo dit don Joseph Casas promet y ma obligo en fer y de nou construhir unas orgas en la parroquial iglésia da dita ciutat segons el pla que va junt ab lo present contracte, y ab los registres y tot lo demás que va notat ab el mateix =

Capítols y condicions que se han convingut entre los Molt Magnífichs Senyors Jurats de la isla y particulars de la ciutat de Ciutadella, capital de la isla de Menorca, y don Joseph Casas, organista, par la fàbrica de la orga que se intenta fer en la parroquial iglésia de Ciutadella, discorreguts y acordats per los reverents doctors don Ramon Carrió, prevere ecónomo, lo doctor Joseph Fabrer, prevere y mestre de música, y lo senyor Joseph Capella, y són los següents.

[Lleno del orga]

Primo se ha de fer un flautat de 14 palms entonació, y los baxos de dit flautat la deurà col·locar en la fatxada de dita orga los que hay cabian, y tot lo dit registre se farà de bon matall, brunidas las flautas del davant per més llument. Y las flautas restans que no se posaran a la fatxada, se col·locaran al interior de la orga, demunt lo secret, y constarà dit registre de flautas 51

2. *Item lo registre que actualment se troba a la fatxada de dit orga servirà, component las flautas, y se posarà col·locat al interior del orga, y serà un flautat de 28 palms antonació, octava baix del flautat sobredit de 14, advertint que lo dit flautat comensarà lo primer punt a la segona octava del teclat para que respecte que ya tindrà la orga contras de 28 palms, no impòrtia a dexia de posar-se la primera octava y lo puesto tenpoc ho permet. Y al dit registre tindrà de fer 4 baixos o punts, que no té la orga per ser de octava curta. Y se faran los dits 4 punts de lleno para que los tres canons o 4 de dit registre ya són de lleña, y constarà dit registre de flautas* 39

3. *Item lo registre se atropa al orga actual de lleña servirà ab la obligació de fer los 4 punts faltan com se ha dit al sobradit registre. Constarà de flautas* 51

4. *Item se farà un registre de flautas violó tapat unísonus als flautats com se ha dit de 14 palms, la primera octava baixa que són 13 flautas, las primeras seran de lleña, y lo dit registre tindrà flautas* 51

5. *Item se farà altre registre de octava oberta tot de matall, y alguns baxos ab las primeras flautas de dit registre, algunas de elles se col·locaran a la fatxada de dit orga. Constarà de flautas lo dit registre de* 51

6. *Item se farà altre registre de octava unísonus al sobredit, y est deurà ser més clara la veu que diu octava clara, y serà dit registre de flautas* 51

7. *Item se farà altre registre de dotsena quatre flautas per trecla, tot de matall. Constarà lo dit registre de flautas* 204

8. *Item se farà un registre de quinsena dos flautas per trecla unísonus. Constarà de flautas de matall* 204

9. *Item se farà altre registre tolosana tres flautas per trecla en 19^a la primera flauta, y constarà de flautas de matall dit registre de* 153

10. *Item se farà altre registre de lleno quatre flautas per trecla en 22ª tot de matall. Constarà lo dit registre de flautas de matall* 204

11. *Item se farà altre registre de símbala tres flautas per trecla en 26ª tot de matall. Constarà de flautas* 153

12. *Item se farà altre registre de sobresímbala en 29^a de tres flautas per tecla de matall. Constarà de flautas* 153

Tots dits registre junt ab los contras compondran lo lleno de dit orga, que tindrà per tecla junt ab las flautas sobredits 25 canons, sens los contras.

13. *Item se farà un registre de corneta 7 flautas per tecla estarà col·locat ab son secret en alt ab 26 conductos de matall para conduir-li lo ayre del secret principal al de dita corneta y este registre és de mà dreta. Constarà de flautas* 182

14. *Item se farà altre registre de nasart en 12^a tot obert y constarà de flautas de matall* 51

15. *Item se farà altre registre de nasart 15^a tot de matall obert. Constarà de flautas* 51

16. *Item se farà altre registre nasart 17^a tot de matall obert. Constarà de flautas* 51

17. *Item se farà altre registre de nasart 19ª tot de matall obert. Constarà de flautas* 51

18. *Item se farà un registre de flauta travasera de mà dreta de matall. Seran flautas* 26

Registres de llengua colocats a la faxada de dit orga

19. *Item se farà un registre de clarí cla tot enter, y los 12 baxos o clarins primers –per motiu de se llargària que lo primer té 12 palms inglesos– se posaran col·locadas tres de la flautas de la fatxada serà con 10, o sonido molt abullat, y priverà lo balans y contrapès. Clarins* 51

20. *Item se farà altre registre de clarí mà dreta. Són* 26

21. *Item se farà altre registre de trompa magna mà dreta octava baixa de clarí. Constarà de trompas* 26

22. *Item se farà un registre de baixons de mà esquerra. Constarà de baixons* 25

23. *Item se farà altre registre de clarí en 15^a. Constarà de clarins mà esquerra* 25

24. *Item se farà un registre de trompas reals, y lo dit registre se col·locarà al interior del orga. Constarà de trompas* 51

25. *Item se farà un registre de cascavells*

26. *Item se farà un registre de rossiñols*

27. *Item se farà un registre de timbals*

28. *Item se farà un registre de tembliment temblant**Cadireta*

Primo se farà flautat violó, entonació 14 palms tapat, y la primera que són 13 flautas se faran de lleña col·locadas, las que no cabian al interior de la cadireta se col·locaran dins la orga, y las demás flautas 13 se faran de matall. Constarà de flautas 51

Item lo registre que actualment se atropa a dita cadireta serviran las flautas limpiant-las y component-los, y las demás fins a completar dit registre

2. Item se faran novias que és lo registre del octava, y las que no cabian a dita fatxada se posaran al interior de dita cadireta, que són flautas 51

3. Item se farà altre registre de corneta 4 flautas per tecla ab son secret col·locat en alt y ab 26 conductos de matall para conduhir lo ayre a dita corneta del secret principal, y lo dit registre serà de mà dreta. Seran flautas 104

4. Item se farà un registre de flauta travasera de mà dreta de matall. Seran flautas 26

5. Item se farà altre registre de nasart en 15^a y lo dit registre tindrà la primera octava oberta. Flautas de matall 51

6. Item se farà altre registre de nasart 19^a de mà esquerra de matall. Seran flautas 25

7. Item se farà un registre de veu humana mà dreta, y mà esquerra ab ses canals y llenguas y templador, com també a tots los demás registres de llengua. Constarà de flautas 51

8. Item se farà un registre de 15^a. Flautas 51

Ecos

Primo la mà dreta de los ecos deu comensar sesolfaut. Se farà un registre de flautat violó tapat de mà dreta entonació 14 palms. Flautas 27

2. Item se farà altre registre de corneta 4 flautas per tecla de mà dreta. Seran flautas de matall 108

3. Item se farà un registre de violins de mà dreta de matall. Constarà de violins 27

Los tres sobredits registres estaran col·locats dins una caixa ab son moviment ab peus per a fer lo eco y piano fort. Y fora de dita caixa si posarà lo registre de tapadillo que té la cadireta actual para acompanyar un registre que se farà nou, y se col·locarà.

4. Fora de dita caixa que serà un registre [de llengüeteria] tot enter. Constarà de flautas de llengua, tot de matall 51

Per tots los registres van nombrats del orga com de la cadireta y ecos se faran los secrets corresponents ab 51 canal cada un ab sos registres, tapas, ventillas y tot quant convinga para lo ús. Y tots los moviments per obrir y tancar tots los registres deuran ser de ferro y los tirans de fusta y los poms de boix.

També se hauran de fer 3 teclats de os, los punts naturals y los sostenidors y bemolls de fusta teñida de un negre permenent, ab sos molinillos, varillas y tot quant convinga per a son ús.

La orga actual té 7 contras, se'n faran 5 de nous de lleña per a cumplir la octava, y las ditas contras tindran son secret apart y son teclat que corresponga als peus del organista ab tots los moviments de molinillos, verillas. Y a més de las ditas 12 contras, se'n faran altres 12 octava alta de los sobreditas que estas seran entonació 14 palms y aplicant los peus sonaran dos per tecla, y lo total de ditas contras seran

24

Las quatre manxas té lo orga actual serviran posant-las ab la deguda forma com si fosen novias y tots los conductos per a conduir lo ayre de ditas manxes ab secrets se faran nous. Y per a que donian lo ayre, se faran 4 manxetas ab matexa forma se atropa al orga plantat a la iglésia de Nostra Senyora del Socós.

Sera obligació del artífice el posar barrons de ferro a la fatxada del orga per a mantenir tots los registres de clarins.

Los canons que se posaran a la fatxada que no soneran se posaran de llena y al devant de planxa de matall.

Per el preu de 5500 lliures moneda de Mallorca, y la orga vella fent servir lo que està tractat y convingut ab lo dit pla [...].

Item tindrà la obligació la ciutat de pagar lo arquiler de dos anys de la casa al artífice ahont habita al present contadors del dia que entrà a dita casa que fonch al dia primer de janer 1796, y finit dits dos anys [...].

VIC-Catedral, 20 d'agost de 1796

Contracte de Joan Pere Cavaillé per a construir un orgue a la catedral.

ABEV: Fons Notarial de Vic. Antoni Cases i Llucià, *Diversorum contractuum... manuale* 1796 (889), f.187r.

Se pase como ante mí, el escrivano y testigos que a la fin se expresarán, el Il^{mo} y R^{mo} Señor Dⁿ Francisco de Veyán y Mola, por la gracia de Dios y de la Santa Sede Apostólica, obispo de Vich, del Consejo de Su Mag^d, estando en su Palacio Episcopal con los demás señores que componen la Junta establecida para la dirección de la nueva obra de la Santa Yglesia de esta ciudad de Vich, que baxo en sus respectivas firmas quedarían nombrados, y Pedro Juan Cavaillé, maestro de órganos domiciliado en la ciudad de Barcelona, dixeron que por quanto en la dicha Santa Yglesia debe hacerse un órgano cuya construcción ha de ser en todo arreglada al plan que se ha manifestado a dicho Pedro Juan Cavaillé, y al estado que baxo se insertará. Y bien enterado esté de uno y otro, ha ofrecido a dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta que mediante la paga de nueve mil libras Bar^s y el cumplimiento recíproco de todas las condiciones y pactos que resultarán de esta escritura, hará y construirá dicho órgano, cuyo ofrecimiento ha tenido a bien admitirle dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta, otorgándose la correspondiente obligación con formal escritura que lo acredite. Por tanto, poniéndolo en efecto el dicho Pedro Juan Cavaillé, de su libre voluntad, ofrece y promete a dicho Il^{mo} y R^{mo} Señor Obispo y demás señores que componen la referida Junta que por la cantidad de nueve mil libras Bar^s hará y construirá el expresado órgano, arreglándose no sólo al plan que rubricado por el infrascrito escrivano queda original en poder de dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta, sinó también al estado que se ha formado y en que consta las piezas que ha de tener dicho órgano que para mayor claridad y no causar ambigüedad, en los términos de los instrumentos de que deberá constar, se ha formado en ideoma [sic] catalán, y en el mismo se insertará en esta escritura. Y a más con las condiciones, circunstancias y obligaciones siguientes.

Primeramente, es condición y pacto que dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta haya de hacer entrega, como así lo promete a dicho Pedro Juan Cavaillé, de todas las flautas grandes y pequeñas y demás instrumentos de que se componía el órgano antiguo de la misma Yglesia Cathedral de esta ciudad, quedando todo a beneficio y libre disposición de dicho Pedro Juan Cavaillé, quien podrá valerse del todo o parte de las flautas que componían el órgano antiguo que sean buenas y aptas para el moderno.

2. Otro si, que dicho Pedro Juan Cavaillé deberá hacer y construir el referido órgano, sus flautas y demás necesario, en la presente ciudad de Vich. Y una vez empezada la obra, no podrá dexarla hasta concluida, menos que sea expresa licencia del Il^{mo} Señor Obispo y Junta.

Otro si, que dicho Pedro Juan Cavaillé deberá pagar a sus costas todos los materiales y demás necesario para la total construcción de dicho órgano hasta dexarlo en debida forma y estado, quedando solamente a cargo y costa de dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta la construcción de la caja en que se deberá col·locar, cuyo sitio o lugar en donde deberá col·locarse, estará a libre disposición y determinación de dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta.

Otro si, que dicho órgano habrá de ser en todo conforme al referido plan y arreglado así en el número de flautas, registros y demás, como en su qualidad, disposición, voces y estructura al estado que para este fin se ha formado. Y queda acordado entre dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta que puesto en ideoma Catalán, es del tenor siguiente.

Estat del orga que se ha de fer a la Yglésia Cathedral de la ciutat de Vich, fent servir las flautas que seran bonas per poder donar lo sonido que correspon a un bon orga. Y totas las flautas que no podran tenir totas las qualitats com és portat en lo escrit en forma, seran fetas de nou. Finalment, per tenir un orga perfeta dins totas las partidas, se seguirà de punt en punt tots los articles del estat en forma que serà rubricat per lo notari, en poder del qual se otorgarà la escriptura del contracte de la obra.

Serà fet un secret de cent canals dividit en quatre parts de una grandària y proportió per contenir los registres de la gran orga y cadireta, construhit com és possat dins lo estat en forma.

Serà fet un secret de quaranta-vuit canals dividit en dos parts, de una grandària capàs per los registres de las contras com és especificat dins lo estat en forma.

Se ha de fer tres teclats de sinquanta teclas cada un. Lo primer servirà per la cadireta, lo segon per lo orga gran, lo tercer per lo ecos, construhit com és portat dins lo estat en forma.

Se ha de fer un teclat per las contras de dotse teclas. Comensarà al Ut i fins al Si, construït com és pactat dins lo estat en forma.

Seran fetas tres manxas de quatre peus amplària sobre vuit llargària, construït com és pactat dins lo estat en forma.

Tota la màquina del orga serà feta del mateix modo y construcció com és portat dins lo estat en forma.

Registres del orga [major]

Cara de vint-y-vuit palms entonació. La primera octava de fusta de catorse palms tapada, entonació vint-y-vuit palms. Resta dir que hi haurà deu flautas de fusta tapadas y las demás de dit registre seran a la cara. La primera flauta de la cara comensarà al Si.

Flautat de catorse palms, los baixos a la cara.

Altre flautat de catorse palms, los baixos a la cara.

Flautat de bordó, entonació catorse palms.

Flautat de set palms, altrament dit octava, los baixos a la cara.

Nasart en dotsena.

Nasart en quinsena.

Nasart en dissetena.

Corneta magna [VII], la mateixa del orga vell.

Lleno dobleta, altrament dit quinsena.

Corona lleno.

Registre lleno.

Lleno quinsena.

Lleno vint-i-dosena

Lleno cimbalet.

Lleno de tres.

Aquestos sis registres, un o dos registres los faran tocar tots, per que los uns no tocan sens los altres quant tocan lo lleno.

Al registre de trompa magna no hi ha més que dos octavas y se tenen de fer las otras dos. La primera serà al unisonus de catorse palms, y la segona octava al unisonus de vint-y-vuit palms. Regonegut dit registre, hi ha pocas flautas que no se tingan de fer novas per que no tenen ni la proportió ni lo pes del estany que se necessita per fer un bon to armoniós.

Trompas Reals.

Registre de clarí posat a la fatxada del orga.

Baxons de clarí posats a la fatxada del orga.

Se ha de fer un registre de trompas de batalla posat a la fatxada del orga.

Se ha de fer un registre de oboesses de trenta-dos flautas, y los baixos en orlus.

Registres de la cadireta

Flautat de set palms entonació

Flautat de catorse palms entonació

Flautat de bordó entonació catorse palms

Nasart en dotsena

Dobleta o altrament dit quinsena lleno

Nasart en dissetena

Nasart en dinovena

Lleno vint-i-dosena

Lleno cimbalet

Aquestos dos registres, un sol registre los obrirà y tancarà.

Cromorn, o altrament dit orlus, registre que precisament se tindrà de fer nou.

Corneta de quatre flautas per tecla. Se farà de sinch.

Registre de clarinets a la fatxada del orga. Vint-y-set flautas als tiples y los baixos a la octava dels orlus.

Registre de veus humanas.

Contras de dotse teclas comensant al Ut més baix.

Registre de fusta de vint-y-vuyt palms obert, dotse flautas

Registre de fusta de catorse palms oberts, dotse flautas

Registre de fusta de set palms, dotse flautas

Registre de nasart en dotsena en estany, dotse flautas.

Registre de nasart en dissetena de estany, dotse flautas

Registre de bombardas de vint-y-vuit palms, dotse flautas

Registre de trompas reals, dotse flautas.

Registre de clarí de set palms, dotse flautas.

Aquestos vuit registres se podran tancar y obrir a la voluntat del organista.

[Registres dels ecos]

Los ecos o dits violins seran los mateixos del orga vell que són los següents.

Corneta de sinch flautas per tecla, vint-y-set teclas.

Flautat entonació catorse palms, vint-y-set teclas o flautas

Clarinetes, vint-y-set teclas o flautas

Veü humana, vint-y-set teclas o flautas.

Observació de tots los registres del orga. Se té de fer dos flautas per cada rengla de flautas per que lo teclat no puja sinò fins al Ut. Y se posarà fins al Re als tiples per que todas las tocatas que se treballan al dia de avuy pujan regularment fins al Re.

Totas las flautas contingudas del orga vell se faran reservar y se faran novas las que no pujan dar lo to que los correspon per donar una bona, dolsa y brillant veü. En quant als registres de lengua com són trompas reals, trompa magna, clarines, clarinetes, cromorn, judico que hi haurà molt treball per posar-los dins la proportió que los correspon per que fins ara, eixa partida de dar lo to que correspon a dits registres, no era coneguda y se han contradit los registres més aparents de una orga. Però tenen de tenir las qualitats següents: primo, puntualitat; secundo, brillants; tertio, sonoros; quarto, magestat; quinto, que cada flauta tingua lo to seguit, que la una no tingua un to fosch, la altre àspere, y cada registre tingua lo to: lo oboè, lo sonido de oboè, los clarins lo to de clarins. Finalment que cada registre se puga tocar sol sens ningun flautat, y que aparega no obstant que hi ha flautas. Eixa és la partida que fa conèixer la habilitat del organer.

Finalment tota la obra feta y perfeta dins las reglas del axí com és portat dins lo axí del organer fet per Dom Bedos de Cellés, aprobat per la Acadèmia de París.

Otro si; Que dicho Pedro Juan Cavaillé dentro el preciso termina de veinte meses contaderos des del dia del otorgamiento de esta escritura, haya de haver hecho, construido y puesto en estado perfecto, y de buen servicio el nuevo organo según el plan y estado arriba mencionados.

Otro si, que dicho Pedro Juan Cavaillé deberá hacer dicho organo según arte de buen artífice y las reglas que para ello da el maestro dom Bedos de Celles aprobados por la Academia de París, cuya construcción y materiales habrán de ser en todo conforme y arregladas así al estado sobre transcrito, como al otro en forma que rubricado por mí, el escrivano, queda igualmente en poder de dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta, y quedará la construcción de dicho órgano y sus materiales sugetas al juicio de maestros y otros oficiales que dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta tengan a bien nombrar y deputar para su visura, examen y aprobacion, y esto en qualquier tiempo y estado que parezca bien a dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta, y deberá estar dicho Cavaillé a lo que declaren los dichos maestros y otros oficiales nombrados y deputados para este fin.

Otro si y finalmente es condición y pacto que la cantidad de nueve mil libras, por precio de las cuales se ha obligado dicho Pedro Juan Cavaillé hacer el referido órgano se le pagarán por dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta en la forma siguiente, esto es, dos mil libras luego que haya empezado la obra, mil quinientas libras despues de tres meses que habrá trabajado en ella; otras mil quinientas libras finidos los tres meses siguientes; mil quinientas libras a la fin del primer año; otras mil quinientas libras luego de concluida y admitida la obra; y las mil restantes despues de un año afinada y reafinada.

Y es tambien pacto y condición que dicho Il^{mo} Señor Obispo y Junta tengan facultad no solo de suspender y retenerse el todo o parte de las cantidades de dichos plazos prometidos a dicho Pedro Juan Cavaillé, sino tambien de recobrar de este los que se le hayan hecho siempre que el mismo falte al cumplimiento de lo estipulado con esta escritura y los perjuicios que por lo mismo haya causado. Y mediante las declaraciones expresadas, el nominado Pedro Juan Cavaillé prometió cumplir quanto está dicho como arriba se contiene sin más dilación alguna, con el acostumbrado salario de procurador restitución y enmienda de todos daños y costas, a cuyo cumplim^{to} obligo todos sus bienes y muebles y sitios, havidos y por haver; y baxo la misma obligacion de sus bienes ofreció y prometió tambien, que luego que esté en esta ciudad Domingo Cavaillé su hijo, aprobara el ofrecimiento y promesa que dicho Pedro Juan Cavaillé ha hecha con esta escritura; y que el nombrado, su hijo, prometrá tambien su cumplimiento baxo la obligación de sus bienes, mediante Escritura publica con todas clausulas y renunciaciones necesarias [...].

**«MEMORIAL SOBRE LA COLOCACIÓN DE UN ÓRGANO EN UNA
DE LAS SALAS DEL HOSPITAL DE VICH», any 1798.**

Disposen de dues fonts del mateix article:

ACOS: Fons Hospital de Vic, ACOS23, ud 4540.

Memorias de la Real Academia médico-práctica de la ciudad de Barcelona. Madrid, 1798. Volum I, p. 173-178.

Muy Ilustre Señor,

Los doctores D. Joseph y Antonio Pasqual, médicos de la ciudad y hospital de Vich, exponen a V., con todo respeto, que en los veinte y cinco años que asiste el primero en el hospital y dos el segundo, les ha parecido que entre las enfermedades de aquellos pobres que merecen más atención, se les ha llevado muchas veces la principal el desconsuelo, tristeza y temor en que están sumergidos los ánimos de muchos de los enfermos.

Efectivamente, no es para menos la situación de unas gentes que después de haber agotado sus efectos, cansado sus amigos, una como desesperación y una suma necesidad, les obliga y aun arrastra, digámoslo así, al hospital, en donde por un error común se creen que han de morir; que se les harán tomar las medicinas por unas manos violentas, que se les sujetará a todas las operaciones y demás que convenga, sin piedad y sin amor, dimanando tal vez todo de las ideas que la costumbre de intimidar a los chicos para hacerles tomar las medicinas en las casas, conserva en los ánimos de los que no asisten al hospital.

La ausencia, por otra parte, de sus parientes y amigos de su país, el deseo de la patria o casa, que mata a tantos, el creerse aborrecidos y desechados de todos, tantos enfermos que los circuyen, la muerte de los vecinos que los aflige y trastorna, los ayes de todas las salas que vienen en repetidos ecos a resonar y multiplicarse en el ánimo de cada uno, todo, los tiene continuamente en la más funesta tristeza.

Esta situación de ánimo de un pobre enfermo necesariamente ha de agravar sus males, acarrearle gravísimos trastornos y enfermedades de nervios, oprimir la naturaleza, turbar sus movimientos, encadenarle sus resortes, quitarle el gusto, el sueño, y aun, los deseos de sobrevivir a tanta infelicidad.

Esto que quisiéramos retratar con los debidos colores y que tantas veces hemos leído en los corazones y semblantes de los enfermos, quisiéramos también que penetrase el corazón de todos para reunirles a los justos deseos que tenemos de procurarles el alivio. Y esto mismo es lo que nos ha dictado, entretanto, ese lenitivo, ese bálsamo suave, que modere su dolor que es la música.

No es necesario probar¹⁷ que la música tiene un influjo directo en la curación de muchos males en que el ánimo padece y está enfermo, sea por enfermedad del cuerpo o sin ella. Y así que la manía, melancolía, frenesí, delirio, hipocondría, tarantismo, pasiones de ánimo, de ira, tristeza, etc. se han visto curar por este solo medio quando se habían resistido a los mas bien concertados de la medicina, las enfermedades de nervios en especial y entre ellas las tercianas y quartanas, se perturban y estorban por los conciertos de música. Y lo que es más, los que tienen llagas exteriores han experimentado los mismos beneficios, aún con ventaja, sin que los influjos de la música sobre unos males que no son del ánimo, ni de nervio, sean accesibles a nuestros alcances.

Bastaban estos solos beneficios tan generales y ciertos para hacer aparecer –en todos los hospitales– un medio tan fácil, útil y que ahorrará gastos de estadas o detenciones y medicinas de muchos enfermos. Pero quando volvemos los ojos hacia los de tantos enfermos afligidos que –por los motivos arriba dichos– se les aumentan sus males, les vienen otros peores, y no hallamos cómo remediarlos por los remedios comunes.

Hemos creído de nuestra obligación, poner en manos de V. el nuevo acaso e inaudito en su especie, el único eficaz y el más oportuno para este efecto.

El órgano sabrá, en mudas voces, hablar al alma sin afectación ni aparato. Él puede tranquilizarla quando se halla agitada de violentos contrastes. Él puede hacer olvidar por largos ratos y volver menos sensibles los dolores de la enfermedad y las ideas tristes que agovian la imaginación. Él puede entretenerla y enjugar aún las lágrimas del día, enmudecer, interrumpir y obscurecer los ayes comunes de todos para escuchar los consuelos que les dicta la Religión Santa, su propia reflexión y la de los devotos y asistentes que le circuyen. Puede sacarlos en fin de aquellos desasosiegos y enfados inevitables, y en unas gentes que por no acostumbradas, son más sensibles a la suavidad de la música, puede excitarles unos suaves y momentáneos embelesos para con Dios, que habiendo empezado por unas

¹⁷ A la versió de l'arxiu s'escriu «persuadir».

ternuras sensibles del alma, la arrebatan en celestiales transportes que embelesan y le concilien la paz y resignación de sus trabajos.

Esto hace la admirable y suave fuerza de la melodía y consonancia del órgano. Y esto la hizo también consagrar a Dios para elevar nuestras almas a la contemplación y excitarnos a las divinas alabanzas, de modo que los tonos gregorianos, conciertos, cánticos de himnos, salmos, etc., con su melodía y consonancia de voces e instrumentos con que lo acompañan todo, tienen un modo especial de excitar nuestra devoción, ternura, confianza, alegría, gravedad, consuelo, etc., atemperado con los mismos sentimientos de que nos llenan las palabras santas de que se componen. Así que un hábil maestro de órgano o música podrá ser tan dueño de nuestros corazones y afectos como lo es un orador con su elocuencia y persuasión.

Con estas buenas disposiciones de ánimo, un enfermo fácilmente logrará las del cuerpo para enderezarlas por su salud. Su naturaleza obrará con regularidad y orden de sus funciones, correrá su enfermedad –digámoslo así– con tranquilidad y orden, no sentirá tanto los males y los aguantará mejor, no se le turbarán ni trastornarán sus movimientos por una causa que es la más común y poderosa para hacerlo y se hallará en fin en estado de sobrepajar sola la enfermedad, manejándose a su arbitrio y comodidad en sus acciones.

Pero como no fuera decente a la situación de unos enfermos católicos excitarles otros sentimientos que los que tienen conexión con la Religión Santa que profesamos. Podrían combinarse la devoción y el remedio, escogiendo para la oportunidad de tocarse el órgano las ocasiones de decirse Misa en las salas, las de salir su Divina Magestad de Viático por la casa, la de cantarse las Completas en la Iglesia, la de las Letanías, Salve o Rosario, que se podrían cantar muchas veces por los aprendices de órgano u otros devotos que no faltarán, y aun por algunos de la casa, según se les enseñará a maniobrarlo todo, cuando V. quiera ponerlo en práctica.

¡O, y si en esta ocasión estuviera alguno para morir dotado aun de algún conocimiento, y quanto se le suavizarían las congojas de aquel trance! ¿Aquella música ya que ella es en este mundo el mejor emblema de la gloria, no le anticiparía aquellos celestiales consuelos y encendería unos vivos deseos, esperanzas y afectos hacia Dios, de concierto con los que le excitaría el Sacerdote que le asiste? Por cierto que San Francisco de Asís deseando semejante consuelo a la hora de la muerte, y no queriendo proporcionársele su compañero, por parecer ridículo, le fue compensado ventajosamente por un Ángel que le envió Dios a hacerle música. Y los Padres Carmelitas tiene la devota y antigua costumbre de cantar en el cuarto mismo del religioso agonizante el Credo, Salve y el Monstra te ese Matrem etc. para elevar su alma a la contemplación y goce de los espirituales consuelos de que rebosan aquellos devotos cánticos de los Padres Religiosos.

Ni pretendemos alucinar, sino manifestar una verdad desatendida. Pocos hombres habrá que en muchas funciones devotas no se sientan con mayor devoción, ternura y llenos de buenos sentimientos y afectos cuando se toca el órgano por quien lo esté asimismo, y que en consecuencia no hayan también experimentado trocárseles en paz y tranquilidad de sus almas aquellas ansiedades y temores de la muerte, del juicio, del infierno, etc. de que tantas veces se han visto acongojados. ¡Qué felicidad para éstos si muchas veces en su enfermedad, y a la hora misma de su muerte se les renovasen aquellos mismos consuelos, y se les serenase su alma con un órgano, un canto suave y patético! Pero esta felicidad estaba reservada para los días de V. y para los pobres enfermos de su hospital. Ellos podrán lograr que si su vida fue sin comodidad y sin honor, su muerte parezca ya preciosa a los ojos del Señor.

Pero no hemos acabado aun de apuntar los beneficios de tan útil establecimiento. Los enfermeros y asistentes circuidos como están continuamente de enfermos y peligros, atemorizados muchas veces de la muerte, en especial en tiempo de enfermedades epidémicas, y del mucho trabajo en asistir a tantos enfermos, han de experimentar también mucho consuelo, distracción y animosidad en las ocasiones en que se toque el órgano, que quitándoles el temor prevenga la principal causa de caer en el mal. Ello es cierto que cuando el temor del mal y de la muerte multiplicaba las enfermedades y las muertes en la peste de Marsella y Arlés, se dispuso con beneficio que en ciertas ocasiones convoyasen los carros de víveres y medicinas otros como triunfales de música que desvaneciesen las tristes ideas de todos,, con que se precipitaban a la muerte. Y así vemos también todos los días que a los que asisten a las casas de enfermos sin temor ni miedo, apenas se les pega el mal, cuando caen muchos de los que los visitan o asisten llenos de precaución y cautelas, que son los indicios de su temor.

Sirve también mucho para todos el continuo movimiento y fuerte impulso del ayre que disparan los fuelles del órgano, con que se renueva y limpia la atmósfera común de los sanos y enfermos del hospital, con cuyo preservativo ya no tendrá que temerse tanto que caigan malos los asistentes, y recaigan los enfermos no solo en las enfermedades comunes, pero ni aun en las propias del hospital; no pudiéndose

dudar que ni los sahumeros, vasos de vinagre ni otros aromáticos podrían de un golpe corregir la infección como el órgano, que sin el aparato de los otros medios, con el qual se amenaza a las gentes, renueva frecuentemente y limpia el ayre estancado, pesado, cargado de exhalaciones malas, como es el común que circula entre los enfermos.

Ya tiene V. quitado con esto el horror del hospital; ya no se le infamará más, ni le llamarán el templo de la muerte, ni un sumidero que se absorbe la especie humana: será sí una casa apetecible que juntando lo útil con lo deleytable, ha recobrado su debido esplendor y utilidad para bien de aquellos nuestros hermanos, los más infelices y necesitados de todos, que para colmo de sus males juntaban la enfermedad con la indigencia, sin remedio, asistencias ni consuelo. Así se atraerán los pobres enfermos a su felicidad, los ricos a la caridad, los asistentes y devotos irán sin miedo, seguirán con gusto, servirán con seguridad, y todos harán un mérito para con Dios, un obsequio al próximo y un beneficio singular al público.

Y si nuestros débiles conatos y deseos tienen algún lugar a la sombra de los de todos, nos felicitaremos con toda el alma de habernos reunido con los que hacen bien a los pobres enfermos, cediendo nuestra gloria al Señor Joseph Montaña, labrador de Ceba, a cuyo excelente ingenio, magnificencia y caridad se debe la composición del órgano, tan oportunamente acomodado a todos los designios que se intentan, que ha llenado los deseos y el gusto con admiración aun de los maestros, que lo son de todos los concernientes ramos que le componen.

Reciba pues V. en este don sencillo las primicias y maravillas del ingenio y de un remedio, y quiera Dios que así como con el órgano que hizo a sus expensas el Venerable Padre Paoli, y presentó a la Administración del Hospital de la Consolación de Roma, logró el espantar con éste tan honesto concertado divertimento el fastidio de los males que padecían los pobres enfermos de aquel hospital, logre V. con sus auspicios y exemplo infundir y renovar semejante consuelo en todos los enfermos del suyo, grangeándose con esto el renombre y realidad del de Roma.

137

BARCELONA-Catedral, 16 de febrer de 1799

Manuscrit amb l'enumeració de totes les actuacions realitzades per Josep Pujol al pla de renovació de l'orgue de la catedral.

PAVIA i SIMÓ, Josep. "Historia del órgano mayor de la Catedral de Barcelona (1538-1952)", 104.

«Nota de lo que se ha añadit, mediant lo degut permís, en la orga de la Santa Iglésia Cathedral de Barcelona per lo abaix firmat de demés de lo que està estipulat y convingut en la contracta de sa recomposició per haver-se de después de dita firma reparat, que lo que abaix se explicará quedava imperfet, y hauria fet mala visió ab lo demés de sa música, lo que no se tingué present al temps de la formació de la dita contracta, y és com se segueix.

Primo per limpiar las flautas de la fatxada per la major conservació de elles y uniformitat ab las demés
18 II

Més per haver-se reparat la imperfecció de la octava curta faltanti las cuantras de major entonació fou precis fer los secrets per añadir quatre baixos que faltavan, que ab esto ha quedat ab tots los punts naturals y accidentals lo que ha estat de molt treball y discurs
300 II

En lo lleno se añadiren en dos registres dos punts per tecla per ser major armonia y cos 50 II

En lo registre de la corneta del orga gran, atès lo gran cos del nou lleno quedava aquella flaca y de mal oir, fou precis formar-la en octava baixa ab los nasarts corresponents. Y havent-la examinada los señor Carlos [Baguer] y P. Narcís [Casanova] de Montserrat se digué ser una obra perfecta, per a que per sa gravetat no corresponia ab la de la cadireta. Y havent-se resolt en aumentar-la en las flautas de catorce palms y posar-la de vuyt canyos, així com antes tenia set
75 II

Los nasarts 17, 15 y la 12 que estaban solament ab una flauta per tecla se resolgué per quedar flacs aumentar-los y ara són sis flautas per tecla
110 II

En la cadireta se resolgué que lo flautat de set palms de antonació se aumentàs de catorse per son major cos y per correspòndrer ab lo orga gran
60 II

En la mateixa cadireta també se acordà que lo registre de la corneta així com era tolosana, se aumentàs en corneta magna ab un fonament de catorse
75 II

En la dita cadireta, per la formació del registre de orlos de estany, que no podian servir los vells per ser de fusta escardats y de mala construcció 40 ll

Per la situació del ecos, respecte de no haver-se pogut posar-los al pla terreno de la orga per ser lo puesto tan limitat, y és cas, a més, que si se haguessen situat en dit pla per lo cas de haver-se de compòndrer alguna cosa descomposta, se hauria de traure y posar sempre sa caixa que vingut es cas, situar-las a lo alt de la caixa de la dita orga gran. Y per esto se ha hagut de fer vârios molinets y altres màquines com se demostra, quedant dits ecos ab major perfecció y donan major ohido 75 ll

Tot junt suma... 803 ll

Los dos registres que deuen añadir-se... 205 ll

Suma tot junt... 1053 ll

En quant al augment del estany, pues que al temps de dita contracta anà a 8 s 6 d, y despues se pagà a 18 s 9 d, se deixa a la discreció dels señors, com lo demás que no se ha tingut present, y haver-se olvidat per tenir lo baix firmat únicament la mira en haver lograt lo honor de servir a est molt Ilustre Capítol.

Barcelona, 16 janer 1799.

Joseph Pujol, organer».

138

INVENTARI I TAXACIÓ D'OBJECTES I DEUTES JUNTAMENT AMB LES DESPESES OCASIONADES PER LES EXEQUIES DE JOSEP CASES i SOLER¹⁸, 5 de febrer de 1802

AHT: Fons Notarial de Reus. Gregori Alonso de Valdés (any 1802, sig. 6151, caixa 767).

En la villa de Reus, corregimiento de Tarragona, el día cinco del mes de febrero del año de mil ochocientos y dos. Doña María Gómez de la Fuente, viuda de don Joseph Casas y Soler, maestro factor de órganos, titular del Real Monasterio del Escorial, domiciliada en la expresada villa. Deseando hacer constar la existencia y precaber la ocultación de los bienes que fueron y dexó el nombrado Don Joseph Casas, su difunto marido, entre los quales están mixcuidos los de la referida Doña María Gómez de la Fuente, y a fin también de gozar al mismo tiempo y tener salvos los derechos concedidos a los que toman ynventario, teniendo los bienes del enunciado, su difunto marido, don Joseph Casas, y haciendo propios los frutos y productos de ellos en fuerza de la constitución: Hac nostra. Para la salvedad y conservación de sus créditos dotales y demás derechos a ella pertenecientes sobre los bienes del precitado su difunto marido, en calidad de usufructuaria que es de los bienes de este, según su testamento autorizado por el presente escribano en quince de enero próximo pasado, y queriendo cumplir lo dispuesto por dicho testador, su marido, de que tomase formal ynventario luego de seguida su muerte de los bienes del relatado su marido y de los que fueron de doña Francisca Bages, en primeras bodas consorte suya, pasa por lo mismo a tomar ynventario de todos los expresados bienes muebles que halló dentro la casa propia del referido don Joseph Casas, su difunto marido, sita en el Arrabal de Jesús de dicho Reus, y luego después de los inmuebles que más abaxo se designaran, y son los siguientes.

Dins la fusteria

Primo tres banchs per treballar la fusta, y lo un de ells inútil.

Ym cent trenta-y-nou ahinas de ferro y de fusta de l'art de organé y fusté, la major part de ellas inútils per treballar.

Dins lo treballador

Primo tres banchs de planejar lo estany.

Ym una pessa de tirar lo estany.

Ym dos taulas per treballar.

Ym dos secrets per lo treball, fusta y aiguacuit avalorat per Joseph Cardona, organer y Magí Baltasar, fuster, vehïns de dit Reus, en vint-y-dos lliuras, dos sous y sis diners, dich 22 ll 2 s 6 d

Ym per las costellas de las manchas, judicat per los mateixos Cardona y Baltasar, en tres lliures y quinse sous, dich 3 ll 15 s

Ym per un teclat de hos estimat per los referits Cardona y Baltasar en quinse lliuras y un sou, dich

¹⁸ Destaquem només els objectes relacionats amb la temàtica de la tesi. I per a reflectir el seu status social, les despeses que es van originar pel seu enterrament.

	15 ll 1 s
<i>Ym per altre secret principiat y registres, mans de fuster ludas, aiguacuit y fusta, judicat per los experts Cardona y Baltasar, en quaranta-y-tres lliuras, dos sous y sis diners, dich</i>	43 ll 2 s 6 d
<i>Ym per altre teclat de boix, avalorat per dits Cardona y Baltasar, en deu lliuras, diset sous y sis diners, dich</i>	10 ll 17 s 6 d
<i>Ym per lo flautat de fusta, justipreciat per los memorats Cardona y Baltasar en trenta-y-sinch lliuras y sinch sous, dich</i>	35 ll 5 s
<i>Ym per las costellas de las manchas grosas, judicadas per los nomenats Cardona y Baltasar, en sis lliuras, dich</i>	6 ll
<i>Ym per las manchas petites, judicadas per los mateixos Cardona y Baltasar en sinch lliuras, dich</i>	5 ll
<i>Ym per los penderillos, judicats per dits Cardona y Baltasar en tres lliuras i quinse sous, dich</i>	3 ll 15 s
<i>Ym per lo secret de la corneta, judicat per los relatats Cardona y Baltasar en dos lliuras, dich</i>	2 ll
<i>Ym per lo estany existent per obrar, judicat per los relatats Cardona y Baltasar en vuitanta-y-quatre lliuras y deu sous, dich</i>	84 ll 10 s
<i>Ym per lo estany obrat en las flautas, judicat per los expresats Cardona y Baltasar en cent seixanta-y-tres lliuras, dich</i>	163 ll
<i>Ym per lo plom existent per obrar, judicat per los mencionats Cardona y Baltasar en quatre lliuras, diset sous y sis diners ardots, dich</i>	4 ll 17 s 6 d

En lo pis principal de la expresada casa

Ym un organet.

Ym un baròmetro= un clave vell= un salteri vell.

Ym un relotge de fusta per la sala que toca alguna sonata, a temps de tocar las horas.

Crèdits del difunt don Joseph Casas

Saldoni Vila, argenter de Reus, per un censal de mil y sinch-centas lliuras que Joan Vila, argenter, son pare ya difunt, y dit Joseph Casas crearen a favor del Real Monastir de Monjas de Vallbona, qual partida se retingué dit Joan Vila al temps de firmar-se lo acte, dich 1500 ll

Deutes contrets per lo difunt don Joseph Casas

Al procurador de Barcelona y Mallorca.

Al comú de las Borjas de Urgell que entregà al difunt don Joseph Casas a conte del ajust del orgue de la parroquial yglésia de dita vila en virtut de contracte, sinch-centas lliuras, dich 500 ll

Als pares Trinitaris de Tortosa per altre contracte de orgue que entregaren a conte a dit don Joseph Casas, tres-cents lliuras, dich 300 ll

Als pares Trinitaris de Tarragona noranta y sinch lliuras, esto és, las seixanta lliuras que adelantaren a dit don Joseph per la recomposició del orgue de la yglésia de dit convent, consta de recibo, y las trenta y sinch lliuras restants per haver-las pagadas lo reverent pare ministre del expressat convent a las fillas del expressat don Joseph, sor Maria Clara, monja de Santa Clara, y sor Maria dels Dolors, beata, en los set mesos permanesqué dit don Joseph Casas en la ciutat de Lleyda, dich 95 ll

A Pere Serra, argenter de Reus, a cumpliment de lo que acreditava contra dit don Joseph Casas per treballs del ofici de organé, señaladament en los sis mesos estigué a Lleyda, noranta lliuras, dich 90 ll

A la reverent comunitat de preveres de Alforja una pensió sis lliuras, dich 6 ll

A Joan Estapar, cerer de Reus, per la cera del combregar, enterro y novena, consta de conte, noranta-set lliuras, sinch sous y tres diners, dich 97 ll 5 s 3 d

Als doctors en medicina Anton Pestells y Thomàs Sol per la última malaltia y consultas de dit don Joseph Casas, dotse lliuras divuit sous y nou diners, dich 12 ll 18 s 9 d

A Thomàs Codina, cirurgià, tres lliuras, dich 3 ll

Al doctor Pere Joan Nadal, appotecari, medicinas subministradas per la casa del difunt don Joseph Casas, segons conte, tretse lliuras quinse sous y deu diners, dich 13 ll 15 s 10 d

Per la assistència de vuit reverents al viàtich, una lliura y quatre sous, dich 1 ll 4 s

Per quaranta misas resadas celebrada en la yglésia de Santa Clara de Tarragona, quinse lliuras, dich 15 ll

Al reverent Francisco Riba, prevere, per la limosna de dotse missas, dich 4 ll

Al reverent Joseph Prats, prevere, per la celebració de deu misas, tres lliuras quinse sous, dich 3 ll 15 s

<i>A la reverent comunitat de preveres de Reus per lo enterro y funeral del difunt del Joseph Casas quaranta y set lliuras y vuit sous, dich</i>	47 ll 8 s
<i>A la mateixa reverent comunitat per los drets parroquials, deu lliuras, dich</i>	10 ll
<i>Al reverent Blay Cabestany, prevere y sagristà, per lo toch de campanas, dos lliuras y onse sous, dich</i>	2 ll 11 s
<i>Per la assistència dels reverents extraneos y tern de vellut, dotse lliuras tretse sous y sis diners, dich</i>	12 ll 13 s 6 d
<i>Per las creus, tres lliuras set sous y sis diners, dich</i>	3 ll 7 s 6 d
<i>A Isidro Busquets, verguer, per son treball i als estudiants atxas y portar la taula en lo enterro, foser y caritat se feu a la porta lo dia del enterro del don Joseph Casas, vuit lliuras sis sous y deu diners, dich</i>	8 ll 6 s 10 d
<i>Al mestre de casas de fer lo depòsit del cadàver, sis lliuras y quinse sous, dich</i>	6 ll 15 s
<i>Per la pedra de la sepultura ab las armas. Manobra per la sepultura a Thomàs Valls, dos lliuras y deu sous, dich</i>	2 ll 10 s
<i>A la botiga de paños de Milà y Fabregat, vayeta per lo ataüt, set lliuras deu sous, dich</i>	7 ll 10 s
<i>Per lo enterro y demás funeral als pares Descalsos, comprés lo hàbit per lo difunt, trenta y set lliuras y diset sous, dich</i>	37 ll 17 s
<i>Per lo cos present al convent de Sant Francesch y en sa yglésia en lo dia del enterro, set lliuras y deu sous, dich</i>	7 ll 10 s
<i>Per lo cos present en la yglésia de monjas Descalsas en lo dia del enterro, sis lliuras, dich</i>	6 ll
<i>Per seixanta y sis canas de galó morat per lo ataüt, quatre lliuras, vuit sous, dich</i>	4 ll 8 s
<i>En la botiga de Albanès per tatxas y gavarrots per lo ataüt. Nou lliuras, vuit sous y tres diners, dich</i>	9 ll 8 s 3 d
<i>Al fuster per fer lo atahüt onse lliuras y quinse sous, dich</i>	11 ll 15 s
<i>Per la fusta de dit ataüt, sis lliuras, dich</i>	6 ll
<i>Per lo Real Catastro de la casa de mil vuit-cents y hu. Dos lliuras, dos sous y dos diners, dich</i>	2 ll 2 s 2d

139

BARCELONA-Santa Maria del Pi, 21 de gener de 1803

Contracte de Johannes Kyburz i Franz Otter per a construir un nou orgue a la parròquia.
AHPB: Notari Manuel Olzina i Martí de Barcelona (1183/3), f. 12v.

En la ciudad de Barcelona, a los veinte y un días del mes de enero del año mil ochocientos y tres.

Convocada la Il^{re} Obra de la yglesia parroquial de Nuestra S^{ora} de los Reyes, vulgarmente llamada del Pino de la presente ciudad, en una pieza o sala inmediata a la sagristía de la misma yglesia en donde por iguales negocios se acostumbre a congregar, en la qual convocación han acistido el Il^{re} S^{or} Dⁿ Juan Antonio de Fivaller y de Brú, marqués de Villel, el Sor Pedro Pages, Nott^o Pub^o R^l colegiado de núm^o de Barcelona, el Sor Antonio Isla, semolero, y el Sor Joseph Renart, architecto, obreros principales de dicha yglesia parroquial, en nombre y representación de dicha Il^{re} Obra, de una parte, y Francisco Otter y Juan Kyburz, de nación alemanes, organeros en Barcelona residentes, de otra parte, por razón de la nueva construcción del órgano que en la referida yglesia ha de hacerse, han acordado otorgar la presente escritura e capitulación en el modo y forma siguientes.

Primeramente, dichos Fran^{co} Otter y Juan Kyburz, deberán hacer tres teclados para las manos, de quatro octavas enteras con sus sostenidos que serán de octava larga y hasta D de arriba, que componen sinqüenta y una teclas móviles. Los tonos enteros serán de ébano, los sostenidos de hueso, cada tecla de los mencionados tres teclados tendrá un tornillo de latón para ponerlas siempre iguales; también tendrá su comunicación exacta con sus secretos respectivos, mediante la maquina interior.

Otrosí, deberán hacer otro teclado para los pies, de doce teclas, cada una con su tornillo de latón o máquina y comunicación con sus dos secretos correspondientes.

Otrosí, *deverán hacer los registros correspondientes al teclado principal (que es el teclado del medio) por los catorze siguientes:*

1. *Cara de ocho pies franceses (advirtiendo que siempre y quando se hablara en este contrato de pies, deven entenderse pies franceses). Todas las flautas de estaño las que deven ser en número de*
51
 2. *Bordón de diez y seys pies intonación, las veinte y quatro flautas mayores de buena madera. Las demás veinte y siete sobrantes de estaño, registro tapado*
51
 3. *Bordón de ocho pies intonación, las veinte y quatro flautas mayores de madera tapadas, las veinte y siete sobrantes de estaño*
51
 4. *Gamba de ocho pies, registro nuevo, todo de estaño*
51
 5. *Octava de quatro pies, de estaño*
51
 6. *Nasardo de tres pies, de estaño*
51
 7. *Quinsena de dos pies, de estaño*
51
 8. *Lleno primero, tres flautas por tecla, de estaño*
153
 9. *Lleno secondo, tres flautas por tecla, de estaño*
153
 10. *Címbala, dos flautas por tecla, de estaño*
102
 11. *Cornetta, cinco flautas por tecla, de estaño*
137 [=135?]
 12. *Trompa Real, registro de la longüetería, de ocho pies, de estaño, partido en ambas manos, se col·locará a dentro*
51
 13. *Clarín de quatro pies, de estaño*
51
 14. *Clarín de dos pies, de estaño*
51
- [Los dos] *se col·locaran en la fachada horizontaliter con sus barras y tornillos de hierro.*

Los registros correspondientes al teclado superior son los nueve siguientes.

1. *Cara de ocho pies, intonación, la primera octava de madera tapada, lo demas de estaño*
51
2. *Quintaton, registro nuevo*
51
3. *Flauta dulce, la primera octava tapada de madera*
51
4. *Nasardo de tres pies, de estaño*
51
5. *Cornetta, tres flautas por tecla*
71 [=81?]
6. *Fagotto natural, registro nuevo por veinte y quatro teclas*
24
7. *Hoboé, por veinte y siete teclas de estaño*
27
8. *Voz humana, por veinte y siete teclas de estaño*
27
9. *Temblante*

Los registros que corresponden al teclado mas bajo, o de la cadireta, son

1. *Cara de quatro pies, de estaño*
51
2. *Soncional, de ocho pies, registro nuevo*
51
3. *Flauta traversera, dos flautas por tecla, de estaño por el medio teclado*
54
4. *Quinsena de estaño*
51
5. *Flautino de estaño*
51
6. *Larigot, de estaño*
51
7. *Lleno, tres flautas por tecla*
153
8. *Cromorne, o registro de horlus, de ocho pies intonación, estaño*
51

Los registros correspondientes al teclado para los pies son...

1. *Contras de diez y seys pies intonación tapados de madera*
12
2. *Violón, registro nuevo muy precioso*
[12]
3. *Lleno, quatro flautas por tecla de estaño*
48
4. *Un registro mediante lo qual se harán tocar los bajos de la cara de ocho pies, del bordón de diez y seys pies intonación, de la octava y de la trompa real.*

Nota. Se hará otro registro mediante el qual se tocará fuerte y piano de nueva invención, pero no antes, quando todo el órgano será acabado.

Consequencias a lo dicho.

1. *Se harán seys secretos respectivos a sus teclados, a saber, dos para el teclado principal, uno para el órgano de arriba, uno para la cadireta, y dos para los registros de los pies. La madera de las tapas y de los registros móviles, sobre dichos secretos, será fuerte y durable como lo es roble o nogal. Y de la misma madera serán los tirantes, y todo lo que necesita fuerza. Toda la máquina de dentro será simple y*

perfecta según las leyes de la mecánica y stática. En lugar de clavos, se pondrán tornillos de hierro sobre los secretos porque de este modo el viento no se escapa tanto. Y si un registro no se moviese con facilidad (lo que sucede a veces en tiempo húmedo) se puede remediar esto al instante, sin quitar ninguna flauta, reflexando el tornillo.

2. Así bien se harán cinco fuelles de siete pies de largo y de ancho quatro pies, poco mas o menos, del uso y estilo alemano, que consiste en esto, que cada fuelle no tiene mas que un pliego grande que da el viento siempre igual. Lo contrario es en los otros fuelles. Su vestim^{to} y su máquina para dar el viento de hierro y madera, y sus conductos y portavientos hasta los órganos, de madera.

3. Dichos órganos se harán por tres partidas:

Para la primera se pondrán tres teclados para las manos y uno para los pies. Los catorze registros para el teclado principal, el registro para hazer tocar los bajos de los quatro registros sobrerreferidos, tres fuelles y dos secretos.

Para la segunda partida, se hará toda la cadireta.

Para la tercera partida, el órgano de arriba y los registros para los pies. Y todo lo demás dexarlo acabado y a punto de tocar.

4. Acabada cada una de las tres partidas o acabada toda la obra, todo el órgano se examinará por organistas hábiles y de conciencia y se registrará no solamente todo el trabajo sino también la buena armonía, la prontitud y vivacidad con que responden las flautas. Y si el órgano, según el dictamen de dichos señores organistas no es bueno, los organeros no tomarán dinero alguno. Y se advierte que para los pagos que se les adelantarán, los dichos organeros darán buenas e idóneas fianzas.

5. Por todo el trabajo, se conceden tres años de tiempo (algunos meses más o menos). Y después, pasado otro año, se repasará el órgano por los mismos organeros a fin de ver si alguna cosa ha hecho movimiento. Y juntamente se templará lo que faltará.

Y assí, con las tales condiciones, pactos y circunstancias, los mencionados organeros ofrecen y prometen hacer y trabajar el referido órgano.

Otrosí y secundo. Los mencionados Yl^{res} S^{res} obreros, en nombre de dicha Yl^{re} Obra, prometen pagar a los arriba dichos organeros por el trabajo y materiales de todo el órgano, la cantidad de ocho mil trescientas libras moneda bar^{sa} en dinero efectivo y metálico. Y además de dicha suma, se quedarán (como ya se les ha entregado) el órgano viejo que estaba col-locado en dicha yglesia de N^o S^{ra} del Pino, el que se ha estimado y valorado a sietecientas libras bar^c de manera que el total de dicho órgano costará nueve mil libras bar^c las que se satisfacerán y pagarán en la forma siguiente, a saber, en lugar del primer pago a sietecientas libras se retienen el dicho organo viejo; el pago segundo será de quinientas libras por el día de San Juan veinte y quatro del mes de junio del corriente año mil ochocientos y tres; y el tercero será de otras quinientas libras por el día de Navidad veinte y cinco diciembre del mismo corriente año con la condición que, para la seguridad de esos pagos, los dichos organeros deverán dar buenas e idóneas fianzas. Después, acabada la primera partida del órgano, se les darán dos mil seyscientas veinte y tres libras. Acabada la partida segunda, se les darán dos mil libras. Y últimamente, acabada la partida tercera, se les darán las ultimas restantes dos mil seyscientas setenta y siete libras.

2. Mandarán hacer dos caxas nuevas según el plan adoptado, con su scultura, puertas, serrajes. Pero el carpintero las trabajará bajo la dirección de los organeros, a saber, que las medidas han de ser exactas y las piezas principales han de juntarse de la manera que dichos organeros dirán. También se entiendan las piezas trasversas para sostener los secretos y que sirven al mismo tiempo para fortificar la caja. Como y también deven entenderse las dos escaleras para subir de adentro a los dos órganos.

3. Assí bien cuydarán dichos Il^{res} S^{ores} Obreros de todo el lugar para poner las dos caxas. El plano donde se pondrán éstas deverá ser de madera, con una parte de abajo vacía para el mecanismo y la comunicación de la cadireta. Y también para los conductos de manera que encima todo deverá ser plano.

4. Y por último, los mismos S^{res} Obreros deverán cuydar del lugar para poner los cinco fuelles, el que deverá ser bien tapado [para] que la lluvia no entre, con una ventana de vidrio y una puerta justa, a fin que los ratones no tengan libre acceso para comer la luda de dichos fuelles.

Y en conseqüencia de todo lo referido, y para su mayor validación, dichos Yl^{res} S^{ores} Obreros y los nombrados Francisco Otter y Juan Kiburz, organeros, aprobando, ratificando y confirmando los precedentes capítulos, y todas y cada una de las cosas en ellos y en cada uno de ellos contenidos, de su espontánea voluntad, convienen y se prometen la una a la otra parte vicitudinariamente observarlos según su serie y tenor en quanto a cada una de las partes toque, como y que no se opondrán, dificultarán ni en cosa alguna contravendrán, antes bien puntualmente los cumplirán sin dilación ni difugio alguno, con restitución y emmienda de todos daños, perjuicios y costas, a cuyo cumplimiento obligan, a saber, los nombrados S^{ores} Obreros, los bienes, redditos y emolumentos de dicha Yl^{re} Obra, y los dichos Francisco Otter y Juan Kiburz organeros sus bienes propios, y de cada uno de ellos de por si muebles y sitios, habidos y por haber; renunciando a qualquier privilegio, obligaciones, excepción, indulto,

Pracmática, fuero, ley, y derecho de su favor, queriendo que todas las referidas obligaciones, renunciadas, clausulas y circunstancias se entiendan continuadas en cada uno de los acordados capítulos; y para que tengan su mayor firmeza, prometen y juran solemnemente y en la debida forma, todas y cada una de las arriba dichas cosas tener por firmes y agradables y no impugnarlas en tiempo alguno, con ningún pretexto, causa ni razón, y declaran quedar advertidos que este convenio o capitulación deve ser registrada en la Oficina de Hipotecas de esta capital dentro seys días próximos, según lo prevenido en la Real Pracmática sanción y ordenes sobre esto expedidas [...].

140

PALMA (Mallorca)-Santa Eulària, 12 de gener de 1803

Manuscrit amb les característiques de l'orgue projectat per Lluís Scherrer a la parròquia de Santa Eulària de Palma de Mallorca però entregat als jurats del comú de Maó per la possible contractació d'un instrument per a la parroquial de Santa Maria.

AHM: Secció Universitat núm. 875 (875-8).

Plan del órgano, propuesto por Don Luis Scherrer en la parroquial yglesia de Santa Eulalia [de Palma de Mallorca], con la obligación de hacer la caja según el diseño ha presentado, con los fuelles, teclados y secretos proporcionados por los registros siguientes.

Cadireta o primer teclado

<i>Cara flautas</i>	51
<i>Bordó ydem</i>	51
<i>Cornetilla de 5º ydem</i>	135
<i>Nasardo en 12ª ydem</i>	51
<i>Nasardo en 15ª ydem</i>	51
<i>Flauta travesera ydem</i>	27
<i>Larigot flautas</i>	51
<i>Cromhorn Ydem</i>	51
<i>Trompa bastarda</i>	51

Segundo teclado

<i>Flauta mayor de 28 palmos, las 6 mayores de madera</i>	51
<i>Cara flautas</i>	51
<i>Bordó Ydem</i>	51
<i>Corneta magna de 7 flautas</i>	189
<i>Nasardo en 12ª</i>	51
<i>Nasardo en 15ª</i>	51
<i>Nasardo en 17ª</i>	51
<i>Octava flautas</i>	51
<i>Docena larga Ydem</i>	102
<i>Quincena Ydem</i>	51
<i>Corona de 4 Ydem</i>	264
<i>Alemaña de 4 Ydem</i>	204
<i>Fornitura Ydem flautas</i>	204
<i>Címbala de 3 Ydem</i>	27 [?]
<i>Cimbalet Ydem</i>	153

Teclado 3º

<i>Burdós flautas</i>	51
<i>Octava Ydem</i>	51
<i>Nasardo en 12ª Ydem</i>	51
<i>Nasardo en 15ª Ydem</i>	51
<i>Corneta de seis Ydem</i>	162
<i>Trompa Magna Ydem</i>	27
<i>Trompa Real Ydem</i>	51

<i>Baçón de mano izquierda</i>	24
<i>Ydem Clarín en 15ª flautas</i>	24
<i>Clarín clar de mano derecha</i>	27
<i>Yd Clarín de campaña</i>	27
<i>Yd Clarinet flautas</i>	27
<u><i>Quarto teglado</i></u>	
<i>Flautado flautas</i>	32
<i>Corneta de 5 Ydem</i>	150 [?]
<i>Violinos Ydem</i>	32
<u><i>Por las contras</i></u>	
<i>Flautado de 28 palmos de madera</i>	12
<i>Trompas flautas</i>	12

Todo lo sobredicho me obligo hacer con todas las Reglas del Arte y dar de mi cuenta todos los materiales necesarios por el precio de seis mil y quatrocientas libras aprovechándome de todo lo que sea bueno del viejo, y lo demás para beneficiarlo a mi voluntad menos las caja. Para que conste lo firmo en Palma, doze de enero de 1803 = Luis Scherrer.

Falta bombardas, trompa de batalla y campanillas, que foren super numerarias, y el registro de veus humanes si lo volem posar.

141

TESTAMENT DE LLUIS SCHERRER, 24 de novembre de 1803

ARM: Fons Notarial. Esteve Bonet i Perelló de Palma de Mallorca (2283), f. 351r.

Dia veinte y quatro de noviembre del año del nacimiento del Señor mil ochocientos y tres.

En el nombre de Dios, nuestro Señor, Uno en Essencia, Trino en Personas, y de su Santíssima Madre María, concebida sin el feo borrón de la culpa original. Amén.

No habiendo cosa alguna más cierta que la muerte, ni más acertada que prevenirse para ella, y como el dar el correspondiente destino a los bienes temporales conduzca a la consecución de los eternos, por esto, yo, don Luis Scherrer, soltero, hijo de Simson y de Tressa Edelman, consortes difuntos, natural de la provincia de la Suiza y vecino de esta capital, enfermo corporalmente por la voluntad de Dios, pero por la misma con entendimiento perfeto, clara palabra y memoria íntegra (de lo que, y de conocer a Scherrer, yo, el escribano doy fe) dispongo testamento nuncupativo nombrando por mi único albacea a Josef Chapel, mi doméstico, a quien ruego tenga a bien cuidar el puntual cumplimiento de las siguientes mandas pías. Primeramente encomiendo mi espíritu en manos de su Redentor Benignísimo Christo Jesús, y el cadáver a la sepultura eclesiástica que señalo en el puesto de la iglesia o convento de Padres Mínimos de esta ciudad que señalará el albacea, y mando que sea conducido a ella con ocho achas de cera de peso de quatro libras cada una, y que el día del entierro sea cantada misa y rezadas quatro corpore presenti. Destino al gasto de mi entierro y funeral setenta libras mallorquinas para que satisfecho el importe de todo lo expresado, y cinco sueldos de esta moneda al reverendo rector cuyo parroquiano muriere, sea aplicado el remanente a limosna de misas rezaderas en bien de mi alma, o a caridad de pobres, como lo quiera el albacea.

Y por quanto mis bienes consisten en varios muebles, alajas y créditos, será bien declare en que consisten estos activa y pasivamente a fin de remover en quanto pueda toda disención y tenga cada uno, como es justo, quanto le pertenece.

Primeramente alcanzo contra la comunidad de Santa Eulalia [de Palma de Mallorca] o personas encargadas de la nueva formación del órgano que corre a mi cargo, mil y trescientas libras mallorquinas, pocas más o menos, como facilmente resultará con presencia de la contrata y recibos que se encontrarán por mí subscritos en cierta carpeta in quarto que existe en poder de don Juan Cirer, presbítero beneficiado en aquella parroquia.

También tengo de crédito contra Juan Antonio Senoguera, vecino de esta ciudad, treinta y una libras y diez sueldos de esta moneda de cuyo vale carezco, pero haviéndose presentado el deudor, lo reconozco en este acto (de que yo, el escribano, doy fe).

En segundo lugar confieso deber a don Josef Pierre, vecino de esta ciudad, quatrocientas quarenta y dos libras y diez sueldos de esta moneda.

A don Antonio Eymar y compañía, trescientas y diez libras y unos sueldos.

Al carpintero Hizern, vecino de la calle del Ospitalet y compañía, ciento cinquenta y seis libras.

A Miguel Femenia de la Pau, carpintero, veinte y nueve o treinta libras.

A la Pasquala Fondera por la manutención de dos meses, poco menos de treinta y siete libras.

Al herrero Seguí, una libra y nueve sueldos.

A Antonio Flores, ocho libras.

A Juan Nicolau, setenta y nueve libras y unos sueldos.

Y a Juana Ana Trobat, diez y ocho libras por havérsela satisfecho seys de cuenta de veinte y quatro que reconozco deberla en recibo que ella detiene.

Advirtiéndome que algunos débitos confesados, constan en recibos que guardan los respectivos interesados, pero otros no, y por lo mismo declaro que los de esta clase sean igualmente satisfechos que los de aquella a fin de evitar quanto se pueda, todo estrépito judicial.

Satisfecho todo lo expresado y demás de que constase legítimamente ser yo deudor.

En el remanente de los bienes que ahora y en lo sucesivo me pertenezcan, sobre y en razón de qualquier causa.

Instituyo por mi heredero universal a Josef Chapel, mi doméstico, para que posea, enagene y disponga de ellos a su libre voluntad.

Esta es mi última voluntad que aprueba, confirmo y quiero, valga como testamento, pero si no podrá tener fuerza de tal, la tenga de codicilo o de la especie de última voluntad con que, según Derecho, pueda más bien tener efecto a cuyo fin revoco todas las que se hallasen por mí otorgadas anteriores a ésta.

Así lo dixo, firmó y suscribió don Luis Scherrer en la ciudad de Palma, capital del Reyno de Mallorca, presentes por testigos rogados por el testador, Juan Drell, Bartolomé Ferrer, Juan Antonio Senoguera, Antonio Omar, Jaume Drell, Bartolomé Sureda y Andrés Julià, vecinos de esta ciudad de que certifico.

Luis Scherrer [letra tremolosa i gairebé intel·ligible]

D. Esteban Bonet y Perelló, Nott.

Falleció el Disponente en diez y ocho de diziembre de dicho año, y dí certificación de la manda pía, y doy fe.

Bonet

En la ciudad de Palma, capital del reyno de Mallorca, a los veinte días del mes de diciembre del año mil ochocientos y tres, a instancia de d^a Francisca Bonet, fue publicado este testamento, siendo testigos Martín Saura y Bartolomé Barceló, vecinos de esta ciudad de que certifico.

Esteban Bonet

LA SÈNIA, 11 de març de 1804

Contracte de Salvador de Salvador per a construir un orgue a la parròquia.

AHT: Fons Notarial de la Sènia. Salvador Vidal (any 1804, sig. 2896, caixa 16)¹⁹.

Obligación de la obra del órgano.

Se passe como nosotros, Josef [Forner], bayle ordinario, Joaquín Solsona [---] Santamaría de Jayme, Antonio [---] por regidores, doctor Francisco Boix, [Joaquín] Cabanes, diputados del común, Antonio [---] y Forner menor en [?], Síndico Pr[---]eral, y Antonio Palos a personero del común, havida [---] de Joaquín Cortiellas, regidor que [---] ausentes, juntos y congregados en la [sa]la capitular de esta villa de La Cènia para tratar de lo perteneciente a [---] de hacer un órgano para adorno de la iglesia parroquial de ella, decimos que por quanto ya en deliberación dentro de este año y en Junta General de vecinos se

¹⁹ Manual de protocols en estat precari (s'esmicolen les parts cantoneres dels fulls, per la qual cosa, les parts il·legibles estan assenyalades amb [---]).

dispuso hacerse y fabricarse un órgano, y para ponerlo en execución se formaron sus capitulaciones por maestro de toda cabal satisfacción para que mediante ella estubiese obligado el factor por quien se conociese y ajustase fabricar dicho órgano. Y como no hubiese encontrado sujeto q^e lo fabricasse con mayor beneficio que Salvador de Salvador, natural de la villa de Muyà, obispado de la ciudad de Vique, y vecino de la villa de Prades, que está presente y abaxo aceptante, el que ofreció hacer dicho órgano por la suma y quantía de mil y ciento libras moneda de plata valenciana corriente en esta villa de La Cènia.

De nuestro grado y cierta siencia otorgamos que damos a hacer el dicho órgano al dicho Salvador de Salvador con la condición que le ha de tener concluido por todo el mes de octubre del presente año a corta diferencia y baxo los capítulos siguientes:

*Capitulaciones y plan del órgano que se ha de hacer para
la iglesia parroquial de La Cènia.*

1 Primeramente se ha de hacer un secreto de quarenta y siete canales de listonado hecho a lo moderno con sus tapas de pino y los registros de nogal. Las canales se ayan de enbetumar, y por un lado de los listones empapelado, y por encima para cerrar las canales embaldesado y empapelado.

2 Se ha de hacer un teclado de huesso y las negras de nogal, y éste ha de tener quarenta y siete teclas entre blancas y negras. Éste se deberá poner con sus celindros o molenillos para que vaya suave el teclado.

3 Los molenillos del secreto para abrir y cerrar los registros han de ser de sacabuche, con sus mansanillas o pomos de box.

4 Se han de hacer tres fuelles de diez palmos menos un tercio o diez palmos aragoneses de largos y cinco de anchos. Estos [---] ser los tableros de pino y se embat[umarán] las juntas. Y todos ellos empapela[dos por] su mayor seguridad. Y deberán tener [---] siete costillas por costado y catorce [---] la testa, éstos deberán estar [---] con baldres, y bien encadenado [por] su seguridad.

Música

5 Se ha de [hacer] un flautado mayor de entonación [do]ce, los cinco bajos han [de ser] de madera y los restantes de m[etal]. Y los restan]tes se deberán poner en la cara [de la] fachada de la casa, los que no qu[epan] se deberán poner dentro. Caños quarenta y siete.

6 Otro registro de flautado [violón?] con cañuterías tapadas, los diez ba[jos] de madera, los restantes de metal. Ca[ños] quarenta y siete.

7 Otro registro de octava. Caños quarenta y siete.

8 Otro registro de docena. Caños quarenta y siete.

9 Otro registro de quinzena. Caños quarenta y siete.

10 Otro registro de diez y novena. Caños quarenta y siete.

11 Otro registro de lleno mayor, quatro caños por punto, con unas reiteraciones según arte. Caños ciento ochenta y ocho.

12 Otro registro de tolosana tres caños por punto con sus reiteraciones, caños ciento quarenta y uno.

13 Otro registro de símbala tres caños por punto. Son ciento quarenta y uno.

Estos registros componen el lleno del órgano.

Mixturas

14 Un registro de nazardo en docena, caños quarenta y siete.

[15] Otro registro de nazardo en quinzena, caños quarenta y siete.

[16] Otro registro de nazardo en diezinovena, caños quarenta y siete. Todos estos registros arriba expresados se deben entender de ambas manos.

[17] Se ha de hacer un registro de corneta magna de siete caños por punto a mano derecha, con su secreto puesto sobre el secreto mayor, con sus conductos de madera, forrados. Este se deberá poner tres palmos y medio de alto para su mayor brillantez. Caños ciento sesenta y ocho.

Trompetería

18 Un registro de bajoles [sic] mano izquierda con su tablón puesto a la cara que forme ala de pechón, con sus canales y muelles, según arte. Caños veinte y tres.

19 Otro registro de clarín en quinzena con las mismas circunstancias. Caños veinte y tres.

20 Otro registro de clarín claro puesto a mano derecha, con las mismas circunstancias. Caños veinte y quatro.

21 Otro registro de clarín de campaña. Caños veinte y quatro.

22 Otro registro de trompeta real mano izquierda. Este se deberá poner sobre el secreto mayor de los últimos registros de atrás para que se pueda afinar. Caños veinte y tres.

23 Otro registro de trompeta real mano [derecha] con las mismas circunstancias Caños [vein]te y quatro =

24 Ocho contras con su [---] de entonación de veinte y quatro. Caños ocho. =

25 Se han de hacer quatro tim[---] se ha de dexar en el secreto mayor [---] para añadir quatro registros [---].

26 Otro registro de flauta travesera [de dos] caños por punto. Deberán ser las canales de madera con sus tablones que fuessen necesarios para colocar dicho registro. Caños quarenta y ocho.

Obligaciones del factor

Primeramente, es de obligación del factor el poner todo el estaño y plomo que fuesse necesario para hacer dicha obra, todos los baldeses, y lo de hierro, alazón, cola y clavos necesarios para dicha obra, y pagar los carpinteros que se necesiten para hacer el secreto, fuelles y conductos para el órgano, y las piezas adherentes al órgano.

Se obliga al factor a dar concluida la obra, y recibida por todo el mes de octubre a corta diferencia del presente año con visura a satisfacción de los señores de ayuntamiento.

Obligaciones de la Villa

Será de cuenta y carga de la villa el dar toda la madera que se necesitará para hacer la casa y tribuna, y puesto aparente para colocar el órgano. Quanto trabajará en ésta el factor, se le subministrará lo que necesitare para los gustos que se ocurran para su manutención y gastos de la obra.

Y últimamente la villa se reservará la VI [sic] del importe del sobredicho ajuste doscientas libras de la referida moneda de plata valenciana las cuales no se le pagarán al factor hasta concluido un año después de fenecida la obra [que] será quando tendrá obligación de dar un repaso general y reparar y componer todo lo que fuesse necesario.

Y será también obligación del factor, trabajar tanto maderaje como flautado en esta villa.

Cuyos capítulos bien entendidos por parte de mí, el dicho Salvador de Salvador, y por la de nosotros, el bayle, regidores, diputados y ambos síndicos, ofrecemos cumplirlos en lo que a cada uno toca.

E yo, el narrado Salvador de Salvador, para seguridad de las cantidades que se me vayan subministrando interín se haga el órgano, doy en fiador a Josef García, de oficio carpintero, vecino de la presente villa de la Cènia, quien hallándose presente de su grado y cierta sciencia renunciando ante todo las leyes de la simultánea promesa hoc ita de fidefussoribus, y el beneficio de la división y excusión y demás de la mancomunidad y fianza, acepta el cargo de fianza, prometiendo que si fuesse necesario por algún caso assí pensado como no pensado ha[ya de] bolver a los dichos señores de ayuntamiento el dinero que se me fuesse adelantado y le bolverá junto conmigo y a sola.

Y ambas partes, cada una por lo que le toca cumplir, obligamos a saber nosotros, los dichos Salvador de Salvador [y Jo]sef García, todos nuestros bienes, [mue]bles y sitios habidos y por haver. Y nosotros los individuos del ayuntamiento [---] los bienes del común havidos y por [ha]ver. Y damos poder a las justicias [de] su Magestad que con derecho puedan y deban [ha]cer para que nos apremien al cumplimiento de esta escritura con todo el rigor [y] en cuyo testimonio otorgamos al presente en la antedicha villa de La Cènia a los onze días del mes de marzo del año mil ochocientos y quatro.

E yo, el escribano, certifico haver prevenido a las partes que esta escritura debe registrarse en el oficio de hipotecas de la ciudad de Tortosa dentro el preciso término de un mes contadero desde el día de su fecha en adelante.

Y los otorgantes (a quienes yo, el infrascrito escribano, doy fee conozco) lo firmaron los que supieron escribir y por los que dixeron no saber fírmolo a su ruego uno de los testigos que lo fueron Joaquín Vidal de Balthasar y Jayme Bel, ambos labradores, vecinos de dicha villa.

[...]

Nómina de los registros que deberán ponerse en el órgano de Aytona

<i>Registr.</i>	<i>Mano ysquierda</i>	<i>Caños</i>
1º	<i>Flautado de 13 todo de metal puesto en la fachada</i>	25
2º	<i>Flautado biolón con los 7 bajos de madera</i>	25
3º	<i>Octaba</i>	25
4º	<i>Docena</i>	25
5º	<i>Quincena</i>	25
6º	<i>Diez y novena y 22ª a 2</i>	50
7º	<i>Zimbala a 2</i>	50
8º	<i>Nasardos en 12ª, 15ª y 17ª</i>	75
9º	<i>Trompeta real</i>	25
10º	<i>Bajoncillo en la fachada</i>	25

	<i>Mano drecha</i>	<i>Caños</i>
1	<i>Flautado de 13</i>	24
2	<i>Flautado biolón</i>	24
3	<i>Octaba</i>	24
4	<i>Docena</i>	24
5	<i>Quincena</i>	24
6	<i>Diez y novena y 22ª a 3</i>	72
7	<i>Zimbala a 3</i>	72
8	<i>Nasardos en 12ª, 15ª y 17ª</i>	72
9	<i>Octaba y 19ª</i>	48
10	<i>Trompeta real</i>	24
11	<i>Corneta de 5 caños o 7 por tecla</i>	
12	<i>Clarín puesto en la fachada</i>	24

Contras de 26 tapadas de madera

El teclado de hueso con 49 teclas de Csolfaut a Csolfaut.

La registradura llebará los árboles de hierro.

Tres fuelles, que tendrán 9 quartas de largo y 4 y media de ancho.

IX. BIBLIOGRAFIA

- ALANYÀ I ROIG, JOSEP. *L'orgue de Flix*. Flix: Ajuntament de Flix, 2010.
- ALTADILL TORRONTERA, JULIO. *Artistas exhumados*. Comisión de Monumentos Históricos y Artísticos de Navarra, 1926.
- ALTÉS I AGUILÓ, FRANCESC XAVIER
- “Orgues, orgueners i organistes a l'església de Sant Pere de Monistrol de Montserrat”. *Anuari de l'Orgue*, I (2002). Barcelona: Associació Catalana de l'Orgue. p. 79-100.
 - L'església nova de Montserrat (1560-1592-1992)*. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992.
 - “A través dels orgues de l'església-basílica de Montserrat”. *La llum del so. El nou orgue de Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011. p. 17-47.
- AMAT I DE CORTADA, RAFAEL D', BARÓ DE MALDÀ
- Viles i ciutats de Catalunya*. Barcelona: Barcino, 1994.
 - Calaix de sastre I (1769-1791)*. Barcelona: Curial, 1988. -Biblioteca Torres Amat.
 - Calaix de sastre III (1795-1797)*. Barcelona: Curial, 1988. -Biblioteca Torres Amat.
 - Calaix de sastre VI (1802-1803)*. Barcelona: Curial, 1988. -Biblioteca Torres Amat.
 - Calaix de sastre VII (1804-1807)*. Barcelona: Curial, 1988. -Biblioteca Torres Amat.
 - Viatge a Maldà i anada a Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986.
- ANGLÈS, HIGINI
- Iohannis Cabanilles. Opera Omnia*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1927. Vol I.
 - “El órgano de la catedral de Lérida en 1543-1556”. *Anuario Musical*, 3 (1948). p. 205-211.
- ANGLÈS I SORONELLAS, FINA — VERGÉS I RIART, JORDI. *Orgues del Camp de Tarragona i les terres de l'Ebre*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2013. -Línia Ramon Berenguer IV.
- ARAGÓ, ANTONI M. — BONASTRE, FRANCESC. “Capítols per a la construcció d'un orgue a la seu gironina”. *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 25 (1979-1980). p. 447-459.
- ARRANZ I HERRERO, MANUEL
- L'arquitectura religiosa a Barcelona en el segle XVIII: característiques generals i actuacions significatives*. Barcelona: Editorial Barchinona, 2016.
 - Mestres d'obres i fusters. La construcció a Barcelona en el segle XVIII*. Barcelona: Col·legi d'aparelladors i arquitectes tècnics de Barcelona, 1991.
- AUSSEIL, LOUIS — PIE, LAURENT. *L'orgue en Roussillon. Un siècle de recherches*. Perpinyà: Conseil général. Direction des Archives Départementales, 2000.
- AYARRA JARNE, JOSÉ ENRIQUE. *Historia de los Grandes Órganos de Coro de la catedral de Sevilla*. Madrid: Dirección General de Bellas Artes. Ministerio de Educación y Ciencia, 1974.
- BALDELLÓ I BENOSA, FRANCESC
- “Órganos y organeros en Barcelona (siglos XIII-XIX)”. *Anuario Musical*, 1. (1946). p. 195-237.
 - “Los órganos de la Basílica Parroquial de Nuestra Señora de los Reyes (Pino), de Barcelona”. *Anuario Musical*, 4 (1949). p. 155-179.
 - “Un tratado de organería del siglo XVIII”. *Anuario Musical*, 14 (1959). p. 179-194.
 - “La música en la basílica parroquial de Santa María del Mar, Barcelona”. *Anuario Musical*, 17 (1962). p. 209-241.
 - “Els orgues menors de la catedral basílica de Barcelona”. *Analecta Sacra Tarraconensia*, 38 (1965). p. 375-379.
 - “Órganos y organeros en Barcelona (siglos XV-XVI)”. *Anuario Musical*, 21 (1966). p. 131-140.
- BALLÚS I CASÓLIVA, GLÒRIA. *La música a la col·legiata basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa 1714-1808: dades documentals per a la seva reconstrucció amb una aproximació al repertori litúrgic conservat*. Bellaterra: UAB. Tesi doctoral, 2004.

- BARAUT I OBIOLS, CEBRIÀ. *Santa Maria del Miracle*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.
- BARRAQUER I ROVIRALTA, GAIETÀ. *Las casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*. Barcelona: Imprenta de Francisco J. Altés y Alabert, 1906.
- BAUCELLS I REIG, JOSEP. "Les notícies més antigues sobre els orgues de la catedral de Barcelona". *Medievalia*, 8 (1989), p. 41-74.
- BERNAL RIPOLL, MIGUEL. "El temple de Soler: características y realización práctica". *Revista de Musicología*, XXX, 2 (2007). p. 393-418.
- BONASTRE I BERTRAN, FRANCESC
 — "L'orgue de Bagà (1754)". *Recerca Musicològica*, 2 (1982), p. 43-51.
 — "L'orgue de Santa Maria de Montblanc". *Espitllera, revista d'informació montblanquina*, 7 (1982), p. 249/17.
 — "El órgano de Santa María de Montblanc y sus organistas durante los siglos XVII-XVIII". *Anuario Musical*, 28-29 (1973-1974-1976), p. 243-267.
- BONASTRE I BERTRAN, F.—GREGORI I CIFRÉ, J. M. *Fons de l'església parroquial de Sant Pere i Sant Pau de Canet de Mar. Inventaris dels fons musicals de Catalunya de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2009.
- BONET CORREA, ANTONIO. "La evolución de la caja de órgano en España y Portugal". *El órgano español. Actas del Primer Congreso*. Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 1981. p. 243-354.
- BOSCH, VICENÇ. *Crònica de Talarn*. Tremp: Garsineu Edicions, 1998.
- BOSCH I CARDELLACH, ANTONI. *Anales de la Villa de Sabadell desde el año 987 hasta el de 1770*. Sabadell: Fundació Bosch i Cardellach, 1992.
- BOSOM, SEBASTIÀ —DE MONTELLÀ, SALVADOR. *Orgues, organistes i orgueners de Puigcerdà*. Puigcerdà: Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà, 1996.
- BROCÀ, SALVADOR DE. *Riudecanyes i la baronia d'Escornalbou*. Riudecanyes: Fundació Loaiza-Vidiella, 1986.
- BRUGAROLAS I BONET, ORIOL. *El piano en Barcelona (1790-1849): construcció, difusió i comerç*. Barcelona: UB: Tesi Doctoral, 2015.
- BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA*, 6 (juliol-setembre 1892)
- CABANILLES (ASSOCIACIÓ CABANILLES D'AMICS DE L'ORGUE)
 — "L'orgue del convent de Sant Domènec d'Oriola", 32 (1989)
 — "Orgues del País Valencià. Orgue de Cincorres (Castelló)", 12 (1980)
 — "Orgues del País Valencià. Orgue de Cullera", 25 (1981)
 — "Orgues de la parròquia de Sant Joan del Mercat de València", 7 (1983)
 — "Orgues i organistes d'Alzira", 14-16 (1985)
- CAMPS I CAVA, EDUARD. *Guissona*. Barcelona: Editorial Joan Santeaularia, 1982.
- CAPDEPÓN VERDÚ, PAULINO. *El padre Antonio Soler (1729-1783). Biografía y obra musical*. Olot: Arxiu Històric Comarcal d'Olot i Museu Comarcal de la Garrotxa, 2000. - Col·lecció Beques Ciutat d'Olot.
- CARDÚS i FLORENSA, Salvador. *Belleses i records del temple del sant Esperit de Terrassa*. Terrassa: Tallers gràfics Joan Morral, 1955.
- CEA GALÁN, A. —CHÍA TRIGOS, I. *Órganos en la provincia de Jaén. Inventario y catálogo*. Sevilla: Junta de Andalucía-Centro de Documentación Musical de Andalucía, 1998.
- CEOS. *Orgelwoordenboek. [Diccionari de l'orgue]*. Bèlgica: Zwijndrecht, 1989.
- CIVIL I CASTELLVÍ, FRANCESC
 — "El órgano y los organistas de la catedral de Gerona durante los siglos XIV-XVI". *Anuario Musical*, 9 (1954). p. 217-250.
 — "La capilla de música de la catedral de Gerona (siglo XVIII)". *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 19 (1968). p. 131-188.
 — *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps de 1800-1936*. Girona, 1970.
- COLL I MIRABENT, ISABEL. "La influència del gravat en dues obres de Sebastià Font, pintor català del segle XVII". *Miscel·lània Penedesenca*, 18 (1994). p. 233-250.
- CORTECANS, JOSEP. *Relació de com fou trovada la Venerable Imatge del S. Cristó de Gràcia que's venera en la Parròquia de Granadella*. Lleida: Impremta Mariana, 1908.

- CORTÈS I MIR, FRANCESC (DIVERSOS AUTORS). “La música a Mataró en l’època de Joan Pau Pujol”. *Joan Pau Pujol: la música d’una època*. Barcelona: Editorial Alta Fulla, 1994.
- CORTÈS I MIR, FRANCESC — PUIG I TÀRRECH, ROSER. “L’orgue de Santa Coloma de Queralt i Magí Garriga (1681)”. *Recull. Associació Cultural Alt Gaià*, 3 (1995). p. 47-64.
- COT I MIRÓ, ARTUR. *L’església parroquial de Sant Joan Baptista*. Móra d’Ebre: Ajuntament de Móra d’Ebre, 1986. -Estudis i documents de la història de Móra d’Ebre.
- CRUAÑES I OLIVER, ESTEVE. *El llibre de l’Arboç*. Tarragona: Diputació Provincial de Tarragona, 1985.
- CUYÀS I TOLOSA, JOSEP MARIA. *Llibre V dels actes capitulars dels anys 1752 a 1832 del Monastir de Sant Gerònim de la Murtra*. Badalona: Artes Gráficas Durán, 1966.- Colecció Històrica Badalonesa.
- DE LA LAMA, JESÚS ÀNGEL. *El órgano barroco español*. Valladolid: Consejería de Cultura y Turismo. Junta de Castilla y León, 1995.
- Diario de Barcelona*, 20 de maig de 1815.
- Diari de Vilanova*, 14 de novembre de 1860.
- DOMBEDOS DE CELLES. *L’Art du facteur d’orgues*.
- DORICO I ALUJAS, CARLES. “Construcció i moblament de l’església de Sant Lluc segons el llibre de comptes de l’obra”. *Miscel·lània en honor de Josep M. Marquès*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2010. p. 390-403.
- ESCALONA I CANYET, JOSEP MARIA. *L’orgue a Catalunya. Història i actualitat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2000. -Col·lecció Lectura i So núm. 3.
- FERRER I GODOY, JOAN. *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Barcelona: Fundació Noguera, 2013.
- FITÉ I LLEVOT, FRANCESC. “La música a la Seu Vella. Noves aportacions a la documentació d’orgueners, organistes, mestres de cant i cantors dels segles XV i XVI. L’època del bisbe Agustí (1561-1577)”. *Antoni Agustí, bisbe de Lleida i arquebisbe de Tarragona. Aportacions entorn del marc socio-cultural de Catalunya en la seva època*. Lleida: Publicacions dels Amics de la Seu Vella, 1995. p. 113-172.
- FONTS I GONDOLBEU, ANTONI. *Poboleda i Escaladei*. Reus: Gràfiques del Matarranya, 2004.
- FORT I COGUL, EUFEMIÀ. *El convent de Sant Agustí a La Selva del Camp*. La Selva del Camp: Edicions Analecta Selvatana, 1950.
- FUGUET I SANS, JOAN. “L’orgue de Sarral” a *Miscel·lània Sarralenca*. Sarral: Ajuntament de Sarral, 1981. p.153-160.
- GACETA DE MADRID, LA*. 15 de novembre de 1785.
- GALDÓN I ARRUÉ, MONTIEL. *La música a la catedral de Girona durant la primera meitat del segle XIX*. Bellaterra: UAB. Tesi doctoral, 2003.
- GALINDO BISQUER, LUIS. *El órgano histórico en la provincia de Huesca y diócesis de Jaca*. Jaca: Diócesis de Jaca. Delegación Diocesana del Patrimonio Cultural, 1984.
- GALLEGO, ANTONIO. *La música en tiempos de Carlos III*. Madrid: Alianza Música, 1988.
- GALLINARO, LAURENCE. *Retables barroques de la province de Gerone*. Bellaterra: UAB. Tesi doctoral, 2005.
- GALOBART I SOLER, JOSEP. “L’orguener mossèn Josep Galtaires (1602-1644) i la contractació, construcció i finançament de l’orgue de la parroquial de Centelles (1633-1640)”. *Anuari de l’Orgue*, III (2004-2005). Barcelona: Associació Catalana de l’Orgue, 2005. p. 7-38.
- GONZÁLEZ, MIQUEL
— *Els orgues de les comarques de Lleida i Principat d’Andorra*. Lleida: Pagès Editors, 2007.
— “L’orgue Jean Pierre Cavaillé (1796-1802) de la catedral de Vic. Dades documentals per a la seva reconstrucció”. *Ausa*, XXVI/173 (2014). p. 1093-1152.
- GONZALO LÓPEZ, JESÚS
— “Pot-pourri documental sobre cuatrocientos y un años de organería en Aragón”. *Nassarre*, 22 (2006). p. 253-310.

- “Suerte de noticias, principalmente sobre el órgano, extraídas del Archivo de la Catedral de Roda de Isábena (Huesca) y datación e inventario de todas las partes del instrument”. *Nassarre*, 24 (2008). p. 133-192.
- Catálogo de órganos históricos en Teruel*. Zaragoza: Gobierno de Aragón, 2012.
- GORT I JUANPERE, EZEQUIEL. *Sant Pere i el campanar*. Reus: Carrutxa, 2008.
- GRASSOT I PÉREZ, MARTA. *Andreu Sala i l'arribada del Barroc a Catalunya*. Girona: UdG Màster d'Iniciació a la Recerca en Humanitats-Facultat de Lletres, 2014.
- GRAU, JAN. “Les carasses d'orgue”. *Modilianum. Revista d'estudis del Moianès*, 45 (2011).
- GRAU I PUJOL, JOSEP M.T. — PUIG I TÀRRECH, ROSER
- “Les rogatives i altres notes sobre Alcover (s. XVIII-XIX)”. *Butlletí Centre d'Estudis Alcoverencs*, 51 (1990). p. 14-27.
- “Notes sobre l'orguener reusenc Josep Cases i Soler (1743-1802)”. *Recerca Musicològica*, 13 (1998). p. 49-62.
- GREGORI I CIFRÉ, J. M.—CABOT I SAGRERA, N. *Fons del Museu-Arxiu de Santa Maria de Mataró. Inventaris dels fons musicals de Catalunya*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2010.
- GREGORI I CIFRÉ, JOSEP MARIA
- “L'orgue de Santa Maria d'Igualada i l'obra restauradora dels orgueners Josep Boscà i Antoni Boscà al segle XVIII”. *Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia*, 1 (1979). p. 75-94.
- “Els organistes de Santa Maria d'Igualada en el període 1689-1738: documents per a la seva història”. *Recerca Musicològica*, 1 (1981). p. 95-112.
- GUDIOL I RICART, JOSEP. “Pintors, cortiners i de portes d'orgue”. *Pintura, escultura i orfebreria Gudiol núm IV*. ABEV.
- JAMBOU, LOUIS. *Evolución del órgano español. Siglos XVI-XVIII*. Oviedo: Universidad de Oviedo, 1988. -Ethos-música. Serie Académica.
- JARDÍ I ANGUERA, MONTSERRAT. *Mestres entalladors a Barcelona durant la segona meitat del segle XV i primer quart del segle XVI: de la tradició germànica a la producció local*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Tesi doctoral, 2006.
- JUAN LLOVET, MARÍA ELVIRA. *Música religiosa en los pueblos del valle de Albaida del s.XVIII hasta los inicios de s. XX*. València: Universitat de València, 2009.
- JUANOLA I PAGÈS, JOSEFA. “El patrimoni eclesiàstic perdut a la parròquia de Figueres”. *Actes Congrés dell paisatge, element vertebrador de la entitat empordanesa. Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 2007. Volum II, p. 561-568.
- JULIÀ I SEGUÍ, GABRIEL
- Els orgues de les Esglésies de Menorca. Quaderns de Menorca*. Menorca: Edicions Nura/Editorial Sicoa, 1989.
- L'església i l'orgue de Santa Maria de Maó*. Maó: Parròquia de Santa Maria de Maó, 1989.
- LAIRÓN I PLA, AURELIANO J. *El Monasterio de Nuestra Señora de la Murta de Alzira (1552-1835). Estudio histórico-diplomático a través de las Actas Capitulares*. València: UdV. Tesi doctoral, 2001.
- LAMA, JESÚS ÁNGEL DE LA. *El órgano en Valladolid y su provincia: catalogación y estudio*. Valladolid: Caja de Ahorros Provincial, 1982.
- LEON TELLO, FRANCISCO JOSÉ. *Estudios de historia de la teoría musical*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1991.
- LLEDÓS I MIR, MIQUEL. *Historia de la antigua villa hoy ciudad de Tremp (1917)*. Barcelona: Editorial Barcino, 1977.
- LLOBET I MARTÍ, RAMON. *Monografía o breu descripció històrica-geogràfica de la vila y parròquia de Sant Martí de Maldà*. Lleida, 1907.
- LLOBET I PORTELLA, JOSEP M. “Dades documentals sobre els orgues de l'església del convent franciscà de Montblanc (1685)”. *Aplec de Treballs (Montblanc)*, 29 (2011). p. 177-182.
- LLOPART, PILAR. “Un monumento del barroco barcelonés: la iglesia de San Severo”. *D'Art*, 23. (1997). p. 31-41.
- LLORENS I SOLÉ, ANTONI
- La Mare de Déu del Claustre*. Solsona: Impremta Muval, 1966.
- Solsona i el Solsonès en la Història de Catalunya*. Lleida: Virgili/Pagès, 1987.

- LUMEN DOMUS O ANNALS DEL CONVENT DE SANTA CATHARINA DE BARCELONA*. Ms. 1007. Biblioteca (històrica) de la Universitat de Barcelona.
- MADURELL I MARIMON, JOSEP MARIA
 — *El Arte en la comarca Alta de Urgel*. Barcelona: Museos de Arte de Barcelona, 1946.
 — “Documentos para la historia del órgano en España”. *Anuario Musical*, 2 (1947), p. 203-216.
 — “Documentos para la historia de maestros de capilla, organistas, órganos, organeros, músicos e instrumentos (siglos XIV-XVIII)”. *Anuario Musical*, 4 (1949), p. 193-220.
 — “Documentos para la historia de los maestros de capilla, cantores, organistas, órganos y organeros (siglos XIV-XVIII)”. *Anuario Musical*, 6 (1951), p. 205-225.
- MARQUÈS I PLANAGUMÀ, JOSEP MARIA. “Algunes referències documentals sobre la canònica i la col·legiata de Vilabertran (1300-1835)”. *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 24 (1991). p. 111-125.
- MASDEU I COSTA, JOSEP. *Sant Joan de les Abadesses*. Vic: Tipografia Balmesiana, 1926.
- MATA DE LA CRUZ, SOFIA. “Les pintures de l'orgue de Santa Maria de Montblanc”. *Història de la Conca de Barberà. Història de l'Art*. Valls: Cossetània Edicions, 2008, p. 382-386.
- MATA DE LA CRUZ, S. — PARÍS FORTUNY, J. *Els Bonifàs, una nissaga d'escultors*. Valls: Institut d'Estudis Vallencs, 2006.
- MIRAVET, RICARDO — PASTOR, J. “La dinastía de organeros Turull a lo largo del siglo XVIII y comienzos del XIX”. *Nassarre*, 16/1 (2000). p. 187-250.
- MIRÓ I BALDRICH, RAMON. “L'administració de la Unió de preveres de Bellpuig a la segona meitat del segle XVIII I primer terç del XIX (segona part)”. *Quaderns de El Pregoner d'Urgell*, 11 (1998). p. 11-44.
- MOLI I FRIGOLA, MONTSERRAT
 — “Bartomeu Triay, Josep Boscà i els orgues a Girona. L'orgue de Cadaqués (1689-1691) i (1706-1708)”. *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 48 (2007). p. 217-285.
 — “Dones fortes del monestir de Sant Daniel i la música: Les benetes i l'orgue d'Anton Boscà (1740-1752)”. *Butlletí de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi*, 23-24 (2009-2010). p. 103-131.
 — “Josep Boscà i l'orgue de Sant Vicenç de Besalú (1688)”. *X Assemblea d'Estudis sobre el comtat de Besalú*. Besalú: Amics de Besalú i el seu Comtat, 2011. p. 309-337.
 — “Llum, color i música a la Vall Umbrosa. Jeroni Abric i Safont i el retaule, el sagrari llevadís, els orgues bessons i les “consuetes” de Sant Pere de Galligants entre setges i aiguats”. *Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi*, 26 (2012). p. 15-30.
 — “Festes, música i orgues a Sant Pere de Ripoll. L'orgue d'Anton Costa i Francesc Galtaires (1587-1671)”. *El patrimoni festiu del Pirineu. Desenes Trobades Culturals Pirinenques*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2014. p. 159-178.
- MORENO I MORERA, MODEST. “Notes sobre un orgue del s.XVII de l'antiga església de Sant Pere de Ripoll”. *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès 1985-1986* (1987). p.14-18.
- MUJAL I ELIAS, JOAN. *Historia de la música. Lérida*. Lleida: Editorial Dilagro, 1975.
- MULET, ANTONI — REYNÉS, ARNAU. *Orgues de Mallorca*. Palma de Mallorca: J.J. de Olañeta Editor, 2001.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, JOAN-HILARI. “Quatre documents de principis del segle XVI, extrets d'un protocol notarial d'Arnes”. *Butlletí del Centre d'Estudis de la Terra Alta*, 47 (2008). p. 37-40.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, JOAN H. — ROVIRA I GÓMEZ, SALVADOR-J. *Art i artistes a Tortosa durant l'època moderna*. Tortosa: Cooperativa Gráf. Dertosenense, 1999.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, JOAN H. — YEGUAS I GASSÓ, JOAN “Els Espinalt de Sarral i els retaules de sant Ruf i sant Agustí de la catedral de Tortosa (segle XVIII)”. *Aplec de Treballs*, 28 (2010). p. 145-164.
- NASARRE, PABLO. *Escuela Música según la Práctica Moderna* [Edició a cura de Lothar Siemens]. Saragossa: Institución Fernando el Católico, 1980.

- ORANIAS I ORGA, RAMON. *Els orgueners que han treballat en els orgues de Montserrat*, article inèdit.
- PAGAROLAS I SABATÉ, LAUREÀ. “Els Arxiu de Protocols, font per a la Història Moderna”. *Manuscrits*, 8 (1990). p. 285-323.
- PALACIOS SANZ, JOSÉ IGNACIO. *Órganos y organeros en la provincia de Soria*. Universidad Complutense de Madrid, 2002.
- PALLÀS I MARIANI, XAVIER. “L’orgue del monestir de Sant Pere de Camprodon”. *Annals del Centre d’Estudis Comarcals del Ripollès* (2013-2014). p. 67-79.
- PASQUAL, JOSEP. *Memorias de la Real Academia médico-práctica de la ciudad de Barcelona*. Tomo primero. Madrid, 1798. p. 173.
- PAVIA I SIMÓ, JOSEP
 — “Historia del órgano mayor de la Catedral de Barcelona (1538-1952)”. *Anuario Musical*, 33 (1978). p. 81-130.
 — *La música a la catedral de Barcelona durant el segle XVII*. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajoana, 1986.
 — *Tonos de Francesc Valls c.1671-1747*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2001.
 — “La capella de música de la Seu de Barcelona des de la mort del mestre Francesc Valls (2-6-1747) fins a l’any 1755”. *Anuario Musical*, 56 (2001). p. 131-162.
 — “La capella de música de la Seu de Barcelona en el segle XVIII (1756-1765)”. *Anuario Musical*, 60 (2005). p. 71-113.
- PÉREZ I SANTAMARIA, AURORA. *L’art religiós a Palafrugell. Quaderns de Palafrugell*. Palafrugell: Ajuntament de Palafrugell i Diputació de Girona, 2007.
- PÉREZ I SANTAMARÍA, AURORA — VILA, PEP. “Carasses a la seu de Girona”. *Revista de Girona*, 273 (2012), p. 50-52.
- PIÉ I FAIDELLA, JOAN. *Annals inèdits de la vila de la Selva del Camp de Tarragona*. Tarragona: Institut d’Estudis Tarraconenses-Diputació de Tarragona, 1984.
- PLANES, RAMON. “L’orgue del monestir de santa Clara de Puigcerdà. Encomanat a Celdoni Bordons (Solsona, 1637)”. *Ceretània. Quaderns d’estudis ceretans*, 4 (2005). p. 249-253.
- PLEYÁN, JOSEP — RENYÉ, FREDERIC. *La Seu Nova de Lleida. Album històric, pintoresch y monumental de Lleyda y sa província*. Volum 25. Lleida: Estampa de Joseph Sol Torrens, 1880.
- PONS I FARRÉ, JOAN. *Beata Maria Acrimontis*. Barcelona: Spes, 1936.
- PORTA I BLANCH, JOSEP. *Arreplec de notícies referents a Bràfim*. Tarragona: Torres i Virgili, 1930.
- PUIG I TÀRRECH, ROSER. “El taller d’escultura d’Antoni Ochando a Constantí (segle XVIII)”. *Estudis de Constantí*, 12 (1996). p. 41-55.
- PUJOL I TUBAU, PERE. *Obra completa de P. Pere Pujol*. La Seu d’Urgell, 1925.
- REVISTA MUSICAL CATALANA. Anys 1915, 1918 i 1920.
- RIFÉ I SANTALÓ, JORDI. “Reparació de l’orgue de la Seu de Ciutadella”. *Anuari de l’orgue*, II. Barcelona: Associació Catalana de l’Orgue, 2003. p. 33-36.
- ROTA I BOADA, XAVIER. “L’orgue històric de Santa Maria d’Olesa de Montserrat (1665-1936)”. *L’orgue romàntic-simfònic de la parròquia de Santa Maria d’Olesa de Montserrat*. Olesa de Montserrat: Parròquia de Santa Maria d’Olesa de Montserrat, 2008.
- ROVIRA I GÓMEZ, SALVADOR J. “Els Casas, un llinatge reusenc d’orgueners setcentistes”. *Quaderns d’Història Tarraconense*, 11 (1992). p. 51-77.
- SAGASETA, AURELIO. *Órganos de Navarra*. Pamplona: Publicacions del Gobierno Foral de Navarra, 1985.
- SALCEDA I CASTELLS, JOSEP. *La Mare de Déu del Camí i el seu santuari*. Cambrils: Edicions Ajuntament de Cambrils, 1986.
- SÁNCHEZ REAL, JOSÉ. “El órgano y los organistas de la Iglesia Mayor de Montblanc”. *Recerca Musicològica*, 3 (1983). p. 81-136.
- SANJUST I LATORRE, CRISTINA. *L’obra del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes des de la seva fundació fins al segle XVI. Un monestir reial per a l’orde de les clarisses a Catalunya*. Bellaterra: UAB. Tesi doctoral, 2008.

- SAURA BUIL, JOAQUÍN. *Diccionario técnico-histórico del órgano en España*. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2001. –Textos Universitarios, 34.
- SERNA I COBA, È. —SERRA I PERALS, J. “La construcció d’un orgue barroc a Cadaqués”, *AIEE*, 35 (2002). p. 425-435.
- SERRA I SELLARÉS, FRANCESC. *Sant Benet de Bages a l’època montserratina (segles XVI-XIX)*. Bellaterra: UAB. Tesi doctoral, 2005.
- SIERRA PÉREZ, JOSÉ. “Antonio Soler: Razón individual del nuevo y singular órgano ejecutado por Don José Casas en el Real Coro de San Lorenzo”. *Nassarre*, 24 (2008). p. 107-129.
- SOLÀ I COLOMER, XAVIER. *El monestir de Santa Maria d’Amer a l’època moderna: religió, cultura i poder de la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Barcelona: Fundació Noguera, 2010.
- SOLÀ I MORETA, FORTIÀ. *Història de Torelló*. Barcelona: Gráficas Maina, 1947.
- TASIES I PLANAS, JORDI. “Els Bordons: una família de mestres de fer orgues de Solsona (s.XVI-XVII)”. *Oppidum*, 1 (2001). p. 113-118.
- TORRENT I GELONCH, JAUME. *La tradició musical a Juneda*. Lleida: Pagès Editors, 2000.
- TORRES I PETERS, FRANCESC-XAVIER
—*Música i músics a l’Eivissa dels segles XVI, XVII i XVIII*. Eivissa: Editorial Mediterrània i Conselleria de Cultura del Consell, 2001.
—“Música a la S. E. Catedral de Santa Maria d’Eivissa (s. XIX)”. *IX Simposium i Jornades Internacionals de l’orgue històric de les Balears. Trobada de Documentalistes Musicals*. Búger: Fundació Àrea Creació Acústica, 2002. p. 159-176.
- VEGA, SALVADOR. “Un orgue del segle XVI a Verges”. *Anuari de l’Orgue*, I (2002). Barcelona: Associació Catalana de l’Orgue. p. 111-116.
- VIAPLANA I CORNET, GAJETÀ. *Notes històriques de la parròquia i vila d’Arbós*. L’Arboç, 1922.
- VIDAL I SOLÉ, MERCÈ.
—*Descripció històrico-artística de l’església de l’Aleixar*. L’Aleixar: Ajuntament i Casal Guardiola, 1983.
—“Aportació documental a l’estudi dels orgues barrocs de la diòcesi de Tarragona. L’orgue de Riudoms”. *Universitas Tarraconensis*, 4 (1981-1982). p. 57-72.
- VILA, PEP. “Iconografia de les carasses o caps de moro als orgues de les esglésies catalanes. Una representació del triomf del Cristianisme sobre l’Islam”. *Annals de l’Institut d’Estudis Gironins*, LIV (2013). p. 677-684.
- VILAMALA I TERRICABRES, JOAN. “Els Pujol, escultors, una nissaga folguerolenca (1721-1785)”. *Ausa*, XIX/145 (2000), p. 195-216.
- VILARRUBIAS I SOLANES, FELIU A. *La tradición musical y la organería en Poblet*. Vimbodí: Abadía de Poblet, 1968.
- VILLALMANZO CERVANTES, JESÚS. *La música en la parroquia de los Santos Juanes de Valencia durante el siglo XVIII*. València: Generalitat Valenciana, 1992. -Colección Contrapunt.

